

**CIHM/ICMH
Microfiche
Series.**

**CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

© 1987

REIS
IN DE
VEREENIGDE STATEN
EN
CANADA,
IN 1837.

DOOR
L. DE WETTE D^r. MED.

PRACTIJKEND SCHEEPMAN EN REIZER.

UIT HET HOOGDUITSCH.

EERSTE DEEL.

Salz-Bommsel,
JOH. NOHAN en ZOON.
1839.

THE LIBRARY

**THE UNIVERSITY OF
BRITISH COLUMBIA**

P 1026

IS

DE STATE.

DE STATE.

DE STATE.

THE LIE

THE UNIVE
BRITISH CO

P 1026

R E I S

IN DE

VEREENIGDE STATEN.

RECHT DE DUEL.

REIS
IN DE
VEREENIGDE STATEN

CANADA,

IN 1837.

DOOR

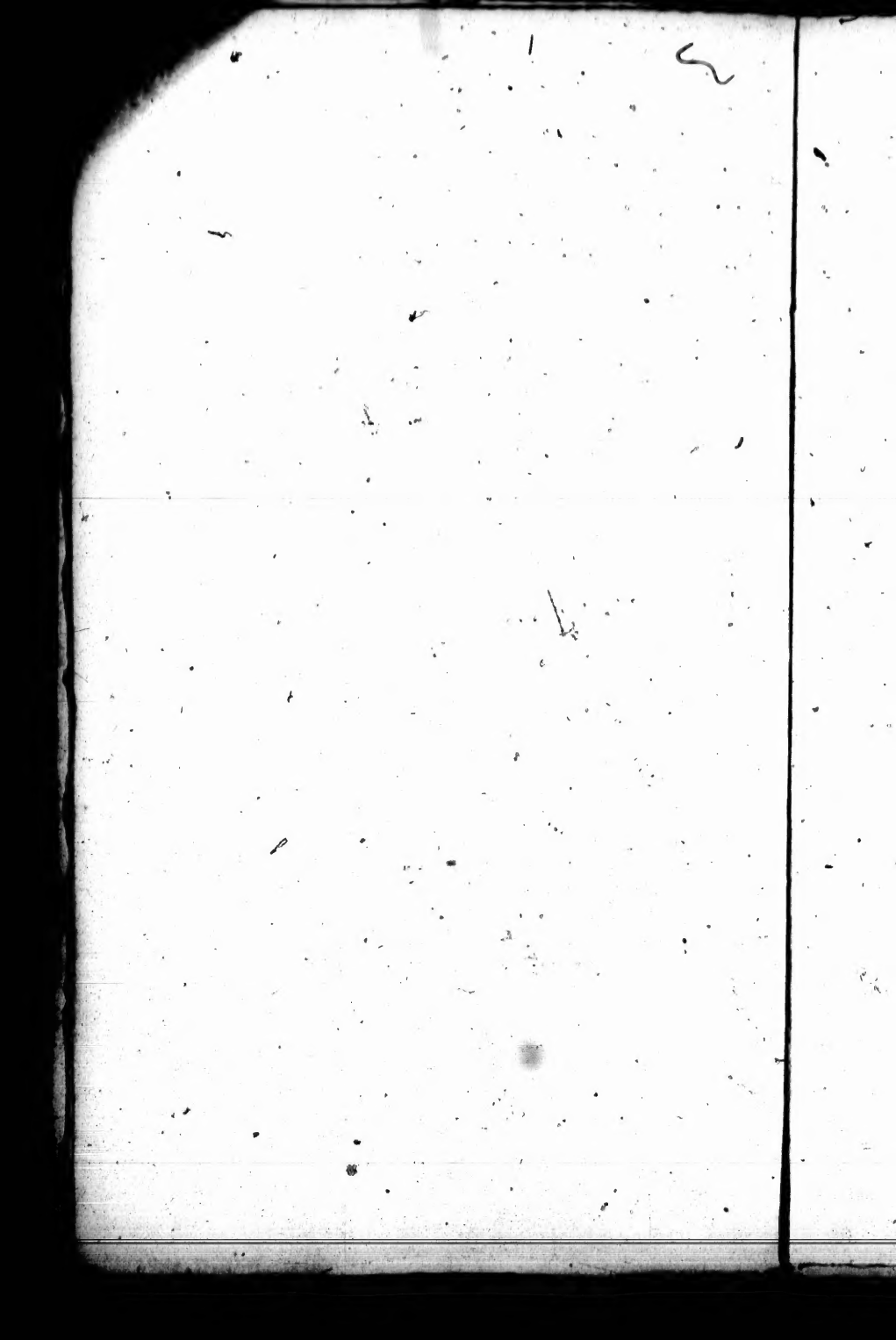
L. DE WETTE, D^r. MED.

PRAKTISEEREND GENEESKUNDE TE BASEL.

UIT HET HOOGDUITSCH.

EERSTE DEEL.

Balt-Bommel,
JOH. ROMAN EN ZOON.
1839.

AAN ZIJNEN

GELIEFDEN BROEDER,

DEEN

HEER D^r. KARL BECK,

PROFESSOR IN DE LATIJNSCHE TAAL AAN DE
HARVARD-UNIVERSITEIT TE CAMBRIDGE,

DE SCHRIJVER.

*Toen ik voor acht maanden Amerika ver-
liet, had ik nog in het geheel geen plan om
eene reisbeschrijving uit te geven. Mij bekreep
toen welker een zeker gevoel van beschroomd-
heid en bescheidenheid, dat de gedachte aan
iets van dien aard verre van mij verwijderde;*

en welligt was dit ook goed. Ware ik althans met het voornemen om een boek te schrijven op reis gegaan, zoo zoude ik ligt de onzijdigheid niet bewaard hebben, welke tot eene onpartijdige waarneming wordt gevorderd. Eerst na mijne terugkomst in den schoot mijner familie nam ik, op veler aansporing, het besluit om de op mijne reis gemaakte aanmerkingen tot een geheel te brengen. Met behulp der nog versche herinnering viel het mij gemakkelijk de hier en daar onvolkomene aantekeningen, welke ik op de reis zelve gehouden had, uit te breiden, en ik geloof nu de indrukken, die ik op de plaatsen, door mij bezocht, werkelijk ontving, vrij wel te hebben wedergegeven.

Dat ik aan u, beminde Broeder! de beschrijving eener reize opdraag, welke ik aan u verschuldigd ben, waarop gij mij ten deele vergezeldet en die ik door uw raad en uw bestuur eerst regt genoot, zult gij gewis natuurlijk vinden. Beschouw dan ook deze bladen als een blijk mijner toegenogene hoogachting en broederlijks liefde. Gij zult daarin grootendeels

de eigene gedachten en begrippen vinden, welke ik vroeger tegen u wiste. Het zal u niet verrassen, dat mijn verhaal, over het geheel, in eene der Vereenigde Staten gunstige stemming is geschreven. Gij toch hebt het zelf gezien, welke indrukken de Nieuwe Wereld op mij maakte. Gij hebt mijne bedenkingen en vooroordeelen door uwe rijpere ervaring en uwe meerdere bekendheid met het Amerikaansche volk opgelost en mij ontnomen. Ja zonder uwe goedwillige leiding en uwen raad, ware ik zonder de menigte vreemdeoortige en nieuwe verschijnselen bezweken, welke zich hier aan eenen Europeaan van alle zijden opdringen.

Gelijk ik, bij de vervaardiging van dit Reisverhaal, mij zelven weder met groot genoeg in alles verplaatst heb, wat ik zag en beleefde, zoo zult ook gij, bij de lezing dezer bladen, u levendig herinneren de dagen, welke ik bij u heb doorgebracht en de gemeenschappelijke reis, die wij te zamen deden. Hierin mag ik dan ook eene aangename belooning vinden. Niets toch wensch ik meer bij de scheiding, welke

VII

*ene ket lot heeft opgelegd, dan dat mijne ge-
dachten bij u altijd versok en levendig zij en
dat onze sielen zich onderling steeds geestelijk
ontmoeten en vereenigen.*

BARCEL, 16 Juli 1838.

Uw liefhebbende Broeder,

L. DE WETTE

INHOUD.

	Bladz.
EERSTE HOOFDSTUK.	
Overtocht naar <i>Boston</i> . Scheepsverkeer. Zeesiekte. Bezoek van eenen haai. Ijsbergen. Newfoundland- landsbank. Gastvrijheid op zee.	1
TWEDE HOOFDSTUK.	
Aankomst in <i>Boston</i> . Verblif in het seebad <i>Nahant</i> . Matrozenprediker. Indianen.	9
DERDE HOOFDSTUK.	
Reis naar <i>Northampton</i> in <i>Massachusetts</i>	20
VIENDE HOOFDSTUK.	
Verblif in <i>Cambridge</i> . De Harvard-Universiteit.	33
VIJFDE HOOFDSTUK.	
De geneeskundige inrigtingen te <i>Boston</i> . De begra- fenisplaats.	43
ZESDE HOOFDSTUK.	
Uitstap naar <i>Portsmouth</i>	51
ZEVENDE HOOFDSTUK.	
<i>Cambridge</i> . Thanksgiving-day. Sledevaart. Ijshandel.	56
ACHTSTE HOOFDSTUK.	
Strafinrigting in <i>Charleston</i> . Werkhuis in <i>Boston</i>	61
NEGENTE HOOFDSTUK.	
Gezellig verkeer in <i>Boston</i> en <i>Cambridge</i>	67
TIENDE HOOFDSTUK.	
Tooneel en muziek in <i>Boston</i>	79
ELFDE HOOFDSTUK.	
Aanvaarding eener groote reis naar de Zaidelijke en Westelijke Staten. Tocht naar <i>New-York</i> . Ameri- kaansche herbergen.	86

TWAALFDE HOOFDSTUK.

- Verblijf in *New-York*, deezelfs ligging. Bouworde der Amerikaansche huizen. Leven in een kosthuis.
De schrijfster van *Redwood*. Dr. *WOLLEN*. . . . 93

DERTIENDE HOOFDSTUK.

- Afreis van *New-York*. Terugnigt op de stad en hare omstreken. Aankomst te *Philadelphia*. Duitsch voorkomen der stad. Gastvrijheid der Amerikanen. 101

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

- De strafinrigting te *Philadelphia*. De inrigtingen voor het Geneeskundig Onderwijs. 106

VIJFTIENDE HOOFDSTUK.

- Het Instituut voor Blinden. De Waterwerken. Het Armhuis. 113

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

- Het grootste Linie-schip der wereld. Clubs. Musikale gezelschappen. Vrouwelijke weldadigheid. . . . 117

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

- Afreis van *Philadelphia*. Aankomst te *Baltimore*. . 122

ACHTTIENDE HOOFDSTUK.

- Baltimore*. De Kathedrale. Katholijke predikaatsie. De zuil van *Washington*. De Telegraaf. Opentlijke inrigtingen. Schoonheid der vrouwen. . . 132

NEGENTIENDE HOOFDSTUK.

- Afreize naar *Washington*. De omtrek tot daartoe, aankomst aldaar. Nachtelijke zitting van het Congres. De bouworde der stad. Het Capitool. . 138

TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

- Zittingzalen en zittingen van het Huis der Representanten en van den Sensat. Handelingen over *Texas*. *JACKSON*. De galerijen en de dames. . 143

INHOUD:

xi

Bladz.

EEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Gezellig verkeer in <i>Washington</i> . De President JACKSON. Installatie van VAN BUREN. Afreis van <i>Washington</i>	154
---	-----

TWEE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Reis naar <i>Friedricksburg</i> en <i>Richmond</i>	162
--	-----

DRIE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

<i>Petersburg</i> . <i>Halifax</i> . <i>Fayetteville</i> . <i>Camden</i> . Aankomst in <i>Columbia</i>	171
--	-----

VIER EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

<i>Columbia</i> . De huisslaven. Kolonel HAMPTON. Paardenteelt. Het Krankzinnigen-huis. Botanische nistap.	177
--	-----

VIJF EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Reis van <i>Columbia</i> naar <i>Charleston</i> . De weg tot <i>Brancheville</i> . De spoorweg van daar tot <i>Charleston</i>	184
---	-----

ZES EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

<i>Charleston</i> , ligging en welvaart der stad. De land- en gele koorts. De bouwvorden der stad.	189
--	-----

ZEVEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

<i>Charleston</i> . Het gezellig verkeer. De tafel.	194
---	-----

ACHT EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

<i>Charleston</i> . Dr. HOLBROOK. Geneeskundige scholen. Openbare stichtingen: Dr. RACHMANN. AUDUBON. Een brandend schip.	199
---	-----

NEGEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Afreis van <i>Charleston</i> . Terugnigt op de stad. Het eiland <i>Edisto</i> en het Zeekatoen. Een nacht onder den Zuidelijken Hemel. Aankomst in <i>Savannah</i> . De bouwvorden der stad. Het spel. De berken.	204
---	-----

DERTIGSTE HOOFDSTUK.

De rijstbouw. *Indian mound*. 213

EEN EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Aanmerkingen over den slavenstand. 219

TWEEN EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Bezoek op eene plantagie van *Zekatoen*. 223

DRIE EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

De Bloemenwereld in den omtrek van *Savannah*. 232

VIER EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Gemaakd bal. Opgegevene reis naar *Florida*. Ver-
nieling der Oranjewouden door de vorst. Klimaat
en gezondheid der lucht. 233

VIJF EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Afreis van *Savannah*. Aankomst in *Augusta*. Bouw-
orde en toestand der stad. *Sandhills*. Botanische
uitstappen. *Hamburg*. 247

ZES EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Afreis van *Augusta*. Aankomst in *Milledgeville*.
Het Stadhuis. *Macon*. 254

ZEVEN EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Columbus. 261

ACHT EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Afreis van *Columbus*. Reise door het Oreekgebied. 266

NEGEN EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Aankomst en verblijf in *Montgomery*. Vaart op de
rivier *Alabama* naar *Mobile*. 274

EERSTE HOOFDSTUK.

*Overtogt naar Boston. Schepsverkeer. Zee-
ziekte. Bezoek van eenen haai. Ijsbergen.
Nowfoundlandsbank. Gastvrijheid op zee.*

Op de uitnoodiging van eenen beminden broeder, die mij voor omtrent twaalf jaren als een knaap verliet, ging ik in het jaar 1836, na de volbrenging mijner geneeskundige studiën, tegen het einde der maand Junij, van *Parijs* naar *Haar* om mij op het Amerikaansche schip *Zwitserland* naar *Boston* in te schepen. De afreis was op den eersten Julij bepaald geworden; maar in het ongeduld van mijnen lust tot reizen en avonturen en van het verlangen naar mijnen broeder bevond ik mij reeds in *Haar* eenige dagen vóór den bestemden tijd. Spoedig waren papieren en pakkaadje in orde en alle voorbereidende schikkingen gemaakt; doch de afreis werd tot den derden Julij verschoven. In den vroegen morgen van dien dag begaf ik mij naar het schip om het uur van het uitloopen te vernemen en werd ik op één uur bepaald. Eenige vrienden

I. DEEL.

hadden mij op een ontbijt genoodigd en gaarne mogt ik in hunnen vertrouwelyken kring nog ettelijke uren genieten, zoo als ik die niet wel spoedig weder kon verwachten. Evenwel scheurde ik mij, naar mijne meening, vroeg genoeg van hen los. Even vóór twaalf uren ging ik, van mijne vrienden vergeseld, naar de plaats in de haven, waar de Zwitserland des morgens gelegen had, maar er was van deselve niets meer te zien. Wat schrik beving mij! Nogtans eer ik van mijne ontsteltenis was bekomen en tijd gehad had om te overleggen wat te doen, bejegende mij de kapitein van het schip, die, om zijne papieren in orde te brengen en op mij te wachten, in *Havre* was gebleven. Nadat hij mij braaf bekeven had, kwam ik van hem te weten, dat ik met hem naar het schip kon varen, 't welk reeds eenige mijlen van de stad verwijderd lag. Het was namelijk met behulp eener stoomboot nitgeloopt en in de baai ten anker gebragt.

Ik was juist niet zeer wel te moede, toen ik het schip beklommen had en mijnen vrienden, die mij tot zoo verre vergeselden, het laatst vaarwel toeriep. Ik dacht aan mijne geliefden in het vaderland en aan een wederzien, dat mij wellicht nooit weder vergund zou worden. Ik dacht niet zonder alle bezorgdheid aan de menigerlei noodlottigheden van het zeeveren en vooral aan de zeesiekte, welke ik ongetwijfeld had te wachten. Weldra verloren wij *Havre* uit het gezigt en in weinige uren waren wij midden in het Kanaal. De wind was gunstig, maar onze hoop wat te varig, wij droomden reeds van eenen vliegen overtocht. Ons schip, dat de terugreis van *Havre*

naar *Amerika* voor de eerste maal doen zien, behoorde niet tot de pakethooten van *New-York*, van welke men zich tot de overvaart naar *Noord-Amerika* gewoonlijk bedient; het was een koopvaardij-schip en naar *Boston* bevracht. De inrigting van hetzelfde verschilde vrij wat van die der pakethooten. De kajuit was namelijk op het dek en bestond uit een kleine voorkamer en een groot vertrek, welke wanden aan elke zijde vier slaapkamertjes bevatten, ieder met één bed voorzien. In de pakethooten daarentegen, hebben deze vertrekjes doorgaans twee bedden en is men gedrongen, als het schip vele passagiers in heeft, de weinige ruimte met den eenen af den anderen te deelen. De achterste mast ging door onze groote kamer en deelde de tafel in twee halften. Ten gevolge der ligging van de kajuit op het dek was een luchtklep mogelijk; een groote aangenaamheid, bepaaldelijk in den nacht; want de slaapkamertjes bezitten slechts één venster, dat zijne opening in de groote kamer vindt, en het is vrij moeilijk daarin frische lucht te brengen. De tafel wordt door aangesette bladen in drie vakken verdeeld, waarvan het middelste voor de achtele, de beide buitende, die iets smaller zijn, voor de horden dienen. Over de tafel zweeft een bewegbaar rak, waarop de flesschen en glazen in reken staan. Bij een beroorde see toch zijn voorbeschikkingen van dien aard allernoodigst en dikwijls nog niet genoeg toereikend. Om te zitten hadden wij banken, die juist niet zeer zacht waren, zoodat wij bij een onstuimige see menigmaal in onaangename aanraking met de kanten der leuningden kwamen. Ook was het bij storm-

achtig weder moeijelijk zich daarop vast te houden. Het knaapje van een' onzer medereisigers gleed eens van de bank af en geraakte onder de vrij hooge tafel gansch verloren. Tot zijn geluk hielden de voeten van iemand, die aan de overzijde zat, hem tegen; anders had hij wel tot aan den anderen kant der kamer kunnen voortrollen. Bij onzen eersten maaltijd hadden wij geene toevallen van dien aard, en de nieuwelingsen werden niet dadelijk op de proef gesteld.

Het begin onzer reis was (soo als gezegd is) zeer gunstig; goede, niet te sterke wind, lage zee, weinig beweging. Wij bemerkten uit dien hoofde eigenlijk weinig of niets van zeeziekte. Binnen acht dagen haalden wij de *Poland* in, de paketboot van *New-York*, die één' dag voor ons uit *Havre* was afgezeild. Wij kwamen elkander na genoeg om te samen te kunnen spreken en bleven verscheidene dagen in elkanders gezigt. Toevallig trof het zoo, dat de *Poland* op denzelfden dag te *New-York* inliep, waarop wij te *Boston* landden.

In deze acht dagen had ik ruime gelegenheid om met mijn reisgezelschap op mijn gemak wat nadere kennis te maken. De kapitein en zijne vrouw, die hem verzelden, waren jegens mij ten uitersten vriendelijk en voorkomend. Hanne onbekendheid alleen met het Fransch en mijne weinige ervarenheid in het Engelsch lieten geen doorgaend gesprek toe, en wij moesten ons meest tot beleefdheden en minzame blikken bepalen. Met eené andere Amerikaansche en hare twee begeleiders was ik in hetzelfde geval, dewijl ook zij geen Fransch sprak. Met eenen, in het

Fransch wel geoefenden jongen Amerikaan, die regelreht van *Parys* kwam, waar hij zich een tijdlang tot de voleinding zijner geneeskundige studien had opgehouden, en die nu naar zijn vaderland terugkeerde, had de gelijkheid van ons vak mij in nadere aanraking moeten brengen. Doch wij bleven onderling op zenen vrij verwijderden voet. Het meest onderhield ik mij met eene Fransche vrouw, die met haren man en drie kinderen naar *Amerika*, des eersten geboorteland, vertrok. Zij was zeer beminneuswaardig en in den leeftijd, dat een jong man haar met welvoegelijkheid zijn hof kon maken. Ik deed dit reeds uit erkentenis, daar ik aan hare inschikkelijkheid eene verbetering van mijn tamelijk hard nachtleger had te danken. Mijn gesprek met haar gold meest het doel onzer gemeenschappelijke reis, *Amerika*. Zij verliet haar schoon vaderland hoogst ongaarne en hare aanmerkingen over *Amerika*, hetwelk zij voor veertien jaren had bezocht, waren niet geschikt om bij mij gunstige begrippen van den toestand der maatschappij in de Nieuwe Wereld te verwekken. Er kwamen uit dien hoofde oogenblikken, waarin ik werkelijk dachtte, dat een verwijl of ook slechts een bezoek in zulk een land mij weinig genoegen schenken zou. Doch ik loop vooruit en spreek reeds van *Amerika*, terwijl ons nog twee honderd mijlen van hetzelfde scheiden. Mij voegt het daarbij wel het allerminst vooroordeelen tegen dat land te verwekken of te voeden, gelijk andere reizigers die reeds meer dan genoeg hebben verbreid.

In de tweede week kregen wij eene meer onstui-

REIZEN

mige zoo en leed nagoning het geheele scheepsgeselschap aan de zeezichte, waarvan alleen de kapitein, een Amerikaan en ik gelukkig bevrijd bleven. Daar uit dien hoofde maar weinigen lang aan den maaltijd konden deelnemen, zoo zaten wij ten laatste dikwijls geheel alleen aan den disch, waar wij het ons niettemin wel lieten smaken. Wel smartte mij het lot der overigen, maar voor mijzelven had ik reden tot een' opgewekten zin, daar ik mij een held toescheen, die alleen het veld behoudt, terwijl alle anderen vlingten.

In veertien dagen hadden wij omtrent de helft van den weg afgelegd. Doeh nu ging de wind liggen, zoodat wij menigmaal des avonds het eigen vuilnis van den morgen om het schip aegen heendrijven; — gewis een slecht teeken, dat geringen voortgang aanwees. Bij dit uitrusten van ons schip bekwamen wij een bezoek van een' haai, die werkelijk verheugd scheen ons eindelijk gevonden te hebben en weinig lust toonde ons schip te verlaten, terwijl hij wel tien of twaalf malen met de groote gelijkmoedigheid om hetzelfde heen zwom. Waarschijnlijk rook hij menschen- of pekervleesch door de planken. Wij wierpen een' strik naar hem uit en hij zwom werkelijk door denselven heen. Dezelve trok nogtans te langzaam toe, zoodat alleen zijn staart gevat werd, welke daaruit ligtelijk glipte. Een haak, welken wij met vleesch daaraan nevens den strik gehangen hadden, scheen hem geene opmerking waardig. Hij wilde den naam van vrastsuchtigheid, waarin zijn geslacht staat, niet bevestigen, vermaadde het hem aangeboden lekkers.

beeste en trok zich eindelijk terug, zonder ons het genoegen te gunnen hem gevangen te nemen. Ik had er nog den dag te voren van gesproken, dat ik van de windstilte en het warme weder gebruik wilde maken om mij eens te baden. Dan sedert dit bezoek was mij alle lust daartoe wel vergaan.

Na de windstilte hadden wij tegenwinden, die ons dwongen van onzen westelijken koers noordwaarts af te wijken, en spoedig bespeerden wij de omtrentingen eener noordelijke ligging. Wij waren hier op omtrent 46° breedte. Op zekeren morgen bevonden wij ons tegen over hooge ijsbergen, die slechts twee of drie mijlen ver van ons en van eene schrikbarende grootte waren. Wij schatten den rotsigen wand des eenen, die ons in de zon als een spiegel tegenglinsterde, op twee honderd voet. De geheele massa boven en onder het water moest alsoo naar deze schatting omtrent zes honderd voet dik zijn, dewijl ijs maar een derde deel ligter is, dan zeewater. Drie of vier andere ijsbergen, welke wij zagen, waren niet zoo hooge, twee derselve hadden het voorkomen van piramiden. Wij hielden ze tot den avond in het gesigt. De schippers vreesden de nabijheid sulker ijsgevaarten en met regt; want bij somber, mistig weder, zoo als dit op deze graden van breedte dikwijls invalt, is men in gevaar tegen dezelve aan te stooten, en zoodanige schokken, wanneer het nu daarbij juist hard waait, doen het schip gewis ten gronde gaan. Dat ontmoetingen op zee bij zware mist niet zeer te wenschen zijn, had ons in den nacht eene brik door eigene jammerlijke ervaring bijkans

REIZEN

maar al te wel geleerd. Zij raakte ons in het voorbijzeilen van zoo nabij, dat zij waarschijnlijk onzen boegspriet zou hebben weggenomen, als niet de wachthebbende officier nog tijd gevonden had om min of meer te wenden. Opmerkelijk was de menigte van schepen, welke ons tijdens dit mistige weer ontmoetten, vier op éénen dag, terwijl bij eene heldere lucht menigmaal slechts een enkel zeil aan den verre gezigteinder werd bespeurd.

Eindelijk kwamen wij bij de *Newfoundlandsbank*, die zich door menigvuldigen nevel en door de witachtig groene kleur van het water onderscheidt. De zee is namelijk daar slechts eigenlijk blaauw, waar men geenen grond kan vinden, doch op de bank reikt zij aan vele plaatsen niet boven de veertig vadem diepte. Wij vonden hier vele schepen voor anker liggen, die zich onderhielden met visschen, wel te verstaan vele Amerikaansche, doch ook eettelijke Fransche. De kapitein van één der laatste klaagde bij ons over het verlies eener boot, die voor acht dagen in eenen storm geraakt en niet weder te voorschijn was gekomen. Aan de beleefdheid van dezen kapitein waren wij eene menigte versche stokvisch verplicht, welke eene aangename afwisseling aan onze eenigzins eenvormige scheepstafel beloofde. Wij beantwoordden zijn geschenk met eene schapenbout, eene mand vol aardappelen en eenen zak vol nieuwigheden uit *Frankrijk*; en waren met de ruiling wel te vreden. Geld wordt op zee niet aangeboden en, wanneer ook aangeboden, niet genomen. Zoo had ons eenige dagen te voren de kapitein van een' Oostindiesvaarder, die

gebrek aan levensmiddelen had, een bezoek gebragt en om aardappelen en beschuit verzocht. Hij verkreeg beide, bedankte en ging verder, om op een ander schip eene gelijke schatting in te zamelen. Ik schepte in dat doen behagen. Wellicht wordt van hetzelfde hier en daar misbruik gemaakt. Maar het lot van menigen ongelukkigen schipper wordt daardoor verzacht, en gastvriendschap is op den onherbergzaamen, eensamen oceaane een dubbel schoone pligt.

Het laatste derde deel der reize van de bank af duurde wegens menigmaal herhaalde windstillten lang genoeg, en ik begon mij hartelijk te vervelen. Eindelijk zagen wij tegen het einde der vijfde week *land*; — het was de vuurtoren op kaap Cod, eene dorre zandkust, welke mij nogtans als een paradijs te voren kwam.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Aankomst in Boston. Verblijf in het zeebad Nahant. Matrozen-prediker. Indianen.

Den volgenden morgen vroeg liepen wij de baai van *Boston* binnen. De wind, welke ons gelukkig zoo ver had gebragt, ging liggen en wij dreven met den vloed langzaam voort. De mor-

gen, was allerliefst en ik in de opgeruimdste stemming. In het land vóór mij zag ik immers de woonplaats van eenen zeer geliefden broeder. Toen wij *Boston* naderden, snelde eene grootte stoomboot met hare hooge zolderingen en schoorsteenen ons voorbij. Nieuwsgierig beschouwde ik het zwemmende huis met zijne ruim bevolkte uitstekken en galerijen. De boot scheen mij veel grooter toe, dan onze Europeesche stoomvaartuigen; doch welligt bedroog mij de hoogte. De stad kwam gedurig meer uit den achtergrond te voorschijn. Zij ligt op een schiereiland, dat slechts door eene lege sandtong met het vaste land verbonden is. In de rondte wordt zij omgeven door kaaijen en talrijke schepen, welker masten boven de daar achter liggende huizen uitsteken. In het midden prijkt op eenen heuvel het raadhuis, en terrasvormig sluiten zich de huizen aan dit, met eenen hoogen koepel versierde gebouw. De stad biedt, zoo als uit deze korte aanwijzing harer ligging blijkt, een hoogst-schilderachtig aanzien; maar de overige deelen der baai zijn te eenzelvig en doodsch. Hier en daar ziet men woningen, twee kleine vestingen, en de schoone timmeringen van het verbetering- en tuchthuis dragen er toe bij om de eenvormigheid min of meer te verbreken. Maar de oevers zijn te vlak en kaal; geen boomgewas behalve aan de omliggende heuvels op den achtergrond. Ofschoon het nog vroeg in den morgen was, heerschte er toch reeds eene groote beweging. Verscheidene stoomende veerponten waren in gestadigen gang; visschersaken voeren heen en weer; groote schepen kwamen aan; andere maakten zich gereed om met de ebbe uit

te loopen. Zoodra mogelijk spoedde ik mij aan land: ik wilde zien, of mijne voeten het gaan op vasten grond nog niet verleerd hadden; en dat ik begeerig was de Nieuwe Wereld in oogenschouw te nemen, behoef ik niet te zeggen.

De eerste straten, welke wij doorkwamen, waren meest met pakhuizen bezet, die nogtans te gelijk voor winkels dienden. Ik verwonderde mij over de menigte van uithangborden, waarvan er verscheidene huizen vijf of zes hadden en over de bonte kleuren, met welke zij pronkten. Zoodra wij meer in het binnenste der stad kwamen, ontmoetten ons vele vrouwen, die voor het meereindeel in zijde gekleed waren. Ik kon het mij niet wel voorstellen, wat deze dames zoo vroeg in den morgen op de straat te doen hadden, maar vernam nu van eenen Amerikaan, dat het winkelmisjes waren, die aan haren arbeid gingen.

Niet lang bleef ik ditmaal in *Boston*. Mijn pakkaasje was spoedig aan land gebracht, en met de douaniers had ik niet de minste moeijelijkheid. Ten gevolge eener bijzondere vergunning, welke de voorzorg van den kapitein mij verschaft had, passeerde mijn bagage, zonder gevisiteerd te worden. In den namiddag genoot ik de overgrootste vreugde om den lang-gewenschten broeder in mijne armen te sluiten. Daar wij elkander in twaalf jaren niet gezien hadden, vond hij mij natuurlijk zoo veranderd, dat hij mij beswaarlijk gekend zou hebben, indien wij elkander toevallig aan een vreemd oord hadden aangetroffen.

Des avonds begaf ik mij met hem naar de nabij de baai van *Lynn* gelegene badplaats *Nahant*.

(een Indiasche naam) waar hij tot nu toe een gedeelte van den zomer met zijne familie had doorgebracht. Reeds op dezen korten weg vond ik veel, wat mij geheel anders dan in *Europa* voorkwam. Het eene en andere evenwel ware mij wellicht minder vreemd geschenen, wanneer ik vroeger *Engeland* had gezien. Zelfs in het groen der boomen meende ik verschil te bemerken. Was dit misschien het gevolg der lange zeereis, of bedroeg mij mijn geheugen? Op dit togtje kwamen wij door *Lynn*, een tamelijk groot dorp, dat bijna alleen door schoenmakers wordt bewoond. In de hoofdstraat, waar langs onze weg voerde en die wegens hare breedte eer een lang plein geleek, bespeurde ik een groot logement en verscheidene kerken. De woonhuizen, die er zindelijk en net uitzien, waren meest wit geverwd met groene vensters. In den hof of op de met zoden belegde plaats achter het huis waren de werkplaatsen, waar de meester en zijne gezellen met schoenmakerswerk bezig waren, terwijl in het woonhuis moeder en dochters de schoenen boorden. Deze scheiding der werkplaats van het huis geviel mij, zoo ver zij een bewijs opleverde van huiselijkheid en reinheid. Naauwelijks zal men kunnen gelooven, dat het in zulk een dorp, waar bijkans in ieder huis een schoenmaker woont, niet wel mogelijk zij schoenen te bekomen. Maar al het werk wordt hier op bestelling gemaakt en aan uitventers in het groot afgeleverd; in het dorp zelf worden weinige schoenen verkocht. Het laatste gedeelte van den weg was slecht; de vloed was reeds te hoog gerezen om op de duinen te kunnen rijden. Wij moesten ons alzoo hooger aan

den oever houden, die, uit bijeengerolde kei-
steen en bestaande, juist geen en goeden weg aan-
bood.

Den volgenden morgen hoorde ik, daar het
een zondag was, voor het eerst eene Engelsche
predikaatsie, waartoe in *Nahant* gelegenheid was.
Daar in den omtrek namelijk vele rijke Bostonners
sommerverblijven hebben en dáár met hunne fami-
liën het warme jaargetijde doorbrengen, zoo is
voor korten tijd door vereeniging van eene menigte
hunner, de bouw eener kerk tot stand gekomen,
waarin daartoe verzochte geestelijken predikten en
wel afwisselend van verschillende sekten, dewijl
onder degenen, die tot den bouw hebben bijge-
dragen, aanhangers van onderscheidene sekten
voorkomen. Ik was zoo gelukkig om eenen be-
langrijken man te hooren prediken, eenen zekeren
TAYLOR, predikant aan de Matrozenkerk te
Boston. Hij was vroeger zelf matroos, als zoo-
danig tot rijpen onderdom gekomen en heeft voor
zijn en nieuwen stand zich zelven gevormd. Zijn
gansche leven, zijne geheele werkzaamheid is aan
zijne vroegere makkers gewijd, aan welke hij met
innige liefde blijft verbonden, wier vader en
vriend hij is en wier vertrouwen hij in de ruimste
maat geniet. Hij besit veel natuurlijke welspre-
kendheid, welke eenen te grooteren indruk op de
zeelieden maakt, daar al zijne beelden en voor-
beelden uit het zeeleven genomen zijn. Hij spreekt
daarbij vrij stout en straf en met een treffend
vuur, zoodat hij de matrozenharten kan vermur-
wen. Groot is in het algemeen zijn invloed op
deze lieden. Zij vragen hem om raad en geven
hem hunne gelden te bewaren. Ook heeft hij de

bemoesijngen der Matigheids-Genootschappen, die er zich toe vereenigen om het drinken van brandewijn onder de matrosen tegen te gaan, met veel geluk helpen bevorderen. Op de meeste Amerikaansche schepen krijgen dan nu ook de matrosen geen brandewijn meer: zij bekomen daarvoor thee en worden verder met geld schadeloos gesteld. Ik hoorde dezen achtenswaardigen prediker eenige maanden later in zijne eigene kerk, welke bijna enkel van matrosen en zekapiteins bezocht wordt, en vond hierbij gelegenheid zijn groot vermogen over de aandacht zijner toehoorders te bewonderen. Hij was midden in eene varige niteenzetting der Gode welgevallige verbrijzeling en boests en sprak met groote zalving, toen hij eenen man zag intkomen, die zich (het was een koude Januarij-dag) bij eene digt aan de deur geplaatste kagohel zette. Hij hield op en zeide tot dien man op eenen bedaarden toon: « Zoo er lieden zijn, die hier intkomen enkel om zich de voeten te warmen, zij mogen weten, dat het zonde is tot zoodanige einden een godshuis te betreden. Deze lieden kunnen wel andere huizen vinden, waar zij naar believen mogen komen en gaan. Hier zijn wij gewoon en is het ons tot eene wet, niet buiten dringende gevallen voor het einde der predikaatsie weg te stappen. De opsigters aan de deur moeten hinnen pligt beter in acht nemen. Vatten wij nu den draad weder op.” In menige gemeente zou een tooneel van dien aard gelach verwekt hebben; maar hij liet daartoe zijnen toehoorders geenen tijd. Met groote vaardigheid vatte hij den draad zijner rede weder op, voer in den vorigen toon voort en had weldra de aandacht van

allen weder derwijze geboeid, dat men dit tusschenbedrijf spoedig was vergeten. Van de strenge tucht, welke in de kerk heerschte, mocht ik zelf voor het overige bij ervaring spreken. Vóór het gezang sprak ik, terwijl de gemeente zich vernamde, met mijnen geleider, die mij het eene en andere betrekkelijk de kerkelijke inrigting mededeelde. (Er is namelijk ook nog eene school voor zeelieden en eene bibliotheek met dezelve verbonden.) Op eens kwam een wel gekleed man naar ons toe en zeide: «met uw verlof mijne heeren! Het is bij ons tegen alle regelen in de kerk te spreken.” Sedert dien tijd heb ik in geene Amerikaansche kerk gedurende de godsdienstoefening weder een woord gesproken.

De eerste veertien dagen na mijne aankomst sleet ik in *Nahant*, en ik leerde in dien tijd dit zeepad en de wijze, waarop de Amerikanen zich daar vermaken, vrij wel kennen. De ligging der plaats op een schiereiland is zeer aangenaam. Aan de zuidelijke punt van hetzelfde ligt een groot logement, van waar men een schoon gezicht over de zee en het achterwaarts gelegene landschap heeft. In de verte over eene daar tusschen liggende landtong vertoont zich *Boston* met den boven alles uitstekenden koepel van zijn raadhuis. Deze landtong, welke de baai van *Boston* van diegene scheidt, aan welke *Lynn* en *Nahant* liggen, verschaft eenen smallen doortogt, die zoo eng is en waarvan de oeyers zoo laag zijn, dat men dezelve, uit eenige verte gezien, in het geheel niet kan bespeuren en het den schijn heeft, als of de van *Nahant* komende stoomboot op het land aanstuurde. In den Amerikaanschen vrij-

heidskrijg moest eens een Amerikaansch fregat, dat van verscheidene Engelsche oorlogschepen vervolgd en in de baai van *Lynn* gedreven werd, zich door dien doortogt hebben gered. De Engelschen meenden van hunne prooi zeker te zijn, want alle uitkomst scheen afgesneden. Maar de loods op het Amerikaansche fregat, die de diepte van den doortogt nauwkeurig kende, waagde zich met het schip in het nauwe kanaal en bragt het ook gelukkig aan de andere zijde in de baai van *Boston*, waar het in veiligheid was. De Engelschen verwonderden, ja ergerden zich ook wel, maar zij waagden het niet denzelfden koers te nemen en deinsden onverrichter zake af.

De stoomboot, die dagelijks driemaal tusschen *Nahant* en *Boston* heen en weder vaart, brengt bij gunstig weder altijd eene menigte dagelijksche gasten aan. Bijkans even zoo vele nemen den iets langeren landweg, zij allen namelijk, die niet van *Boston* komen. Men bedient zich voor zoodanige reizen meest van kleine kalessen (cabriolets) met twee zitbanken, die op twee wielen rusten, en hoogst gemakkelijk en fraai vervaardigd zijn. Ik zag groote gezelschappen in vijf tot acht zulke chaisjes aankomen, in ieder een' heer en eene dame. Menigmaal gluurde een kinderkopje tusschen twee volwassenen heen en wees een paar echtelingen aan; maar meest waren het jonge lieden. Van oude moedertjes en tantes was niemand te zien, en de jeugd bleef overgelaten aan zich zelve. Te voet zag ik niemand aankomen. De ongelukkige jonge heeren, die bij hunne schoonen een blaauwtje geloopen of die nog geene keuze gedaan hadden, kwamen te paard aan. Het

eerste, wat men na zijne aankomst doet, is zich hengeltuig aan te schaffen, wanneer men niet al zoodanig een liefhebber van dit vermaak is, dat men dit van huis medebrengt. Daarop spoedt men zich naar den zeekant, heeren en dames al te samen. De oevers zijn bijna overal steil en rotsig en bieden vele geschikte punten tot hengelen aan, waartoe de tijd van den vloed de gunstigste is. Voor aas neemt men mosselen. Gewoonlijk zegt men: in *Nahant* moet ieder zich zijn middageten zelf vangen, maar gelukkig neemt men dit niet zoo naar de letter. De viaschen, door de gasten hier gevangen, zijn veelal klein en doorgaans kan men er zich alleen voor eene vischsoep van bedienen; een geregt, dat, zoo ver ik weet, in *New-England* (*) te huis behoort. Deze soep bestaat uit visch, met beschuit en water gekookt. Ongelukkig is zij gewoonlijk met zoo veel peper voorzien, dat het voor een Duitsch keelgat awaar valt haar te slikken. Na den eten gaat men weder aan zee. Welligt is er juist een hooge vloed en dan vindt men altijd eene sterke branding aan de rots. Wordt de vloed door den wind nog sterker tegen het strand gedreven en is er somtijds den dag te voren een storm geweest, zoo is het breken der golven op eenige punten werkelijk verheven. Van den zoogenaamden *Spouting Horn* (Spuithoorn) (den naam van eene der rotsen) wordt het water menigmaal van twintig tot dertig voeten in de hoogte geworpen, en de aan-

(*) Onder dezen naam bevat men de zes Noordelijke Staten der Unie: *Maine, New-Hampshire, Massachusetts, Vermont, Connecticut en Rhode-Island.*

schouwers worden dikwijls daarvan doornat, als het water op eens zonder voorafgaande waarschuwing zoo hoog opspuilt.

Tot de hoofdvermaken te *Nahant* behoort ook een rid op de duinen, ten tijde der ebbe, wanneer zij eenen gladden, zachten weg aanbieden. Het zand namelijk is aan het vlakke strand door de daarover vreedzaam heenrollende baren zoo effen en vast gemaakt, dat paarden en wagens daarop nauwelijks eenen indruk achterlaten. Ook verschaffen de beide herbergen den gasten nog het vermaak van de billard en de kegelbaan. Maar beide spelen, vooral de billard, staan niet in den besten naam en daarom schromen velen daaraan deel te nemen.

Van de badinrigtingen kan ik niet veel zeggen. Er bestaat wel een badhuis, waarin men warme en koude baden nemen kan; maar er zijn geene schikkingen gemaakt voor hen, die in de opene zee willen baden. Men moet zich naar eigen goedvinden eene plaats daartoe uitkiezen en het aan het toeval overlaten, of men ongestoord zal blijven. Men kiest natuurlijk de vloedtijd, wanneer het water te gelijk frisscher en koeler schijnt te wezen. Ook heeft men dan meer golfslag te wachten. Over het geheel wordt er weinig ge- haad en men doet eigenlijk verkeerd, met *Nahant* eene badplaats te noemen. De wezentlijke voor- regten, welke het den stedelingen aanbiedt, zijn: aangenaam gezelschap, goede tafel en bovenal frissche zeelucht. Ook in deze noordelijke deelen der Vereenigde Staten is de hitte dikwijls zoo drukkend, dat men zich gaarne naar de koelere zee-kusten begeeft; en hier in *Nahant* vindt men

gewis altijd de gezochte koelte; want het ware eene groote zeldzaamheid, wanneer op dese bijna geheel van water omgevene rots geen togtje woelt. De somer van 1836 was niet seer warm en ik vond de lucht verscheidene dagen koud. Bovendien kon mij de zee niet zoo zeer bekoren, nadat ik de laatste vijf weken op deselve had doorgebracht.

Op een uitstapje van Nahant zag ik de eerste Indianen. Zij hadden zich in een' vrij eenzamen boschrijken omtrek aan een klein meer (waaraan dit deel des lands zoo rijk is) gelegd. In de drie uit linnen en versoh gehouvene boomsakken kunsteloos vervaardigde tenten, vonden wij geene mannen, maar slechts drie vrouwen en verscheidene kinders. De laatste waren omtrent geheel naakt. De vrouwen droegen zijden of wollen broeken en daarover een hemd van dezelfde stof. Op de borst hadden zij een, uit dun silver gewerkt, welligt vijf duim in diameter groot schild, dat met zene speld aan het hovenhemd was vastgemaakt. Haar zwart stekelig haar was in eene dikte, onhebbelijke trens gewikkeld. De gezigtstrekken maakten geenen kwaden indruk. De oogen althans waren vol vuur, en zonder de kleine scheefgevormde oogholten en de breede vooruitstekende kaakbeenen had men ze, in weerwil van haren bruinen tint, niet onbevallig mogen noemen. Slechts ééne der vrouwen sprak Engelsch en nog wel zoo weinig, dat wij moeite hadden haar de gemeenste vragen verstaanbaar te maken en ons in ons onderhoud bijkans geheel tot de vingerspraak moesten bepalen. Zij waren met mandenmaken bezig en zaten, gedurende ha-

ren arbeid, met de beenen onder het lijf geslagen, op wollen dekens, die haar voor bedden tevens dienden. Terwijl wij naar haar zagen, verbrandde zich een der om de tent spelende knaapen met buskruid het aangezicht. De moeder begon bijkans nog meer dan het kind te weenen en te jammeren. Maar geene der vrouwen wist, hoe eenige hulp toe te brengen, zoodat zij in de heeskunde gansch onervaren schengen en van eenen Europeër raad en hulp moesten ontvangen. Deze Indianen, het droevige overblijfsel van groote stammen, die vóór de aankomst der Blanken als heeren in deze wouden woonden, voeren thans een zwervend leven, trekken van de eene legerplaats naar de andere, meest in den omtrek van groote steden en generen zich, de vrouwen met mandenvlechten, de mannen met visscherij, ofschoon de laatste niet veel doen, maar liever het door de vrouwen kommerlijk verdiende geld plegen te verdrinken. Over het geheel komen zij aan de omawervende banden Heidens der Oude Wereld vrij nabij.

DERDE HOOFDSTUK.

Reis naar Northampton in Massachusetts.

Kort daarop had ik op eene reis, welke ik met mijnen broeder naar *Northampton* deed,

gelegenheid om meer van de oorspronkelijke inboorlingen des lands te zien, van den Staat *Massachusetts* namelijk, dien men te gelijk als de wieg van het tegenwoordige groote Staten-Verbond kan beschouwen. De vrijheidskamp tegen het moederland nam hier zijn begin, en geen der overige Staten overtrof dezen, in toewijding aan en opoffering voor de algemeene zaak. Nog steeds behoudt hij ook, ofschoon vele Staten hem in bevolking verre te boven gaan, eenen gewigtigen invloed, door den rijkdom en de beschaving zijner bewoners. Veel geldt hij daarenboven in de Wetgevende Vergadering, niet zoo zeer door de menigte, als wel door het personeel zijner afgevaardigden. Iedere Staat wordt namelijk, gelijk bekend is, naar de mate zijner bevolking vertegenwoordigd en het getal der afgevaardigden legt in de schaal een groot gewigt, wel te verstaan bij de keus van eenen President, waarover de gevolmagtigden der bijzondere Staten vooraf te samen raadplegen, onderling stemmen en den den uitslag hunner stemming naar *Washington* zenden. De Man der Meerderheid bekomt alle stemmen. Van daar de groote invloed der beide Staten *New-York* en *Pensylvanië*, die, wegens hunne groote bevolking, te samen bijna een derde deel der stemmen hebben en bij de jongste keuse de beslissing gaven. In *Pensylvanië* stonden de partijen vrij gelijk en het hing hier aan ééne stem. Anders waren de twee- en dertig stemmen van den Staat tegen *VAN BUREN* geweest en was hij geen President geworden.

De eerste veertig mijlen (*) van *Boston* tot

(*) De Amerikaanse mijlen zijn omtrent zoo groot als

1954

1954

1954

1954

1954

Worcester legden wij in omtrent twee en een half uur af, op eenen ijzeren spoorweg, die, als de in de Vereenigde Staten het eerst aangelegde, merkwaardig is. Hij zal nu tot *Albany* worden voortgezet en dáár in verband komen met dien, die langs het *Erie-kanaal* is aangelegd en wel tot aan de *Niagara* zal worden voortgezet. Eene streek van honderd mijlen van *Albany* tot *Utica* is reeds voleind. De bekende Reisbeschrijver, kapitein BASIL HALL, wien men, op zijne reis door dezen omtrek, in het jaar 1827, het plan van den spoorweg van *Boston* naar *Worcester* mededeelde, noemde het vermetel en de uitvoering eene dwaasheid. Maar, in weerwil deser verklaring van den heer kapitein, is dezelve sedert vele jaren voleind, in gang, en werkt men aan de uitbreiding der baan tot aan *Albany*. Dit was nu mijne eerste reis langs eenen spoorweg, en wel verwekte zij mij eenig ongemak. De snelle afwisseling der voorwerpen wemelde mij voor de oogen en liet mij niet vrij van duizeling. Later gewende ik daaraan en reed dagen lang op spoorwegen, zonder daarvan ooit meer eenen onaangename indruk te bespeuren; ja ik vond deze soort van beweging hoogst-aangenaam. De wagens zijn op de spoorwegen, althans in dit deel des lands, zeer gemakkelijk ingerigt en worden zelfs in den winter door eene kachel verwarmd. De onaangenaamste tijd van het jaar voor dese wijze van reizen is de zomer. Op eenen drukkenden, zwoeven dag vergaat men bijkans van hitte; want,

de Engelsche; vijf derselvs maken eene Duitche mijl en drie een uur.

tegen al de snelle beweging, dringt bij windstilte bijna geen togtje den wagen binnen.

De omtrek tusschen *Boston* en *Worcester* is eenigzins eehzelvig. Kleine heuvels en smalle slingerende dalen wisselen onafgebroken elkander af. Hier en daar vertoonen zich kleine meren, die zich met hunne fraaije eilanden en hunne rotsige oevers vrij wel voordoen. *Worcester* is eene missins onbeteekenende landstad met omtrent negen duizend inwoners; doch zij heeft meer het aanzien van een dorp, zoo ver zij, gelijk hier en elders alle binnensteden, geene poorten of vesting bezit. De spoorweg heeft er veel toe bijgedragen om deze plaats van meer belang te maken.

Van daar af reden wij in de algemeene postkoets. Daar vele zoogenaamde *stage-coaches* dikwijls voorkomen, zoo moet ik trachten den lezer daarvan eene voorstelling te geven. Het zijn groote koetsen, die op korte veren, in lange riemen hangen, waardoor zij op ongelijke wegen sterk schudden en stooten. Aan de zijde zijn zij open. Achter en voor hebben zij daarentegen houten beschotten, maar hoogst zelden met kussens voorzien, behalve aan het benedendeel, dat voor zitbank dient. De openingen der zijden kunnen aan de hoeken, bij slecht en koud weder, met lederen voorhangsels gesloten worden. De middelste openingen over de ingangen der wagens hebben gewoonlijk vensters, die men sluiten kan. Van binnen zijn drie banken; de middelste zonder leuning, waarvoor een van de eene tot de andere zijde gespannen riem is in de plaats gesteld. Iedere bank is op drie personen berekend,

zoodat er in het geheel negen plaatsen zijn. Op den bok, naast den koetsier, is plaats voor een of twee personen, en dikwijls is achter denzelfden, op het verdek der koets, nog voor eene zitplaats gezorgd, waarop dan ook nog drie personen kunnen plaats vinden. In den prijs der plaatsen is geen verschil. Het is geheel hetzelfde, of men zich van buiten of van binnen verkiest te plaatsen. Wie het eerst komt heeft de keuze, ^{het} alleen moet men aan de vrouwen steeds de beste plaats afstaan, wat niet slechts door de beleefdheid gevorderd wordt; maar waarop ook in het algemeen de Amerikaansche vrouwen als haar recht aanspraak maken. Deze postkoetsen zijn daar, waar men noch stoombooten noch spoorwegen heeft, het eenige reismiddel; want extra-postinrigtingen heeft men niet. Zoo vindt men dan ook menschen van alle standen in die wagens zaamgepakt. Wij voor ons kozen de hoogste zitting. Bij verscheidene draaijingen der koets kwam de plaats mij wel wat gevaarlijk voor, maar ras gewende ik mij daaraan, en sedert dien tijd heb ik steeds, als het weder zulks maar eenigzins veroorloofde, aan een plaats op de buitenzijde de voorkeur gegeven. De wegen waren, uit hoofde van den steenachtigen grond, over het geheel goed; want de kunst heeft er weinig toe bijgedragen om ze te verbeteren, en onze postwagens zouden het op zulke wegen niet goed maken. Er waren zelfs streken, waar wij enkel over afgeslagene takken reden en de struiken aan beide kanten de koets raakten. Maar onze vier New-Engelanders draafden daar zoo frisch over, alsof zij de beste chaussee onder zich hadden.

Tegen den avond naderden wij ons doel, *Northampton*. Dit dorp ligt aan den *Connecticut* in een dal, zoo vruchtbaar als bevallig. Wat mij evenwel bijkans nog meer dan de schoone ligging beviel, was het inwendige van het dorp zelf. Ik denk, het zou moeijelijk zijn in *Duitschland* en zelfs in *Zwitserland* een oord te vinden, hiermede te vergelijken. De vrij breede, ofschoon juist niet regelmatige straten zijn aan beide kanten door rijen van statige olmen beschaduwd, die met hunne groote stammen en hunne hangende takken een hoogst schilderachtig aanzien verleen. Deze soort van olmen verschilt van de onze in den bijzonderen groei harer takken en schijnt mij ook slechts eene bastaardsoort te zijn — *ulmus americana*. — De huizen zijn, uitgezonderd het opene plein, waar men de koopwinkels vindt, meest door grasperken of tuinen van elkander gescheiden, gewoonlijk ook door hooge boomen overschaduwd. Zij zelve en darselver naaste omtrekken worden met de grootste zorgvuldigheid onderhouden, en men kan zich naauwelijks iets fraaijers van dien aard voorstellen. Paleizen moet men zeker hier niet zoeken. Op het land zijn de huizen meest van hout gebouwd, maar van binnen gemakkelijk en warm ingerigt.

De trots en roem van *Northampton* is de berg *Holyock*, tegen over het dorp, aan de andere zijde van den vloed gelegen. Op den eersten helderen dag deden wij eenen uitstap derwaarts. Zijne hoogte is niet aanmerkelijk, welligt duizend voet boven de oppervlakte der zee, doch het hoogste punt vrij steil. De weg, die vreeger eenigzins gebaand was, om het ophlimmen gemak-

kelijker te maken, is thans zeer in verval; en zelfs eenen geoefenden bergklimmer mag het opkomen van deze steilte zwaar vallen. Het uitzigt is in der daad voortreffelijk en trots de niet zeer aanmerkelijke hoogte, uitgestrekt. De voorname schoonheid van het landschap bestaat in het, zich met velerlei krommingen uitbreidende dal van den *Connecticut*, waarin *Northampton*, van rijke velden en grazige weiden omgeven, regt tegen over den beschouwer ligt. De aanblik van dezen omtrek herinnert mij levendig onze Europeesche landschappen. De akkers aan beide zijden van den vloed zijn namelijk niet door die eenvormige houten schuttingen, welke men in *Amerika* bijna overal vindt en die wegens het op de straten rondom weidende vee ook noodig zijn, afgescheiden, maar in eene bonte mengeling en aangename afwisseling saamverbonden. Een weinig boven *Northampton* maakt de rivier eene belangrijke bogt en vormt daardoor eene soort van schiereiland, 't welk het dorp *Hadley*, dat met zijne lange, breede hoofdstraten schuins over ligt en aan beide kanten den vloed nadert, omgeeft. De brug van *Northampton* voert over den *Connecticut*, daar, waar hij om het schiereiland henen strijkt. De vloed is vrij groot en slingert zich vreedzaam om het vruchtbare dal, terwijl hij vele zoodanige bogten, als de bovengemelde, maar vooral eene zeer sterke beneden *Northampton* maakt. De afstand van beide hoofdbogten mag welligt een kwartier uurs bedragen, maar de rivier neemt eenen omweg van meer dan een uur. Tot scheepvaart dient hij weinig; op vele plaatsen is hij te ondiep en dikwijls te snel. Naar het zuiden

kan men zijnen loop verre weg volgen, op heldere dagen ligt van acht tot tien uren wijd. Ook beweert men van zelfs in de verte twee heuvels te kunnen onderscheiden, die in de nabijheid van *New-Haven*, zeer dicht aan de Zond liggen, welke den Staat *Connecticut* van *Long-Island* scheidt. De bergen in den omtrek bieden meest schoone vormen aan, zijn ook niet zoo onbeduidend als de kleine heuvels, waarover wij op onze reis van *Worcester* naar *Northampton* zoo vaak te klagen hadden, en onderscheiden zich door eene fraaije boschaadje. Mijn broeder, die de eerste jaren van zijn verblijf in *Amerika* in *Northampton* doorleefde, meende in eene der bergschakels eene gelijkvormigheid met de Blaauwe, in de nabijheid van *Freiburg* in *Breisgau* te vinden; en menigen morgen, als hij aan het venster stond, van waar hij het uitsigt op deze bergschakel heeft, kwam hem het vaderlijke huis met al deszelfs herinneringen voor den geest.

Toevallig gebeurde het, dat er gedurende mijn verblijf in *Northampton*, in het daaraan grenzende collegie *Amherst*, eene akademische plegtigheid plaats zou hebben, waarbij een medelid van het Congres, *CALEB CUSHING*, versocht was eene redevoering te houden, en ik greep met vermaak die gelegenheid aan om eenen der belangrijkste Amerikaansche redenaars te hooren. De rede was eigenlijk voor eene vereeniging bestemd, uit de jonge lieden gevormd, die het collegie jaarlijks verlaten en na het einde van het studiejaar bij deze inrigting eene bijeenkomst houden. Mannen, die in de Staatskunde of in de wetenschappen zijn vermaard geworden, worden bij zulke gelegen-

heden versocht redevoeringen te houden, en zij doen dit veelal gaarne, voor zoo veel zij zich daardoor bij het volk aangenaam kunnen maken. De reis naar de omtrent twee uren afgelegene plaats gaf bij schoon weder veel genoegen. Wij bevonden ons in het gezelschap van binnnelijke Amerikaansche vrouwen, van wie wij ons evenwel aan de deur moesten scheiden. Aan heeren toch is het binnenkomen eerst vergund, als de optogt der intrekken de medeleden van het gezelschap heeft plaats gehad. Wij schikten ons in ons lot en sloten ons demoesdig aan den optogt aan, die zich in de nabijheid des gebouws van het collegie had gevormd en van daar, onder geleide van muziek, eerst den president en redenaar afhaalde en zich daarna met langsamen feestelijken tred naar de kerk begaf. De langzame gang over het opene stuivende plein in de heete namiddagzon was juist niet zeer aangenaam, maar gelukkig kwamen wij in de kerk goede zitplaatsen. De wijze, waarop bij zoodanige gelegenheden, zonder politiebeambten, die men hier, gelijk bekend is, niet heeft en die men ook bij het vreedzame volkskarakter niet zeer behoeft, de orde gehandhaafd wordt, vond ik zeer gepast. Het deel van de studenten der inrigting, dat aan de spits van den optogt was voortgetreden, hield aan de kerkdeur stil en maakte front. Het overige deel, dat volgde, stelde zich in twee gelederen; door welke het eerst de Honoratioren, die aan het einde van den optogt waren, in de kerk gingen en de overigen volgden. Op deze wijze geschiedde alles in de beste orde. De Redenaar sprak over populaire wel sprekendheid. Bij mijne, toen nog zeer ge-

ringe kennis van het Engelsch, verstond ik niet genoeg om mij zelve eenige uitspraak over het gesprokene te veroorloven; welke baitendien, bij den zeer gevestigden naam desers mans als eenes goeden en sierlijken sprekers in de kamer der Representanten, wel van geen gewigt zou zijn. De plegtigheid begon en eindigde met gebed. Wel kon ik de keur der muziekstukken juist niet zeer passende voor de gelegenheid vinden en wel het minst de wals, die mede werd gespeeld. De bijeenkomst was zeer talrijk. Bijzonder waren er vele dames opgekomen, van welke de galerij der kerk geheel en ook een deel der lagere zitplaatsen werd bezet. De voorregten, welke zij genieten, maken haar zeker het bezoek van zoodanige plaatsen gemakkelijk en aangenaam. Wat mij bij deze gelegenheid verraste, was de algemeene, door de bijeengetroomde menigte bewezene deelneming aan eene plegtigheid van dien aard.

Daar zoodanige inrigtingen, als collegiën, van bijzondere personen ondernomen worden, zoo moeten zij natuurlijk in gunst staan bij het publiek, anders konden zij zich niet staande houden. Maar ook met deze gunst verbindt zich te gelijk eene levendige deelneming. — Wij vonden onze paarden met de kales, die wij intusschen, naar Amerikaansche wijze, aan eene heg gebonden hadden, vreedzaam staan en volbragten onze toerreis even gelukkig en aangenaam.

Daar ik den lezer nu eens in een Opvoedings-Instituut gebragt heb, zoo wil ik hem verzoeken mij in eene bijzondere school te versellen, welke, voor de bloeiende jeugd der schoonen van *Northampton* bestemd, den naam van Akademie

draagt. Het gebouw is in den Gothischen stijl aangelegd, in de hoeken met kleine torentjes voorzien en van binnen, zoo het schijnt, seer doelmatig ingerigt. De ingang leidt in een binnenvertrek, dat zijn licht van boven ontvangt en der opzigterez als ware het tot eene kamer voor hare waarnemingen dient: van de gansche overige ruimte van den grond is gebruik gemaakt voor grootere en kleinere vertrekken. Wij woonden de uren van het onderwijs in verscheidene vakken bij. In de meest talrijke klassen is de Lankastersche leerwijs ingevoerd. Tot mijn verdriet zag ik, dat de onderwijzers bijna geheel geene acht gaf op de houding der meisjes bij het schrijven, zoodat zij scheef en krom, met het gezigt na genoeg aan het papier rakende, voor de schrijftafel zaten. Bij vele haspeurde ik ook reeds eene kromming van den rug, welke gowis door de slechte houding was verwekt. Een verbannen Pool gaf onderrigt in het Fransch. Ik verwonderde mij over de goede uitspraak zijner discipelinnen. Het komt mij intusschen voor, alsof het aanleeren van het Fransch den Amerikanen over het geheel gemakkelijker, dan den Engelschen valt. Voornamelijk interesseerden mij de dansoefeningen, welke ik zeer gepast vond, zoo wel voor de vorming des ligchaams, als de ontwikkeling van het gehoor. Er worden namelijk geene walsen, contredansen en dergelijke, maar eenvoudige bewegingen op de maat geleerd, waarin ik de scholieren, naar den klank van een in eene aangrenzende kamer gespeeld klavier, vrolijk in de zaal zag rondhuppelen.

Meer dan het uiterlijke van dit dorp, dat voor

het overige juist niet het schoonste onder de schoone is, moet de staat des gezelligen levens in hetzelfde, gelijk in het algemeen in deze afgelegene deelen des lands, den Europeanen verrassen. Het is naauwelijks te gelooven, hoe groot hier het getal dergenen is, voor wie gezellig verkeer eene behoefte is geworden en wier ontwikkeling en levenswijs ook daarvoor is ingerigt. Het meeren-deel der dorpsbewoners is, zoo al niet in eenen toestand van onafhankelijkheid, nogtans vrij wel-verend, zoodat beroepsheugheden en zorgen voor bestaan bij lang al hunnen tijd niet vorderen of innemen. Dikwils zijn het lieden, die door handel en gewin in de grooté zeesteden eenig vermogen verworven en zich daarna met hunne familiën naar hunne geboorteplaats terug begeven hebben, om daar in rust en vrede hunne inkomsten te verteren. Van hunne jeugd af aan zijn zij aan een gezellig verkeer gewoon. Het is hun onontbeerlijk geworden en zij zetten het dienvolgens ook in hun dorpsleven voort. Op deze wijs vereenigen zich in deze kleine plaatsen eene menigte gesinnen, die eenen zeer goeden en aangena-men omgang vormen. De dochters van zoodanige lieden zijn zeer wel opgevoed, hebben eene grondige schoolvorming ontvangen, en bezitten lust voor lektuur. Daarbij hebben zij meestal veel gezellig talent, voor welks ontwikkeling het hun aan geene gelegenheid ontbreekt, daar men zeer dikwils gezelschap ziet. De onbelemmerde omgang tusschen de jonge lieden van beide geslachten geeft aan de meisjes te gelijk eene openheid en onbevangenheid, die eenen vreemdeling in den aanvang moet verrassen, doch welke hij later

ongearne mist, daar het gesprek door deselve gemakkelĳk en aangenaam wordt. Eén gebrek doet zich in deze kringen gevoelen, dat nogtans in de betrekkingen ligt en niet te veranderen is. Het ontbreekt namelijk aan jonge mannen, van welke de meeste zijn uitgeweken om in het Westen of in de steden een bestaan te zoeken en die slechts terug komen om eens der vriendinnen huuser jeugd als vrouw met zich weg te voeren. In al dese dorpgesellschaften wordt uit dien hoofde het vrouwelĳke geslacht wat te sterk in getal vertegenwoordigd. Ik kwam in deze kringen, niet als een onbekend vreemdeling, terwijl mijn broeder mij daar binnen leidde, maar werd van velen bijna als een oud bekende ontvangen. Ik kan dienvolgens welligt van meer aangename ondervindingen gewagen, dan andere vreemdelingen, die zich in zulke gunstige omstandigheden niet bevonden. Zal men het gelooven, dat ik in *Northampton* een avondgeselschap bijwoonde, waarin eens tooneelvertooning vrij goed werd uitgevoerd? — Op denzelfden avond ging ik nog in een ander grooter gezelschap, dat meer naar eens Engelsche rout geleek. Voor het overige heeft dit dorpsleven zijne schitterende zijden meer in den zomer, wanneer men altijd vele gasten heeft, terwijl in den winter een deel der bewoners zich stadwaarts begeeft om bij zijne vrienden de vermaken der groote wereld te genieten. Ook houdt het winterweder velen in huis, of maakt althans het uitgaan moeĳelijk en lastig.

VIERDE HOOFDSTUK.

Verblijf in Cambridge. De Harvard-Universiteit.

Tegen het einde der maand Augustus, ging ik met mijnen broeder naar zijne woonplaats *Cambridge*, een dorp in de nabijheid van *Boston*, den zetel der *Harvard-Universiteit*, waarwaarts pligt hem, als daar aangestelden professor, wederriep, daar de vacantie ten einde liep en de promotie en andere feestelijkheden hem wachtten. De *Harvard-Universiteit* is de oudste inrigting van dien aard in de Vereenigde Staten. De pelgrims (100 noemden zich de Dissenters, die wegens vervolgingen om de godsdienst *Engeland* moesten verlaten) landden in 1620 te *Portsmouth* en vestigden reeds in 1637 dit Opvoedings-Instituut, dat, in den aanvang, naar de behoeften dier kleine maatschappij, vrij onbeduidend was, maar door giften en bijdragen telkens meer werd verrijkt en uitgebreid, en altijd den eersten rang onder soortgelijke inrigtingen in de Vereenigde Staten vrij wel heeft gehandhaafd en behouden. Daar ik, gedurende een oponthoud van vijf maanden in *Cambridge*, gelegenheid had, om met de inrigtingen der Universiteit wat nauwkeuriger bekend te worden, en daar alle stichtingen van dien

aard in de gansche Unie op gelijken voet bestaan, zoo kan eene beschrijving daarvan dienen om den lezer eenig begrip van de Noord-Amerikaansche Universiteiten in het algemeen te geven.

Op de wijze, waarop de *Harvard-Universiteit* ontstaan is, ontstaan in de Vereenigde Staten nog immer van tijd tot tijd soortgelijke stichtingen. Een tal bijzondere personen, die het oogmerk hebben om eene zoodanige te vestigen, vereenigen zich te samen en wenden zich dan aan de Wetgevende Vergadering van den Staat om eene volmagt (charter) te verkrijgen. Dit charter geeft geene voorregten, maar slechts eene vergunning. Doch zonder deselve kunnen genootschappen geene openbare onderneming tot stand brengen. Spoor- of straatwegen en bruggen zijn hier in hetzelfde geval, als inrigtingen voor hooger onderwijs. Zoodra het charter gegeven is, bestaat de stichting van rechtwege, kan zij eigendom verwerven en bezitten, en behoudt zij ook na den dood van hare eerste stichters haar bestaan.

Het bestuur der *Harvard-Universiteit* is in de handen van twee Magten, van het Ligchaam en den Raad der Opsieners (*board of overseers*). Het Ligchaam, dat uit den Voorsitter der stichting, vijf medeleden en den rector bestaat, heeft het Uitvoerende Bewind, terwijl de Raad der Opsieners van datgene wat in den loop des jaars is voorgevallen, rekenschap te vorderen en het gedane te bevestigen of te verwerpen heeft. De professoren hebben met het bestuur niets te doen. Zij kunnen nogtans voorstellen en aanbevelingen indienen, en bij veranderingen van het innerlijke der inrigting is hante stem natuurlijk van veel

gewigt, hoewel zij slechts eene adviserende is. De medeleden van het Ligezaam en den Raad der Opsieners worden alt al de deelen des lands benoemd. Vaste medeleden der laatstegenoemde Magt zijn de Gouverneur van den Staat, zijn plaatsvervanger, de medeleden van den Senaat en de Spreker van het Lager Huis; de overigen worden gekozen. De President en de rentmeester moeten in *Cambridge* wonen, daar de onmiddelijke leiding der dagelyksche bemoeijingen in hunne handen is. Het vermogen der stichting is thans zeer belangrijk. Het bedraagt omtrent zevenmaal honderd duizend daalders of nagenoeg drie en eene halve milioen Fransche franken, waarbij de waarde van de gebouwen des collegiën, van den daaraan grenzenden grondelgendom en der verzamelingen niet mede is gerekend. Onder de laatste is vooral de bibliotheek vrij telrijk en bevat omtrent veertig duizend banden. Daar veel van giften afkomstig is, waaraan bijzondere bepalingen verbonden zijn, zoo kan men zeker van alles dat gebruik niet maken, wat men anders wel zou wenschen.

De Universiteit bestaat uit de volgende afzonderlijke stichtingen: het eigenlijke collegie, eene godgeleerde en regtsgeleerde school, die beide in *Cambridge* zijn en eene geneeskundige, die ook tot de Universiteit behoort, maar in *Boston* is. Het collegie houdt het midden tusschen de philosophische faculteit eener Duitsehe Universiteit en de hogere klassen van een Gymnasium. Om er lid van te kunnen worden, moet men een, doorgaans streng, examen afleggen. Getuigenissen van lagere scholen, welke niet onder het toezigt der

Universiteit staan, worden als van geen belang geacht. Daar alle cursus een jaar lang zijn, zoo vindt het onderzoek, ter opneming vereischt, gewoonlijk maar eens in het jaar plaats en wel eenige dagen vóór het begin van het nieuwe leersjaar. De gewone onderdom bij de aankomst is die van zestien jaren, en, daar het collegie in vier klassen verdeeld is, in iedere van welke men een jaar blijft, zoo verlaten de jonge lieden de stichting zelden, vóór hun twintigste jaar. De tucht en het opzigt over de studenten is in de handen der Faculteit, welke uit de professoren en den Voorzitter is samengesteld. Bevorderingen, belooningen enz. zijn ook alleen van hen te wachten. Voor de huisvesting der studenten zijn verscheidene, aan het collegie in eigendom toebehoorende gebouwen geschikt, waarin zij tegen eene matige huur voegzame kamers kunnen vinden. Voor het overige zijn zij gemeenzins gedwongen in deze gebouwen te wonen. Hebben zij hunne ouders te Cambridge, zoo blijven zij natuurlijk bij dezelve. Buitendien heeft men altijd kosthuizen, die van den President de vergunning bekomen hebben om studenten in te nemen. Alle, zoowel die in de gebouwen van het collegie, als die elders wonen, zijn aan eene vrij gestrengde discipline onderworpen. Eene klok roept hen des morgens in de kapel tot het gebed. Hetzelfde heeft des avonds plaats. Daar de professoren en studenten alle in de nabijheid van het gebouw wonen, waarin zich de hoorzalen bevinden, zoo worden de voordrachten ook altijd door de klok aangekondigd. Het aantal uren, welke de studenten iederen dag moeten bijwonen, is van

geenen grooten omvang. Doch de jonge lieden worden te huis zeer bezig gehouden, met voorbereidingen tot de lessen en met bearbeiding van opgaven. Iedere der vier klassen is in orde verdeeld, welker getal gebouwd is naar de menigte der scholieren en naar de soort van onderricht. Deze schikking voordert natuurlijk een grooter tal van leeraars, maar maakt hun het overzigt over hunne scholieren gemakkelijker. Iedere klasse heeft gewoonlijk ontrent vijftig en eensorde alsoo minder dan twintig studenten. De leeraars houden in hunne klas zelden een voor allen gemeen voordragt, maar bemoeijen zich veel met elk in het bijzonder, wiens opstellen zij hooren, en in Zelfs in de Mathesis en dergelyke vakken, vindt geen gemeen onderricht plaats, 't welk de ongelijke voorbereiding der scholieren ook moeilijk zou maken. De jonge lieden doen over het geheel veel vlijt en geven blyken en schijnen de bewustheid bij zich om te dragen, dat zij tot hun eigen heil aan den arbeid gehouden worden. Hier toe werkt gewis veel mede, dat men het gebruik van zoo vele uren des daags geheel aan henzelfven overlaat, wat hun vroeger aanleiding geeft om uit eigen handwerk bezig te zijn. Deze wijze van onderricht heeft voor het overige dit voordeel, dat de scholieren niet slechts begrippen van anderen opnemen en herkaauwen, maar ook tot zelfdenken worden opgeleid.

Nadat de studenten vier jaren in het collegie zijn geweest, worden zij met den titel van *Bachelors of arts* ontslagen, en in het algemeen geeft men aan al degenen, die in een collegie gestudeerd hebben, den titel van *Graduates*. Aan het einde

van het eerste jaar, na hun entree, kunnen alle *Bachelors of arts* zich om eenen hooger en grond aanmelden *Master of arts*. Men heeft hiertoe geene bijzondere qualificatie noodig. Het is genoeg, dat men slechts de gevorderde aanvraag doet. Al de gegradueerden van het collegie hebben, als zoodanige, het recht om zich in het zogenoemde gezelschap *Q. B. K.* te doen aannemen, een gezelschap, dat als een hand dient om de medestudenten opvoeding en met de stichting vereenigd te houden. Jaarlijks heeft er bij den aanvang van den cursus eene bijeenkomst plaats, welke met eene redevoering, een gedicht en een middagmaaltijd wordt gevierd. Eene zoodanige, voor eene gelijkeertige vereeniging bestemde rede, was die, welke ik in *Amherst van CALLE CUSHING* hoorde.

De goddieleende school is van veel lateren oorsprong; zij werd in den jare 1824 gesticht. Door dezelve wordt aan het collegie een godsdienstig bestaan gegeven en, daar de leeraars der school tot de Unitariërs behooren en zij in de kapel van het collegie prediken, zoo wordt de geheele stichting als van dien kerkelijken aensch bescouwd. Het gevolg hiervan is, dat anders, die tot andere sekten behooren, schamen om hunne zonen naar het collegie van *Cambridge* te zenden. De jonge lieden, die zich aanmelden om tot de Theologische school te worden toegelaten, moeten voors een examen in de Hebreuschsche taal afleggen. Zijn zij geene *Graduates*, zoo moeten zij zich nog aan een onderzoek in de vakken, die in het collegie voorgesdragen worden, onderwerpen. De studenten wonen in een bij-

zonde gebouw; evenwel kunnen zij ook buiten hetzelfde in de nabijheid wonen. De studie-tijd is op drie jaren gesteld. Er zijn drie klassen, en in iedere blijft men een jaar. Aan het einde van dien tijd heeft er eene soort van examen plaats. De candidaten moesten voor het minst door eene preek bewijzen, dat zij wat geleerd hebben. Doch ik geloof, dat er nooit een voor onbekwaam verklaard wordt, en ook hoort men niet, dat er in eene klasse zitten blijven. Dit komt ten deele daarvan daan, dat het onderwijs meer eenen schoolschen gang blijft houden. De studenten worden telkens door de professoren ge-examineerd, bekomen regelmatige opgaven en zijn in hunne werkzaamheden weinig overgelaten aan zichzelf.

De regtschool bestaat eerst sedert weinige jaren. Voorheen gingen de jonge lieden slechts bij eenen advocaat en bekwamen op diens kantoor eene soort van leertijd, omtrent op gelijke wijze als het nu nog menigmaal aanstaande artsen doen, behalve dat deze dan toch gewoonlijk in den winter voorlezingen hooren. De Juristen zijn in het geheel niet verplicht in bijzondere gebouwen te wonen, en in iedere betrekking veel onafhankelijker. De cursus is tweejarig en na het einde van denzelfden is ieder student gerechtigd tot den titel van: *Bachelor of Law*, welke hij ook van de Universiteit verkrijgt. Om te worden aangenomen, behoeft men niets meer, dan een getuigschrift van goed sedelijk gedrag en een bewijs van vroegere studien. Het getal bedraagt wellicht vijftig of zestig. De godgeleerde school heeft daarentegen meestal zoo vele studierenden niet.

De geneeskundige school is van vrij wat beteekenis. Het getal professoren is toereikend, ziekenhuis en anatomie in zeer goeden staat; den belasting ook hier is de studeertijd te kort. De collegiën worden in den winter maar vier maanden lang gehouden. In den zomer worden geene lessen in het geheel gegeven. Bij de inschrijving der studenten vindt in het geheel geen examen plaats en men vraagt er niet naar, of de jonge lieden zich al of niet behoorlijk hebben voorbereid. Ieder student daarentegen, die den graad van Doctor wil verkrijgen, moet twee cursus in de stichting doorgegaan en zich drie jaren in het huis van eenen praktizerenden arts met de studie der geneeskunde bezig gehouden hebben. Het onderzoek is van tweërlei aard, een openlijk en een afzonderlijk, en vier weken vooraf moet de candidaat een opstel inleveren over een geneeskundig onderwerp. Voor het overige vinden hier ook afwijzingen plaats.

Ten tijde onzer aankomst te *Cambridge*, was de viering van het tweede eeuwfeest dezer stichting aanstaande en werden daartoe groote toebereidselen gemaakt. Alle gegradueerden der Universiteit werden genoodigd en, daar deraelver aantal zoo groot is en zoo velen zich reeds verklaard hadden van te willen komen, zoo konden er maar weinige gasten gevraagd worden. De plegtigheid werd met eene redevoering van den President JOA. QUINCY geopend, waarin hij de geschiedenis der stichting voordroeg. Na deselve ging men aan den maaltijd. Op een der grasperken achter de kapel, waar men eene zachte helling vond, had men eene verbasend groote

tent opgericht, op welke achtergrond het redeneers-gestoelte stond, van verhevene alijplaatzen omgeven, op welke mannen van aanzien en zij, die met de regeling van het feest belast waren, plaats namen. Om dit middelpunt sloten zich de tafels en banken, in de gedaante eener halve maan, en krachtens den hellenden grond amphitheaters-gewijs, zoodat zelfs diegenen, die op de achterste stoelen zaten, in staat waren den redenaar en den President te zien. De openlijke maaltijden der Amerikanen zijn geheel van gelijken aard en houden denzelfden gang als die der Engelsen. Het eerste deel is geheel aan de bevrediging van honger en dorst gewijd. Doch, zoodra de kassu-organen meer onigains tot rust gekomen zijn, vangt de redevoeringen aan, die dan ook, door maank afgewisseld, tot het einde van den maaltijd duren. De meeste der aanzienlijken van *Massachusetts* waren hier bijeen. Natuurlijk werden hunne gezondheid gedronken en zij gaven bereidheid met korte woorden, die ook weder met toasten eindigden. Zec sprak onder anderen EVERETT, Gouverneur van den Staat en vredege professor in *Cambridge*. Men houdt hem voor een der gelukkigste redeneers bij noodanige gelegenheden, en hij weet zich altijd zoo vóór te doen, alsof hij geheel onvoorbereid sprak. Hij draagt daarbij zoo goed vóór, dat zeker veel, wat hij, eenen anderen niet meer dan goed zou schijnen, door hem gesproken, voortreffelijk schijnt te wzen. Nog sprak DAN WEBSTER, candidaat voor den Voorsitters-stoel. Dan men wil, dat hij zich bij alle gelegenheden niet gemakkelijk uit, en niet wel genoeg door kleinigheden weet te be-

hagen. Zijne wel sprekendheid schittert alleen bij groote staatkundige onderwerpen. Hij spreekt dan als een God; dat wil zeggen, hij is onwederstaanbaar in zijne bewijsoverwing voor allen, die niet vooraf besloten hebben om zich niet te laten overtuigen. Voorts spraken vele anderen; maar ongelukkig eindigde het feest niet zonder alle stoornis. Eene uitdrukking van *WHEATON*, die slechts eene algemeene strekking had, beledigde een' gast uit *Charleston*, die zich daarop verwijderde. Zijne vrienden intusschen billikten zijn weggaan niet, en zoo had de zaak verder geene gevolgen.

's Avonds was er groote illuminatie, en geheel *Boston* was naar *Cambridge* gekomen om dezelve te zien. De gebouwen, waarin de studenten wonen, en de kapellen waren rijkelijk met lampen voorzien. Daar ook de vele vensters eene groote menigte dierzelve plaatsen konden, zoo deed dit algemeen eene regt goede werking. Ook waren verscheidene bijzondere woningen in het dorp verlicht. Er was over het geheel eene opgewektheid en een gejuich onder het volk, als of er een groot volksfeest werd gevierd. In het huis van den President was een groot gezelschap en ieder drong daarin om hem, dien men bijkans als den plaatsvervanger der stichting beschouwde, wier geboortedag heden gevierd werd, geluk te wenschen. De dames deden zich hier natuurlijk in grooten getale vinden, te meer, daar men haar bij den middagmaaltijd geene plaats had kunnen aanwijzen, van waar zij de redevoering hadden kunnen hooren. De naastvolgende dagen waren alle bladen met beschrijvingen van den gelukkigen

gang en reis der secretaris in Cambridge ge-
vuld. De zeer alle kanten zich verspreidende
doelzamen leveden daarvan talrijke berichten, en
het duurde werkelijk eenen geramen tijd, eer er
van de zaak niet meer werd gesproken.

VIJFDE HOOFDSTUK.

De geneeskundige instellingen in Boston. De begrafnisplaats.

In al dien tijd had ik Boston nog weinig le-
ren kennen. Daar ik het voornemen had eenen
geramen tijd in Cambridge te blijven, dat maar
drie mijlen van die stad verwijderd ligt, kon stelde
ik veel uit. Evenwel werd ik met de genee-
kundige instellingen weldra vrij nauwkeurig be-
kend. In het Massachusetts-hospitaal zijn de
professoren der school als artsen aangeesteld en
houden uit dien hoofde daar kunne klinische les-
sen. Het gebouw is geheel uit graniet opgetrokken
en heeft eene vrij goede ligging. Men mag wellicht
op het uitwendige aanmerken, dat de eene façade
wat te hooger is. Zij heeft vrij hooge galen van
graniet, en in stede daarvan had men enige sla-
kenkamers meer kunnen vervaardigen. Het getal
bedden mag op ontruut honderd gerekend wor-

den, hetwelk niet wel voldoende behijnt voor eene stad van negentig techtig duizend inwoners, vooral daar voor het minst een derde deel daarvan door lijdens, die betalen, wordt ingenomen. Nogtens is dit gewijs tal daarom toereikend, vermits er in betrekking tot dat der inwoners slechts weinigen gevonden worden, die verplicht zijn van de vrijbedden gebruik te maken. De minste prijzen zijn wekelijks van drie tot vijf daalders. Krenken, die dit verlangen, kunnen kleine kamers alleen voor zich betrekken; en deze kamertjes zijn zeer gezocht, bijzonder van hen, die van verre komen en eene heilkundige behandeling vereischen. De prijzen zijn zeer gering, in vergelijking met hetgene zieken in een logement betalen moeten. Bovendien hebben zij den doctor en de geneesmiddelen voor niet; 't welk ook geene kleinigheid is. Nergens zag ik een ziekenhuis, dat met dit kon wedijveren in sindelijkheid, goed voedsel, zorgvuldige oppassing en hulpmiddelen van allerlei aard. Ten gevolge der rijke begiftiging, is de stichting geheel onafhankelijk geworden en de inkomsten met de bijdragen der krankes, die betalen, zijn toereikende om de uitgaven te dekken. Men spaant uit dien hoofde niets, needre iets door den geneesheer voor den sieke nodig wordt gevonden.

Eenigen tijd later bezocht ik het gesticht voor krankzinnigen, dat den naam van *M'clane Asylum* draagt, ter eere van sekeren *M'CLAN*, die voor eene zoodanige stichting honderd duizend daalders bij zijnen dood naliet. Het ligt op eenen fraajen heuvel, in de nabijheid van *Boston*, tusschen *Leckmere-point*, aan de rivier *Mytick*. Het uit-

zigt op de stad is ten hoogste aangenaam en de
 heus der plaats zeker zeer doelmatig. De gebouwen
 van het gesticht zijn op de spits des heuvels. De
 hellingen, die vooral naar de zijde der stad te
 klippig tot in het water afvoeren, zijn tot tuinen
 en velden aangelegd en bieden groote plekken
 aan, waar de krankten zich in de vrije lucht be-
 wegen en met spel en arbeid zeer gepast worden
 bezig gehouden. Het gesticht bestaat uit drie
 gebouwen. Het middelste, dat op zich zelve staat
 en zijne voorzijde tegen *Boston* heeft, dient tot
 woning voor den arts en voor de opzigters. Aan
 beide zijden staan, in rechte hoeken tegen het mid-
 delgebouw, twee aan elkander beantwoordende
 huizen, die bijna de vleugels van het middelste
 vormen, maar veel te lang zijn, in verhouding
 tot de geringe breedte van het middeldeel. De
 linkervleugel is voor de mannen, de rechter voor
 de vrouwen bestemd. Beide moeten op gelijke
 wijze zijn ingerigt. Wij zagen nogtans alleen den
 vleugel der mannen. Elke heeft drie verdiepin-
 gen, iedere van welke eene bijzondere afdeling
 van krankten bevat. De benedenste nemen de
 onherstelbaren in. In de middelste worden de
 meer gezonden, en niet zoo hopelezen opgeno-
 men. In de bovenste bevinden zich de recon-
 valescenten. Ieder kranke heeft eene kamer voor
 zich, waarvan de deur op eene galerij uitkomt,
 die voor wandeling dient. De kamers bevatten
 meest maar één bed, die der reconvallescenten
 ook tafel en stoelen. Bovendien is op iedere ver-
 dieping eene gezelschaps- en eene eetkamer, eene
 bevoorde ruimte en een geheim gemak. Het
 laatste heeft eene zeer gepaste inrigting voor de

zuivering der lucht. De deur, welke naar binnen gaat, wordt niet aanstonds geopend in eene vrije ruimte, maar de waar maakt eene bogt, welke beantwoordt aan die, welke de deur bij het open doen beschrijft, zoodat deze nazwa geloozen blijft. Op deze wijze kan de lucht in het gebouw gemak niet aan dezelfde zijden uitwijten, maar is geneesd-maakt, door de zich daarin bevindende opening weg te stroomen. Bij het sluiten wordt daarentegen in het gemak eene luchtdichte ruimte gevormd, en de lucht moet er van buiten instroomen. De deur gaat natuurlijk verder open, dan de buiging in den muur reikt; anders kan niemand in de achterste ruimte geraken. Daar, waar de muur eindigt, gaat zij, als iedere andere, open. Zeer gepast kwam mij ook de inrigting voor, dat op iedere verdieping huizen zijn aangebragt, waardoor het vuilnis naar beneden gevoerd kan worden. Op iedere verdieping zijn drie kamers voor rijke patiënten bestemd, die veel beter ingerigt en met eene wandelgalerij verbonden zijn. Deze kranken eten moest aan de tafel van den geneesheer, als hen toetand dit vergunt. De prijs voor deze kamers is van tien tot vijftien daalders, de oppasser daar onder begrepen. Voor de overige kamers is de minste prijs drie daalders, welke tot op zeven stijgen kan. De betalingen worden naar den toestand van het vermogen der kranken bepaald. Bovendien komen er ook nog buitengewone uitgaven voor. Zoo moesten b. v. de kranken de bedden, die zij breken, betalen enz. Verschil in het eten maakt men niet, met dit onderscheid alleen, dat enkele kranken, zoo als reeds is aangemerkt, aan

de tafel van den geneesheer eten kunnen. In het gehele gesticht heerscht groote aindaligheid. Een hospitaal boven de derde verdieping, waar ik vele zieken met verschillende arbeid bezig vond, is voor werkplaats geschikt. In den zomer worden zij bij voorkeur, als hun toestand dit veroorlooft, aan veldarbeid geketend.

Gansch in de nabijheid van Boston is ook de eerst kortelings ingerigte begraafplaats gelogen, aan welke men den naam van *Mount Auburn* heeft gegeven. Dezen aanleg, waardoor een diep gevoeld gemis verholpen werd, heeft de stad aan een bijzonder gezelschap te danken, 't welk, door middel van actiën, de kosten der inrigting samenbragt, waarbij men geen eigen voordeel beoogde, ofschoon de uitgaven voor aankoop van den grond, gelijk die voor inrigting en verfraaijing, weldra door den verkoop der grafplaatsen zijn gedeekt geworden. Men heeft van een vrij aanmerkelijk stuk lands, dat aan den eenen kant aan de *Charles-rivier* raakt, voor de plaats gebruik gemaakt en deels omheind. Van de beschaafde, welke het grootste deel van den grond bedekte, heeft men slechts zoo veel weggekapt, als noodig was om paden aan te leggen. Vrij wel in het midden verheft zich een heuvel, van waar men een zeer aangenaam uitzigt heeft.

Ten tijde, dat ik daar mijn eerste bezoek deed, werd dit uitzigt nog verfraaid door den rijkdom der kleuren, een gevolg van den Amerikaanschen herfst. Zoodra het namelijk begint te vriezen, vangt eene kleurverwisseling der meeste boomen aan. De ahornsoorten maken het begin en derzeiver bladen bekomen vóór en na al de nuan-

een der roode kleur. Weldra volgt de *sumach* sommige worden geel, andere bruin. Zelfs aan het gras leet zich eene neiging tot roodworden bespeuren, op de walden namelijk, die afwisselend aan het zeewater en de lucht zijn blootgesteld. De dennen en pijnboomen blijven hunne oude kleur behouden. Men vindt uit dien hoofde allerliefste contrasten en verbindingsen, waarin de natuur dikwijls zonderbaar en als voorbedachtelijk speelt. Men ziet hier eene slingerplant — *ampelopsis* — die zich vaak om de stammen van groote boomen kronkelt en bijzonder gaarne de dennen kiest. Daar nu dierzelfs bladen in den herfst een sterk donker rood aannemen, zoo geeft dit aan den boom een eigen voorkomen, terwijl zijn stam rood en zijne takken groen zijn. Na dezen kleurwissel blijven de bladen voor het overige nog lang aan de boomen en men behoudt het vreemde schouwspel van een rood landschap, weken lang voor oogen. Ten laatste evenwel verliezen de bladen dierzelfs holdere bonte kleuren, worden bruin en vallen af. Ik heb het beproefd zulke roode bladen gedroogd in hunne kleuren te bewaren: doch het is mij niet gelukt.

Aanmerking. Men vindt ook in *Europa* iets van dien aard, maar het leet zich niet vergelijken met datgene, wat men in *Amerika* vindt. Met uitzondering van kersenboomen en eenige weinige andere, heeft men bij ons geene boomen, wier bladeren rood worden. Zij veranderen wel alle meer of minder van kleur, maar de meeste worden bruin of geel. Voor het overige onderscheidt zich de herfst in *Amerika* nog door schoon,

bestendig weder en komt met onsen zomergemaanden nazomer overeen. In *Amerika* noemt men dit jaargetijde — *Indian summer*.

Op den top des heuvels heeft men openingen uitgehouwen, om door middel van deselve een uitzigt te gewinnen. Maar het is jammer, dat men het geheels gesigt in het ronde niet heeft mogen bekomen. *Boston* met hare bruggen en torens, hare omliggende steedjes en hare haven vol masten zeg, in de avondson, door eene der openingen vriendelijk tot ons opklimt. Het is waar, de ligging van *Boston* is schilderachtig, als die van weinige andere plaatsen. Eene opening ter linkersijde vergunt ons uitzigt op *Cambridge*, dat, aan eene kleine hoogte strijkende, zich in de nabijheid der *Charles-rivier* westrekt. Het overige uitzigt is wat beperkt, terwijl de oneffenheid van den grond geen ver-
groot toelaat.

Een gedeelte van de plaats is in vierkanten verdeeld en bestemd om tot grafplaatsen verkocht te worden. Van een ander deel wordt daarentegen partij getrokken om aan het geheel het voorkomen van een park te geven. Men heeft paden en kleine vijvers aangelegd. Zelfs gaan er rijwegen langs de voornaamste punten. De schoone boomen worden met veel zorg onderhouden en de openingen met jong plantsoen aangevuld. De grafplaatsen zijn vrij groot en niet te zeer opeengedrongen. De opening van dezen begraafplaats geschiedde in het jaar 1833, en sedert dien tijd zijn er vele vierkanten verkocht. Maar de praalgraven zijn nog niet zeer talrijk en bykans vindt men

I. DEEL.

daaronder geene prachtstukken. Men heeft hier geene vorsten DEMIDOFF, die zulke kostbare praalgraven kunnen oprigten, als men die te *Parijs* in *Père la Chaise* ziet. De voorname schoonheid der plaats is in datgene gelegen, wat de natuur voor haar deed. De meeste praalgraven zijn eenvoudig, maar altijd met een tuintje of een grasperk omgeven, die met de grootste zorgvuldigheid onderhouden worden.

De aanleg heeft ongemeen veel goedkeuring gevonden, niet slechts bij de rijken, maar ook bij de landlieden van den omtrek. Men gaat niet slechts herwaarts om zich eene liefelijke plaats tot de eeuwige rust te kiezen en de graven van beminde ontsipenen te bezoeken. Velen maken ook, buiten zoodanig oogmerk, gebruik van deze plaats, als eene aangename en belangrijke wandeling. Op schoone dagen ziet men de equipagieën der *Bostonners* en de wagentjes der gezetene boeren hier in groot getal bijeen, en men vindt wel in den omtrek van *Boston* geene plaats, zoo druk bezocht als deze.

Gansck in de nabijheid der begraafplaats is een bevallig meertje, aan hetwelk op een schiereiland eene herberg staat, waar voor het onthaal der gasten op alle wijzen wordt gezorgd. Het bosch verschaft eene allerliefste wandeling. Ook zijn er booten om op het meer te varen, en vischtuig en visschen in menigte voor de liefhebbers. Evenwel vindt men daar slechts weinige gasten. In den beginne verwonderde het mij zeer, dat men plaatsen van dien aard niet bezoekt. Maar tuinvermaken op Berlijner wijze zijn niet in den smaak des lands.

ZESDE HOOFDSTUK.

Uitstap naar Portsmouth.

Tegen het einde der maand November deed ik eenen uitstap naar *Portsmouth*, de grootste stad in *New-Hampshire*. De afstand bedraagt vijf en zestig mijlen, welke wij met de gewonte postkoets in acht of negen uren aflegden. De weg liep over *Salem*, eene vrij belangrijke zee-stad, die vroeger bijkans alleen den handel met *China* en *Oost-Indiën* dreef. Als eene merkwaardigheid wordt het Museum genoemd, waarin zich vele Oost-Indische en Chinesche zaken moesten bevinden. Het is het eigendom eener maatschappij, wier medeleden kaap *Horn*, de zuidelijke punt van *Amerika*, moeten zijn omgevaren. Onze weg bragt ons verder over *New-Berryport*, ook eene plaats van belang, waar eveneens veel scheepvaart bestaat. De haven is goed. Over den *Merrimack* voert hier eene kettingbrug, die zeer sterk en vast gebouwd moet zijn, daar onze zware koets over haar wegratelde, alsof zij van steen ware. Tot nu toe waren wij meest door eenen barren omtrek gekomen. Kleine heuvels, met kale granietrotsen en slecht opgegroeide dennen bedekt, wisselden met schrale

weiden af. Aan uitzigt was niet te denken, en noch het dal, noch de hoogte gaf veel te beschouwen. Doch in de nabijheid van *Portsmouth* was het minder woest, het land was meer vlak en goed bebouwd; hier en daar zag men ook nette boerenwoningen.

Portsmouth zelf is eene zeer aangename stad, wel niet zoo bevolkt als *Salem*; doch met hare breede straten en verstrooid staande huizen beslaat zij eene groótere ruimte. De haven is voortreffelijk, en veel handel wordt ook hier gedreven. Ofschoon de gróóste stad in *New-Hampshire*, is *Portsmouth* evenwel de hoofdstad niet. Men heeft daartoe het meer in het binnenland liggende *Concord* gekozen, 't welk ik op eene latere reis leerde kennen. Wij bekwamen eene gewenschte gelegenheid, om ons met de inwoners wat nader bekend te maken. Er had namelijk, op zekeren avond, eene voorlezing over de Schedelleer van GALL in het daar zijnde Lyceum plaats, waarbij wij eene hoogst-talrijke vergadering vonden. Vooral hadden zich zoo vele vrouwen daarheen begeven, dat het voor de heeren aan plaatsen ontbrak. Ongelukkig moet ik bekennen, dat ik de beleefdheid der Amerikanen niet navolgde, maar ongevoelig voor den nood, waarin zich verscheidene schoonen achter mij bevonden, eene goede plaats, welke ik tusschen twee dames had ingenomen, niet afstond. Voorlezingen van dien aard zijn thans in geheel *New-England* aan de orde van den dag. Ieder dorp heeft omtrent zijn Lyceum. Bij den aanvang des winters verzamelt men inteekeningen op voorlezingen. Eene commissie schrijft aan verscheidene geleerden met de vraag, of zij lust

hebben eene of meer voorlezingen te houden. Velen bieden zich daartoe aan, en er zijn er zelfs, die hierop reizen. Daar namelijk alle genootschappen van dien aard zeer goed betalen en een reizend professor eene en dezelfde voorlesing op onderscheidene plaatsen houden kan, zoo is dit een zeer aardige tak van winstgeving. Zulke voorlezingen vinden gewoonlijk alle acht dagen plaats en doorgaans leest niet dezelfde twee achtereenvolgende avonden. Vordert de stof evenwel eene meer uitgebreide behandeling, zoo worden ook wel twee of drie avonden toegestaan. Een zoodanig genootschap voor het doen en hooren van voorlezingen was dan nu ook in *Portsmouth* tot stand gekomen, en een arts had het tot zijne taak genomen om in achtereenvolgende voorlezingen over de wetenschap der Phrenologie uit te weiden.

De sucht voor voorlezingen van dien aard is wel loffelijk op zich zelve en getuigt van geschiktheid en vatbaarheid voor beschavend onderrigt, maar ik twiifel, of daardoor nogtans wel veel wordt geleerd. Althans moest daarbij eene te groote verscheidenheid van onderwerpen vermeden, en altijd slechts een zoodanig gekozen worden, dat van algemeen belang is en geëvenredigd aan den trap van de ontwikkeling der toehoorders, zoo als er dan ook dergelijke voorlezingen in *Duitschland*, alsmede in mijne vaderstad *Basel*, voor een gemengd publiek gehouden worden. Wat toch kan het veel geven, dat men heden eene voorlesing over Mineralogie hoort en zich over acht dagen van de uitgraving van *Pompeji* laat verhalen? Er zullen wel eenige ideën hangen

blijven en er komen ook op die wjs oppervlakkige kundigheden onder de menschen. Maar het is een jammerlijk gevolg, dat velen zich verbeelden iets van eene wetenschap te verstaan, wanneer zij daarover twee voorlezingen hoorden. Ja het valt te beklagen, dat zij, die aan het hoofd dier genootschappen staan, den weestlust der menigte niet beter te leiden en denzelfden wat meer nuttigs en gepast weten aan te bieden. Dit misbruik van eene op zich zelve goede zaak mag ook wel aanleiding gegeven hebben, dat zoodanige voorlezingen onder de eerste klasse reeds vrij wat in miscrediet gekomen zijn en bijna geheel aan de lagere klasse worden overgelaten. Hier vinden zij zelfs bij de dienstmeiden hare ijverig behartiging, zoo als ik door het volgende van eene dame vernam. Daar het op het land altijd moeilijk valt dienstmeiden te bekomen, zoo begaf zij zich tot verscheidene boeren in den omtrek om te vernemen, of niet ééne der dochters dezer lieden geneigd mogt zijn zich bij hare moeder als meid te verhuren. Een meisje was ook hiertoe wel genegen, doch verlangde, behalve den zondag, twee avonden in de week vrij te hebben, om deels voorlezingen te hooren, deels het zangcollegie te kunnen bezoeken.

Den volgenden morgen bezochten wij de scheepswerf (*Navy-Yard*), welke op een eiland in de rivier *Conchecha* tegen over de stad ligt. Wij passeerden eene lange brug, die boven *Portsmouth* over de rivier geslagen is en zich door hare groote vastheid onderscheidt. Bij hoogen vloed staan hare pilaren op sommige plaatsen tien voet di p onder water en, in weerwil daarvan,

wederstaat zij den in- en uitstroomenden vloed, die zoo sterk is, dat de ingang in de haven nooit toevriest; een voorregt, dat dese vóór heeft boven die van *Boston*, *Philadelphia*, *Baltimore* en andere. Vast mag de brug alzoo zijn, maar door fraaiheid onderscheidt zij zich niet. De rivier vond ik daarentegen allerliefst. Over de brug vereenigt zij zich met andere, vormt meer naar boven kleine bogten en verliest zich in de verte achter ritsprongen. Daar het jaargetijde reeds wat ver gevorderd was, miste het, anders schoone, landschap leven en groen. De *Navy-Yard* behoort aan het Algemeen Bestuur, door hetwelk, zoo als bekend is, de *Marine* en de *Armée* onderhouden worden en aan hetwelk de Besturen der bijzondere Staten het land voor inrigtingen van dien aard afstaan. Wij namen de schepen, waarvan er vele onder groote tenten gereed lagen om van stapel gelaten te worden, in oogenschouw, bezochten de kazerne, waarin wij geene soldaten vonden, dewijl allen tot op één overste na, in *Florida* tegen de *Seminolen* waren opgetrokken, en keerden daarna, van eenen sterken kouden noord-oosten wind doorwaaid, in de stad terug. Aan den mond der rivier ligt een ander klein eiland, op hetwelk het Algemeen Bestuur, tot verweering van de stad en de werf, een fort heeft aangelegd, dat wij evenwel niet bezochten. Daar nu in *Portsmouth* niet veel meer te zien, en het seizoen reeds zoo ver verlopen was, dat wij aan uitstapjes in den omtrek, die anders zeer schoone punten moet opleveren, niet meer konden denken, zoo bereidden wij ons tot énten terugtogt naar *Boston* en *Cambridge*,

REIZEN

waarop wij veel van de koude leden, zoodat wij regt blijde waren, dat wij ons des avonds van den huiselijken haard van de uitgestane vriesmoeyenissen konden berhalen. Deze uitstap had mij den lust tot winterreizen vrij wat opgewekt. De koetsen met hare opene zijden beschutten tegen slecht tegen wind en koude.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

*Cambridge, Thanksgiving-day. Sledereis.
Handel.*

Ondertusschen was *Thanksgiving-day* (dank- of feestdag) aangebroken, welke op den eersten December viel. Dit feest — na genoeg het eenige vreugdefeest der New-Englanders — welke viering jaarlijks door den Gouverneur bepaald wordt, heeft wel eenige overeenkomst met den Zwitserschen Dank-, Boet- en Bededag, doch 'is' eigenlijk slechts een Dankdag; want boete verdraagt zich slecht met kook en gebrad. De viering van dezen dag, waartoe de verstrooide leden eener familie, die elkander wellicht een geheel jaar niet zagen, bijeen komen, bestaat toch voornamelijk in eten en drinken. De huismoeders stellen dan al hare bekwaamheden te werk, om goede puddings en koeken te bereiden. Van koeken (*piss*) namelijk

heeft men oneindig vele soorten en men bakt ze voor dezen dag in zoo groote menigte, dat men nog voorraad voor de naaste drie weken overhoudt. Voor een' middagmaal op Dankdag is voor het overige een kalkoensche haan eene onontbeerlijke toegift; en het gebruik dezer vogels, (die, in *Amerika* te huis, tot de zeldzaamheden niet behooren) is op dit feest zoo sterk, dat den dag te voren de straten van *Boston* bijna bedekt zijn met wagens vol kalkoensche hanen en hoenders. Wie dezen dag te hoven is, zonder zijne maag bedorven te hebben, moet of zeer verstandig zijn, of eene ijzeren gezondheid bezitten.

Kort na Nieuw Jaar kwam ik in de gelegenheid mede een vermaak te genieten, waaraan de *New-Englanders* hartstogtelijk zijn verslaafd. Daar er namelijk sedert verscheidene dagen sneeuw gevallen en de baan reeds zeer goed was, zoo werd er eene gemeenschappelijke sledevaart bepaald en eene groote slede voor omtrent vier en twintig personen besteld. Des avonds tegen vijf uren, even voor het donker werd, begaven wij ons op weg. Ons plan was, naar eene herberg op zes mijlen afstands te rijden en daar te souperen. Dan om het vermaak der sledevaart langer te genieten, besloten wij eenen omweg te maken en gelastten den koetsier ons niet voor na twee uren aan ons doel te brengen. In den beginne ging het regt goed. Wij waren allen in de beste stemming en bragten het zelfs tot op Duitsche studentenliederen, die eenen bijzonderen indruk op de Amerikaansche toehoorders maakten, vooral toen wij juist te diez tijd onder de brug van eenen spoorweg doordroegen. Doech de koetsier

ons op zijwegen, waar op vele plaatsen, ten gevolge van den wind, geene sneeuw en op andere zoo veel lag, dat wij hier en daar zitten bleven en geene andere keus hadden, dan uit te klimmen op een eind wegs te voet te gaan. Maar eindelijk bleef de slede in de tot eene diepte van drie voet opgegewaaiden sneeuw zoo vast steken, dat de meesten aan het verder voortkomen daarvan wanhoopten en, daar de herberg, waar eene warme kamer en het avondeten ons wachtten, niet verre meer af was, zich te voet op weg begaven. Slechts één der heeren hoopte met mij, dat het ons gelukken mogt er de slede weder uit te heffen, en wij poogden alzo het gezelschap tot wachten te bewegen. Maar te vergeefs. Men beschouwde onzen toestand als geheel hopeloos en liet ons achter. Wij beide en de koetsier gingen nu aan het werk en het gelukte ons. Een paal, dien ik uit de heg haalde, diende ons voor hefboom, en na korten tijd was de slede weder in gang. — Grooten wagens worden in *Amerika* op twee lage sleden gezet, welke beide door hieren nagels met de wagenkas verbonden zijn, zoodat zij vrij wel overeenkomen met de voor- en achterwielen van eenen wagen. Zij verschaffen het voordeel, dat zij bij ongelijke wegen en diepe gaten, zoo als die bij diepe sneeuw menigvuldig voorkomen, de sterke stooten breken en het rijden gemakkelijker en zekerder maken. Met onze goede paarden hadden wij onze ongeduldige reisgezellen spoedig ingehaald, die wij in den manschijn, onder wec en ach, door de diepe sneeuw zagen waden, waarbij het natuurlijk de dames het slechtst verging, die voor de sneeuwhoopen radeloos ston-

den, als de heeren haar geene baan braken. Eetige treingangers namen wij medelijdende op; andere, die het doel reeds vrij nabij waren, lieten wij lagchende terag. Weldra was het gezelschap in de herberg herenigd en door thee en koffij verwarmd en verkwikt. Wij waren nu ook weder zoo vrolijk, dat wij zelfs begonnen te dansen. Bij het dessert leerde ik ook eenen nieuwen warmen drank *mould wine* kennen, die uit maders, rum en suiker wordt bereid. Op eenen ierugtocht hadden wij verder geene tegenheden. Wij kosen nu de meer bezochte straten en kwamen gelukkig te huis.

Omtrent twee mijlen van *Cambridge* ligt een klein meer, dat in den winter op eene merkwaardige wijs voor het handelsbelang wordt uitgeplunderd. Daar desselfs water zich door groote helderheid onderscheidt en een voortreffelijk, ter bewaring niterst geschikt is oplevert, zoo wordt dit als een handelsartikel gebezigd, op schepen gepakt en naar alle kanten heen verzonden. Men gaat daarbij op de volgende wijs te werk. Als de ijschol eene dikte van tien tot veertien duimen bekomen heeft, zoo wordt zij eerst met eene ijzeren slede, welke in plaats van de loop met ijzeren messen voorzien en door een paard getrokken, naar eenen dubbelen ploeg gelijk, tot op eene zekere diepte ingesneden. Zijn er eerst twee voren gemaakt, zoo dient de eene altijd tot rigtsnoer voor de andere. Het eene mes wordt nog eens in de reeds gemakte voren gezet en de nieuwe gelijk aan de vorige getrokken. Deze sneden, worden, door middel van dezelfde machine, in rechte hoeken door nieuwe sneden gekruist, en op deze

wijze worden dobbelstenen gevormd, die op de bovenste vlakke een halve voet in het vierkant hebben, gewoonlijk boven een voet dik zijn. Daar de messen der slede, slechts ter helfte der gansche dikte gaan, en de dobbelstenen alsoo nog blijven samenhangen, zoo worden zij aan beide zijden, door groote, van mans bestuurde zagen, van een groothout met afscheiden van het achterste verband — want het voorste bestaat niet meer, daar de schakel van hetzelfde moet zijn losgemaakt, eer men aan de volgende beginnen kan — geschiedt altijd schakelsgewijze en wordt door groote heuvels bewerkt. Een deel van het ijs wordt aanstonds op wagens geladen, die op de ijsbaan ter plaatse, waar de dobbelstenen gesneden worden, voorkomen en, door middel eener bewegelijke, van een paard getrokken kraan, met het ijs beladen worden; al hetwelk in zeer korten tijd geschiedt. Een ander deel van het ijs wordt in groote, rondom aan den oever staande huizen ten gebruike voor *Boston* en den ontzak bewaard. Deze huizen zijn van hout gebouwd en met dubbele wanden voorzien, wier tusschenruimte met schaaftpaanders is opgevuld. Zij vervangen onze ijskelders volkomen, en het ijs houdt zich daarin, zelfs in het heetste weder, ofschoon de onderste laag op den vlakken bodem rust. Om het ijs op eene geschikte en gemakkelijke wijze aan die huizen te brengen, wordt te midden van het ijs, in de ijschors, een kanaal gehakt, waarin de dobbelstenen van het ijs aan den oever worden gevoerd. Tot het bewaren in die huizen, laat men gewoonlijk twee dobbelstenen aaneen, om zich enige moeite te besparen.

In de huizen zelve, worden de stukken door middel eener eigene soort van kranen opgeheven. Van hier gaan nu in den zomer dagelijks wagens met ijs beladen naar alle rigtingen heen, en voor weinig geld kan men elken dag een groot stuk in zijne woning hebben. De weg, langs welken de ijswagens naar de stad rijden, ging voorbij mijne vensters, en ik stond menigwerf over derselver groot aantal verbaasd. In *Boston* wordt het ijs in schepen geladen, die het zeer wijd vervoeren. Vele gaan naar de Zuidelijke Staten des lands, eenige zelfs naar *Oost-Indiën*; en zelfs op dezen weg gaat maar weinig van de lading verloren. Althans de ondernemer heeft daarbij nog altijd zijn voordeel gevonden en is een rijk man geworden.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Strafinrigging in Charleston. Werkhuis in Boston.

Charleston, eenigermate eene voorstad van *Boston*, ligt aan de andere zijde van den smallen zeearm, welke het schiereiland van *Boston* omgeeft en waarin de rivieren *Charles* en *Mystick* zich ontlasten. *Bunkershill*, de beroemde heuvel, waarop de Amerikanen zich een tijd der

belegering van *Boston* zoo eervol tegen de Britten verdedigden, maakt een hoofddeel van dit stadje uit. Ter gedachtenis van de daar gewonnen Amerikanen is men nu begonnen eene gedenkruil op te rigten. In den omtrek van *Charleston* vindt men het strafgebouw van den Staat *Massachusetts*, 't welk naar het stelsel der in *Auburn* bestaande suchting is ingerigt. Het geheel wordt omsloten door eenen hoogen muur van graniet, waartoe de vierkante steenen van de gevangenen selve zijn gehouwen. Lange den muur gaat een gang henen, voor de oppassers bestemd, om van daar de in den tuin arbeidende gevangenen wel in het oog te hebben en eene strange wacht over hen te kunnen houden. Van binnen zijn verscheidene afzonderlijke gebouwen, die deels tot verblijven voor de misdadigers dienen, deels werkplaatsen bevatten. De woningen vond ik eigenaardig. Zij schijnen naar een plan van ingraving gebouwd te zijn; want het ééne verblijf is in het andere gevoegd. De laagelijks uit graniet gebouwde cellen nemen vijf verdiepingen in, op iedere van welke er zich acht en dertig bevinden, negentien op elke rij, met de achtersijde stootende ~~aan~~ elkander. Derselver grootte bedraagt slechts acht voet in de hoogte, zes voet in de diepte en drie en een halve voet in de breedte. Het bed is in den wand bevestigd, wordt over dag opgeslagen en voor den nacht naar beneden gelaten. Als dat geschied is, kan de gevangene zich niet keeren. De deur gaat naar buiten open en men vindt in de cel geen venster, waartoe ook naast de deur geene plaats zou wezen. Hetzelve wordt door eene van binnen aangebragte huis

vervangen, waardoor eene luchtzuivering plaats kan vinden. Voor het overige blijven de cellen den ganschen dag, terwijl de gevangenen aan hunnen arbeid zijn, openstaan. Op iedere verdieping is het geheele gebouw, met uitsondering alleen eener smalle zijde, van galerijen omgeven, die vrij naauw en uit ijzer vervaardigd zijn. De celdeuren, die op de galerijen uitkomen, zijn eveneens van ijzer, en al de negentien van één rij kunnen met eenen grooten grendel, dien men er met een' heut voorschuiift, te gelijk gesloten worden. Buitendien is iedere deur nog met een slot voorzien, dat des nachts gesloten wordt. De geringe hoogte der cellen maakt, dat het gebouw van vijf verdiepingen niet zeer hoog is. Over deze eigenlijke gevangenis heeft men nu een grooter huis gebouwd, dat alleen uit muren bestaat en enkel dient om de gevangenen gansch en al van de buitenwereld af te sluiten. De vensters van dit buitenste huis, dat slechts drie verdiepingen heeft, staan niet over de celdeuren, en zoo kan de gevangene nergens nitsien.

's Morgens worden de gevangenen door eene klok gewekt, waarop de geestelijke komt en een gebed doet. Aan den arbeid gaan zij in gelede- ren, het eene achter het andere; en het is hun streng verboden elkander de minste mededeeling, ware het ook slechts door teekenen, te doen; want het opleggen van het strengste stilzwijgen wordt naar dit stelsel te regt als een voornaam middel van verbetering beschouwd. Het eten bekomen zij in hunne cellen, voor welke gedurende den maaltijd de grendel wordt geschoven. Daarna gaan zij weder troepsgewijze aan hunnen arbeid,

en bij het aanbrenen van den pacht worden zij in hunne cellen terugggebracht. Licht is hun niet vergund, en den ganschen nacht door wordt er een streng toezigt gehouden, terwijl de oppassers heen en weder gaan en luisteren, of hier of daar eens poging geschiedt, om zich met zijnen buurman te onderhouden. De gevangenen zijn onder afdeelingen gebracht, en aan verschillende werkzaamheden bepaald. Men vindt schoenmakers, steenhouwers, weyers enz. onder hen. Onder den arbeid wordt er streng op gelet, dat er, zoo mogelijk, niet de minste mededeeling plaats hebbe, weshalve er altijd een oppasser in de kamer is. Daar evenwel medetal over de twintig gevangenen onder het opsigt staan van één man, die toch niet aller blikken kan waarnemen, zoo laat het zich ligt begrijpen, dat dit doel niet volkomen wordt bereikt en er nogtans menige schadelijke mededeeling geschiedt.

Ieder arbeider bekomt zijne taak voor elken dag, en is verplicht die af te werken. De sweep is in de handen der oppassers, en van deselve maken zij tot tuchtiging gebruik, natuurlijk ook menigmaal misbruik. Deze lieden ontaarden min of meer in tirannen en planten door hunne hardheid, haat en verstekking in de zielen der mildadigers, die wel juist niet met liefde, maar even zoo min met drift moesten behandeld worden. Veel, ja alles hangt van het personeel dier oppassers af, maar over het algemeen kan men niet veel vertrouwen op hen stellen. Over henzelfen wordt nog van hooger beambten een streng toezigt gehouden. De vrouwelijke gevangenen zijn van de mannen volmaakt gescheiden, wonen in bijzondere

vertrekken en worden over het geheel op dezelfde wijze, als de mannen, behandeld.

Wat ik bij stichtingen, die naar dit stelsel zijn ingerigt, altijd te bejammeren vond, is, dat de gevangenen aan de nieuwsgierige blikken der bezoekers zijn blootgesteld en bijna als wilde dieren vertoond worden. Daardoor wordt het gevoel van schaamte in die ongelukkige verdoolden ganschelijk onderdrukt. Als zij in het gewone leven terugkeeren, is hunne burgerlijke eer verloren; want zij zijn aan het publiek omtrent eveneens bekend geworden, als de in vele steden van *Zwitserland*, althans voorheen, op de straten ten toon gestelde tuchtelingen. (Daar dacht zeker niemand aan verbetering.) Het misbruik wordt met dat bezoeken zoo ver gedreven, dat velen zelfs hunne bekenden onder de gevangenen komen zien. Ofschoon dan ook al geene gesprekken worden toegestaan, zoo heeft dit toch gewis vele schadelijke gevolgen. De toegang in de stichting te *Charleston* staat voor gelsd een' ieder open.

Eene andere belangrijke stichting is het werkhuis (*house of industry*), waarmede nog twee andere stichtingen verbonden zijn: het tuchthuis (*house of correction*) en het verbeterhuis (*house of reformation*). Al deze drie stichtingen zijn door de stad opgerigt. Derselver ligging op eenen fraajen heuvel aan de baai van *Boston* is vrij en gezond, en er is voldoende ruimte voor alle behoeften voorhanden.

Het werkhuis is ter verzorging van gebrekkige en zwakke lieden bestemd. In den winter vinden ook verarmden daarin eene toevlugt. Doch allen moeten arbeiden en daardoor de kosten van

hun onderhoud gedeeltelijk dekken. Men heeft verscheidene werkkamers, waarin de bewoners op verschillende wijzen worden bezig gehouden. Ik ging vele daarvan door; doch de slechte lucht, die er heerschte, hinderde mij. Men was juist met het uitplukken van geteerde touweinden bezig; 't welk eenen kwaden reuk verspreidde. Ook vond ik de kamersolderingen te laag. De slaapvertrekken zijn iets beter, doch slechter, dan in soortgelijke stichtingen in *Amerika* en zelfs in andere deelen dierzelfde stichting. Het middelgebouw bevat de keuken en de woning der beambten. De ééne vleugel is voor de mannen, de andere voor de vrouwen bestemd. In de laatste afdeling worden ook arme zwangeren opgenomen; want eene bijzondere inrigting voor kraamvrouwen heeft men in *Boston* niet. Aan de vrouwenvleugel grenst een kleiner huis, dat voor weezen bestemd is en waarin de kinderen der arme vrouwen, die in het huis bevallen, en andere verlatene schepsels opgenomen en tot hun twaalfde jaar verzorgd worden. Na zoo ver gebragte opvoeding gaat men voort om hen op de gewone wijze aan een bestaan te helpen, doet men de knapen in de leer op handwerken; of bestelt men hen bij landbouwers; de meisjes verhuurt men als dienstmaagden enz. De kinderen schenen alle gezond te zijn en waren vrolijk en welgemoed.

Het tuchthuis (*house of correction*) is eene soortgelijke stichting als de boven beschrevene in *Charleston*. Zij is tot gebruik der stad en ter opname van misdadigers van minderen aard bestemd. Meest blijven de gevangenen daar slechts eenen korten tijd. De cellen zijn op dezelfde wijze

in rijken en verdiepingen ingerigt, en de levensregel is over het geheel nagenoeg dezelfde.

Het verbeteringshuis (*house of reformation*) is voor jeugdige misdadigers bestemd, die men niet slechts aan het kwade voorbeeld van ouders deugdzotten onttrekken, maar ook door opvoeding, onderwijs en strenge tucht tot bruikbare menschen vormen wil. Daar deze stichting eerst sedert weinige jaren is tot stand gekomen, zoo laat sich over haar gevolg nog niet veel zeggen. Doch zeker is er veel van haar te wachten en valt het te hopen, dat men gestadig meer op dit bedorvene deel der bevolking zoeke te werken. Stichtingen van dien aard zijn nog zeldzaam, maar zullen bij de gebreken behoeften weldra in getal toenemen.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Gezellig verkeer in Boston en Cambridge.

Voor ik *Boston* en *Cambridge* verlaat, moet ik nog iets van het gezellige verkeer aldaar zeggen. Het is voor mij een aangename plicht, mijnen daar zijnde vrienden hiermede een openlijk bewijs mijner dankbaarheid te geven, en ik verheug mij de schoone uren, welke ik in beide plaatsen heb

doorgebragt, in de herinnering op nieuw te belevén. Deze bladen zijn wel voor de Nieuwe Wereld niet bestemd; doch wellicht komen zij niettemin den eenen of den anderen in handen, die zich mijne vlugtige verschijning te binnén brengt; en zoo mogen zij hem dan ten blijk verstrekken, dat het aandenken aan mijne daar zijnde vrienden mij dierbaar is en blijft. Ik heb de gezelschappen in *Amerika* niet enkel vermaakshalve (waarvoor ik evenwel, oprecht gesproken, zeer vatbaar ben), maar ook met het oogmerk om in dezelve den geest en de zeden van het volk te bestuderen, bezocht en, zoo veel mij mogelijk was, gadegeslagen. Nogtans ben ik er ver af daarover een oordeel te vellen, of wel vonnis te willen strijken. Het is mijn plan alleen van datgene, wat ik gezien heb, in het kort rekenschap te geven en hun, die mij op mijnen uitstap in de Nieuwe Wereld vergezellen, vlugtig te doen opmerken, hoe er in *Amerika* grooto gezelschappen, bals en wat van dien aard is uitzien.

Hoewel in de Vereenigde Staten naar dierzelfv grondbegrip eene volkomene gelijkheid heerscht, en er van verschillende standen in het geheel niet valt te spreken, zoo neemt men evenwel in de gezelschappen zekere onderscheidingen in acht en bestaat er eene aristocratie (als ik zoo spreken mag) in het gezellige verkeer, welke deels op geboorte en staatkundige betekenis, deels op vermogen berust. Men vindt namelijk families in *Boston*, die verscheidene achterreevolgende geslachten eenen bloeienden welstand genoten, wellicht hunnen oorsprong van de Pelgrims afleiden

en in groot aanzien staan, zoo ver dertelver leden zich bij het Gemeenbest hebben verdiend gemaakt. Deze vormen eenen op zich zelve vrij gesloten kring, waarin slechts weinige anderen worden toegelaten. Vermogen is vooral eene hoofdvoorwaarde om tot deze aristocratie geteld te kunnen worden. Evenwel geld verschaft niet in dezelfde mate toegang tot het gezellige verkeer, als dit het geval is in *New-York*, want men, in verhouding tot de groote bevolking der stad, niet zoo vele oude families vindt en de rijkdom deels van te nieuwen oorsprong, deels te bewegelijk en veranderlijk is om een vast en uitsluitend gezelschap te kunnen vormen. Het gezellige verkeer in de verscheidene kringen van *Boston* is voor het overige, buiten de persoonlijke vereeniging, zeer weinig of geheel niet van verschillende geslachtelijkheid en natuur. Toon en zeden der groote wereld worden in de kringen der lagere standen, met min of meer goed gevolg, nageleefd en zijn in de meer beschaafde gezelschappen met losheid en bevalligheid te huis.

Bezoeken worden in de meeste gevallen schriftelijk gedaan. Zelfs tot een klein avondgezelschap wordt op die wijze genoodigd, en pligtmatig moet de verzochte een schriftelijk antwoord zenden. Van de kleine gezellige kringen, de meest-gewone in *Duitschland*, en die ongetwijfeld het meeste vermaak aanbrengen, weet men in *Amerika* weinig of niet. Minder dan vijftig of zestig personen vindt men zelden in een gezelschap bijeen. Tot theedrinken wordt bijna nooit genoodigd, altijd om te komen souperen. Daar het, uit hoofde van het groot aantal gasten, niet

wel mogelijk is, ieder eene plaats aan te wijzen, zoo gaat men ook niet zitten om te eten. Meest wordt er een nevenvertrek geopend, waar men eene rijkelijk met spijs en drank voorziene tafel vindt en waarheen het gezelschap zich begeeft, om staande zijnen eetlust te voldoen. De heeren bedienen de dames en zoeken zich ten laatste zelf te voorzien. Geene bedienden vertooven zich, dan alleen om de openingen aan te vullen. Gewoonlijk ontbreekt het niet aan lekkere bestjes. Vooral komen er dikwijls oesters voor, op verschillende wijzen toebeïd, die ook, als eene vrij algemeene lievelingspijs, van de meeste gasten niet gaarne gemiat worden. Bij de inkomst brengt men natuurlijk aan de vrouw van den huize zijne begroeting; maar dit is het ook al. Bij het heen- gaan heeft volstrekt geene hoffelijkheid plaats, en velen verwijderen zich, na een of twee uren, om zich naar een ander gezelschap te begeven. Ieder genoodigde heeft het regt vrienden in te leiden, die hij natuurlijk aan de vrouw des huizes moet voorstellen. Er is uit dien hoofde voor jonge heeren niets gemakkelijker dan toegang in gezelschappen te verkrijgen, en het komt er maar op aan, of zij daarna op nieuw genoodigd worden. Van daar, dat ook inboorlingen zeldzamer van deze vrijheid gebruik maken, dan vreemdelingen, aan wie zij natuurlijk hoogst welkom is.

Het verkeer is bijna altijd van denzelfden aard en op het gesprek bepaald. Muzijk, dans, spel enz. vinden zelden plaats. Natuurlijk kan, uit hoofde van het groot aantal gasten, het gesprek nooit algemeen worden, waarbij nog komt, dat, wegens de veelal zeer beperkte ruimte, gewoonlijk

allen, dames zoo wel als heeren, staan. De nieuwste huizen hebben wel altijd twee bezoekkamers, die door middel van inschuifdeuren (*portee brieds*) in elkander open gaan; maar zelden zijn zij van beduidende grootte. Men zoekt dit gebrek daardoor te verhelpen, dat men stoelen enz. uit de kamer wegschaft; maar juist hiermede valt er aan geen zitten te denken. Voor eenen vreemdeling zijn de gezelschappen ten uitersten aangenaam en hij kan voor zich geene betere gelegenheid wenschen om kennissen te maken. Door den gastheer of den persoon, die hem heeft ingeleid of door eenen anderen bekende, wordt hij aan verscheidenen bij de rij af-voorgesteld en brengt zoo een paar uren aangenaam en nuttig door. Men heeft voor het overige het regt deze kennismakingen zelfs met dames verder voort te zetten en het is in het geheel niet ongewoon, noch zal het bevreemding wekken, dat men, na eene noodanige vlugtige voorstelling, aan eene dame zijn bezoek gaat brengen. Zelfs, wanneer zij ongehuwd is, zal dit geene opspraak geven. De dames in het gemeen nemen daar even zoo ligt bezoeken van mannen, als van vrouwen, aan, en een jong man kan bij iedere jonge dame, met wie hij verlangt kennis te maken, ook als hij met hare familie niet in het minste bekend is, een bezoek gaan brengen, zonder dat hij te vreezen heeft van haar op de praat te helpen. — Bij deze verbroekeling of ontbinding van het gezelschap heeft voor het overige de gastvrouw haar gemak. Zij behoeft voor het onderhoud harer gasten niet bezorgd te zijn, maar tweespraken veel zeldzamer staken blijven, dan een algemeen gesprek.

Daar ik de taal nog niet zeer magtig was, zoo haperde ik natuurlijk meermaal en maakte zulks het onderhoud met mij over het geheel niet zeer gemakkelijk en gevallen. Maar de dames betoonden steeds zoo vele geschiktheid om mij te vatten en het gesprek op nieuw te bezielen, dat ik daarbij de aangenaamste en nuttigste taalcoëfeningen verkreeg; ja wat ik van het Engelsch geleerd heb, dat heb ik geheel alleen aan de dames te danken. Met de heeren wilde het mij in den aanvang volstrekt niet gelukken. Wanneer ik mij al eens alle moeite had gegeven om eene gedachte met Engelsche woorden voor te dragen, zoo bekwam ik, in plaats van eenig antwoord, een vragend *Sir?* en was verplicht op nieuw te beginnen, waarop dan welligt op nieuw een tweede *Sir?* volgde. Het verwonderde mij, dat de heeren het zoo weinig verstonden eenen vreemdeling het spreken te verligten. Met eene dame hadden zij zich zeker wel wat meer moeite gegeven. Voor het overige berispt ik hier slechts dat spraakgebruik «*Sir,*» doch hen niet, die zich daarvan jegens mij bedienden. Een «hoe meent gij?» of iets van dien aard had wat meer mond verschaft om eene nieuwe proef te wagen. Dat korte «*Sir*» schrikte al te veel af.

Daar het verkeer, zoo als ik zeide, zich bijkans alleen tot het gesprek bepaalt, zoo bezitten de Amerikaansche vrouwen eene gróote gemakkelijheid in het onderhoud. Dan hiermede ware men nog niet zeer geholpen, zoo men niet tevens altijd eene menigte dames vond, die inderdaad veel geleerd hebben en met wie men verschillend gesprek kan voeren. In het algemeen mag men

de schoolvorming der jonge meisjes prijzen. Voor de opvoeding wordt van alle kanten zeer veel gedaan, en de meeste ouders zijn in staat al wat hun noodig schijnt voor de beschaving hunner kinderen te doen. Moge er ook 'al in het stelsel, dat men bepaaldelijk bij de vrouwelijke opvoeding volgt, het eene en andere gebrekkig zijn, zoo valt het evenwel niet te ontkennen, dat het vrouwelijke geslacht hier met regt op eenen grooten trap van beschaving aanspraak maakt. In de letterkunde zijn de dames over het geheel wél te huis, en zij hebben niet alleen de nieuwste schriften, maar ook de oude meesterstukken in de Engelsche taal gelezen, waarmede zij dan dikwijls bijzonder nauwkeurig bekend zijn. Ik was verbaasd te zien, hoe goed vele de beste plaatsen uit de stukken van SHAKESPEARE in het geheugen hadden, en kon mij dit niet anders, dan door eene uiterst zorgvuldige schoolvorming verklaren. Het gesprek gaat uit dien hoofde dikwijls over onderwerpen van letterkunde, hoosser meest over die der latere. De kennis der nieuwste letterkundige voortbrengselen is voor het gezellige verkeer zoo noodzakelijk geworden; dat men pas uitgekomen boeken aan elkander werkelijk als schenkt. De behoefte om met de mode-lectuur gelijken tred te houden, heeft zich zelfs op het land doen gevoelen en ook daar leesgezelschappen in trein gebragt. Er voegen zich namelijk van vijftien tot twintig familieën bijeen, iedere van welke eene zekere toelage betaalt, waarvoor boeken worden aangekocht, die men, aan het einde des jaars, als zij gelezen zijn, weder verkoopt en waarvan men dan het geïnde geld kapitaliseert.

om zich van dezelfde renten nieuwe boeken te schaffen. Met hoe veel inspanning men zich in de scholen op de beoefening der moedertaal bevljigt, meende ik ook daaruit te mogen opmaken, dat jonge lieden dikwijls eenen geruimen tijd elkander over de uitspraak van deze en gene woorden onderhielden; en ook dit deden niet altijd schoolknapen, die het schoolstof pas hadden afgeschud, maar evenzeer jonge mans en vrouwen. Over het geheel wordt in *Amerika* de taal veel meer, dan bij ons, beoefend, en dit moet mij ook, wij anders dierzelfer zuiverheid, waarop men daar veel prijs stelt, wellicht spoedig zou verloren gaan. Men leert de Engelsche taal, zoo als men eene vreemde leeren zou. Vooral geven zich de vrouwen, zonder daarom pedant te zijn, hiervoor vele moeite, over het geheel ontegenzeggelijk meer dan de mannen; en, zoo ook al hare woorden niet keuriger zijn, zoo is toch hare uitspraak meer naauwkeurig. Voor het overige komt het mij voor, als ware bij de naauwkeurige uitspraak van het Engelsch toch nog altijd iets gedwongen of onnatuurlijks te bespeuren. Ik voelde dit bepaaldelyk bij het gezang, 't welk wel naauwelijks in eenige taal zoo zwaar is, als in deze, waarbij sommige woorden eene geheel eigenaardige plaatsing der tong vereischen, welke het bijkans onmogelyk maakt te gelijk eenen helderen klank te doen hooren. Evenwel stem ik gaarne toe, dat het oordeel daarover, door eigenen volksmaak en vroege jeugdige indrukken, ligt niet meer onpartijdig is; wat ook van mijne voorkeur van het Duitsche gezang boven het Fransche wel mag gelden.

Een groot deel van het onderheid loopt natuurlijk ook altijd over de verscheidene voorlezingen, die pas gehouden zijn en wier bijwoning mede in *Boston*, gelijk overal elders, aan de orde van den dag is. Men deelt elkander het gehoorde mede, geeft daarover weder oordeel enz. Het tooneel is even natuurlijk een voornaam onderwerp des gespreks, alle deelen der wereld, waar men er eenmaal Zoo komen dan nu ook de duizend en nog duizend onderwerpen, welke het dagelijksche leven oplevert, achtereenvolgens aan de beurt. Men maakt het hof aan de dames, schertst, spot, wordt ook wel eens sentimenteel, hoewel het laatste tot de uitsonderingen behoort. Komt men uit *Europa*, zoo spreekt het van zelve, dat men daarvan moet verhalen. De Amerikanen toch stellen er even veel belang in om te weten, wat wij doen, als wij heegerig zijn van hen iets te vernemen. Ook zij hebben even zoo weinig juiste begrippen van ons, als wij van hen. Eenige daarheen geworpene denkbeelden, met woorden omkleed, die ten slotte aan de gedachte niet wel beantwoorden, zijn slechts in staat om nauwkeuriger voorstellingen te verwekken. Maar men antwoordt op de vragen der nieuwsgierigheid, zoo goed men kan. In het algemeen hebben de Amerikanen van *Europa* gunstige begrippen. Evenwel vinden zij hun eigen land nog veel beter. En waarom zouden zij dat ook niet? Jaarlijks toch komen er duizenden onzer landlieden daar aan en zeggen hun met de daad: "hij u is het beter." In het Nationale karakter der Engelschen schijnt mij het groote zelfgevoel, dat zij als natie hebben, een schoone

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25

trek te zijn. Het doet zich, het is waar; somtijds bij eenen enkelen als hoogmoed voor en kan hen onaangenaam en belagchelijk maken; maar het volk is daardoor groot geworden. De Amerikanen bezitten dit nationale zelfgevoel in eenen hoogen graad; of met, of zonder grond, dit laat ik aan zijne plaats. Met vermaak merkte ik op, dat de vrouwen nooit over staatszaken spreken. Zij trekken wel partij voor *Amerika* en verdedigen hetzelfde tegen alle gedane aanvallen. Maar met den strijd tusschen de verschillende partijen in het land zelve houden zij zich niet op. — Voor het grootste deel weten zij ook wel niet, waarom het te doen is, en haar oordeel rigt zich enkel en alleen naar de personen, die in hare oogen nagenoeg de partijen voorstellen. Deze onzijdigheid in het vrouwelijk verkeer mag ook wel daaruit voortkomen, dat de tegenstanders elkander in gezelschappen zien en staatkundige verdeeldheden den gezelligen omgang niet verstoren. Daar men nu mannen van geheel verschillende politieke kleur in een en hetzelfde vertrek te zamen vindt, zoo zouden uitweidingen en beslissingen over de Staatskunde van den dag natuurlijk zeer onvoegzaam zijn. Men mag het wel een geluk noemen, dat de vrouwen hier daaraan geen deel nemen. Niets pijnlijker toch voor een' man, dan dat hem eene dame van de juistheid harer staatkundige inzichten begeert te overtuigen. Daarentegen staat voor de Amerikaansche vrouwen een ander veld van gezellig onderhoud open, waarin men zich op vele plaatsen in *Duitschland* niet durft wagen, zonder zich of aan spotternijen bloot te stellen, of in den reuk van *Pietismus*

te komen: — ik bedoel de godsdienst. Maar in *Amerika* is het zeer gewoon, dat men zich over godsdienstige onderwerpen onderhoudt; vooral over begrippen, die in eene of andere onlangs uitgesprokene leerrade mogen zijn voorgekomen. De zaak intusschen brengt mede, dat dit minder in groote gezelschappen, dan in kleinere kringen geschiedt. Voor het overige is zij des te natuurlijker, daar de predikanten veel deel nemen aan het gezellige verkeer en zich in gezelschappen, dikwijls laten zien. Zeker stelt men over het geheel in *Noord-Amerika* meer belang in het godsdienstige, dan in *Duitschland*. De vrijheid van het kerkelijke leven maakt, dat elk, die aan een godsdienstig gezelschap deel wil nemen, vooreerst eene keuze doen en zich daartoe de noodige kennis van het onderwerp verschaffen moet. Maar met die kennis komt nu ook van zelve de levendige deelneming. Laatw kan men niet zijn. Het komt er hier op aan om zich voor het eene of het andere te verklaren. Van daar komt het, dat, hoewel er in de Vereenigde Staten geene erkende en onderhouden kerk bestaat, er evenwel meer zin voor godsdienst heerscht, en kerken, leeraars en kerkbezoekers, althans in *New-England*, talrijker zijn, dan ergens in eenig land der wereld. Zeker is in het binnenste des lands, waar de bevolking nog schraal is en de bewoners eerst sedert weinige jaren gevestigd zijn, de godsdienstige toestand minder gunstig. Hopen mag men nogtans, dat het met het toenemen der bevolking ook daarmede beter worden zal. Het is waar; kapitein HALL beklaagt daarin de Vereenigde Staten, dat zij geene Nationale kerk heb-

ben. Welligt evenwel heb ik geen ongelijk, als ik integendeel geloof, dat *Engeland* gelukkiger zijn zou, wanneer het er geene had. Kapitein HALL is een *Tory*, en dit verklaart vele van zijne over *Amerika* gegevene oordeelvellingen.

Daar de kring der bekenden zeer groot is, naarmate men dit uit het getal der genoodigden kan opmaken, zoo komen die gezelschappen dikwijls weder, en velen brengen bijna elken avond der week in gezelschap door. Bals zijn op denzelfden voet ingerigt en de vertrekken daarbij, zoo mogelijk, nog meer gevuld, zoodat men bij oontredansen dikwijls nauwelijks plaats heeft om de figuren te maken. Walsen worden weinig gedanst, daar men dezen dans voor onyoegzaam houdt en zoo wel vele ouders als jonge dames daarvan een' afskeer hebben. De muziek is zelden goed. Het dansvermaak wordt met groote matiging genoten. Men blijft niet zeer veel langer, dan in andere gezelschappen, en komt iets later. Bijzonder in haren aard zijn de zoogenaamde bruiloftspertijen, die den avond na de voltrekking des huwelijks of den volgenden dag door het jonge echtpaar gegeven worden. De jonge vrouw staat, van hare speelscooten omgeven, wier getal gewoonlijk drie of vier bedraagt, in het midden der kamer tegen over de deur, waar zich de bruidsjonkers nabij den ingang posteren om de binnentredende gasten vóór de gastvrouw te geleiden. Natuurlijk moeten zij haar den naam van den gast opgeven; anders zou zij dikwijls in het geheel niet weten, wie zij voor zich had. Ik beklagde altijd de arme vrouw, die, uren lang aan ééne plaats geboeid, zich aan de bezoekers moest

vertoonen en zelden onder de gelukwenschers eenen bekenden vindt, met wien zij eenige woorden wisselen kan. Het souper is natuurlijk bij zoodanige gelegenheden rijker en schitterender, dan bij andere gezelschappen en onderscheidt zich bepaaldelijk door eenen monstransen braillofskoek, die ten slotte wordt aangesneden en rondgegeven. De jonge meisjes maken er vooral haast van om een stuk daarvan te bekomen, en men houdt het voor een zeker middel om spoedig eenen man te hebben, wanneer men juist wat van het gedeelte des koeks verkrijgt, waarvan een stuk voor de jonge vrouw is afgesneden. Bij het henen gaan staat een bediende aan de deur en biedt elk een stuk in een papier gewikkeld aan. Ik vond dit hoogst kluchtig en maakte bedenking om het aan te nemen. Maar men beduidde mij, dat dit tot de viering eener brailloft behoorde; — en ik stak het vreedzaam in mijnen zak.

TIENDE HOOFDSTUK.

Tooneel en muzijk in Boston.

Bj de hoofdvermaken, welke *Boston* aanbiedt, moet men den schouwburg tellen. Men vindt daar zelfs drie tooneelen, van welke twee

evenwel meer tot de lagere komedie behooren, terwijl de schouwburg van TREMONT zich in iedere betrekking gunstig onderscheidt, zoo wel door de keus der stukken, als door de voorstelling. Al deze drie tooneelen worden van een toereikend getal aanschouwers bezocht; wat ook noodig is om de kosten te dekken. Daar alle drie toch bijzondere ondernemingen zijn en geene ondersteuning genieten, zoo zouden zij natuurlijk, bij mangel aan voldoende opbrengst, dadelijk vervallen. De inrigting van binnen is nagenoeg dezelfde, als in onze schouwburgen. Doch in de prijzen der plaatsen vindt de grondstelling der gelijkheid weder hare toepassing. Men betaalt namelijk, behalve in het parterre en op de bovenste galerij, slechts éénen prijs. Voor eene plaats op de eerste of tweede galerij geeft men een' daalder. Daar de loges meest van tien tot twaalf plaatsen zijn, zoo kunnen dames niet wel naar den schouwburg gaan, wanneer zich geen gezelschap vereenigd heeft, dat omtrent al de plaatsen eener loge inneemt. Immers, hoewel levende in een' democratischen staat, zoo wil men toch niet gaarne elk een, die dit gelusten mag, tot buurman hebben. Afzonderlijke, genummerde plaatsen worden niet verleend. Het verwonderde mij, bij mijn eerste bezoek van den schouwburg, dat wij tegen de aan den trap afgegevene billetten geene contramerken kregen. Men riep ons het nummer onzer loge na en liet het opzoeken onzer plaatsen aan ons zelve over. Men schijnt niet te vreezen te hebben, dat daardoor verwarringen ontstaan en zich lieden op plaatsen dringen, die hun niet toekomen.

behooren,
 zich in
 , zoo wel
 e voorstel-
 a van een
 , wat ook
 ar alle drie
 geene on-
 natuurlijk,
 adelijk ver-
 genoeg de-
 och in de
 stelling der
 en betaalt
 op de bo-
 Voor eene
 geeft men
 an tien tot
 es niet wel
 zich geen
 rent al de
 s, hoewel
 oo wil men
 nsten mag,
 enommerde
 erwonderde
 chouwburg,
 ne billetten
 op ons het
 eken onzer
 chijnt niet
 erwarringen
 ingen, die

Ik zag in den schouwburg van *Tremont* ver-
 scheidene stukken van *SCHAKESPEARE*, onder
 andere ook « *Veel leven om niets*, » en vond de
 uitvoering zeer goed, ofschoon de ondergeschikte
 rollen wat te zwak bezet waren. De rol van
BENEDICTUS, welke mij bij het lezen niet van
 zoo veel belang was voorgekomen, kwam bij deze
 uitvoering zoo uitnemend nit, dat zij met die van
BEATRIX de meeste aandacht trok. Welligt had
 ik het stuk niet oplettend genoeg gelezen; want
 bij eene latere uitvoering maakte ik dezelfde aan-
 merking. De rol van *BEATRIX* was *Miss CLIFTON*
 ten deel gevallen, die zeker met regt tot de uit-
 stekende actrices wordt gerekend. Zij is van de
 natuur wel begunstigd, heeft eene schoone ge-
 stalte, een gelaat vol uitdrukking, schitterende
 zwarte haren en eene goede stem. Toen ik het-
 zelfde stuk op hetzelfde tooneel ten tweedemaal
 zag, speelde *Miss TREM* de rol van *BEATRIX*
 voortreffelijk en gedenkelijk onnavolgbaar, naar
 het schcen. Zij wist zich in de luim, waarmede
 het stuk geschreven is, allergelukkigst te ver-
 plaatsen en de schitterende punten meesterlijk te
 doen uitkomen, terwijl zij te gelijk door *BENE-*
DICTUS (*Mr. MURDOCK*) voortreffelijk werd onder-
 steund. Daarbij verbaasde mij de stijve houding
 van het publiek niet weinig. Vooral had ik mijn
 oog op vier dames in eene loge der bovenste
 galerij gerigt, die daar in eene kwakerachtige
 houding zaten en nimmer ook maar een lachje op
 het gelaat vertoonden. Wij daarentegen, in onse
 loge, vielen nagenoeg in het andere uiterste, en
 ligt wakte ons de stijfheid van anderen nog meer,
 dan het stuk zelf, tot vrolijkheid. Kort voor

mijne afreis uit *Amerika* zag ik Miss TREH in een Engelsch treurspel *« Jon, »* dat in het gansche land veel opsien gemaakt en een vrij gunstig onthaal gevonden heeft. Ik woonde de eerste voorstelling bij in eene opgepropte zaal. Miss TREH speelde goed en werd vrij wel ondersteund. Evenwel kwam het mij voor, dat zij beter voor het blij- dan voor het treurspel dient. Het publiek scheen daarentegen zeer te vrede te zijn. Althans het was nu in het geheel niet karig met zijne teekenen van goedkeuring, ofschoon het stuk, waaraan blijkbaar handeling ontbreekt, in het geheel niet van dien aard is, dat het echte liefhebbers van den schouwburg kon voldoen. Maar in *Amerika* schijnt het, als bij ons, te gaan. Het meerderdeel rigt zich naar den roep van een stuk, en vindt goed, wat die roep als zoodanig vermeldt. Ik zag deze actrice nog in verscheidene andere stukken, en ik moest altijd op nieuw de vaardigheid en den omvang van haar spel bewonderen. Miss TREH is van de natuur niet zoo mild bedeeid als Miss CLIFTON. Maar zij brengt veel meer waarheid in haar spel en zij draagt zoo meesterlijk vóór, dat men ligt vergeet, dat zij niet eigenlijk schoon is.

Ik had helaas geene gelegenheid FORREST, eenen van de eerste der Amerikaansche schouwspelers te zien. Hij was juist toen op eene kunstreis in *Engeland*, waar hij, naar men zegt, eenen razenden bijval moet gevonden hebben. Althans spraken de dagbladen daar allen van hem met grooten lof. Zeker vonden zij ook wel wat aan hem te berispen, en er mag ook wel iets in de spraak der Noord-Amerikanen zijn, wat den

TREE in
n het gun-
vrij gunstig
de eerste
taal. Miss
dersteund.
beter voor

Het pu-
le te zijn.
karig met
choon. Het
breekt, in
het echte
n voldoen.
ij ons, te
den roep
le roep als
ies nog in
moest altijd
g van haar
de natuur
om. Maar
pel en zij
ligt ver-

FORREST,
e schouw-
ene kunst-
legt, eenen
u. Althans
hem met
l wat aan
iets in de
wat den

Engelschen vreemd en zelfs verkeerd toeschijnt. Ja hoe zou het wel anders kunnen wezen, dan dat de taal bij deze twee volken, die zoo ver van elkander verwijderd zijn en in zulke ongelijke omstandigheden leven, zich min of meer anders laat hooren. Ofschoon de Amerikanen zich in het algemeen getrouw aan regelen en wetten houden, zoo zullen er gewis altijd enkele eigenheden bij hen inkruipen. Dan het is eene aangename ervaring, dat Amerikaansche kunstenaars ook in het Moederland eene wel verdiende onderscheiding vinden. Lang nadat de Vereenigde Staten zich tot politieke zelfstandigheid verheven hadden, waren zij met opzigt tot handel, kunsten en wetenschappen nog afhankelijk van *Engeland*. Doch in lateren tijd zijn zij ook in die betrekkingen zelfstandiger beginnen te worden. Kunnen zij in de fraaije letteren reeds op groote talenten roemen, zoo blijven zij ook langer in de wetenschappen niet terug. Met ongunstige omstandigheden hebben intusschen de geleerden in *Amerika* veel te kampen, dewijl de Staat ter bevordering der wetenschappen weinig of niets doet, en zin en deelneming daarvoor bij enkelen nog te zeer ontbreken. Doch ook het zal te dien opzigt zeker beter worden; en intusschen gewent zich het volk niet alleen datgene te schatten, wat van gene zijde der zee komt, maar ook de waarde te erkennen van hetgene bij hetzelfde te huis behoort.

Opera's worden in den schouwburg van *Tremont* maar zelden, meermal daarentegen in een' der andere gegeven. Doch ik heb er geene gezien, terwijl ik daarvan niet veel verwachtte. Op het Tremontsche tooneel, waar, gelijk gewoon-

lyk, tusschen de bedrijven altijd wordt gemusiceerd, hoorde men zelden iets anders, dan walsen van STRAUSS, die den laatsten tijd zeer in den smaak gekomen zijn. Enkele malen werden er ook tusschen twee stukken dansen uitgevoerd, waarin eene solo-danseres optrad, die in het geheel niet kwaad danste. Men was in *Boston* verstandig genoeg om het met geene balletten te beproeven, welke op kleine tooneelen altijd moeilijk gegeven worden.

Hoewel men hier geene goede opera heeft, zoo ontbreekt het toch niet geheel aan muzikale genoegens, schoon zij over het geheel zeer zeldzaam zijn. Er bestaat eene zangvereeniging, onder den naam van HÄNDEL- en HAYDN-genootschap, dat zich meest met geestelijke muziek bezig houdt en menigmaal in het openbaar doet hooren. Buitendien heeft zich een genootschap onder den naam van Akademie gevormd, dat zich de bevordering der toonkunst ten taak gesteld en te gelijk eene school voor gezang en instrumentaal muziek heeft opgericht. De onkosten worden door jaarlijksche bijdragen der medeleden gedekt. Onder het beheer dezer Akademie staat eene vereeniging, die zich tot de beoefening en uitvoering van instrumentaal en vokaal muziek bepaalt en waaraan niet al de medeleden der Akademie deel nemen. Van dit genootschap hoorde ik onder andere het Oratorium DAVID van REUKOW ge-
ven; en mijne verwachtingen werden daarbij verre overtroffen. Men mogt de uitvoering, vooral in aanmerking der krachten van het Genootschap, wel gelukt noemen. Het goede instrumentaal geleide droeg voornamelijk bij tot het goede gevolg.

Evenwel voldeden ook de zeer talrijk bezette koren in eenen hoogen graad, en allest de solo-partijen lieten over het geheel te wenschen over. Het Genootschap geeft ook concerten, waarbij alleen instrumentaal-muziekstukken, ouverturen enz. worden uitgevoerd. De Akademie heeft thans in den persoon van den heer SCHMIDT uit *Bremen*, eenen voortreffelijken leerling van SPONK, eenen degelijken vioolspeler aangesteld, die niet alleen het orkest bestuurt, maar ook aan liefhebbers kosteloos onderrigt geeft om hen voor het orkest geschikt te maken.

Vroeger vonden de Toonkunstenaars in de Vereenigde Staten niet den maatschappelijken rang, waarop zij aanspraak mogen maken. Deze min-achting onderdrukte het talent, zoodat het zich veeltijds niet vermogt te ontwikkelen. In den laatsten tijd is dit evenwel veel verbeterd. Men heeft zich nu vele moeite gegeven om goede meesters naar het land te trekken en behandelt deze naar verdiensten. Ook thans doen sich liefhebbers op, die dit vroeger niet waagden. Hoe zwaar het voor het overige valle lang verjaarde vooroordeelen te verwinnen, mag onder andere uit het volgende blijken. Voor korten besloot de stadsregering van *Boston* het gezang in de lagere scholen in te voeren. Daartegen verscheen een artikel in een opentlijk Blad, waarbij dit voornemen sterk berispt en de muziek met den dans op ééne hoogte gesteld werd.

ELFDE HOOFDSTUK.

Aanvaarding eener groote reis naar de Zuidelijke en Westelijke Staten. Togt naar New-York. Amerikaansche herbergen.

In het midden van Februarij 1837 verliet ik het gastvrije huis mijnes broeders, om eene reis naar de Zuidelijke en Westelijke Staten, het naast naar *New-York* en *Washington*, te aanvaarden. Op den spoorweg van *Boston* naar *Providence*, eene lengte van veertig mijlen, vond ik mij voor het eerst, zonder vriend en gids, gansch alleen onder het volk van *Amerika*. Deze scheiding van mijnen broeder en zijn heminnelijk gezin had mij somber gestemd, zoodat ik mij ook niet voelde opgewekt om met mijne reisgenooten kennis te maken. De drie uren, welke wij op den spoorweg doorbragten, bleef ik dan geheel tot mij zelven alléén bepaald. Wij kwamen vrij langzaam voorwaarts. De sneeuw belemmerde op eenige plaatsen en drong ons voorzigtig te rijden. Eindelijk geraakten wij in *Providence*. Deze hoofdstad van den Staat *Rhode Island* ligt aan eenen seeboezem, die zich diep in het binnenste des lands uitstrekt en met zoo telrijke en zoo dicht op elkander volgende eilanden bedekt is, dat dezelve

meer het voorkomen heeft eener rivier. De ligging der stad aan het einde van dezen arm is zeer fraak. Het ééne deel derselve, dat op eene zich van het strand af verheffende hoogte ligt, treedt schilderachtig voor het licht en vele gebouwen doen zich gunstig voor.

Hier vonden wij eene stoomboot op ons wachten, die ons naar *New-York* zou brengen. Maar het groote aantal passagiers en hunne menigte pakkeadje maakten veel oponthoud en er verliep wel een uur, eer wij in gang waren. De vaart zelve was bij droevig, vochtig en koud weder, zeer moeilijk, daar wij in de nabijheid van *Providence* eene ijschots moesten doorsnijden en eenige mijlen zelfs genoodsaakt waren achter uit te gaan, om het dikke ijs, door middel van eene sterkere aandrift door te breken. In de kajuit kraakte het telkenmaal vreeselijk, als het schip wederom tegen het ijs stiet; maar gevaar was er niet te duchten, zoo ver de punt van het schip door eenen bijzonderen maatregel tegen het ijs verzekerd was. Zoodra wij in het opene water kwamen, kwam er een zoo digte mist opzetten, dat wij ons niet wel in de volle zee wagen konden, waarin wij eenige mijlen ver moesten opvaren, eer wij in de engte mogten raken. Ook ware het, bij een' zoo sterken nevel, in den nacht ondoenlijk geweest den ingang daarvan te vinden. Wij bleven uit dien hoofde tot aan den volgende morgen in *New-Port* liggen, eene vrij bezochte badplaats, welke op een eiland, omtrent aan den mond van den zeeboezem, ligt. Hoe mij gedurende dat stil liggen de avond verging, betuig ik zelf niet te weten. Eene poging om eenig onderhoud

de Zee-
ogt naar
gen.

verliet ik
eene reis
het naast
nvaarden.
vidence,
mij voor
ch alleen
scheiding
resin had
iet voelde
kennis te
spoorweg
mij zelve
om voor-
te plaat-
Eindelijk
stad van
zeeboez-
des lands
op elk-
derselve

aan te knoopen viel zeer ongelukkig uit. Een mij vroeger bekend Amerikaan, dien ik hier aantrof en die ook Duitsch sprak, stelde mij aan een Bostonner voor, die, even als ik, voor had naar *Washington* te gaan. Ik wilde het gesprek met eene algemeene aanmerking beginnen. Maar mijn nieuwe vriend verstond mij niet en keerde zich tot dengenen, die mij aan hem had voorgesteld, met de vraag: « Verstaat gij hem? ik kan hem niet verstaan. » (*Do you understand him? I do not.*) Ik vond het gevolg dezer eerste poging niet zeer uitlokkend en spande mij daarom niet meer in, ten einde in kennis te geraken. Alleen werd nu de verveling eenigzins getemperd door een knaap van veertien jaren, die zich mede op het schip bevond. Toen hij zich bij eene speelafel voegde om toe te zien, zeide een der spelers tot hem: « gij kunt ons — wed ik — wel wat opsnijden. » De knaap verklaarde zich aanstonds bereid, maar verlangde daarvoor eenig geld, en, toen hem dit was toegesegd, vong hij aan met declameren. Hij trad met zoo veel stoutheid en zelfsvertrouwen op en ontwikkelde bij aandoenlijke plaatsen eene zoo natuurlijke en levendige actie, dat alle passagiers over zijn recit en zijn gebarenspeel versteld stonden. Na het einde zijner voorstelling (welke den kunstoesenaar vrij veel — voor het minst vijf daalders — opbragt) werden er pogingen gedaan om hem te bekeeren. Verscheidene heeren zochten hem te overreden om eenen anderen stand te kiezen. Doch met veel standvastigheid verklaarde hij, dat hij eenen tegenzin in den handel had en eenen onwederstaanbaren drang gevoelde om schouwspeler te

worden en zijn geluk op de planken te beproeven. — Mijn slaap was voor den eersten nacht, dien ik in het naauwe bed eener stoomboot doorbragt, zeer goed. In de vroege tegen zes uren zette zich ons schip eindelijk in beweging. Wij werden evenwel door het ijs in de zeeëngte nog zoo zeer opgehouden, dat wij eerst tegen middernacht te *New-York* kwamen en ik het mij moest laten welgevalen nog een' nacht op de stoomboot door te brengen. In den zomer legt men de twee honderd mijlen van *Providence* naar *New-York* op goede stoombooten in veertien of op zijn hoogst zestien uren af, terwijl de duur der reis natuurlijk altijd min of meer afhangt van den vloed en ook eenigzins van min of meer gunstigen wind.

In *New-York* maakte ik het eerst kennis met de Amerikaansche herbergen, en ik mag zeggen tot mijne tevredenheid. Zeker zijn zij in *New-York* wel beter, dan op vele plaatsen in het binnenland; doch de eigenaardige inrigting, welke mij zeer wel beviel, is nagenoeg in alle gelijk. Het Astorhuis, 't welk de rijke *ASTOR* uit *Karlsruhe* heeft gebouwd, is ongemeen groot; en evenwel heeft het dikwijls geene ruimte genoeg voor de menigte der bezoekers, die zich daar in alle jaargetijden te zamen dringen en die er vooral in de lente en den herfst vele zijn; want dan komen alle koopers naar *New-York* om zich voor lang te voorzien. Het gansche huis is in twee deelen gescheiden, waarvan het eene voor de dames, het andere voor de heeren is bestemd. In het eerste worden natuurlijk ook die heeren opgenomen, die met dames reizen. Het gezelschap

schap is hier veel beter, dan in de afdeeling voor heeren alleen. Ook heeft er veeltijds een verschil plaats in de prijzen. Wat den kost aangaat, zoo hebben de heeren daarin ligt iets in hun voordeel, terwijl de waard schijnt te vooronderstellen, dat de dames van het eten zoo veel werk niet maken. In beide afdeelingen heeft men eene zogenaaemde spreekkamer (*parlour*), eene eetkamer, eene rook- en leeskamer voor de heeren en een drinkvertrek, 't welk door de berigten der reizenden zoo zeer is beroemd geworden. Dit drinkvertrek bestaat uit een gedeelte, waar de gasten hunnen toegang hebben en eene meer binnenwaartsche ruimte, waar de keldermeesters en de dranken zich bevinden. Op de schenktafel, welke deze beide deelen van elkander scheidt, ligt een boek, waarin men bij zijne aankomst zijnen naam schrijft. Is dit geschied, zoo zet men zich vreedzaam neder, tot dat het den hofmeester behaagt iemand eene kamer aan te wijzen; want ongeduldig te zijn of zich te beklagen, zou aanstonds den vreemdeling verraden. Men veroorlooft zich ten hoogsten de aanmerking: „ik verlang eene kamer met één bed.” Dit was dan ook altijd mijne eerste vraag en een beding voor mijn verblijf. De Amerikanen geven er in het minst niet om, of zij met anderen in ééne kamer slapen, gelijk zij zich dan ook over het geheel op reizen ongeloofelijk veel van herbergiers, koetsiers en schippers laten welgevalen, zoodat men boekdeelen zou kunnen vullen, met voorbeelden van hun geduld en hunne lankmoedigheid. Als logeergast in een logement is men gewoonlijk aan eenen onveranderlijken huiselijken leefregel onderworpen,

en alleen in de beste logementen der groote steden, zoo als in het Astorhuis te *New-York*, kan men zich naar zijn goedvinden laten bedienen, waarvoor men dan toch altijd meer betaalt. Met een' klokslag of door het slaan op een groot blik, wordt het teeken van opstaan gegeven, meest een half uur vóór het ontbijt; en ook dit sein wordt een half uur vóór het middagmaal, de thee en het souper herhaald. De tijd van het eten is natuurlijk verschillend in verschillende logementen en steden, en rigt zich gedeeltelijk naar het jaargetijde. Ettelijke minuten vóór het openen van de deur der spijzaal, dat eerst geschiedt, als het tweede teeken gegeven is, komen de heeren in dierzelfer nabijheid bijeen; en, zoo als de deur opengaat, dringt de gansche swerm naar binnen, waarop in weinige oogenblikken allen zitten en in vollen arbeid zijn. De schotels staan reeds vóór het openen der deur op de tafel, zoodat men nooit te wachten heeft. Versche gerechten worden ook gewoonlijk niet opgedragen, behalve bij het dessert, dat meestal in de herbergen van minderen rang slechts uit pudding of koeken bestaat. In korten tijd hebben velen het eten reeds gedaan, en zoodra zij den laatsten brok in den mond hebben, staan zij ook van tafel op. Deze strenge huisregel heeft geene plaats in het huis van *ASTOR* te *New-York*. Daar verlaat men het bed naar believen. Het ontbijt staat van acht tot tien uren op den disch. Bij het middagmaal gaat alles rustig en ordelijk toe, zoodat men zich den tijd daartoe geeft; en aan het dessert blijven velen zitten en gaan voort zich bij eene flesch wijn met elkander te

onderhouden. Des avonds is de spijkamer weder verscheidene uren open en vindt men eene tafel met koud vleesch, oesters, salade enz. voorzien. In de bouworde hebben ook belangrijke afwijkingen van de gewone Amerikaansche inrigting plaats. De afdeeling voor heeren b. v. bestaat hier bijna gansch alleen uit kamers met één bed; en het spreekt van zelve, dat, wanneer twee te samen aankomende heeren het niet bepaald anders verlangen, elk eene kamer voor zich bekomt. Voor het overige is Astorshuis niet meer het eenige in zijne soort. Men vindt thans in alle groote steden herbergen, die op gelijken voet zijn ingerigt. Uitgezonderd de eenigzins onaangename huisregel en eenige andere kleinigheden, waaraan men in den beginne niet gewoon is, mag men met veel regt beweren, dat de herbergen in de Vereenigde Staten over het geheel beter dan in *Duitschland* zijn. Bepaaldelyk geldt dit van de logementen in de dorpen, waar men, bij zindelyke kamers en bedden, goed eten vindt. Hoe onderscheiden voor het overige verschillende menschen over deselfde zaken oordeelen, kan men ook daaruit zien, dat ik op de terugreis van *New-York* naar *Havre* eenen reisgenoot hoorde zeggen, dat hij op zijne reis in *Amerika* zich nooit had zat gegeten. Waarom? weet ik niet. De goede man was intusschen, bij al zijn honger lijden, niet mager geworden. Men heeft thans in *New-York* een logement, dat geheel op de Fransche wijs is ingerigt. Doch ik weet niet, of het vele voordeelen aanbiedt, vooral naarmate het verblijf daar veel duurder is. Ik vermoed, dat ook alleen Europeanen aan hetzelfde boven andere de voor-

keur geven. Wat bijzonder is het voor het overige, dat het weinig verschilt, of men in een logement van den eersten rang, dan wel in een minder zijnen intrek neemt. Met uitzondering van eenige weinige, die tot de aanzienlijkste behooren, zijn de prijzen overal dezelfde. De rang des huizes wordt meer door het gezelschap, dat zich daar bevindt, dan door den prijs bepaald. Natuurlijk toch gevoelt zich ieder dáár het beste, waar hij gewoonlyk lieden treft van zijnen stand, en bij alle gelijkheid ziet men ongelijkheid aan alle plaatsen. Wat bijzonder is ook nog dit, dat, wanneer men in een logement zijn verblijf heeft, men daardoor niets bespaart, of men al dan niet deel aan den maaltijd neemt. Men betaalt bij den dag, en de gewone prijs is twee daalders.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

*Verblijf in New-York, deszelfs ligging. Bous-
orde der Amerikaansche huizen. Leven in
een kosthuis. De schrijfster van Redwood.
Dr. FOLLER.*

De eerste dag van mijn kort verblijf in New-York werd door het weder niet begunstigd. In-

tusschen maken de goede zijwegen, welke men in vele straten vindt, het rondrentelen in sneeuw en regen minder lastig. De hoofdstraat *Broadway* is zeer schoon en onderscheidt zich vooral door breede zijpaden, die mij de Boulevards te *Parÿs* herinnerden, hoewel de winkels met die van *Parÿs* niet te vergelijken zijn. *New-York* ligt tusschen twee rivieren op eene landtong, die spits uitloopt en wier niterste punt in eene wandelplaats herschapeu is, welke met een oud, geheel in het water liggend bolwerk, den zoogenaamden slotuin, in verband staat en van daar den naam *Batterÿ* behouden heeft. Van uit dit punt heeft men een schoon uitzigt over de haven van *New-York*, tot aan de *Narrows*, welke de binnenbaai sluiten, waar de buiten-zoogenaamde *Raritan*-baai begint, welke zich bij *Sandy Hook* in de zee ontlust. Ter regter zijde komt de magtige *Hudson* voor den dag, die ook den naam van *North river* draagt, ter linker de *East river*, die tevens den voortgang der tusschen het vaste land en *Long-Island* liggende zeeëngte vormt. Aan beide zijden der landtong lange de rivier landen de schepen. De straten, die het naast aan het water liggen, worden geheel van winkelhuizen ingenomen en woonhuizen vindt men daar niet. Slechts hier en daar mag men welligt eene matrozen-herberg hebben. *Broadway* loopt in eene rechte lijn van de punt der landtong, in vrij gelijken afstand der beide rivieren, drie of vier mijlen landwaarts in, en met de toenemende grootte der stad zal ook de lengte dezer straat wel grooter worden. Het bovendeel der stad is geheel vrij van het gewoel van handel en bedrijf en enkel en

ke men in
in sneeuw
Broadway
oorl door
te *Parijs*
die van
York ligt
, die spits
e wandel-
d, geheel
genaamden
den naam
punt heeft
an *New-*
binnenbaai
Raritan-
ook in de
e magtige
naam van
et river,
het vaste
te vormt.
de rivier
naast aan
kelhuizen
laar niet.
ene ma-
t in eene
vrij gelij-
ier mijlen
ootte der
grooter
heel vrij
enkel en

alleen met woonhuizen bezet, die alle door zin-
delijkheid en nethheid eenen aangename indruk
maken. Paleizen ziet men niet, maar wel vele
huizen, die met marmoren trappen en kroonlij-
sten aan de vensters pronken. Gansche rijen van
woningen zijn naar één en hetzelfde model ge-
bouwd en dit geeft aan dezelve het aanzien, als
of zij alle tot één geheel behooren. Maar ook zijn
de huizen in het gemeen als naar één plan ver-
vaardigd, niet slechts in *New-York*, maar ook
in de meeste steden des lands, met uitzondering
der Zuidelijke Staten, waar bepaaldelijk de land-
huizen zich zeer in bouwde onderscheiden.
Doorgaans zijn de huizen drie vensters breed en
drie of vier verdiepingen hoog. De beneden ver-
dieping is altijd iets hooger dan de straat; we-
halve een trap van buiten tot de huisdeur opleidt.
Deze trappen worden altijd hoogst zindelijk ge-
houden, zijn dikwijls van marmer en meest met eene
ijzeren leuning omgeven. Onder de eerste ver-
dieping vindt men eene steenen kluis of een' halven
kelder, welke van de straat af eenen bijzonderen
ingang heeft en meest van het gezin gebruikt
wordt. Voor de vensters dezer kluis is de straat
weg gegraven om meer licht te bekomen en door
middel eener ijzeren leuning wordt dese graft van
de straat afgescheiden. Artsen, Juristen en andere
lieden van beroep bezigen dit gedeelte hunner
woning zeer dikwijls voor hunne werkkamers, even
als wilden zij lieden, die alleen om zaken komen,
de hoofddeur niet binnentreden en het eigenlijke
woonhuis niet onthelligen laten. In het achterste
deel dezer kluis vindt men gewoonlijk de keuken.
De diepte van het erf is, met weinige uitzonde-

ringen, van dat belang, dat men achter het huis nog genoegzame ruimte heeft voor eenen hof en een tuintje. Op de eerste verdieping vindt men naast den gang twee kamers, ééne van voren en ééne van achteren, die meestal door inschuifdeuren gescheiden zijn, zoodat in geval van nood beide in elkander geopend kunnen worden. Gewoonlijk wordt ééne dierzelve voor woonkamer, de andere voor eetkamer gebruikt. Van de onderste verdieping naar de tweede gaan altijd twee trappen; een voorste, voor de familie van den heer des huizes, en een achterste voor de overige leden des gezins. Veelal is de gang door eene deur gedeeld, zoodat bezoekers in het geheel niets vernemen van de huiselijke werkzaamheden, die in het achterdeel der woning plaats hebben. De tweede verdieping bevat de eigenlijke bezoeken-kamers. Daar de trap en de gang niet toelaten, dat men de drie vensters of de gansche breedte van het huis daarvoor gebruikt, zoo zijn die kamers zelden zeer ruim; doch zij worden eveneens door inschuifdeuren aan één verbonden. De ruimte, welke voor het derde venster van den gang overig blijft, wordt gewoonlijk door een kabinetje ingenomen; of is dezelve met een groo-tere kamer verbonden, zoo bekomt deze daardoor eenen onregelmatigen vorm. Op de derde verdieping zijn de slaap-, kinderkamers enz.

Uit deze beschrijving der inrigting van binnen mag het reeds blijken, dat zelden meer dan ééne familie in zoodanig een huis kan wonen. De rijkdom brengt meer gemak in het inwendige aan, maar de inrigting van het huis zelf blijft gewoonlijk dezelfde: alleen dat welligt de betrekkingen

zich uitbreiden. Zoogenaamde dubbele huizen,
 waarvan de deur in het midden staat en die in
 het geheel vijf vensters breed zijn, vindt men
 slechts zelden, bepaaldelijk in het nieuwste ge-
 deelte der stad. De armen vergenoegen zich met
 huizen van twee verdiepingen, twee vensters en
 nog wel minder breed; doch betrekkelijk is het
 getal der familieën gering, die geen geheel huis
 voor zich hebben. Heeft men geen vermogen ge-
 noeg om dit te bekostigen en te leven, zoo als
 anderen leven en gelijk men het verlangt, zoo
 gaat men liever in kosthuizen (*boarding houses*),
 dan dat men zich op eene andere wijze bekrimpt.
 Jonggetrouwden wonen in de eerste jaren na hun
 huwelijk zeer gewoon in kosthuizen, waar zij zich
 meestal met een slaapvertrek tevreeden houden en
 zich van de gemeene woon- en eetkamer bedie-
 nen. Dikwijls is het gezelschap in sulke kosthui-
 zen zeer aangenaam, maar meermaal treft het ook
 minder gelukkig. Voor de vrouw is eene zoo-
 danige levenswijze regt gemakkelijk, zoo ver zij
 geene huishouding te besturen heeft en zich altijd
 in gezelschap bevindt. Voor den man daaren-
 tegen moet zulk eene inrigting zeer onaangenaam
 wezen. Hij is den geheelen dag buiten 's huis en
 ingespannen. Komt hij 's middags om te eten,
 zoo heeft hij juist maar even tijd om in der haast
 te spijsen. Komt hij 's avonds terug, zoo vindt
 hij zijne vrouw in de gezelschapskamer, welligt
 van vreemden omringd, die zich tussehen haar
 en hem plaatsen. Of zij is te bezoek gegaan en
 hij mag haar in eenen grooten kring gaan vinden,
 van waar zij beide vermoeid en slaperig laat te
 huis komen. Komt dáár iets van een huiselijk

zamenleven, van een vertrouwelĳk bijeen zitten en kouten in? Een gehuwd man moest ſich liever op alle wiĳzen inkrimpen en ſich van gezellige bijeenkomsten, die hem tot te groote uitgaven verplichten, onthouden, om eene eigene huishouding te kunnen opſetten, waar hij zijne vrouw ongehinderd zien en ſpreken kon, en waar hij zijn eigen heer en meester was. Doch de grond, waarom zoo vele echtelieden ſich een leven van dien aard laten welgevallen, is, naar mijne meening, in het bestaan der mannen te zoeken, die geene behoefte aan eenen huiselĳken omgang hebben. Immers heb ik mij daarvan genoeg kunnen overtuigen, dat de Amerikaanſche vrouwen geſchikt zijn om ſich in alle betrekkingen te voegen en juist zóó te wezen, als hare mannen haar wenschen te hebben.² Eene vrouw, die gisteren nog gewoon was de groote dame uit te hangen, die over koets en paarden te beschikken had en die uit haar salon hare huishouding bestuurde, vergezelt morgen haren te gronde gerigten man met de grootste gelijkmoedigheid naar het binnenste des Lands, om boerin te worden en over veld en keuken het opſigt te houden. De eerste aankomelingen hier waren niet zoo wél geſlaagd en zoo gelukkig geworden, waren zij niet door hunne vrouwen zoo treffelĳk geholpen. De afstammelingen dier degelĳke vrouwen hebben gewis vele harer deugden geërfd, ofschoon dese dikwĳls door noodlottige omſtandigheden en mangel aan opwekking niet voor het licht komen.

In *New-York* maakte ik verſcheidene belangrijke kennissen. Onder anderen zag ik de Schrijfter van *Redwood*, HOPE LESLIE, doch helaas,

uit hoofde van mijnen nauw beperkten tijd, te kort, dan dat ik mij in eene nader kennismaking zou hebben mogen verheegen. Deze Schryfster werkt voor een ongemeen groot publiek en is thans de eigenlijke schryfster voor het volk. Van één harer voor kort geschrevene romans zijn alleen in *New-York* twaalf duizend exemplaren geleverd. Men mag er zich niet dan over verblijden, dat zij zoo grooten opgang maakt. Alle hare romans en voornamelijk de nieuwste hebben een sedelijk begrip ten gronde, 't welk zij in dezen aangename vorm hare lezers verstaanbaar en aantrekkelijk zoekt te maken. De personen, die in hare geschiedenissen optreden, zijn niet uit de hoogste standen, maar uit de middelste en zelfs uit de klassen der behoeftigen genomen, en, terwijl dierzelfver leven wordt beschreven, zoo als het is en zoo als het behoort te zijn, wordt den lezer een spiegel voorgehouden, waarin hij denkd en ondenkd voor oogen heeft. Een hoofddeel daarbij is de sedelike vorming van het vrouwelijke geslacht, en voor hetzelfde moet het lezen dezer schriften zeer weldadig, ja eens artsenij des levens zijn. De romans van *BULWER*, *EDGEWORTH* enz. hebben de phantasie der meisjes met tooneelen uit het leven der eerste standen (*Highlife*) opgevuld, en bepaaldelijk vele Amerikaanse vrouwen kwaad gedaan, zoo ver zij daarvoor haren stand en hare plaats vergaten. Het is daarom hoogst noodig, dat zij met hare voorstellingen op de haar toekomstige betrekkingen en pligten worden terug gebragt.

In *New-York* trof ik ook den heer *KARL VOLLEN*, die mij voorheen in *Basel* als een

knapp genien had. Deze voormalige Jurist en van de Duitſche Hoven geyceede Demagoog is, nadat hij te Cambridge een tijdlang Professor in de Duitſche Letterkunde is geweest, tegenwoordig als Predikant bij eene der daar zijnde Unitariſche kerken aangesteld. Hij houdt zijne leerradenen in de Engeliſche taal, welke hij zich noodanig heeft eigen gemaakt, dat velen den vreemdeling niet in hem bemerken. Als prediker heeft hij zich, door zijne welsprekendheid, eenen grooten naam verworven en hij wordt bij zijne gezindte tot de meest begaafde redenaars geacht. Bij een later bezoek had ik gelegenheid hem te hooren prediken en vond toen een groot en keurig gehoor om hem geſchaard. Tot zijnen tekst had hij de verklaring genomen: „ik ben niet gekomen om te ontblinden, maar te vervullen,” waarvan hij de toepaſſing op de revolutionaire en behoudende rigting in Staatkunde en Godsdiens maakte, terwijl hij daarbij aantoonde, welke de verſchillende beginselen dezer beide rigtingen waren, hoe ver de uiterſten liepen, hoe na de gematigden der beide partijen aan elkander raakten en welke de ware weg zij, dien men naar het voorbeeld van JESUS te betreden heeft.

DE TIENDE HOOFDSTUK.

Afreis van New-York. Terugsigt op de stad en haar omstreken, Aankomst te Philadelphia. Duitsch voorkomen der stad. Gastvrijheid der Amerikanen.

Om naar *Philadelphia* te gaan, verliet ik *New-York* op eenen zondag-morgen en was in den eigenlijken zin verrast mij zelve dien dag in *Amerika* op reis te bevinden. Immers had ik mij voorgesteld, dat postwagens, stoombooten enz. dan gewoonlijk niet in beweging waren; wat ook in *Nieuw-Engeland* nagenoeg het geval is, met uitzondering evenwel der brievenposten. De stoomboot, op welke ik mij zou inschepen, lag in *Hudson*. Het was een fraai, net schip, dat eene aangename vaart beloofde. Rivier en baai waren, zoo ver men sien kon, met ijs bedekt, maar in het midden hadden de uit- en inlopende schepen en stoombooten eene opene baan gevormd. Het weder was zoo schoon en de zon scheen zoo warm, dat ik den ganschen tijd op het dek kon doorbrengen. Zoodra wij de batterij voorbij waren, opende zich het uitzigt op den oostelijken vloed. Tegen over *New-York* zag men, aan den hoogen oever van *Long-Island*, *Brooklyn*

liggen, dat door middel van eetteljk stoomveren met *New-York* verbonden is. Het is thans eene groote stad van omtrent dertig duizend inwoners. Vroeger bestond het slechts uit eenige landelijke woningen. Te gelijk trad nu ook *New-York* zelf meer te voorschijn, van hetwelk men nogtans niet veel zien kan, deels wegens de scheepsmasten, deels wijl het achterste gedeelte der stad zeer weinig verheven ligt, en uit dien hoofde door het voorsje volmaakt bedekt wordt. Wij ontmoetten verscheidene binnenkomende zeeschepen, die wel ligt eene lange zeereis gedaan en veel ongemak, menigen storm geleden hadden. In den winter is eene zeereis hoogst onaangenaam, bepaaldelijk voor de arme matrozen, die, als de touwen stijf en hard en de zeilen bevroren zijn, met de verandering der laatste onuitsprekelijk veel moeite hebben en met koude, bevrorene vingers moeten arbeiden. De gedachte aan eenen storm in den winter verwekt bittere gewaarwordingen. In den zomer geeft de drukte, welke een zoodanig toeval op het schip teweegbrengt, eenen enigains koelbloedigen toeschouwer genoeg, terwijl zij aan het zeeleven eene eigenaardige bekoring schenkt. Maar koude en ijs brengen in alles eene doods-gestalte en kunnen zelfs den hartstogtelijksten zeeman het zeeleven tegen maken. Ik hoorde dikwijls schippers en matrozen over den winter klagen en verscheidenen gaven zelfs te kennen, dat zij, om diens wille alléén, hun beroep wilden vaarwel zeggen. Intusschen zoodra zij een tijd lang op het land verkeerdd hadden en het voorjaar weder kwam, was het winter-verdriet ver-

geten. De oude lust kwam boven en in korte dagen waren zij weder op hun gewoon element.

New-York wordt door verscheidene forten verdedigd, waarvan er twee in de nabijheid der stad op twee kleine eilanden liggen. Twee andere zeer beduidende dekken den ingang der haven, de zoogenaamde *Narrows* namelijk, die aan den eenen kant door *Long-Island*, aan den anderen door *Staten-Island* worden gevormd. Daar de zeevingte, welke *Staten-Island* van het vaste land scheidt, met dik ijs overdekt was, zoo moesten wij door de *Narrows* henen in de *Raritan*-baai varen en den oever van *Staten-Island* volgen, tot in de nabijheid van *Amboy*, waar wij de stoomboot verlieten. Aan de landingsplaats dampte reeds de stoomwagen. Onze pakkaadje had men vroeger al op karren geladen, en in weinige minuten was alles gereed. De bagagie werd in groote kisten, wij werden in geschikte wagens gepakt en de gansche trein zette zich weldra in beweging. Met de terugkeerende stoomboot gingen de passagiers, die van *Philadelphia* kwamen, naar *New-York*. De spoorweg, op welken wij ons bevonden, gaat tot aan de rivier *Delaware*, tegen over *Philadelphia*. Doch vermits aldaar geene brug is, en de rivier was toegevroren, zoo moesten wij deze rigting verlaten. Wij reden nu zes mijlen lang in koetsen en begaven ons op eene andere baan, die boven *Philadelphia* op eene brug over de *Delaware* voert. Op die wijk kwamen wij door *Trenton*, een zeer bevallig, net landstadje. In weerwil van den omweg en het tijdverlies, door het meermalen wisselen, legden wij evenwel de tachtig mijlen van *New-York* naar

Philadelphia in negen uren af. In den zomer doet men dit gewoonlijk in minder dan acht uren. Het was, zoo als ik gezegd heb, zondag; en het verraste mij op den weg van *Trenton* naar *Philadelphia* zoo vele menschen op de straten te vinden; 't welk in *Nieuw-Engeland* zeker niet gebeurd zou zijn. De lieden kwamen mij ook voor er anders uit te zien, dan de *Yankees* (zoo noemt men de Nieuw-Engelanders) en zelfs vond ik de bouwde der huizen in eenen anderen stijl. Alles herinnerde mij *Duitschland*; het was *Nieuw-Engeland* niet meer. De eerste indruk, welken *Philadelphia* op mij maakte, was juist niet zeer gunstig; de straten morsig, de huizen klein en van een gemeen voorkomen, vele aan barakken gelijk, weinige net en zindelijk; en dat duurde zoo voort, tot wij aan de plaats kwamen, waar wij den spoorweg verlieten. Ik was lang in twijfel, of wij werkelijk in *Philadelphia* waren, in de stad, van welker zindelijkheid ik zoo veel had gehoord. Toen ik evenwel later in andere deelen der stad kwam, vond ik mijne vroeger opgevatte meening door dierzelfer voorkomen volmaakt bevestigd. Wat ik het eerst, gezien had, was eene soort van voorstad, waar vele arme lieden wonen, te weten vele Duitschers. Den eersten avond sleet ik op de straat, waar ik insgelijks veel volk ontmoette en alles zoo meende te vinden, als het op eenen zondag-avond in eene Duitse stad gewoonlijk is. Uit dien hoofde ging ik op een groot, sterk verlicht gebouw toe, in de hoop van daar een concert of iets van dien aard te vinden. Maar ik bedroog mij; het was eene kerk. De vergadering ging juist uiteen, en er

den zomer
acht uren.
gg; en het
naar *Phi-*
straten te
zeker niet
ij ook voor
(zoo noemt
vond ik de
stijl. Alles
s *Nieuw-*
k, welken
niet zeer
n klein en
barakken
dat duurde
nen, waar
g in twij-
a waren,
k zoo veel
in andere
e vroeger
omen vol-
ien had,
vele arme
rs. Den
r ik ins-
neende te
l in eene
ofde ging
e, in de
ien aard
was eene
, en er

kwamen onder andere vele dames uit, die meest zeer fraai en rijk gekleed waren en zich vreedzaam, geheel alleen, de straten langs naar hare woningen begaven.

In *Philadelphia*, waar voor vreemdelingen zoo veel te zien is, hield ik mij langer dan te *New-York* op. Mijne aanbevelingen bragten mij met vele beminnenswaardige familieën in aanraking, en ik had mij over een zoo voorkomend en vriendelijk onthaal te verheugen, dat ik dikwijls waarlijk niet wist, waarmede ik zoo vele goedheid verdiend kon hebben. Zeker is het in het algemeen waar, dat in geen land vreemdelingen, enkel op *Amerika*, zoo goed ontvangen worden, als in *Amerika*. Moge ook al de zeldzaamheid van Europeische reizigers in dit land daartoe iets bijdragen, zoo is daarom de beleefdheid en goedheid, waarmede deze ernstige en deftige Amerikanen, gelijk kapitein HALL hen noemt, vreemdelingen ontvangen, niet minder streefend en lofwaardig. Die kooplieden, van welke men denken zou, dat zij geheel alleen met de gedachte aan geld en gewin bezet waren, vinden tijd genoeg om aan vreemdelingen oplettendheid en goede diensten te bewijzen; en wat bijzonder genoeg doet, is de manier, waarop men in den kring der familieën toegang bekomt. Het zeggen: «beschouw uzelfen als hier te huis;» is niet slechts eene bloote spreekmanier; maar men wordt zoo behandeld, dat men zich werkelijk zoo gevoelt.

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

De strafinrigting te Philadelphia. De inrigtingen voor het Geneeskundig Onderwijs.

Mijn tijd was te *Philadelphia* zeer aangenaam besteld. Ik besteedde de dagen met het bezoeken der verschillende bezienswaardigheden en de avonden in gezellige kringen. Mijn eerste bezoek bepaalde zich tot eene der belangrijkste inrigtingen, de groote gevangenis in de nabijheid van *Philadelphia*, de zoogenaamde Oostelijke Strafinrigting (*Eastern Penitentiary*), welke eerst sedert weinige jaren bestaat en nog vrij eenig in hare soort is. De gebouwen zijn opgetrokken in een groot vierkant, dat omtrent tien morgen lands beslaat en door eenen hoogen muur omgeven is. De hoeken zijn met torens voorzien en de hoofdingang is in een gebouw, dat ook naar een' toren gelijkt en in zijne stevigheid aan een oud-Gothisch slot doet denken; gelijk dan ook de aangebragte versieringen en de kanteelen der muren gansch en al dezelfde vertooning maken, als onze ridderburgen. Dit niterlijke, met deszelfs ernstig, somber aanzien, beantwoordt geheel aan de bestemming van het gesticht, en bij den ingang, door de met ijzer dik beslagene deur en de hoog ge-

welfde poort, voelt men, dat hier de plaats is, waar ernst en straf gehuisvest zijn. In het midden van het vierkant, waarin wij nu treden, staat een klein rond gebouw, van hetwelk, als ware het straalgewijze, naar drie kanten heen langwerpige, uit twee rijen cellen en eene galerij bestaande gebouwen (wij willen die zelve ook maar galerijen noemen) uitschieten. Alleen de vierde zijde naar den hoofdingang toe, is vrijgelaten. Men zou het geheel met een rad kunnen vergelijken, waaraan verscheidene spaken ontbreken. In het middengebouw vindt men eene zaal, uit welke glasendeuren op de verschillende galerijen voeren, zoodat men uit dezelve al de deelen der gevangenis kan overzien. Hier houden zich de wachters en oppassers op. Al deze galerijen zijn wit kwarts gebouwd en gewelfd. De drie oudste zijn slechts van ééne verdieping en de cellen hebben naar den gang geen deuren, maar alleen een klein venster, om den gevangenen daardoor hun eten toe te reiken. Doch achter dezelve is eene kleine plaats, waardoor de gevangenen worden binnen gebracht en op welke zij menigmaal naar buiten gelaten worden, om zich daar in de vrije lucht te verademen; waarbij men evenwel zorgt van er nooit twee te gelijk op twee aan elkander grenzende plaatsen uit te laten, ten einde zij niet mogen zoeken de eene of andere verbandtenis aan te knoopen. Op de nieuwste galerijen zijn twee verdiepingen met cellen, van welke de benedenste insgelijks plaatsen hebben. In de bovenste verdieping heeft men daarentegen twee cellen vereenigd, om het gebrek eener plaats te vergoeden. De galerij of het portaal wordt

niet afgebroken door de bovenste-verdieping. Voor de bovenste cellen gaan smalle nitstekken om, die het grootste deel der galerij open laten. De cellen op deze galerijen gaan naar het portaal toe open. Zij hebben dubbele deuren, eene binnenste, welke uit getraliede ijzeren hongsels bestaat, en eene buitendeur van hout. Door de binnendeur kan de gevangene zijnen schotel om etens-tijd naar buiten reiken en terug nemen. Met gebondene oogen worden de misdadigers in het Gesticht gebragt en in hunne cellen gestoken, waaruit zij niet weder komen voor dat hun straf-tijd is verstreken. Ook bij hun ontslag worden hun de oogen gebonden, en zij verlaten hun veeljarig verblijf, zonder daarvan meer dan hunne cellen te hebben leeren kennen. Alle worden aan het werk gehouden met weven, schoenmaken enz., en de verveling maakt hen vlijtig. Meermalige bezoeken van Geestelijken, die hun Bijbels en andere boeken in handen geven, zijn de eenige verpoosing hunnes bezigen levens. De oppassers kwijten zich van hun beroep stilzwijgend en meest komt de misdadiger dezelve niet eene enkele maal te zien. De godsdienstoefening wordt op de volgende wijs verrigt. Aan eenen ijzeren draad wordt een voorhangsel in de lengte midden over het portaal voor de cellen, waarvan de buitendeur geopend is, getrokken, 't welk alzoo maakt, dat de gevangenen, die daar tegen over hun verblijf hebben, elkander niet kunnen zien, terwijl te gelijk de oppassers wel in de weer zijn om iedere poging tot mededeelingen te verhoeden. Nu be-geeft zich de Geestelijke aan het einde des portals om zijne voordragt te houden, welke krach-

tens den gewelfden bouwtrant door alle gevangen gemakkelijk wordt verstaan. Op de oude galerijen is dit zeker moeilijker, omdat daar geene deuren, maar alleen smalle vensters zijn. De straf voor wederspannige gevangenen en de zoodanigen, die niet werken willen, bestaat in ééne gedeeltelijke onthouding van voedsel. Ondertasschen kunnen er zoo weinige misdrijven begaan worden, dat men zelden behoeft te straffen.

De voordeelen dezer stichting boven die, welke naar het stelsel van *Auburn* zijn ingerigt, bestaan in de geheele en bestendige afscheiding der gevangenen. Zij verkrijgen elkander nooit te zien; iedere mededeeling onder elkander is hun onmogelijk gemaakt; zij zijn aan de verlokkingen en bedreigingen hunner medegevangenen niet blootgesteld; zij verlaten het gesticht, zonder kennis met andere misdadigers gemaakt te hebben, en, wanneer zij, gelijk men hopen mag, als verbeterde menschen in de maatschappij terug keeren, zoo hebben zij niet te duchten van in elk, die hen bejegt, een ooggetuige van hun verblijf in de gevangenis te vinden. Hun vroeger leven hindert hen niet aan hun voortkomen in de wereld, en zij kunnen als een geheel nieuw bestaan aanvangen. Volkomene eenzaamheid, met arbeid verbonden, is zeker het regte middel om in een niet gansch verstokt gemoed barouw en goede voornemens terug te roepen, en, wordt die gemoedsstemming door bezoeken van Geestelijken en het lezen van goede boeken wel geleid en bestuurd, zoo heeft men verbetering, niet alleen

der gewoonten, maar ook der neigingen en gezindheden te hopen.

De Europeanen, die de Amerikaansche straf-inrigtingen in de laatste jaren bezocht hebben, geven allen van deze stichting eene hoogst gunstige getuigenis. Dr. JULIUS uit *Hamburg*, die nog kort geleden, op last der Pruisische Regering, de gevangenen in *Amerika* bezocht, heeft zich voor bestendige afscheiding bij dag en nacht met arbeid beslissend verklaard. WILLIAM CRAWFORD uitte zich, in een berigt aan Lord DUNCANON, voormalig Britsch Staatsminister, in gelijken zin; en even zoo deden dit de Fransche gevolmagtigden BEAUMONT en DE TOQUEVILLE. Daarentegen zijn de groote volksmenigte en de besturen in de Vereenigde Staten voor het stelsel der stichting in *Auburn*, omdat die het voorregt heeft, dat de daar getroffene inrigtingen zich zelve onderhouden, dewijl de opbrengst van den gemeenschappelijken arbeid der misdadigers niet alleen de kosten hunner verzorging, maar ook veelal de bezolding der beambten dekt, en alsoo den staat nog zelfs aan inkomst doet gewinnen. Het volk is natuurlijk genegen het goedkoopere voor te trekken, moge ook daarbij het eigenlijke doel verloren gaan. De vraag moet hier toch geenssins zijn om de misdadigers zoo goedkoop mogelijk te onderhouden, maar om hen te verbeteren. Gelukt daarenboven de verbetering bij de volle en bestendige afscheiding meermalen, dan bij den gemeenschappelijken arbeid, zoo worden de meerdere uitgaven ook daardoor vergoed, dat het getal der misdadigers in eene grootere mate verminderd. Men heeft tegen de volkomene afschei-

ding der gevangenen ook wel ingebracht, dat zij eenen nadeeligen invloed op de gezondheid heeft. Doch dit wordt door de betrekkelijke sterfelijkheid in de verschillende stichtingen wederlegd. Het getal der gestorvenen was in de *Eastern Penitentiary* in het jaar 1855—56 zeven van twee honderd een en zestig of twee zesde procent; in *Auburn*, tenzelfden jare tien van zes honderd vijfzig, of niet geheel twee procent; in *Sing Sing*, eens naar het stelsel van *Auburn* ingerigte gevangenis, in den Staat *New-York*, een en dertig van acht honderd, of vier procent. De eerste stichting en haar stelsel komen alzoo geheel niet op den achtergrond. Voor het overige spreekt voor gevangenis van dien aard dit ook nog, dat zich daarin geene aanstekende ziekten kunnen uitbreiden en zelfs epidemieën daardoor aan kracht verliezen, dat de gevangenen van haar bestaan niet weten. In de *Eastern Penitentiary* weet niet een eenige gevangene, die daar vóór Junij 1852 gekerkerd werd, dat de Aziatische Cholera zich in *Amerika* vertoond heeft, en niet één eenige is daarvan aangetast, terwijl zij daarentegen in *Sing Sing* en *Auburn* groote verwoestingen heeft aangerigt; wat inderdaad hoogst opmerkelijk is.

Van vrij wat belang zijn ook in *Philadelphia* de inrigtingen voor het Geneeskundig Onderwijs. Men heeft er twee, waarvan de eene met de Universiteit verbonden is en tegen de vier honderd studenten telt. De andere, *Jefferson College* genoemd, is van nieuweren oorsprong, maar heeft in de laatste jaren op de geneeskundige school der Universiteit bijkans den voorrang behaald. Thans is het getal studenten aan beide

plaatsen bijkans gelijk. In de geneeskundige school der Universiteit woonde ik eene Akademische plegtigheid bij. De studenten presenteerden namelijk aan de Faculteit de beeldtenis van Dr. **PHYSIK**, eenen der beroemdste artsen van zijnen tijd, die eene lange reeks van jaren achtereen in *Philadelphia* werkzaam was en nog leeft, maar wegens zwakheid des ouderdoms nagenoeg aan zijne kamer gebonden is. Hij en Dr. **RUSCH**, die ook in *Philadelphia* praktiseerde, hebben geen belangrijken invloed op den voortgang der geneeskunde in *Philadelphia* uitgeoefend en zeer veel tot opwekking gedaan. Vele der scholen, die zich thans overal gevormd hebben, zijn aan dierzelfer leerlingen haren opgang verschuldigd. Een der studenten deed bij deze gelegenheid eene aanspraak, waarop twee der Professoren antwoordden. Mij verwekte de gansche handeling veel deelneming, ofschoon ik den ouden man nimmer had gezien, en ik kon uit alles opmaken, dat onder de studenten, en meer nog onder de Professoren, veel wetenschappelijke geest heerscht en dat liefde voor de wetenschap allen bezielt. Bij deze stichting is **WILL GIBSON** aangesteld, die ook in *Duitschland* bekend is, door de openbaarmaking van twee gevallen namelijk eener *luxatio humeri*, waarvan de inbrenging met ongelukkige gevolgen ging verzeld, terwijl er eene verscheuring der vaten plaats had, welke den dood bewerkte. Onder anderen maakte ik ook kennis met **SAM JACKSON**, die mij voorkwam een even uitstekend geleerde als onderwijzer te zijn. Zijn vak is *Institutes of medicine*, 't welk nagenoeg de algemeene Pathologie en Therapie in zich be-

kundige school
 Akademische
 nterde den na-
 enis van Dr.
 en van zijnen
 a achtereen in
 g leeft, maar
 nagenoeg aan
 r. RUSCH, die
 hebben geen
 og der genees-
 en zeer veel
 scholen, die
 zijn aan der-
 huldigd. Een
 egenheid eene
 fessoren ant-
 che handeling
 a ouden man
 alles opmaken,
 nog onder de
 geest heerscht
 allen bezielt.
 angesteld, die
 oor de open-
 gh eener lusa-
 met ongeluk-
 er eene ver-
 like den dood
 ik ook kennis
 wam een even
 te zijn. Zijn
 welk nagenoeg
 e in zich be-

vat. Zijne begrippen komen in verscheidene stuk-
 ken die der Natuurphilosophische School nabij en
 hij besit vele bekwaamheid om zijne denkbeel-
 den in een geestrijk gewaad te kleden. Ik vond
 alsoo zijne voordragt ongemeen. Tot de meest
 bekende leeraars aan de andere school behooren
 FATTISON en DUNOLISON. De laatste is uitgever
 van den *Geneeskundigen Aanbrenger* en de *Bi-
 bliothek*. Met beide stichtingen zijn Ziekenhul-
 zen en Versamelingen voor Anatomie en Natuur-
 lijke Historie verbonden.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK.

*Het Instituut voor Blinden. De Waterwer-
 ken. Het Armhuis.*

Den volgende morgen bezocht ik het eerst
 sedert kort opgerigte Instituut voor Blinden, dat
 bijna geheel in handen van Duitse onderwijzers is.
 Ik vond in hetzelfde vijf en dertig kinderen en,
 voor zoo veel zich uit een kort bezoek leet op-
 maken, alles zeer doelmatig ingerigt en bestuurd.
 Van hier begaf ik mij naar de Waterwerken aan
 de rivier *Schuylkill*, welke eenige mijlen van de
 binnenstad verwijderd zijn. De door eenen dam
 opgehoudene rivier drijft verscheidene waterrade-
 I. DEEL.

ren, welke pompen in beweging brengen, waardoor een, op eenen heuvel in de nabijheid gelegen, dok met water uit de rivier gevuld wordt. Van dit dok, dat in vele kommen verdeeld is, wordt nu het water naar de stad gevoerd; en de hooge ligging van hetzelfde laat toe, dat het water tot op de bovenste verdiepingen der hoogste huizen komen en ieder burger, voor eene geringe jaarlijksche opbrengst, daarvan, niet slechts in zijne keukens en in zijnen hof, maar ook in al zijne woonkamers bekomen kan. Zeker een groot voordeel, vooral bij het ontstaan van branden, die anders in *Philadelphia* wel niet zoo gemeen zijn, als in *New-York* en *Boston*. De inrigting heeft een zeer eenvoudig aanzien, maar het is niettemin eene groote onderneming. Vroeger werden de pompen door eene stoommachine gedreven, doch thans dient het water zelf als bewegende kracht.

Van hier nam ik mijnen gang naar het Armhuis (*Almshouse*) dat aan de oversijde van de *Schuylkill* ligt. De wegen waren, ten gevolge van het doolweder, zoo diep bemodderd, dat ik dikwijls twijfelde, of de twee paarden in staat zouden wezen verder te komen. Het Armhuis is een zeer statig gebouw, dat op eenen heuvel achter de rivier ligt en van waar men een groot gedeelte der stad oversiet. Onder den naam van Armhuis begrijpt men meer andere stichtingen, die in verscheidene gebouwen zijn verdeeld. Het geheel vormt een vierkant. In het voorste deel, dat naar de stad gelegen is, heeft men het eigenlijke Armhuis voor de mannen, en het met een portaal en pilaren versierde midden bevat de woning van den opziener en meer beampten. In het

gen, waardoor
heid gelegen,
d wordt. Van
eld is, wordt
en de hooge
het water tot
hoogste huizen
erings jaarlijk-
ts in zijne ken-
al zijne woon-
root voordeel,
a, die anders
n zijn, als in
ing heeft een
is niettemin
r werden de
dreven, doch
ende kracht.
ar het Arm-
rijde van de
n gevolge van
, dat ik dik-
in staat sou-
rmhuis is een
heuvel achter
groot gedeelte
van Armhuis
, die in ver-
Het geheel
te deel, dat
het eigenlijke
met een por-
at de woning
ten. In het

achterdeel van het langwerpige vierkant is het Armhuis voor de vrouwen, en in het midden woont de opzieneres met hare onderhoorigen. Buitendien heeft men hier de kerk en de keuken, waarin met stoom gekookt wordt. Aan de zuidzijde, waarvan de bouwtrant zich daardoor onderscheidt, dat met de beide hoeken kleine vleugels verbonden zijn, vindt men het ziekenhuis en in deezelfs midden de zaal voor operatiën, de apotheek, de huishouding, de woningen enz. De ééne helft is voor de mannen, de andere voor de vrouwen bestemd. — In de beide vleugels zijn de krankzinnigen gehuisvest, en wel op de benedenste verdieping die aan onherstelbare en verouderde kwalen lijden, op de bovenste die gezonder zijn en meer hoop geven. Ieder der zielskranken heeft zijne cel, die wel niet zeer groot, maar toch ruim genoeg is, en alle hebben een venster, dat in den gang, nevens één, dat in de vrije lucht uitailet. Op iedere verdieping is eene eetkamer en eene woonkamer. In de laatste zag ik verscheidene vrouwen aan den arbeid; andere waren in hare cellen; verscheidene *Maniacs* hadden dwangjakken aan en waren razende. Op den vleugel voor de mannen is eene groote zaal om rond te wandelen, waar ik omtrent dertig zieken hieën vond, die nagenoeg zonder opzigt en zonder alle bezigheid waren.

Aan de noordsijde is een werkhuis, waar arme zieken, na hunne genezing, voor hetgene zij gekost hebben, van twee tot zes weken moeten arbeiden en waarheen liederlijke personen, dronkaards enz., door de politie op de straten gevat, gebracht en op verschillende wijs bezig gehouden

worden. Men vindt hier eene stoommachine, waardoor een molen en eene spinnerij in beweging gebragt worden.

De van het vierkant ingeslotene hof bevat een middelgebouw, dat met de vier, aan zijne vier zijden beantwoordende hoven, welke door muren van elkander gescheiden zijn en omtrent de gedaante van eenen stompen kegel hebben, door deuren verbonden is. Een deel van denzelfven dient voor waschhuis, een ander voor winkel, waarin ook wat in het werkhuis vervaardigd is ten verkoop wordt aangeboden.

Merkwaardig is de afscheiding tusschen blanke en zwarte bewoners, welke zich over de geheele stichting uitstrekt. In het ziekenhuis zijn de Negers met de syphilitische kranken op de bovenste verdieping geplaatst. In het armhuis nemen zij de onderste verdieping in. Alleen bij de krankzinnigen vond ik deze scheiding niet. De verbijsterden schijnen zich om het onderscheid van kleur niet veel te bekommeren. Het vooroordeel tegen de zwarten is anders zoo groot, dat zelfs in dezen staat, waar de slavernij reeds lang is afgeschaft, het volk zich nog niet heeft kunnen gewennen, den Neger als zijns gelijke te beschouwen. De geheele stichting schijnt onder een streng opzicht te staan. Kamers, bedden, gangen, alles was zeer zindelijk; ook heeft men op alle verdiepingen overvloed van water. Een gebrek bij deze stichting is, dat er zoo veel is bijeen gepakt en alzoo het ééne deel het andere schaadt. De reconvallescenten moeten in het werkhuis, wat hun menigmaal voorzeker niet welgevallig is, en kranken laten zich niet gaarne in een

armhuis opnemen, waarvan de naam alleen eenen kwaden indruk maakt. Hoe de studenten zich in den winter, voor hunne lessen aan het siekbedde, als zij niet rijden, derwaarts kunnen heen begeven, begrijp ik niet; want de afstand is van belang en de weg kon niet slechter zijn. In de stad zelve is een ander hospitaal, dat reeds langer bestaat en over het geheel zeer goed is ingerigt. Alleen de afdeeling voor siekskranken staat ook onder geen zorgvuldig toezigt. Noch dese, noch de afdeeling van krankzinnigen daar buiten in het Armhuis, verdienen met de stichting in *Boston* in vergelijking gebragt te worden.

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

*Het grootste Linie-schip der wereld. Clubs.
Muzikale gezelschappen. Vrouwelijke wel-
dadigheid.*

Men had mij sedert mijne aankomst in *Philadelphia* reeds zoo dikwils gevraagd, of ik het groote Linieschip gezien had, dat ik mij eindelijk opmaakte om hetzelfde in oogenschouw te nemen. De *Navy-Yard* is aan de *Delaware* gelegen, eenigzins beneden de stad, en het veel-besprokene Linieschip ligt daar op stapel, onder eene groote

houten woning. Het heeft vier kanondekken en is voor honderd zestig stukken gebouwd; men heeft vijftien honderd man noodig om het geheel te bemannen. De buitengewone lengte van het schip bedraagt twee honderd zestig voet, deszelfs breedte welligt vijftig voet, zoodat men zich geene betere dansplaats, dan het Boyendek, zou kunnen voorstellen. Ik maakte hier de opmerking, dat de schepen op het land altijd grooter, dan in het water schijnen, misschien daardoor, dat zij hunne geheele hoogte laten zien en niet van de onmetelijke zee omgeven zijn. Als ik mij niet bedrieg, zoo heeft men in de Vereenigde Staten maar vier oorlogshavens, *Norfolk*, *New-York*, *Boston* en *Portsmouth*, waar dit monstrueuse schip kan inloopen. Aan de geheele zuidkust is geene haven, welker inkomst diep genoeg zijn zou om het binnen te laten. Mij komt het daarom niet zeer doelmatig voor zulke vreeslijk-groote schepen te bouwen. Maar de trots der Amerikanen voelt er zich door gestreeld van te kunnen zeggen, dat zij het grootste linieschip der wereld bezitten. In den zomer, kort na mijn bezoek, werd het van stapel gelaten, voor welk schouwspel duizenden toeschouwers zich in *Philadelphia* bevonden, zoodat de geheele rivier met booten was bedekt. Het werd van hier naar *Norfolk* gebragt om daar geheel te worden uitgerust. Dit moest ook reeds wegens de geringe diepte der rivier, juist beneden *Philadelphia*, geschieden, waarom men zelfs het ledige schip door ligters moest opheffen, alleen om het uit den vloed weg te krijgen.

Zeer aangenaam bragt ik eenen avond door in

een gezelschap van mannen, eene soort van club of kranse, waarvan de leden alse acht dagen, ten huize van een' derselve, samenkomen. Men komt ten acht ure bijeen, onderhoudt zich te zamen eenen korten tijd, en ten negen ure zet men zich aan het souper. Dat, waaraan ik deel nam, was hoogst prachtig, zoodat ik aanleiding kreeg te vragen, of men in dit gezelschap geene bepaling had, waarbij lekkernijen van de tafel moesten blijven, zoo als dit anders in gezelschappen van dien aard gewoonlijk plaats heeft. «Ja zeker,» kreeg ik tot bescheid, «wildbraad en Champagne zijn hier uitgesloten.» Er waren omtrent zeventig personen aanwezig, die mij alle voorkwamen welgemoed en opgeruimd te zijn. Men deed veel eer aan het dessert en het was goed, dat er voor alles zoo rijkelijk was gezorgd. Buiten deze club heeft men hier nog eene soortgelijke andere, welke in groofteren naam staat en ook den naam van haren stichter, Dr. WISTAR, voert. Het getal der leden is daar minder. Om er in toegelaten te worden, moet men (als ik mij niet bedrieg) medelid van het Amerikaansche philosophische genootschap zijn. Ongelukkig kon ik aan de bijeenkomst van dit avondgezelschap geen deel nemen, daar ik mijn verblijf in *Philadelphia* niet zoo lang kon rekken. De dames zijn natuurlijk op deze mannen-gezelschappen niet gesteld, die het gezellige leven min aangenaam maken, terwijl de heeren daarin twee avonden in de week doorbrengen. Maar de zaak zelve is thans mode in *Philadelphia*, en de dames moeten zich schikken, tot dat die mode weder afneemt, wat ook zeker zal geschieden.

Reeds vroeger had ik de Bibliotheek van het Amerikaansche Philosophische Genootschap bezocht. De Bibliotheekaris JOHN VAUGHAN, die door zijne vlijt en nauwkeurigheid de verzameling tot datgene gemaakt heeft, wat zij is, was zoo goed geweest mij op een ontbijt te noodigen, bij hetwelk ik gelegenheid had eene met den heer DUFONCEAU reeds vroeger verkregene kennismaking voort te zetten. De heer DUFONCEAU, hoe wel een Franschman van geboorte, is thans een der eerste Engelsche Philologen. Hij kwam als Jurist naar *Amerika* en is als zoodanig dikwijls te rade genomen. Doch hij heeft zich meer door geleerde schriften, dan door Juridische welsprekendheid bekend gemaakt. Bij het eerste bezoek, dat ik hem in zijne woning bragt, spraken wij over de Geneeskunde, en hij was niet vele geneeskundige schrijvers, meest van de oude school, bekend. De morgenuren, welke ik met de beide oude (reeds meer dan zeventigjarige) heeren doorbragt, waren mij zeer aangenaam en leerrijk. Ook was ik aan de beleefdheid van den heer VAUGHAN veel verschuldigd. Ik moest hem mijn reisplan mededeelen en mijne brieven van aanbeveling laten zien. Hij beloofde mij de gappingen, welke zich daarin nog mogten bevinden, aan te vullen, en den volgende morgen zond hij mij tien brieven, aan welke ik de aangenaamste kennismakingen in de later bezochte steden had te danken.

In *Philadelphia* woonde ik het eerste Musikale Avondgezelschap in *Amerika* bij. De bijeenkomsten van dit gezelschap, waarin liefhebbers en kunstenaars zich laten hooren, worden om de

acht dagen herhaald en beurteling door twee dames geregeld. Ik hoorde zeer goeden zang en buitengewoon spel op het klavier, onder andere ook eene Duitsche freule OBERSTOLZ uit *Munster*, vermoedelijk eene leeglinge van *Hummel*, die aan eene verhuizing naar het binnenland van *Amerika* had deel genomen. De kamers waren niet te vol; de kring was met beminnenswaardige, met smaak gekleede dames vercierd en de toon zeer aangenaam en ongedwongen, zoodat ik mij op eene Europeesche soirée schein te bevinden en eenige zeer aangename uren sleet.

De vrouwen in *Philadelphia* waren toenmaals ijverig bezig met vrouwelijken arbeid, waarvan de opbrengst voor het Blinden-Instituut zou dienen. Men had vóór, eene soort van jaarmarkt te vormen en in eene groote zaal kramen op te slaan, waarin verscheidene dames in eigene persoon den verkoop der van hare vriendinnen be- arbeide en geleverde waren zouden beschikken. Men verwachtte natuurlijk, dat de heeren zich daar in grooten getale zouden laten vinden. Men besloot ook de prijzen zeer hoog te stellen, in de hoop, dat de heeren, uit belfedheid en edelmoedigheid, daar niets tegen hebben en rijkelijk koopen zouden. Naar ik later hoorde, heeft het gevolg de verwachtingen overtroffen en het Blinden-Instituut door den handen-arbeid der schoone inwoners van *Philadelphia* eene belangrijke ondersteuning bekomen.

k van het
schap be-
SHAW, die
verzameling
, was zoo
digen, bij
den heer
kennisma-
SAU, hoe-
thans een
kwam als
ig dikwijls
meer door
e welspre-
te bezoek,
raken wij
vle ge-
de school,
de beide
ren door-
leerrijk.
den heer
hem mijn
n aanbe-
gapingen,
au, aan te
d, bij mij
nste ken-
had te

Musikale
bijeën-
fhebbers
n om de

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

Afreis van Philadelphia. Aankomst te Baltimore.

Ofschoon ik mij in *Philadelphia* zeer wel bevond, goed ontvangen en onthaald was, kon ik evenwel niet langer blijven, want ik haastte naar *Washington*, waar het Congres vergaderd was, en had tot dáár een moeilijk eind wegs af te leggen. De gewone weg naar *Baltimore*, waarheen mijn weg vooreerst voerde, was voor mij gesloten, vermits de rivier *Delaware* nog niet bevaarbaar was. Men gaat namelijk op de stoomboot, de *Delaware* af tot aan *New-Castle*. Hier maakt men van eenen spoorweg gebruik om, tot aan eene bogt van de *Chesapeake*-baai, vijftien mijlen af te leggen, en van daar doet men het overige der reis weder in eene stoomboot. Het zijn honderd en vijftien mijlen naar *Baltimore*, welke men 's zomers in negen uren bereist. Den dag vóór mijne afreis kwam de rivier open, en ik vernam bij het bureau der stoombooten, of er geene kans ware van spoedig te kunnen varen. Doch ik hoorde, dat de *Chesapeake*-baai nog niet vrij was, en men nog niet wel voor over drie of vier dagen van de passage te water gebruik

zou kunnen maken. Ik werd alzoo op den overtocht te land gewezen. Men mag dien in den winter dragelijk noemen, wanneer men sledebanen heeft en de wegen voor het minst hard bevroren zijn; maar voor eene zoodanige reis is de lente het ongunstigste jaargetijde. In weerwil der slechte beschrijving, welke men mij daarvan gaf, koos ik den landweg. Ik gaf daarmede de voorkeur aan het zekere boven het onzekere. Er kon toch weder vorst invallen, welke den togt over water bij eene menigte van drijfijis dan op nieuw ondoenlijk zou maken.

Ik verliet *Philadelphia* den vier en twintigsten Februarij 's morgens ten vijf ure. Zoo lang de postwagen nog op den straatweg ratelde, kon men zich aan de misleiding overgeven, dat het nog wel tamelijk goed zou gaan. Doch spoedig kwamen wij op de landstraat, en van toen af ging het moeilijk en langzaam voort. Het was maar zelden, dat onze paarden een' tijd lang konden draven. Ik had vier reisgezellen, over wie ik, in den aanvang, daar er niet veel gesproken werd, juist niet bepaald kon oordeelen; maar reeds kort na het ontbijt maakten zich deze lieden voor het meerendeel openbaar. Op dezelfde bank met mij zat een scheepskapitein, tegenover ons een alger uit *New-York*, in den vierden hoek een grondbesitter uit den omtrek; de middelplaats had een slaperig persoon ingenomen, die zich weinig in eenen wakenden toestand bevond en zich nog zeldzamer vernederde om een woord te zeggen. Het gesprek liep over handel en staatkunde; en ofschoon die lieden tot de beschaafde standen niet behoorden, zoo stelde ik er toch belang in,

hunne meeningen en uitspraken te hooren. Er had toen in *New-York* een meeloproer plaats gehad, d. i. men had den winkel van eenen meelhandelaar bestormd en het meel op de straat geworpen. Het gemeen beweerde namelijk, dat de hooge prijs van dit zoo noodige artikel zijnen grond had in de speculatiën der meelhandelaars, en wilde zich door dit plegen van geweld op die gehate menschen wreken. De slager was evenwel nog verstandig genoeg om in te zien, dat de hooge prijs van het meel niet alleen door de speculatiën van enkele kooplieden kon veroorzaakt zijn en meende, omdat men naar *Europa* om koorn gezonden had, dat er gebrek bestond. Op eenige plaatsen in *Nieuw-Engeland* was intusschen het begrip, dat de duurte van het meel en ook der kolen door speculatie veroorzaakt werd, zoo heerschend, dat er zich vereenigingen vormden, wier medeleden zich verplichtten, in hunne huizen noch meel noch kolen meer te verbruiken, maar zich met hout, aardappelen en vreemd koorn te behelpen. Wat het voor het overige mogelijk maakt, dat zelfs boeren bij zoodanige duurten lijden, is de gewoonte, welke zij hebben om al hun graan in den herfst te verkoopen, waardoor zij verplicht zijn het meel van kooplieden te nemen; en ook, al hebben zij van hun veldgewas bewaard, zoo vindt men wellicht nog geen molen in de nabijheid, waar zij hun koorn kunnen laten malen, terwijl men er in het geheel weinige heeft en de voorhandene groote inrigtingen meest in de magt der speculanten zijn. Uit dezen grond kan het ligt gebeuren, dat, wanneer er geen genoegzaam graan voorhanden is, de groothandelaars het

in hunne handen hebben om den prijs van het meel seer hoog te doen stijgen. Door zoodanige gesprekken verkortten wij ons den weg. De grondbeaitter moest voor het overige veel van den slager lijden, die hem met aanmerkingen over het land en de wegen ruzie bezegende. Alle oogeblikken toch was het: „maar bij ons heeft men betere paarden, geen zoo arm land.” Wij zochten hem ook over zijne staatkundige begrippen uit te hooren. Wij hielden hem namelijk voor eenen van *Burenman* (zoo toch onderscheidt men de aanhangers van JACKSON en VAN BUREN); maar hij wilde niet uitkomen, en de arme man mogt blijde zijn, toen wij voor zijn huis aanhielden.

Wij waren nu nog slechts met ons vieren. De slapende man had zijn *incognito* nog steeds behouden, en eerst aan den avond, nadat ik mij als Dr. Med. had bekend gemaakt, deelde hij ons mede, dat hij een koopman in schoenen uit *Lynn* in *Massachusetts* was, welke plaats, zoo als mijne lezers zich zullen herinneren, mij bekend geworden was. De man werd mij na het afleggen van zijn *incognito* juist niet aangenamer. Hij bezat niet de natuurlijke opene ruwheid der beide anderen en evenwel ook niet de beleefdheid van den beschaafden man. Voor het overige kwam ik weinig met hem in aanraking en hield mij meest met de beide anderen op. De slechte wegen bragten ons gesprek op het omvallen. De slager beweerde hiervan menigvaldige ondervinding te hebben en verzekerde ons, dat wij gewis ook op dezen weg gelegenheid zouden krijgen om daarmede bekend te worden. De aenschapitein vond

het stooten en waggelen van den wagen sterk genoeg, en meende zich daarbij eenen storm op zee te kunnen voorstellen. Doch hij zat in zijnen hoek als vastgenageld, terwijl ik menigmaal, bij al mijne behoedzaamheid, van mijne plaats werd afgeworpen en eens mijnen slager bijna in de armen was gevallen. Wij lachten regt hartelijk bij zulke gelegenheden. Nogtans kwam het tot geen omvallen, en, ofschoon wij eenige malen zoo na daaraan toe waren, dat wij ons daarop alle vier begonnen voor te bereiden, zoo kwamen wij toch met den schrik nog, telkens vrij. Mijne twee vrienden bleken sterke drinkers te zijn en lieten geene brandewijnskroeg, welke men hier voor het overige niet zeer vele heeft, voorbij gaan, zonder zich met den voorhanden voorraad bekend te maken. Tot hun ongeluk kwamen wij in een Matigheids-Graafschap. Maar zij waren gewaarschuwd en hadden eene flesch jenever (*gin*) met suiker bij zich gestoken. Water beoopen zij overal te vinden. Ook mij wilden zij verleiden tegen de matigheid te handelen; maar hetgene zij mij aanboden was zoo slecht, dat ik verkoos der schoone dengd getrouw te blijven. In een zoodanig Graafschap namelijk besluit het meerderdeel der inwoners, dat geen waard patent mag bekomen om sterke dranken te verkoopen. Op het hoogst mag de apotheker wijn nahouden, en zoo vindt men somtijds verscheidene ureit in den omtrek geen huis, waar brandewijn of wijn getapt wordt.

Wat voor het overige ismand, die gewoon is een goed glas wijn met een' goeden brok eten te verbinden, nog onaangenamer moet voorkomen;

dan sulc een gemis van taperijen, dat is een middagmaaltijd bij eenen Matigheidsman, die zijnen gasten eene ruimte van spijs voorziet, maar geen' wijn geeft. Een zoodanig maal der Matigheid herinnert mij eenen homoëpathischen maaltijd, welken ik eens, op eene reis in *Duitschland*, bij eene familie bijwoonde, welke de homoëpathie ook in de keuken had ingevoerd, doch waarvan ik evenwel gelukkig werd verschoond. Daar men toeh van eenen allopathischen Dr. Med. verwachten kon, dat hij zoo min van homoëpathische gerechten als geneesmiddelen hopen zou, zoo was men zoo inschikkelijk om mij afzonderlijk met allopathische gerechten te bedienen. Maar zoo iets geschiedt niet bij de Matigheidsmannen in *Amerika*. Ondertusschen, men mag er wel niets tegen hebben, als sommige lieden het besluit nemen om noch wijn, noch brandewijn te drinken; doch, wanneer zij gasten noodigen, zoo moeten zij ook die naar hunnen smaak onthalen en hen niet tegen wil en dank dwingen matig te zijn. Voor het overige blijkt het in dit, gelijk in vele andere opzigten, dat, naar de letter, in *Amerika* volkomene vrijheid heerscht, maar dat, in het gezellige en maatschappelijke leven, de vrijheid van bijzondere personen dikwijls wordt beperkt en de menigte een zeker Despotismus uitoeft.

Ons middegeten was middelmatig. Het meisje, dat ons bediende, zette zich, als zij niets te doen had, op een' stoel en onderhield zich met het lezen van een' roman. Ik vond dit hoogst zonderling. Eene Duitse kamermaagd zou zoo iets niet durven doen en daartoe ook geheel geen' lust gevoelen. Bij de overige gasten verwachtte dit

intusschen geheel geen opulen. Gelukkiger waren wij bij het souper. Wij landden daarvoor in het huis van eenen kwaker aan, die ons als een Matigheids-man geen brandewijn kon schenken, maar in de plaats daarvan een goed souper en voortreffelijke thee op tafel bragt. Hij verleende voor het overige met genoegten glazen om van den mede gebragten *gin* gebruik te maken, en lachte regt hartelijk over de voorzigtigheid der beide drinkers. Het waren hier de eerste Kwakers, met welke ik in aanraking kwam. Hun *ij*, hun minzaam voorkomen, waarin zich over het geheel niets stroefs of sombers deed bamerken, en de in hunne opene trekken blijkbare goedhartigheid verwekten bij mij eene gunstige meening van die gezindte. De oude moeder vooral was allervriendelijkst bezorgd om ons naar ons genoegten te bedienen.

In den nacht legden wij tot des morgens drie uren met angst en gevaar dertien mijlen af. De grondelooze weg was bevroren, maar niet vast genoeg om de paarden en den wagen te dragen. De arme dieren sonken dienvolgens telkens in de diepte en konden menigmaal nauwelijks voortkomen. Ten gelukke had de Kwaker ons goede paarden gegeven en zoo geraakten wij eindelijk naar *Port Deposit*, een klein stadje aan de *Susquehannah*, met eene haven, waar groote schepen, welke de rivier niet verder op kunnen, loosen; van daar de naam. Hier verkregen wij het troostelijke bescheid, dat de paarden te slecht waren om ons met de zware kots over den berg naar *Bellair* te kunnen brengen. De waard toonde zich zeer onverschillig bij onze verlegenheid. Ik

zeide hem tamelijk hard mijne meening; hij hoorde mij zeer geduldig aan, maar verroerde zich niet: de zaak ging hem blijkbaar niet ter harte. Wij besloten eindelijk te paard te rijden. De schoenen-koopman, die verklaarde nog nooit op een paard gezeten te hebben, werd met de bagage op een wagentje gepakt, dat de koetsier ondertusschen had weten te bekomen, en voor ons overigen drie werden drie paarden gesadeld, zoodat wij tegen vier uren eindelijk weder reisvaardig waren. De morgen was schoon, hoewel koel. Wij moesten de rivier over eene lange overdekte brug passeren. De sluiters dierzelve zag vrij vreemd op, toen wij hem de postkoets te paard aankondigden. Hij wilde namelijk bruggeld van ons hebben, maar wij verklaarden hem, dat wij eigenlijk de postkoets waren, en zoo liet hij ons door. Het schemerde nog, toen wij het rivierdal verlieten. Zoodra als wij op de hoogte kwamen, begon het te dagen, en weldra kwam ook de zon te voorschijn, die ons verwarmde. De wegen waren zeer slecht, zoodat wij dikwijls van de weiden naast den weg gebruik maakten om wat sneller te kunnen rijden. Bij eenen wedren van dien aard ware het mij bijna slecht vergaan. De zadel schoof onder mij weg, ik hield mij aan den hals van het paard, sprong den zadel uit en kwam gelukkig met de voeten op den grond, zoodat ik het paard kon houden. Doch het weder bestijgen werd mij bijna onmogelijk, daar het wild geworden paard niet verkoos te staan en de gescheurde zadel mij niet toeliet in den stijgbangel te treden. Het duurde alzoo een tijd lang, eer ik weder te paard zat en mijne makkers volgen

I. DEEL.

10

11

12

13

kon. De negen mijlen tot aan het ontbijt, op de slechte wegen, waar de paarden meestal diep inzonden, hadden ons vrij wat eentlust verwekt, en wij waren op het gezicht der herberg regt verblijd. Onze schoenen-koopman, dien wij een eind wegs van belang hadden afgewonnen, kwam toch ook eindelijk aan. Hij klaagde zeer over de harde zitplaats op het wagentje en de geledene koude en benijdde ons wegens het betere lot, dat wij getrokken hadden, 't welk evenwel niet henijdenswaard kon heeten. Het ontbijt was zeer goed en ik sprak het duchtig aan, in het voorgevoel, dat ons geen middagmaal ten deel zou vallen. Eene oude vrouw, met eenen bril op, schonk ons koffij, en eene slavin, die ons brood enz. overreikte, herinnerde ons, dat wij in den Staat *Maryland* waren, waar de slavernij plaats vindt. De overige zes mijlen naar *Bellair* werden zeer vlug afgelegd, terwijl de paarden ook iets beter waren. De vijftien mijlen op de slechte paarden hadden ons krachtig aangepakt, en wij waren uit dien hoofde wel te vreden, dat wij de zadels voor eene oude kast konden verruilen, welke men ons met den naam van eene ligte chais had aangetoond. De zittingen waren voor ons, ongelakkige ruiters, bijkans onverdragelijk hard. Het verdek, dat den wind ongehinderden toegang van en naar alle zijden gunde, was zoo goed als niet voorhanden. De achterbank bevond zich in eenen toestand, welke voor haren duur bezorgdheid wekte. De ingangen waren toegebonden, waar-schijnlijk om het openen en sluiten uit te winnen. Met één woord, het was een pracht-exemplaar van eene rammelkast. De paarden waren goed en

de koetsier zocht den verloren tijd in te halen. Doch daardoor werden wij op eene onbarmhartige wijs geschommeld en geschud. In het naaste dorp bekwamen wij eene betere koets, maar slechtere paarden; en welligt waren wij den avond nog te *Baltimore* niet gekomen, als wij den eigenaar niet met terugkeerende paarden ontmoet hadden, door wiens bezorging wij onze koets tegen eene kar op vier wielen verruilden. Nu ging het met eenen, door *gin* aangevaudden, koetsier, in snellen draf of galop door het slijk henen; zoodat wij, als wij bij eene herberg aan den weg ophielden, letterlijk met modder overdekt waren. Op den straatweg, dien wij nu bereikt hadden en waar wij op nieuw in de koets stegen, welke ons met andere paarden ledig was nagezonden, ging het beter, en wat vóór vijf uren landden wij aan in *Baltimore*, de hoofdstad van den Staat *Maryland*. Daar wij van eene kleine hoogte naar de stad toe afdaalden, zoo konden wij een groot deel daarvan overzien; en het verraste mij dezelve zoo groot te vinden. Een uur na onze aankomst kwam ook de stoomboot met hare passagiers van *Philadelphia* aan. Het deed mij zeer leed niet geweten te hebben, dat zij zoo spoedig zou vertrekken. Ik had alzoog nog eenen dag in *Philadelphia* kunnen blijven, en ik zou eenen gemakkelijken en aangename overtocht gedaan hebben, in de plaats van al de vermoijenissen en inspanningen van den landweg te moeten lijden en beproeven, op welken wij zes en dertig uren hadden noodig gehad, om honderd mijlen af te leggen. Dit voordeel heb ik daarvan evenwel, dat ik, boven vele reizigers, ondervinding in het postwezen van *Amerika* vooruit heb.

ACHTTIENDE HOOFDSTUK.

Baltimore. De Kathedrale. Katholijke predikaatsie. De zuil van Washington. De Telegraaf. Openlijke inrigtingen. Schoonheid der vrouwen.

Daar ik juist eenen zondag in *Baltimore* doorbragt, zoo verzamde ik niet in de Katholijke kerk te gaan. *Maryland* namelijk is, buiten *Louisiana*, een der hoofdzetels van het Katholicismus in de Vereenigde Staten. De eerste aankomelingen waren Katholijken, en sedert dien tijd heeft de Katholijke religie altijd vele aanhangers in dezen Staat geteld. *Baltimore* is de zetel van den Aartsbisschop. De Kathedrale is vrij eenvoudig, uit vierkant gehouwen steenen opgetrokken, doch onderscheidt zich gunstig van de gewone Amerikaansche kerken, die eer den naam van bidzalen verdienen. Boven den hoofdingang moeten zich, naar het plan, twee torens verheffen, van welke er evenwel eerst één staat. Het koor heeft den vorm van een achtkantig prisma en is met eenen koepel gedekt. Het binnenste en buitenste der kerk levert blijken, dat de onderneming van den bouw de krachten der gemeente te boven gaat. Alles is eerst half voltooid. Van binnen

vindt men weinig opfuring. De altaren onderscheiden zich door groote eenvoudigheid. Nevens de hoofddeur staan twee beelden, waarvan het ééne, eene afneming van het kruis door GUERIN, van LODEWIK XVIII geschonken is. Ik was onder de Mis ingekomen en plaatste mij eerst achter op eene bank naast een' Neger; doch om nader bij de zangers te komen, begaf ik mij naar eenen der gangen. Wel bespeurde ik een plakkaat, bij hetwelk de binnenkomende Niet-Katholijken verzocht werden, de in de Katholijke kerken gewone formaliteiten mede in acht te nemen. Doch ik had geen' lust op den steenen grond neder te knielen en bleef dienvolgens aan een' pilaar staan leunen. Maar nu kwam een kerkedienaar op mij af en ik wachtte er het minst uit de kerk geleid te zullen worden. Doch neen; hij wenkte mij en wees mij op de naastgelegen kerkgestoelten eene plaats aan, waar ik mij kon nederzetten. Het, door het orgel voortreffelijk begeleide gezang, 't welk vooral door eene heerlijke, vrouwelijke solo-stem werd verfraaid, was zoo goed, als ik het lang in geene kerk had gehoord. In de Protestantsche kerken van Amerika wordt, met uitzondering der Duitsche missies, nooit door de gemeente, maar alleen door een koor gezongen; dat evenwel dikwijls niet vele goede stemmen heeft en meest te zwak bezet is. — De preek vond ik zeer merkwaardig. Zij bevatte zoo geheel niets van de Katholijke leerstellingen en eigenheden, dat zij in Spanje zeker voor Luthersch zou gegolden hebben. Van de Maagd MARIA en de Heiligen, van goede werken, Biecht enz. werd niet gesproken. De Prediker

UK.

holijke pre-
ngton. De
en. Schoon-

Baltimore
de Katholijke
is, buiten
het Katholi-
eerste aan-
ert dien tijd
aanhangers
de zetel van
is vrij een-
en opgetrok-
van de ge-
den naam
hoofdingang
ns verheffen,
Het koor
risma en is
nste en bui-
onderneming
nte te boven
Van binnen

zeide onder andere: *a Sabation is only for those, who persevere in discharging their duties.*" (De zaligheid is alleen voor hen, die in de vervulling hunner pligten volharden.) In het Noorderdeel der Vereenigde Staten, waar men zeer weinige Katholijken vindt, heeft men eene overdrevene vrees voor deselve. Men stelt ze zich allen als Jesuiten en gesworene vijanden der Republiek voor en gelooft, dat zij het er eeniglijk op toelleggen om die te gronde te rigten en in een Koningrijk te verkeeren. Voor omtrent twee jaren vond onder het gemeene volk eene groote beweging tegen de Katholijken plaats, welke nog niet gestild is. Maar ook zelfs beschaafde menschen deelen in die onverstandige vrees. Misschien ligt daarin de grond, waarom de Katholijken schromen met al hunne begrippen voor den dag te komen. Zij vrezen daardoor te veel opzien te verwekken en het met de menigte geheel te bederven.

Na de godsdienst beklom ik de Zuil van WASHINGTON, een gedenkteken ter eere van dezen Grooten Man opgericht. De zuil bestaat uit witte kalksteen, is omtrent honderd voet hoog, doch reikt, daar zij op eenen kleinen heuvel staat en een vrij groot voetstuk heeft, ver over al de haar omgevende gebouwen heen en eindigt in eene vierhoekige galerij, welke eenen halven kogel omvat, waarop het beeld van WASHINGTON staat. Het uitzigt van de galerij is zeer treffend. Men overziet de geheele stad en haren omtrek, de haven met hare vele schepen, de landhuizen met derzelver liefelijke tinnen en boschjes, waarheen de rijke inwoners in den zomer zich begeven. Na

only for
their du-
n, die in
) In het
waar men
men eene
n stalt zo
anden der
er eeniglijk
ten en in
trent twee
ene groote
welke nog
afde men-
Misschien
Katholijken
r den dag
veel opsien
geheel te
van WAS-
e van dezen
at uit witte
hoog, doch
vel staat en
al de haar
gt in eene
a kogel om-
gron staat.
ffend. Men
omtrek, de
dhuizen met
s, waarheen
gegeven. Ja

het middagmaal deed ik eene wandeling en kwam toen eerst bij de Telegraaf, die dienen moet om de aankomst van schepen in de *Chesapeake*-baai aan *Baltimore* te verkonden. Zij staat op eenen heuvel aan het water tegen over de stad, en van daar moet in het gunstige jaargetijde het uitzigt zeer schilderachtig zijn. Ik verwonderde mij over de menigte der stoombooten, waarvan ik er wel vijftien in de haven bemerkte. Van hier ging ik naar het fort, dat aan de punt der landtong ligt, welke de beide armen der *Patapsco* scheidt (der rivier, die zich bij *Baltimore* in zee uitstort). De ingang van de *Chesapeake*-baai in den arm, aan welken *Baltimore* ligt, is ten nitersten smal, en tot mijne verwondering vond ik denzelfden door het ijs gesloten, terwijl al het overige water daarvan volkomen was bevrijd. Een jacht, dat waarschijnlijk op een' pleziertocht was geweest, zocht met moeite door het ijs te komen, en ik weet niet, of 'diz hetzelfde mocht gelukken, dan of het wachten moest, tot dat de vloed, de wind of eene stoomboot den slagboom van het ijs (het was als eene smalle streep) doorgebroken en aan het jacht eenen weg gebaad had. De poorten en wallen van het fort waren alle open. Van soldaten was niemand te zien, zoodat ik ongehinderd alle rigtingen kon doorkruisen. Voor het overige was alles in goeden staat. Tegenover het fort ligt een vuurtoren op eene even gelijke lage kust. Daar de leemige grond half bevroren en half ontdooid was, 't welk het gaan lastig maakte, zoo keerde ik vrij vermoed van mijnen uitstap weder. *Baltimore* is in den jongsten tijd zeer in bloei geraakt en ook nam de bevolking in de laatste

jaren spoedig toe, zoodat bijna alle straten uit nieuw gebouwde huizen bestaan.

Men heeft hier twee geneeskundige scholen. De eene, eerst sedert kort gesticht, was nog niet geopend, althans er bevonden zich daar nog geene studenten. De andere, welke reeds langer bestaat, is vrij wat verminderd, sedert twee der beste leeraars aan eene school te *Philadelphie* zijn geplaatst geworden. Met de laatste is een klein, net hospitaal van omtrent vijftig bedden verbonden, waarin de Clinische lessen voor de studenten gehouden worden. Eene belangrijke stichting is het Staats-Hospitaal (*State Hospital*), dat vroeger in de handen van bijzondere personen was, maar thans van den Staat is overgenomen. Men bedient er zich bijkans gansch en al van, als eene stichting voor krankzinnigen, en het aantal patiënten was toenmaals zeer gering, waarvan wel het hooge kostgeld schuld mag zijn. De gebouwen zijn zeer gepast ingerigt en worden wel onderhouden. Ik bezocht ook het Museum van Natuurlijke Historie, dat mij door zijnen rijkdom verraste; vooral was de verzameling van vogelen zeer talrijk. Doch het meest bezienwaardige is het schelet van eenen Mammoth — *Mastodon giganteum* — dat, als ik het mij wel herinner, in den *Ohio* is gevonden.

De gevangenis in *Baltimore* is nagenoeg dezelfde met de stichting in *Auburn*. In verscheidene punten evenwel heeft men zich hier veranderingen vergund, welke mij juist niet doelmatig voorkwamen. Men heeft b. v. de cellen niet ruggelings aan elkander, maar in twee afgezonderde rijen gebouwd, door eene galerij ge-

straten uit
 hollen. De
 g niet ge-
 nog geene
 er bestaat,
 der beste
 a zijn ge-
 klein, net
 verbonden,
 lenten ge-
 tting is het
 at vroeger
 was, maar
 Men be-
 , als eene
 stal patien-
 n wel het
 gebouwen
 èl onder-
 van Na-
 en rijkdom
 van vogelen
 waardige is
Mastodon
 herinner,
 enoeg de-
 a verschei-
 hier ver-
 niet doel-
 de cellen
 twee afge-
 galery go-

scheiden, waarop de deuren open gaan. De cellen hebben vensters met het uitzigt in de vrije lucht, en op de bovenste verdiepingen kunnen de gevangenen over den buitenmuur naar de stad heen zien. Hetzelfde is ook het geval op de bovenste verdieping van het werkhuis. Buitendien eten de gevangenen gemeenschappelijk in eene spijzaal en zien elkander in de kerk. Ook hier heeft eene scheiding tusschen Zwarten en Blanken plaats. Voor de eerste zijn afzonderlijke cellen en afzonderlijke werkkamers bestemd. De opbrengst van hetgene de gevangenen met hunnen arbeid vervaardigen is van zoo veel belang, dat niet alleen de loopende uitgaven gedeekt worden, maar ook een goed deel van de nieuwe bouw- daardoor bestreden wordt. De uitgaven bedroegen voor het jaar 1836 veertig duizend, de inkomsten een en vijftig duizend daalder. Uit dien hoofde konden er elf duizend tot den bouw van het nieuwe Werkhuis besteed worden. Op die wijze bouwen de gevangenen zich bijna hunne eigene gevangenis.

Baltimore is wegens zijne schoone vrouwen be- roemd. Doch het nijdige lot verschafte mij weinig gelegenheid om van de waarheid van dit gerucht overtuigd te worden. Hoewel de elegante Amerikaansche vrouwtjes zich dikwijls op de straat ver- toonen, zoo hangt het toch, bij een kort verblijf, van het toeval af, of men juist de schoone zal ontmoeten. Gaarne had ik mij in deze belangrijke stad langer opgehouden, maar ik moest mij haas- ten om naar *Washington* te komen.

NEGENTIENDE HOOFDSTUK.

Afreize naar Washington. De omtrek tot daartoe, aankomst aldaar. Nachtelijke zitting van het Congres. De bouwende der stad. Het Capitoel.

Ik verliet *Baltimore* in den namiddag van 27 Februarij. De veertig mijlen naar *Washington* legde ik op eenen spoorweg in twee en een half uur af; de prijs was twee en een halve daalder. De omtrek, waardoor ik kwam, was droevig en het weder zoo somber en nevelig, dat alles een nog veel droever aanzien kreeg. De weg voerde bijna onafgebroken door eene zandige streek, die niets anders voortbrengt dan een jammerlijk nagelhout, eene soort van jeneverstruik (*juniperus virginianus*): en die boomen zien er alle uit, alsof zij in den rouw waren. Wel is een gedeelte des lands door den tabaksbouw uitgezogen, maar ook de kust der *Atlantische see* in de Zuidelijke Staten bestaat veelal, tot op honderd mijlen in het binnenland, uit eenen schralen, zandigen grond; en, waar men geen sand heeft, daar heeft men moeras. Het eenige belangrijke punt op den ganschen weg is eene brug, die zich in de nabijheid der scheiding van den spoorweg be-

vindt, welke zich aan den eenen kant naar *Washington* en aan den anderen naar *Harper's ferry* aan den *Potomac* uitstrekt. Het is eene stoute bouwing. Van onderen in eene belangrijke diepte stroomt de rivier, die zich in vele kronkelingen door een schilderschtig dal henendringt, waarvan men op de brug een gedeelte overziet.

Het was nacht, toen wij te *Washington* kwamen. Het Capitool stak, wel verlicht, eenzaam op eenen heuvel, vooruit. Reeds waren wij enkele huizen voorbij gekomen, maar ook dan volgde weder eene streek open veld; want *Washington* bestaat uit eene samenvoeging van velden en huizen. In geen logement vond ik plaats, en ik mogt mij gelukkig achten in een kosthuis, waarheen het toeval mij bracht, nog eene kamer te vinden. Want het getal vreemdelingen, die zich, wegens de op 4 Maart aanstaande installatie van den nieuwen President, te *Washington* hadden opeengehoopt, was niet gering. Voor eene kamer op de eerste verdieping betaalde ik met kost en vuur dagelijks twee daalders, terwijl ik op het dubbel van dien prijs gerekend had. Het gezelschap in dit huis was niet uitgesocht, maar toch belangrijk genoeg. Het bestond voor het meeren-deel enkel uit medeleiden van het Lager Huis, van welke verscheidenen hunne vrouwen bij zich hadden. Mij was het zeer aangenaam met deze heeren kennis te maken, vermits ik daardoor altijd kon te weten komen, wat in de beide Huisen voorviel. Reeds in de eerste uren na mijne aankomst begaf ik mij naar het Capitool, waar het Congres, welks zittingen wegens de vele hangende zaken ook des nachts plaats vonden, ver-

gaderd was; en zoo woonde ik voor de eerste maal de Wetgevende Vergadering der Vereenigde Staten in eene avondsitting bij. Vermoeid van de reis, bleef ik daar nu evenwel niet lang, terwijl de zitting bijna tot aan den volgenden morgen duurde. Er moesten nog zoo vele zaken worden afgehandeld; want met het einde der regering van den tegenwoordigen President moest ook het tegenwoordige Congres, welks medeleden op dien tijd alle aftreden, zijne handelingen sluiten.

Mijne eerste kennismaking met *Washington* geschiedde bij nacht. Nieuwsgierig stond ik derhalve vroeg in den morgen op, om de stad bij dag in oogenschouw te nemen, ofschoon ik haar van uit mijne kamer, die naar de *Pensylvania-avenue*, de hoofdstraat, haar nitsigt had, nagenoeg geheel kon oversien. De stad is regelmatig aangelegd, maar naar een reusachtig plan, en zal wel nooit datgene worden, waartoe zij bestemd werd. De straten zijn recht en snijden elkander in rechte hoeken. De rivier *Potomac* vormt voor een gedeelte de eene grens der stad, welke als eene Parallelogram zich langs dezelve henen strekt. Derzelver hoofdpunten zijn door zoogenaamde *avenues* in verband gebragt, die gedeeltelijk bijkans als radiën van het Capitoel uitgaan en de straten in spitse hoeken snijden. Zij zullen zeker den goeden indruk vernietigen, welken anders de regelmatige vorm mogt hebben voortgebragt. Gelukkig evenwel kan men uit het volvoerde het plan nog niet ontcijferen, en het ligt nog alles grootelijks in het verborgene. De straat *Pensylvania-avenue*, waarvan ik boven gewaagde, gaat van het Capitoel tot aan het witte huis, de woning van den President,

de eerste
Vereenigde
heid van de
ng, terwijl
men morgen
en worden
er regering
het ook het
ten op dien
slipen.

ington ge-
ik derhalve
d bij dag in
haar van uit
nia-avenue,
enogg geheel
aangelegd,
al wel nooit
d werd. De
egte hoeken.
gedeelte de
Parallelogram
elver hoofd-
en in ver-
s als radiën
en in spitse
den goeden
regelmatego
lukkig even-
an nog niet
gelijke in het
venue, waar-
Capitool tot
n President,

welke omtrent vijf en twintig minuten van elkan-
der zijn gelegen. Zij is aan beide kanten bijna
geheel met huizen bezet en levert een zeer goed
gesigt op. Maar noch het Capitool, noch het
witte huis zijn met de voorzijde tegen hetzelfde
gekeerd; wat anders zeker tot hare verfraaiing
zou hebben bijgedragen. Rondom het witte huis
vindt men de woningen der Ministers en Beam-
ten. Ook hebben vele gezanten hunne huizen in
de nabijheid, en op die wijze heeft zich in het
imaginaire groote *Washington* eene stad gevormd,
welke omtrent acht duizend inwoners telt. Rondom
het Capitool, vooral achterwaarts, heeft men ook
eene groep huizen, waarbij onder anderen de
ex-President ADAMS zijne woning heeft. Aan de
rivier ligt de scheepswerf, langs welke ook weder
eenige huizen in de rondte zijn verspreid. Nog
wordt van velen een klein stadje, *Georgetown*, dat
evenwel geheel afgescheiden ligt, mede tot *Was-*
hington gerekend. Met al deze vier punten te-
zamen mag *Washington* omtrent twintig duizend
zielen tellen. De stad is de zetel der Centraal-
regering en ligt in het district *Columbia*, het-
welk, om de onafhankelijkheid der Regering te
waarborgen, onmiddellijk onder het bestuur van
het Congres gesteld is. Bij de grondvesting der
stad wachtte men, dat een belangrijke handel
zich derwaarts zou uitstrekken. Maar de ligging
dient daartoe niet, en tot hiertoe is dan ook die
verwachting niet vervuld. Even zoo ondoelmatig,
als de ligging der stad zelve, mag men die der
scheepswerven beschouwen. Immers is de rivier
Potomac op vele plaatsen beneden zoo ondiep,
dat zij niet meer dan acht voet water heeft, zoo-

dat er geheel geene oorlogsschepen de rivier kunnen ophomen. Het valt alzoo niet in te zien, waartoe men de werven bestemd mag hebben.

Het Capitool ligt op eenen heuvel, waartoe een fraaie trap van voren henen leidt. Het is uit een' gelachtigen kalksteen gebouwd, waarvan de kleur eenen zeer behagelyken indruk maakt en een langwerpig vierkant vormt, dat met drie koepels prijkt, die tot verlichting der zalen dienen. Het rust op eene zeer massive onderlaag, wier binnenruimte nagenoeg het aanzien heeft der ondersaardsche kapellen in vele kerken. Aan het zuidelyke front is de hoofdingang, waarheen de trap, van welken ik gewaagde, opleidt. Ook heeft men daar een portaal, dat, mijnes inziens, voor het hoofdgebouw te ver vooruitkomt en deswegen eenen onaangenamen indruk maakt, wyl daardoor het geheel te veel diepte verkrügt, in betrekking tot de lengte. Van het middeldeel des gebouws heeft men tot eene groote Rotonde gebruik gemaakt, welke van boven door eenen koepel haar licht ontvangt. De acht afdeelingen der zijmuren zijn voor schilderstukken bestemd, waarvan er tot heden vier zijn aangevuld met voortbrengselen van den ouden overste TRUMBULL, die aan de voorgestelde gebeurtenissen voor een gedeelte een werkzaam deel gehad heeft. De onderwerpen zijn: *de overgave van Bourgogne — de onafhankelijkheidsverklaring te Philadelphia — de overgave van Yorktown — Washington in het oogenblik, dat hy zijn commando nederlegt*. Het werd mij niet duidelyk genoeg, waartoe eigenlyk deze prachtige zaal moest dienen. Intusschen verschaft zij aan de medeleden van het

Congres eene schoone wandelplaats. Naar de voorzijde, over het portaal, heeft men de hoogst smaakvolle bibliotheek, waar men gedurende en vóór de zittingen meestal een zeer belangrijk gezelschap vindt.

TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

*Zittingzalen en zittingen van het Huis der
Representanten en van den Senaat. Han-
delingen over Texas. JACKSON. De galerijen
en de dames.*

In den oostelijken vleugel van het Capitoel is de zaal der zitting van de kamer der Representanten; in den westelijken die van den Senaat. De ruimte, waar de Representanten vergaderen, heeft de gedaante van eenen halven cirkel. De doorsnede of de regter zijde beantwoordt aan de breedte van het gebouw; de hoog strekt zich naar het einde des gebouws uit. De zitplaats van den spreker is in het midden der regter zijde; de zitplaatsen der medeleden gaan van daar uit in eenen halven cirkel en worden door gangen in wiggen gescheiden, die naar achteren nog door andere gangen eens zoo veel afdeelingen bekomen.

De gansche inrigting heeft vrij wat overeenkomst met die van de Kamer der Gedeputeerden te *Parijs*. Ieder medelid heeft een' stoel met een kussen en eenen lessenaar met eene schuiflade, welke gesloten kan worden, en al wat men tot schrijven noodig heeft voorzien. De zitplaats van den spreker is tamelijk verheven. Voor dezelve zitten de secretarissen en hunne helpers. Doch een redenaarsgestoelte heeft men niet; want de medeleden spreken van vóór hunne zitplaatsen. De wanden der zaal prijken met pilaren, op welke de dom rust. Aan den eenen kant is achter denzelfden eene ruimte vrijgelaten, voor de medeleden bestemd. Boven zijn rondom, ook aan de zijde achter den spreker, galerijen voor de toehoorders gebouwd. De toegang tot dezelve is natuurlijk vrij, en over het geheel heeft men voldoende plaats, tenzij alleen bij zeer buitengewone gelegenheden. Men mag de zaal schoon noemen. Zij is vol smaak en met eene zekere pracht versierd, maar ongelukkig niet zoo gebouwd, dat men goed kan hooren. Het schijnt, dat de stem te zeer achter de pilaren verloren gaat. Deze hindernis wordt men voornamelijk gewaar, als men zich op de galerij tegenover den spreker bevindt, wanneer de redenaars, die van voor hunne zitplaatsen het woord voeren, den toehoorders den rug toekeren. Welligt kon men dit te gemoet komen, als maar de medeleden, die het woord willen opnemen, eene voor den stoel des sprekers op te rigtens redenaars-hoogte beklommen, gelijk dit in de Fransche Kamer geschiedt, waar men welligt zonder die inrigting dezelfde ongeschiktheid zou bespeuren. Doch

overeenkomst
 uiterden te
 oel met een
 schuiflade,
 wat men tot
 zitplaats van.
 Voor dezelve
 elpers. Doch
 et; want de
 e zitplaatsen.
 pilaren, op
 kant is ach-
 dom, voor de
 om, ook aan
 rjen voor de
 ot dezelve is
 el heeft men
 zeer buiten-
 e saal schoon
 t eene zekere
 niet zoo ge-
 Het schijnt,
 aren verloren
 voornamelijk
 tegenover den
 aars, die van
 voeren, den
 elligt kon men
 medeleden, die
 oor tien stoel
 rs-hoogte be-
 he Kamer ge-
 die inrigting
 euren. Doch

daar ontbreekt de vrije ruimte achter de pilaren, welke men hier heeft.

In de vergadering heerscht in het algemeen veel welvoegelijkheid. Men valt den redenaar nooit door gedruisch, sissen of iets van dien aard in. Zelfs het in het Huis der Gemeenten in *Engeland* gewone *hoort?* is hier niet in gebruik. De medeleden hebben gewoonlijk hunne hoeden op, maar nemen die af, als zij spreken. Voor het overige veroorloven sich de heeren onder de zitting allerlei geriefelijkheden, zoo als ik dit althans in de avondsittingen vond; wat men hun zeker niet zeer ten kwade duiden kan, daar zij menigmaal achtien of twintig uren in de saal der zitting moeten doorbrengen. Achter de zitplaatsen, in de vrije ruimte achter de pilaren namelijk, waarvan ik gewaagde, vindt men ettelijke sofa's, waarvan ik dikwijls zag, dat men sich om te liggen bediende. Ofschoon men den redenaar niet invalt, zoo be- toont men hem ook juist geene groote opmerk- zaamheid, zoo hij niet tot de meest geachte be- hoort. Men schrijft brieven, leest dagbladen, spreekt met zijnen buurman enz. Doch dit ge- schiedt zeker wel in alle Wetgevende Vergade- ringen. Kleine knapen zijn hier de dienstbare geesten. Zij brengen briefjes van het eene mede- lid tot het andere over, geven hem, die opstaat om te spreken, een glas water en verrigten alle opdragten van dien aard. Wat mij den eersten avond bevreemde, was de groote gemeenzaam- heid, welke tusschen die knapjes en vele mede- leden heerschte. Ik zag, hoe er één zijnen arm om den hals van eenen heer sloeg en zich op zijne knie zette.

Het Huis der Representanten en dat van den Senaat te samen, vormen de Wetgevende Magt der Vereenigde Staten. Tot het eerste zendt nu elke Staat één voor veertig duizend inwoners, tot welke in de Slavenstaten ook de Negers, vijf voor drie Blanken, geteld worden. De keus der Afgevaardigden, die vijf en twintig jaren oud en sedert zeven jaren burgers des Lands zijn moeten, geschiedt altijd door het volk zelf, en wel voor twee jaren, van de aankomst van den nieuwen President af gerekend, welke den 4^{den} Maart plaats heeft. Alle twee jaren toch wordt het Congres ontbonden (dikwijls wordt ook het Huis der Representanten aldus genoemd). In den Senaat zendt elke Staat twee Afgevaardigden, zoodat in dat Huis de verschillende Staten geheel met elkander worden gelijk gesteld, zij mogen groot zijn of klein. De Senatoren worden niet door het volk, maar door de Wetgevende Vergaderingen der bijzondere Staten gekozen en behouden hunne plaatsen zes jaren lang. Zij zullen dan ook, naar het schijnt, het Aristocratische beginsel eenigzins vertegenwoordigen. De Senaat heeft, nevens zijne Wetgevende Magt, de bevoegdheid zich ook met de handelingen van het Uitvoerend Bewind in te laten, en zekere bepaalde verordeningen van den President, verdragen met vreemde Mogendheden en dergelijke hebben dan eerst kracht, als zij door den Senaat zijn aangenomen.

De Senaats-kamer, welke, zoo als gezegd is, aan de andere zijde van het Huis gevonden wordt, heeft eenen gelijken vorm, als die der Representanten; doch zij is veel kleiner. De zitplaats van

dat van den
nde Magt der
endt nu elke
nwoners, tot
ers, vijf voor
keus der Af-
aren oud en
de zijn moe-
zelf, en wel
met van den
elke den 4de
n toch wordt
wordt ook het
emd). In den
rdigden, zoo-
Staten geheel
d, zij mogen
worden niet
evende Verga-
kosen en be-
ng. Zij zullen
Aristocratische
n. De Senaat
t, de bevoegd-
van het Uit-
kere bepaalde
verdragen met
e hebben dan
aat zijn aange-

als gezegd is,
evonden wordt,
der Represen-
De zitplaats van

den President is aan den kant der vensterramen, en de boog reikt binnenwaarts. De zitplaatsen der medeleden zijn in twee halve cirkels vervat en, zoo mogelijk, nog gemakkelijker, dan in het andere Huis, ingerigt. De galerijen zijn van gelijke samenstelling, als daar, alleen veel kleiner, en onder dezelve heeft men eene soort van zaal, met sofa's voorzien, waar de bevoorregte medeleden van het andere Huis, hooge beambten, medeleden van het Corps Diplomatique enz. eene geschikte plaats vinden om de zittingen bij te wonen. Voor het gehoor schijnt deze zaal veel beter, dan de andere, gebouwd te zijn. Althans men hoort daar veel beter, wat voor mij, als een nieuwling, een groot voordeel was.

Over het geheel maakte deze Vergadering eenen veel gunstiger indruk op mij, dan die der Reprezentanten. De medeleden hadden het voorkomen van eerwaardige, ervarenne Staatsleden, terwijl in het andere Huis weinige verouderde gezigten te vinden waren.

Aan dit uitwendige onderscheid beantwoordde nu ook de aard der redenen en handelingen. De meeste Senatoren zijn jaren lang medeleden van het andere Huis geweest, waar zij ondervinding opgedaan en in het spreken en strijdvoeren veel oefening verkregen hebben. Van daar komen hier niet zoo dikwijls als in dat Huis, redenen voor, welke niet voor de medeleden, maar voor diegenen bestemd zijn, die de redenaar in de Kamer vertegenwoordigt; redenen, welke te huis opgesteld en dikwijls gedrukt worden, eer men ze houdt, en die alleen dienen moeten om 's mans ijver aan den dag te leggen, zijnen roem te ver-

hoogen en hem eene nieuwe keus te verzekeren; weshalve zij dan ook naar alle rigtingen verzonden worden. Zoodanige redenen, die er op berekend zijn, niet om in de Kamer, maar naar buiten onder het volk te werken, kunnen natuurlijk geen belang van beteekenis verwekken. Zij bevatten lange uitweidingen over oude afgesletene onderwerpen, veel gevoel en sterke doses eigen' lof. Zoodanige redenen, welke veel tijd wegnemen, zijn oorsaak, dat er in het begin der zittingen van het Congres zoo weinig wordt verrigt en dat dan ook daardoor de zaken op het einde derwijze worden opeengehoopt, dat de Kamer dag en nacht zitten moet om voor het minst eenige *bills* te doen doorgaan. In den Senaat vindt dese ongeschiktheid veel minder plaats. De meeste medeleden zijn daar mannen van grooten naam, die voor hunnen roem geene redevoering behoeven te houden en hunne welsprekendheid voor voegzame gelegenheden kunnen bewaren. Men hoort hier zelden redevoeringen van twee of drie uren lang, tenzij dat een redenaar eene bijzondere voordragt heeft te doen, en dat hij als Hoofd eener partij, om dierzelfver begrippen wel in het licht te zetten, verplicht is zijn onderwerp van alle kanten te besien. Ik vond dienvolgens de handelingen van ongelijk wezentlijker belang, te meer daar zij juist ook door het onderwerp de aandacht moesten trekken. Aan de orde van den dag toech was de republiek *Texas* en dierzelfver erkenning. De Senaat kon die erkenning niet dadelijk uitspreken, maar er alleen middellijk toe brengen, daardoor, dat hij er op aandrang om een' gezant derwaarts te zenden en voor diens

verzekeren;
 en verzoonden
 op berekend
 naar buiten
 natuurlijk geen
 Zij bevatten
 etene onder-
 es eigen' lof-
 d wegnemen,
 der zittingen
 errigt en dat
 inde derwijze
 amer dag en
 t eenige *bills*
 t vindt deze
 De meeste
 grooten naam,
 roering behoe-
 keidheid voor
 ewaren. Men
 n twee of drie
 eene bijzondere
 hij als Hoofd
 pen wel in het
 onderwerp van
 dienvolgens de
 ker belang, te
 onderwerp de
 orde van den
 s en dierzelf
 erkenning niet
 n middellijk toe
 op aandrang om
 en voor diens

besoldiging schikkingen vaststelde, waarbij het dan aan den President werd overgelaten, of hij van die beraming al dan niet gebruik wilde maken. PRESTON uit *Zuid-Carolina* sprak daarover langen tijd. Hij gaf eene geheele geschiedenis der republiek en tevens van die van *Mexico*, en het was zijn hoofddoel te bewijzen, dat zich *factisch* (met de daad) eene regering had gevormd en er de waarschijnlijkheid bestond, dat zij zich zou handhaven. De medeleden uit de Zuidelijke Staten waren meest vóór het voorstel van PRESTON, 't welk daarentegen door de medeleden uit de Noordelijke Staten werd bestreden. Deze erkenning toch moest eigenlijk dienen om *Texas* in stand te houden, en dit wenschten de medeleden uit de Staten, die slaven houden, deswege zoo krachtig, wijl zij er op rekenden om, door de vroegere of latere aansluiting van *Texas* aan de Vereenigde Staten, hunne magt te vergrooten, terwijl zij op die wijs vier of vijf, ook met slaven bevolkte Staten, bij de Unie zouden brengen. Ook de slavernij was oorzaak, dat *Texas* zich van *Mexico* los scheurde. Zoo lang het namelijk eene provincie van *Mexico* was, mochten daar geene slaven gehouden worden, wijl eene Mexikaansche Staatswet dit verbiedt, en de derwaarts verhuisde Amerikanen stonden hoofdzakelijk op om het regt te bekomen van slaven te houden. — Na PRESTON kwam CLAY van *Kentucky*. Hij was vóór acht jaren mededinger van JACKSON om den Voorzitters-stoel geweest en gold voor een der beste en smaakvolste redenaars. Ook heeft hij gewis alles vóór zich om eenen gunstigen indruk te maken; eene ranke hooge gestalte, nog

ongekromd door de op haar drukkende jaren; een maget, scherp geteekend gezigt met een hoog voorhoofd, dat veel verstand te kennen geeft; eene volle, hoogst welluidende stem, die bij het eerste woord de aandacht boeit; eene rustige, waardige, maar bij gelegenheid gemakkelijke en bevallige voordragt. De ironie is zijn sterkste wapen, en men houdt hem voor eene gewaagden redenaar, tegen wien men niet subbehoort een aanvalsplan te wagen. Hij is menigmaal werkelijk kwaad en laat dan ook zijnen tegenstander dat weder wete, vóór dat hij hem vernietigd heeft. — Van nature, als de gewone Vice-President, had als voordragt de taak van eigenlijk moeten presidenten, maar als zoodanig President had hij zijnen post een ander plaatsvervanger overgegeven, en ik had alzo geene gelegenheid hem hier in het gezigt te krijgen.

Een der belangrikste medeleden van de Kamer der Representanten is ontegenzeggelijk QUINCY ADAMS, Afgevaardigde van *Massachusetts*, die vóór JACKSON President der Vereenigde Staten was. Het is werkelijk wat bijzonders, dat een man, die President geweest is, zich thans weder op den stoel van eenen Representant kan plaatsen, en men heeft hem ook deswegen veelmaal berispt. Doch hij laat zich niet verbijteren en, trots zijnen ouderdom, (zeker is hij een zeventiger) is hij een der werkzaamste en onvermoeidste medeleden. Hem schijnt het Staatskundige leven eene persoonlijke behoefte geworden te zijn. Naar de plaats, welke hij inneemt, kan geene eergierigheid hem drijven; want hij staat niet aan het hoofd eener partij. Hij is te onafhankelijk en te eigen-

kende jaren;
met een hoog
ennen geeft;
, die hij het
eene rustige,
makkelijke en
zijn sterkste
pen gemaakt
enbehoeden
gmaal werke-
ander het
tijd heeft. —
resident, had
moeten presi-
dent had hij
ger overgege-
heid hem hier

van de Kamer
gelijk QUINCY
chusette, die
eenigde Staten
ders, dat een
ch thans weder
at kan plaatsen,
felmaal berispt,
ren en, trots
zeventiger) is
deidste mede-
ge leven eene
zijn. Naar de
e eergierigheid
aan het hoofd
k en te eigen-

sluip om zich naar de vorderingen van éénige te
voegen en vergaapt zich aan geen gunstbejag. Hij
handelt, zoo als hij het voor goed houdt, laat
zich door eigene insigten van iets terug houden
op eenen ander schroom voor het misnoegen
van het Senaats Huis. Ja dikwijls wordt zijne
stijfhoofdigheid zijnen vrienden zelfs hinderlijk en
benadeelt zij de partij, voor wier belang hij ijvert.
Groot is zijn invloed in de Kamer. Hij besit vele
kwaliteiten en, krachtens zijne rijke ervaring en
zijn goed geheugen, spreekt hij gemakkelijk bij-
kaar over ieder onderwerp. Hij besit ook eene
grootte vastheid, aan welke reeds vele zijner tegen-
standers schipbreuk geleden hebben, en hij ver-
liest, ook in de hitte des strijds, zijne bedaard-
heid en kalmte niet, ofschoon zijne hartstogtelijk-
heid door de hardheid en scherpte, met welke
hij menige aanmerking maakt, kenen blinkt. Voor
korten had hij in de Kamer wegens eene petitie
eenen harden strijd. Hij is namelijk gewoon altijd
de verzoekschriften der zoogenaamde *Abolitionisten*
d. i. van hen, die de slavernij willen hebben af-
geschaff, ter tafel te brengen, en vroeg nu, op
eenen der tot het overreiken van petitiën bestemde
dagen, den spreker, of het hem geoorloofd ware
aan het Huis eene van kleurmensench ondere-
kende petitie voor te leggen. Op deze vraag ston-
den verscheidene medeleden uit de Slavenstaten
op en schreeuwden heftig tegen den ouden Man,
terwijl zij begeerden, dat er eene aanklagt tegen
hem geschieden, hij als oproer-prediker voor het
gereg mogt geroepen worden enz. Doch zij
maakten het zoo erg, dat zij even daardoor hun
oogmerk niet bereikten. Nadat de debatten hier

dagen lang geduurd hadden, maakte ADAMS de eenvoudige aanmerking, dat het toch vreemd was, dat men hem wegens eene bloote vraag tot verantwoording wilde roepen. Vragen immers waren voor het minst aan ieder medelid vergund. — ADAMS is een klein, niet zeer rank man, van een onge maakt gedrag en eenvoudige zeden. Zijn hoofd is keel, de oogen zijn vol vuur, de trekken eenigzins slap en den ouderdom versadende. Maar zijn ligchaam is nog sterk en zijne houding regt bij al zijne groote inspanningen. Ik acht mij gelukkig van met dezen achtbaren man kennis te hebben mogen maken en verliet hem met verhoogde achting.

Gedurende mijn verblijf in *Washington* bragt ik, zoo als dit behoorde, mijnen meesten tijd in de zittingen der beide kamers door, en, hoewel er vele zaken voorkwamen, welke ik, uit onbekendheid met het verband, niet wel kon vatten, zoo vond ik toch altijd veel, wat mij belang verwekte. Zeker moet men zich onder het eeuwige stem opnemen dikwijls vervelen. In het Huis der Representanten vraagt, in gewone gevallen, de spreker slechts het *ja* of *neen* en besluit, waar hij het daarvoor houdt, of eene zaak al of niet zij aangenomen. Vindt evenwel een of ander medelid de stemming niet duidelijk besluit, zoo laat hij eerst de *ja* en dan de *neen* opstaan en telt beide. Bevredigt dit ook niet, zoo moet de secretaris de namen van al de medeleden oplezen, die dan hun *ja* of *neen* hoorbaar uitspreken. Deze laatste wijze van eindstemming neemt veel tijd weg, terwijl de twee eerstgenoemde ten uitersten kort zijn. Het resultaat der oplezing wordt door de openlijke bladen aan het publiek medegedeeld.

ADAMS de
vreemd was,
raag tot ver-
immers waren
nd.—ADAMS
an een onge-
Zijn hoofd is
ken eenigzins
Maar zijn lig-
gt hij al zijne
gelukkig van
hebben mogen
achting.

ington bragt
meesten tijd in
en, hoewel
k, uit onbe-
l kon vatten,
ij belang ver-
het eeuwige
het Huis der
gevallen, de
elglt, waar hij
al of niet zij
ander mede-
list, zoo laat
staan en telt
moet de secre-
oplezen, die
preken. Deze
amt veel tijd
ten nitersten
g wordt door
medegedeeld

en heeft het voordeel, dat het volk daaruit zien kan, waarvoor ieder heeft gestemd. In den Senaat, waar het getal der leden zeer gering is, neemt de eindstemming zelden veel tijd weg. Maar hier wordt men dikwijls uit de zittingen verdreven, vermits, zoodra de Senaat zich met regeringszaken (*executive business*) gaat bezig houden, de zitting niet meer openlijk is en de toeschouwers zich moeten verwijderen. Op zeker avond had ik mij lang alle moeite gegeven om in de galerij der Senaats-kamer te komen, want er waren daar zoo vele menschen-voor, dat ik vrij lang moest wachten. Eindelijk gelukte het mij, maar nauwelijks was ik weinige minuten binnen, of het luidde: «ruimt de galerijen!» en al mijne moeite was te vergeefs.

In beide Huizen bevinden zich altijd vele dames, en men drijft de beleefdheid jegens dezelve zoo ver, dat haar meer dan de helft der galerijen wordt ingeruimd. Vooral nemen zij in den Senaat, waar de toehoorders weinig plaats hebben, als er beroemde redenaars zullen optreden, een groot deel derzelve in. In het Huis der Reprezentanten worden dikwijls levendige gesprekken op de galerijen gevoerd. Ja vele medeleden onttrekken zich vaak aan langwijlige redevoeringen, en wijden aan de Schöonen, die zich daar bevinden, hunne oplettendheid. Eenige der gemeene openlijke bladen, zoo als de *New-York Herald* namen van dit hofmaken der medeleden kennis en bragten het ter sprake. Evenwel te mijnen tijde waren de zittingen belangrijk en hielden zij de medeleden zoo zeer bezig, dat ik daarvan niets bespeurde.

EEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Gezellig verkeer in Washington. De President JACKSON. Installatie van VAN BUREN. Afreis van Washington.

Gewoonlijk sleet ik de avonden in gezelschap; doch de tijd was niet geschikt om de wintervermaken te *Washington* in al derselver glans te leeren kennen. De Staatsbelangen drukten vele Afgevaardigden en Senatoren zoo zwaar, dat zij daarbij aan geene gezellige genoegens konden denken, en men vond uit dien hoofde juist niet vele of groote vriendschappelijke samenkomsten. In eenen kleinen kring had ik intusschen gelegenheid met verscheidene der beroemdste mannen persoonlijk bekend te worden; als daar zijn de Senatoren van *Zuid-Carolina*, PRESTON en CATHOUN, CLAY, van wien ik boven heb gesproken, de Senatoren KENT, BAYARD enz. Het gezelschap bestond grotendeels uit de families van dier Senatoren, en het onderhoud was ten deele muzikaal. Eene der dames speelde de harp en zong daarbij; beide met nauwkeurigheid en smaak. De heeren waren in eene zeer goede luim, vooral PRESTON, die in den namiddag in de zaak van *Texas* had gescegevierd. Ik had mij niet, hoore

DSTUK.

VAN BUREN.

gezelschap;
winterver-
er glans te
rukten vele
ar, dat zij
onden den-
ist niet vele
omsten. In
gelegenheid
annen per-
ar zijn de
ASTON en
en heb ge-
ens. Het
de familie
as ten deele
de harp en
d en smaak,
aim, vooral
de zaak van
niet, hoer-

gesteld in dese Staatsleden zulke aangename menschen in den gezelligen omgang te zullen vinden. Het gesprek was verre van alle politiek verwijderd (waarmede zich de heeren des daags genoeg en tot vervelens toe hadden bezig gehouden) en bepaalde zich tot meer gemakkelijke onderwerpen. Dezelfde dame, die mij dezen aangename avond had verschaft, nam mij den volgende mede op eene huiselijke danspartij, zonder dat evenwel haar man, die als medelid van het Lager Huis gansch en al door de zittingen werd in beslag genomen, ons konde begeleiden. Wat mij vrij merkwaardig voorkwam, was, dat men daar geene vrouw des huises vond. Het gezelschap werd door drie heeren en eene oude tante ontvangen. In weerwil van het ongunstige weder (het had namelijk in dien avond diep gesneeuwd) en het gebrek aan huurkosten, waren evenwel de vrij ruime vertrekken spoedig gevuld. Van de dames, onder welke ik vele fraaije gelaats-trekken opmerkte, en die meest met smaak gekleed waren, waren ook eenige uit *Baltimore*, die volmaakt beantwoordden aan den bekenden goeden naam harer burgeressen. Door de goedheid van den Pruisischen gezant, den Heer Baron VAN REUNER, gelukte het mij dezen avond aan den aanstaanden President te worden voorgesteld, die eenige woorden tot mij richtte; want tot een langer gesprek was door het gedrang niet te komen. Een uitgezocht en zeer rijkelijk souper, dat in eene afzonderlijke kamer was opgezet, werd, volgens de gewone manier, staande gebruikt. Ik verliet het bal ten één ure, hoewel de jonge lieden nog geenen lust schenen te hebben om af te

trekken. De koetsier, die mij gebragt had, was, naar het seheen, het wachten moede geworden en had ander werk gevonden. Althans ik moest de mij tot aan mijn huis te voet afleggen. Intusschen had ik mij op een voorval van dien aard tijdig voorbereid en hielp ik mij zelve, met waterdichte overschoenen uit *Cautschuk* vrij, wel uit die ongelegenheid.

Dat ik verlangde den President der Vereenigde Staten, den Generaal ANDREAS JACKSON te leeren kennen, zullen mijne lezers zeer natuurlijk viaden. Ik had dan ook, dadelyk na mijne aankomst in *Washington*, eene poging gedaan om bij hem toegang te bekomen; maar ik vernam, dat dit beswaarlijk zou gelukken. De President was namelijk juist toen uit eene gevaarlijke ziekte opgekomen en gevoelde zich nog zoo zwak, dat men vreesde hij niet in staat zou zijn bij de intrede van den nieuwen President tegenwoordig te wesen. Vóór deze krankheid had men hem altijd zonder de minste verhindering kunnen gaan zien; maar nu vooral hadden zich zoo vele vreemdelingen naar *Washington* begeven, dat hij waarschijnlijk zou overloopen worden, wanneer hij aan allen toegang wilde vergaunen. De zoogenaamde *Levees*, waar men hem anders altijd zien kon, vonden ook nu juist, wegens zijne onpasselijkheid, niet meer plaats. De Heer Baron VAN REUNNE was wel zoo goed geweest om mij met eenen brief aan den neef van den President te voorzien; maar te vergeefs beproefde ik het, dezen neef, die den post van bijzonderen secretaris bij den President bekleedde, te spreken te bekomen. Eenmaal heette het, dat hij belet was,

had, was,
de geworden
ns ik moest
leggen. In-
an dien aard
selven, met
vrij wel

er Vereenigde
kon te lee-
er natuurlijk
na mijne aan-
gedaan om bij
vernam, dat
President was
e niette op-
e zwak, dat
zijn bij de
tegenwoordig
ad men hem
kunnen gaan
ich zoo vele
begeven, dat
vorden, wan-
rgunnen. De
andere altijd
wegens zijne
De Heer Baron
weest om mij
den President
oefde ik het,
anderen secre-
te spraken te
hij belet was,

dan weder, dat hij zich op het Capitoel bevond, zoodat ik ten laatste alle hoop opgaf om mijn oogmerk te bereiken. Den brief wilde ik niet gaarne uit de hand geven, daar ik vreesde, dat men denselven ongebruikt zou laten liggen. Ik besloot dienvolgens mij voor het minst het binnenste van het Witte Huis te laten zien.

Men moet zich van de woning van den President der Vereenigde Staten geene te groote voorstelling maken. Zij onderscheidt zich voornemelijk door hare schoone ligging, op eene hoogte, welke over de rivier uitsijdt. Het hoofdfront van het gebouw is naar die zijde gerigt, en het uitsigt van den heuvel, welke afhelling een zindelijk gehouden groen terras vormt, is zeer aangenaam. De geheele breedte van dit front bedraagt negen vensters, de diepte is van geen belang. Aan de achterszijde is een fraai portaal, dat in eene voorzaal leidt, welke een belangrijk gedeelte der beneden-verdieping inneemt. Hier heeft men de staatsvertrekken, die mij, nevens eenige andere, zonder bedenking geopend werden. Zij zijn drie in getal. De vrij groote zaal, de groote Audiëntiekamer genaamd, is juist niet zeer prachtig, maar toch niet armoedig gemeenheid. Dinsder trokken daar drie fraaie kerkkroonen mijne aandacht. De beide andere kamers zijn kleiner en onderscheiden zich weinig van gewone burgervertrekken. De eene wordt de groene, de andere de kleine Audiëntiekamer genoemd. Terwijl wij rond gingen, hoorde ik, dat een heer, een heer bij een der Ministerieën, naar ik vermoede, eenen bekende van mij vroeg, of hij geene begeerte had om den President te zien. Ik greep die gelegen-

heid aan en gaf den beleefden man mijnen wensch te kennen om van zijn aanbod gebruik te maken. Hetzelfde deden de begeleiders van mijnen bekende en hij beloofde ons voor te stellen. Een zwarte bediende ontving ons, bij het opgaan der trappen, en bragt ons in eene kamer, waar wij wachten moesten, tot dat de President ons kon ontvangen. Na eenigen tijd werden wij opgeroepen. De President ontving ons als reconvalescent; in zijne slaapkamer, in eenen damasten japon gehuld, en was juist bezig zijnen naam op verscheidene bladen papier te schrijven, welke hem van eenige dames, die hem thans ook verlangden te bezoeken, waren toegebracht. Bij onze inkomst gaf hij ons de hand en liet ons stoeien geven. Zoodra de dames zich verwijderd hadden, rigte hij, terwijl hij op de ongedwongenste wijs eene pijp van den schoorsteen nam en die aanstak, aan ons ettelijke vragen. Toen er evenwel weder nieuwe bezoekers inkwamen, gaf hij ons afscheid met eens herhaalden handdruk. Het beeld van dezen man is mij vast in het geheugen gebleven; eene schoone, ranke gestalte met eene ware krijgshaftige houding, een hoog voorhoofd, van eenen vollen, digten, witten, strak om hoog gerigten haarbos omgeven, en dat standvastigheid uitdrukte; een veelbetekenend gezicht en een voorkomen en eene spraak, die van grooten nadruk en bepaaldheid deden blijken. Hoewel niets van hetgene hem omgaf hem eenigen luister kon verleen, maakte hij toch op mij den indruk van eenen gezagvoerder; en ik kan het mij gemakkelijk voorstellen, dat zulk een man, van een volk, dat moed en beradenheid vereert,

in de hoogste mate gescht en gesterbidigd worde. WASHINGTON zelf was bij de massa des volks niet meer, dan ANDREAS JACKSON, gezien.

Eindelijk naderde de groote dag, waarop JACKSON zijnen post nederleggen en VAN BUREN zich in den Voorsitters-stoel zou plaatsen. Reeds vroeg in den morgen was het volk op de straten in beweging. Ik maakte mij eindelijk ook op en ging omtrent tien uren naar het Capitool. Er waren reeds vele lieden aan den ingang verzameld, welke zich aan de achtersijde van het gebouw bevindt. Van daar leidt een breede trap naar de eerste verdieping op, van welke de nieuwe President zijne rede voor het volk moest houden. De hof, welke met planken belegd was, ten einde het soevereine volk zich de voeten niet mogt morsig maken, was met eene vrij aanzienlijke menigte van toeschouwers gevuld. Ik ging vooral naar de Senaatskamer, waar ik ook nog plaats vond. Ten half elf uren kwam kolonel JOHNSON, die tot vice-President verkoren was, legde zijnen eed in handen van een' der Senatoren af en nam daarop de zitplaats van den President des Senaats in. JOHNSON is een man zonder eenigen persoonlijk invloed, en niets dan het werktuig in de handen ener partij. Zijne voorname verdienste bij het volk bestaat in de talrijke wonden, welke hij in een gerecht met de Indianen bekwaam. Hij mogt er voor het overige zich zelve over verwonderen, dat hem de eer was toegelaten om tot vice-President verkoren te worden. Nu moesten wij een uur lang wachten tot aan de komst van den ouden en nieuwen President. Intusschen verschaft ons de intrede van

* het Corps diplomatique stoffe tot gesprek. Eindelijk kwamen de Presidenten. Na werd de rangorde van den optogt voorgelezen. Wij wachtten dit evenwel niet af, maar haastten ons naar buiten. De menigte was nog toegenomen. De trappen en het terras van den *Porticus* waren bijna geheel met dames gevuld, die met hare gekleurde hoeden en kleederen een bijzonder bont overzicht aanboden, en zeer aangenaam bij het heldere gebouw achter haar en het donkere tapjt van den hof aan hare voeten afstaken. Het weer was zoo fraai als men maar wenschen kon en mocht als eene gunstige voorspelling voor VAN BUREN worden aangezien. Eindelijk verscheen de nieuwe Bewindsman van het Amerikaansche volk; maar geen jubel, geen gejuich weergalmde. Hij beklom een klein spreekgestoelte en las zijne aanspraak voor. Doch de woorden waren ijdele klanken. Wij verstonden ze niet en ik geloof, dat omtrent niemand ze verstond. Het was waarlijk grappig te zien, hoe hij zijne lippen bewoog en met zijne handen schermde en alles niet de minste werking deed. Bij het einde der rede had het volk moeten juichen; maar ook dit ging niet van harte. Na den eed, dien de nieuwe President in handen van den Register TONI aflegde, werd het geklets wat luidruchtiger, en tevens kwam daaraan het krassen der muziek te hulp. Kleine schavuiten, die zich gedurende den ganschen tijd op den achtergrond in het schreeuwen geoesfend en er het hunne toe bijgedragen hadden, dat men de rede niet kon verstaan, waren thans het ijverigst in het geroep van *hurrah, hurrah!* De WHIGS waren boosaardig genoeg om te beweren,

prek. Eind de rang-
 wij wachten
 ons naar
 nomen. De
 rticus waren
 met hare ge-
 sonder hont
 naam bij het
 onkere spijt
 . Het weer
 chen kon en
 g voor VAN
 verscheen de
 ansche volk;
 ergelnde. Hij
 las zijne aan-
 waren ijdele
 en ik geloof,
 Het was waar-
 lippen bewoog
 alles niet de
 der rede had
 k dit ging niet
 euwe President-
 aflegde, werd
 n tevens kwam
 e hulp. Kleine
 en ganschen tijd
 euwen geosfend
 hadden, dat
 waren thans het
 , hurrah! De
 m te beweren,

dat men de guiten daarvoor had aangenomen,
 maar dat zij met hun geschreeuw niet te regter
 tijd waren ingevallen, wyl zij niet hadden kunnen
 hooren. Zij bevonden zich namelijk aan den in-
 gang onder den trap. Het volk toonde, zoo als
 gezegd is, weinig deelneming en de afstrijdende
 JACKSON telde gewis onder hetzelfde meer vrienden,
 dan de aankomende VAN BUREN; velen rie-
 pen zelfs: «leve JACKSON!» Na de plegtigheid
 verlieten beide heeren het Capitool in eene opene
 kales, welke van het hont van het oude *fregat*
Constitution gemaakt en, als ik mij niet bedrieg,
 door de burgers van *New-York* aan den afstrij-
 denden President geschonken was. Bij den nieu-
 wen President in het Witte Huis had eene groote
 ontvangst plaats. Allen drongen derwaarts om
 den nieuwen Gezagvoerder hunne oplettendheid te
 betoonen. Zelfs leden der oppositie hielden het
 voor hunnen plicht daar heen te gaan om geluk te
 wenschen.

Eenige uren later was het in *Washington* reeds
 doodstil. De vreemdelingen verlieten het bij men-
 nigten. De medeleden van het Congres, die met
 ongeduld het einde der zitting hadden afgewacht,
 spoedden zich zoedra mogelijk voort te komen,
 en de karren op den spoorweg naar *Baltimore*
 waren met reizenden opgepropt. *Washington*
 verscheen nu in zijne gansche langwyligheid, en
 het speet mij regt, dat ik, wegens verwachte
 brieven, verplicht was nog eenen dag langer te
 blijven, hoewel ik dit door mijn wachten won,
 dat de menigte verliep en ik nu zoo veel te meer
 hopen mocht van op den weg niet te zullen wor-
 den opgehouden. Voor het overige koos ik den

I. DEEL.

minder betreden weg te land naar *Columbia* en *Charleston*, terwijl de meeste reizigers liever te water naar *Charleston* gingen. Doch ik wenschte het eene en andere van het binnenste des lands te leeren kennen en liet mij door geene te vreesene zwarigheden afschrikken. De op den weg van *Philadelphia* naar *Baltimore* uitgestane ongemakken hadden mij vertrouwen in mijne volharding ingestort, en ik meende nu alles te kunnen verdragen, wat op slechte landwegen moest verdragen worden.

TWEE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Reis naar Friedrichsburg en Richmond.

Zondag avond, den 5ten Maart, verliet ik *Washington*. Daar de afvaart der stoomboot tegen vijf uren van den volgenden dag was aangezegd, zoo verkoos ik reeds des avonds te voren in deselve te gaan om des morgens niet te laat te komen. Toen ik aan de rivier bij de boot kwam, hoorde ik, dat de bedden reeds alle bezet waren. Ik vond er evenwel nog één ledig, en zonder vele pligtplegingen plaatste ik mij in deszelfs bezit, met het vaste voornemen om mij daar niet uit te laten verdringen en liever eenen, aan den

r *Columbia*
isigers liever
Doch ik
het binnenste
g door geene
De op den
re uitgestane
n mijne vol-
alles te kun-
dwegen moet

OPDSTUK.

Richmond.

rt, verliet ik
stoomboot tegen-
was aangezegd,
voren in de-
stet te laat te
de boot kwam,
le baket waren.
tig, en zonder
n desselfs be-
n mij daar niet
onen, aan den

dood gelijken slaap, te veinzen. Eenige malen was ik werkelijk in angst, dat de ware eigenaar op mij toekwam; want er waren verscheldene reizigers, die geene bedden hadden. Doch tegen twaalf uren werd het stil, en, hoewel mijn leger iemand, die minder rust behoefde, had kunnen afschrikken, sliep ik evenwel regt goed en ontwaakte eerst na vijf uren, toen men zich tot de afreis gereed maakte. Het werd voor het overige omtrent zeven uren, eer wij de landingsplaats verlieten, en ik had volkomen wel op mijn goed bed in de stad kunnen slapen.

Het weder was zoo helder en schoon, dat ik, bij al de morgenkoelte, den ganschen tijd op het dek vertoefde. Nogtans hield ik mij in de nabijheid van den schoorsteen op, die bij mij de plaats eener kachel innam. De bijzondere groepen, welke de stad *Washington* vormen, hebben een zeer goed aanzien, vooral het Capitoel, dat door zijne hooge ligging zeer gewint. Wij kwamen op eenigen afstand voorbij de scheepwerf, welke ik niet bezocht. Er moet daar eene gedenkzuil staan, ter gedenktēis van de in den krijg tegen *Tripoli* gevallen officieren opgerigt. Eenige mijlen beneden *Washington* kwamen wij voorbij *Alexandria*. Dit is een klein stadje, dat dikwijls van uit *Washington* bezocht wordt. In het voorbij varen bespeurt men weinig, dat eenige aandacht verdient. Ettelijke nette, sinderlijke woningen kwamen voor den dag, en uit verscheidene, aan de kaaijen liggende Schooners mogt men opmaken, dat de plaats eenigen handel heeft. De *Potomac*, waarop wij ons bevonden, met zijn breed slingerend bed zonder leven en stroom,

gelijkt meer naar een binnenmeer, dan naar eene rivier. Maar de vele krommingen en bogten, die meest door kleine invallende riviertjes gevormd worden, geven eene aangename verscheidenheid. De oevers zijn over het geheel eentoonig; — of kale, steile, afgescheurde brokken aarde, of laag, met slecht bosch overdekt land. Men ziet hier de ongelukkige gevolgen der tabaksplanting, welke vele der rijkste landerijen geheel uitgezogen en tot gaderen aanbouw bijna gansch onbruikbaar heeft gemaakt. Omtrent het geheele lage gedeelte van *Maryland* en een deel van *Virginia* bevinden zich in dat geval. Wanneer men, zoo als hier geschiedt, den landbouw alleen met Negers drijft, zoo valt er niet aan te denken om slecht land te verbeteren. Dat kan alleen met hulp van vrije arbeiders geschieden, en daarom zullen beide Staten wel vroeger of later de slavernij moeten opgeven. De planters in het aan zee gelegene gedeelte van *Virginia* zoeken zich daardoor voor den ondankbaren grond schadeloos te stellen, dat zij de vermeerdering hunner slaven zoo veel mogelijk begunstigen en met dezelve naar die Staten, waar er, ten gevolge van den zwaren arbeid, vele sterven, handel drijven: een bedrijf, hetwelk de ongehoorde prijzen, die men voor de slaven in het vorige jaar betaalde, zeer voordelig maakten.

Aan den linker oever, omtrent acht mijlen beneden *Alexandria*, staat een fort, dat eene zeer schildersachtige ligging heeft. De landtong, waarop het gebouwd is, vormt eene vrij beduidende kromming, waaruit waarschijnlijk een waterije voortkomt. Doch het fort zelf, dat geene torens en slechts lage wallen heeft, maakt geenen zeer

gunstigen indruk. Twee mijlen verder is de beroemde *Mount Vernon*, waar WASHINGTON zoo lang woonde. Hij ligt nagenoeg tegen over het fort, en het uitzigt moet van daar over den *Potomac*, die zich hier vooral als een zee in de breedte uitstrekt, zeer schoon zijn. Het woonhuis op *Mount Vernon* heeft zijne keerrijde naar de rivier en heeft het gewone voorkomen van een Zuidelijk Landhuis. Een plein omringt hetzelfde geheel; de tweede verdieping scheen mij een weinig te laag te zijn. Achter het woonhuis zijn nog meer andere gebouwen, welker bestemming ik niet weet. De hoogte, op welke het ligt, strekt zich vrij ver in de rivier uit, en vormt een uitsteek, zoodat men hetzelfde van drie zijden zien kan. Ik had aan de, door den grafsteen van dezen grooten man gewijde plaats, gaarne een bezoek gebracht. Doch de stoombooten houden niet aan en ook Amerikanen, die zich mede aan boord bevonden en daar nog evenmin geweest waren, voeren, als ik, voorbij. Van hier tot aan onse landingsplaats was niet vele afwisseling: eenige jammerlijke hutten, meest blokhuizen, — dat wil zeggen, huizen, die uit boomstammen zijn bijeen gevoegd; weinige bebouwde velden, die er ellendig genoeg uitzagen. De oude oorspronkelijke wouden stonden niet meer over einde, en het nieuwe plantsoen mogt eer beschaadje dan wond heeten. Nadat wij den *Potomac* verlaten hadden, voeren wij eenige mijlen lang een kleine rivier, of *Creek* op, gelijk men zoodanige waters in *Amerika* noemt. Aan de landingsplaats, waar wij, na een vaart van vijftig mijlen, ten twaalf uren aankwamen, vonden wij wagens, die ons tot naar

het elf mijlen verwijderde *Friedrichsburg* moesten brengen. De weg was vreeslijk slecht. Ik zat met den koetsier op den bok en meende iederen oogenblik van mijne zitplaats af te zullen worden geworpen worden, tot dat ik allengskens het evenwigt leerde bewaren. Eene brug, welke wij moesten passeren, was in zoo slechten staat, dat wij daarvoor ophouden en wachten moesten, tot dat de gaten zoo wat met planken gedekt waren. Intusschen geraakten wij gelukkig naar *Friedrichsburg*, waar wij een zeer goed middagmaal gereed vonden. Het stadje is net en behagelijk. Het heeft eenen tamelijken handel, terwijl het door eene rivier met de *Chesapeake-baai* verbonden is. Wij legden de zestig mijlen van hier naar *Richmond* geheel op ons gemak, langs eenen spoorweg, in omtrent vier uren af. Het grootste deel van den weg liep door wouden, die in dat jaargetijde juist niet veel aantrekkelijks hadden. Evenwel bespeurde ik verscheidene soorten van altijd groene struiken, vooral ook vele steekpalmen. Hier en daar zagen wij nieuwe beplantingen, maïsvelden, waarop de verstorvene boomstammen met kort afgehouwene takken waren blijven staan. Een zeer onbehagelijk gezigt; echte beelden der doods. In andere velden vonden wij slechts stamphen, die minder vooruit steken en daarom minder opmerkzaam in het oog vallen. De woningen bestonden meest uit blokhuisen. Alleen aan den weg zagen wij ettelijke uit planken opgeslagen gebouwen, die er net en zindelijk uitzagen, ofschoon er nog geene verw op lag, waarschijnlijk wijl zij eerst geheel nieuw gebouwd waren. De spoorweg was eerst sedert kort geopend en nog niet geheel

burg moesten
 licht. Ik sat
 ende iederen
 ullen gewor-
 het evenwigt
 wij moesten
 dat wij daar-
 tot dat de
 aren. Intus-
 iedrichsburg,
 reed vonden.
 heeft eenen
 r eene rivier
 den is. Wij
 ar Richmond
 spoorweg, in
 deel van den
 aargetijde juist
 Evenwel be-
 altijd groene
 men. Hier en
 , malsvelden,
 nen met kort
 aan. Een zeer
 de dood. In
 stampen, die
 minder aan-
 ningen beston-
 aan den weg
 elagene gebou-
 agen, ofschoon
 hijnlijk wijl zij
 De spoorweg
 nog niet geheel

kant en klaar. In *Friedrichsburg*, waar de baan twee voet boven den grond verheven is, had men nog geenens tijd gehad trappen te maken, omdat de vrouwen verplicht waren zich van eene trede te bedienen. De baan bestaat uit eenvoudige ijzeren banden, die aan houten planken zijn vastgenageld. Ik vond de wielen der karren hooger, dan op de banen in het Noorden. Ook ontbrak het, naar het mij toescheen, aan een digt genoeg draden-wissel over den schoorsteen. Althans vlogen de vonken naar alle rigtingen rondom henen, en men moest zich zeer in acht nemen, als men daarvan geene gaten in de kleedren wilde bekomen. Die vonken kunnen ook nooit geheel vermeden worden, waar hout gebrand wordt, terwijl zij bij steenkolen niet voorkomen. Dan men heeft zich tot hiertoe van de Amerikaansche steenkolen bij stoommachinen nog maar weinig kunnen bedienen, daar zij niet spoedig genoeg verbranden en uit dien hoofde geene voldoende hitte geven. Tabaksplantingen zag ik op den ganschen weg niet. Ik weet niet, of men dezen tak van veldbouw in deze streken geheel heeft opgegeven, dan of het welligt nog te vroeg in het jaar was. Het was avond, toen wij in *Richmond* aankwamen, zoodat ik niet meer van de stad zien kon. In de herberg bekwam ik eene schikkelijke kamer en een goed bed. Aan zekere plaats vond ik een opschrift, dat mij waardig scheen genoteerd te worden. — *Persons, that are not boarders of the eagle hotel, are positively prohibited from using this private without paying a charge of five dollars in advance* (*).

(*) Aan personen, die in het hotel van den Arend niet

Den volgenden dag was ik in de stad rond. De morgen was mistig, maar zoo mild, en al wat ik zag maakte op mij zoodanig den indruk van een Zuidelijk land; dat ik zeer vrolijk werd gestemd. De mist belette mij verre van mij af te zien, maar ik vond enkele woonhuizen met liefelijke tuinen zoo bevallig en uitlokkend, dat ik mij al voorstelde, dat het zeer aangenaam zijn moest in *Richmond* te wonen. Zeker levert de stad een seer gemengd gezigt op; armoede nevens rijkdom, sindelikkheid naast morsigheid. De straten zijn niet geplaveid en hebben eenen leemigen grond. Achter statelijke woonhuizen vindt men vaak armelijke hutten met vervallene houten heizingen. Koeijen en varkens bevolken de straten, en de onreine Negerkinders, met hunne wollige hearkopjes, die eene seer bijzondere overhelling tot morsigheid schijnen te hebben, zijn geen behagelijk voorwerp voor het gezigt. De stad ligt gedeeltelijk in het dal, waardoor de rivier *James* henenstroomt; en op de schuinten, welke dezelve omsluiten, staan de huizen op elkander dringen, zoo is het lagere gedeelte der stad seer smal. De hoofdstraat ligt een weinig hooger dan de oever der rivier, en de fraaije woonhuizen vindt men op de hoogte, waar nogtans geene regelmatige straten zijn en ook, wegens den ongelijken grond, niet wel zijn kunnen. De vlakte op de hoogte wordt namelijk door vele belangrijke diepten doorsneden, welke tot aan de rivier reiken

logeren, is stellig verboden, van dit geheim gewak gebruik te maken, zonder vooraf eene belasting van vijf dollars te betalen.

en waardoor het regenwater afloopt. De rivier *James* verschaft een schilderachtig gezicht. Te weten zij vormt regt tegen over de stad talrijke kleine vallen, terwijl zij zich tusschen rotsen en verscheidene kleine eilanden henendringt. Daarom is zij evenwel hooger op niet meer bevaarbaar, terwijl tot aan de stad nog zeeschepen komen, aan welke omstandigheid de plaats haar bestaan wel mag verschuldigd zijn. Men heeft voor het overige een kanaal gegraven, waarvan men zich niet alleen voor de scheepvaart bedient, maar dat ook nog belangrijke waterwerken in beweging brengt. *Richmond* is de hoofdstad van den Staat *Virginia*. Het Capitoel, waar juist de Wetgevende Vergadering zitting hield, heeft eene ten uiterste schoone ligging op eene der hoogten. Jammer slechts, dat de vorm van eenen Griekschen tempel, welken men aan hetzelfde gegeven heeft, onvoegzaam en het gebouw, dat alleen op zich zelve staat, veel te smal is. Het vormt een langwerpig vierkant, welks smalle zijden met zuilen pronken. Eene dergelike is tegen de rivier gekeerd. Den hoofdingang heeft men aan de eene langere zijde gebragt. Het is van zeer aardige aanleggen en uitmuntende goede gebouwen, het huis van den Gouverneur des Staats en het gerechtshof der Vereenigde Staten omgeven. Ik bezocht de Wetgevende Vergadering, doch hield mij daar niet lang op, vermits de redenaar uit hoofde van de hitte en de slechte lucht mij niet kon boeijen. Belangrijker vond ik een bezoek in de op eenigen afstand gelegene gevangenis. Zij bestaat uit twee gebouwen, die door eenen hoogen vierkanten muur zijn ingesloten. Dat, 't welk

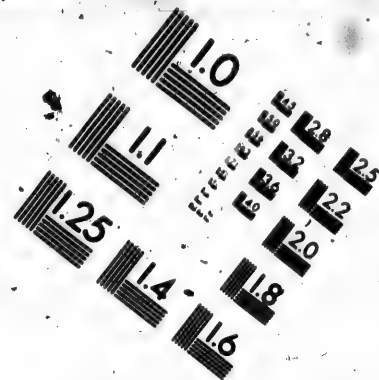
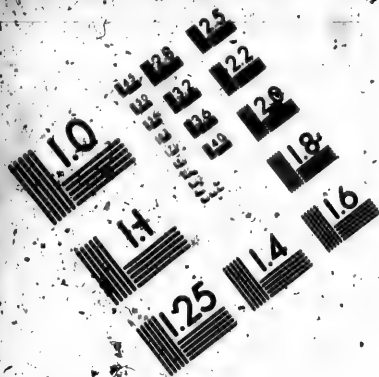
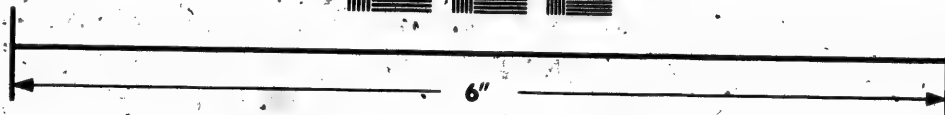
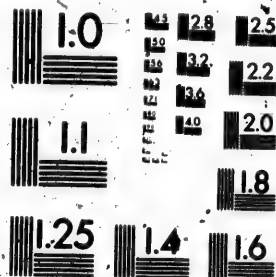

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

Photographic
Sciences
Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

1.0
1.6
1.8
2.0
2.2
2.5

1.0
1.6
1.8
2.0
2.2
2.5

naast bij den ingang staat, heeft de gedaante van eenen halven cirkel en bevat de cellen, de keukens, de spijkamer enz. In het achterste, met twee vleugels voorsiene gebouw heeft men de werkkamers. Het hoofdoogmerk van deze stichting schijnt mij niet zoo zeer sedelijke opleiding, als wel het gebruiken der gevangenen tot arbeid te zijn. Dat men alleen lieden opneemt, die, als het Blanken zijn, tot twee, als het Negers zijn, tot acht jaren zijn verwezen, toont reeds aan, dat men voor de moeite, welke men aan de gevangenen besteedt, betaald wil worden. Er bevonden zich in het gesticht honderd vijf en tachtig mannen en veertien vrouwen. De zwarte mannen zijn alle vrije. Slaven komen zelden herwaarts, wíl zij zelden misdrijven begaan en ook, wanneer zij dat doen, gezwcept, gehangen of verkocht worden. Dat men er zich in dese gevangenis wel niet op toelegt om mededeeling onder de gevangenen te verhinderen, spreekt van zelve. Ja men schijnt daaraan hier ook geen groot belang te hechten.

DRIE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Petersburg. Halifax. Fayetteville. Camden.
Aankomst in Columbia.

Op den zevenden reed ik, in den namiddag, met de postkoets naar *Petersburg*, waarheen men twee en twintig mijlen rekent. Binnen kort zou er een spoorweg geopend worden, doch ik moest mij nog op eenen slechten landweg laten slingeren en zwaaijen. Ik had mijne plaats op de buitenzijde genomen en vond daar op de plek naast mij een' Ier, hij den nieuwen spoorweg in bediening, die heel wat vocht scheen binnen te hebben, en op de derde plaats eenen Dr. Med., die regelregt van *Texas* was gekomen en den Ier zocht te overreden om derwaarts uit te wijken. De tegenwerpingen van den Ier, die geheel niet met *Texas* was ingenomen, zocht hij door kwinkslagen belagchelijk te maken, maar de Ier wist hem kostelijk bescheid te geven. Hij intusschen verliet ons ter helfte van den weg vóór zijne woning, waar vrouw en kinders aan de deur stonden om hem te verwelkomen. Het huisje gaf blijken van welvaart. Het weder was nu zeer zacht en de reis aangenaam, maar de weg zonder eenig fraai uitzigt, meest door een woud leidend, dat op

eenige plaatsen schoone groote boomen aanwees, maar eene streek lang door eenen hevigen storm was omver gerukt; wat een droevig gezicht opleverde. Niemand had zich de moeite gegeven om de gevallen stammen weg te schaften en alles lag in de grootste verwarring dooreen. Het was voor de eerste maal, dat ik het uitwerksel van een' orkaan in zulk eene uitgestrektheid voor oogen had. De breedte der door den storm ter neder geworpene woudstreek mag omtrent tien minuten bedragen hebben.

Wij kwamen in den nacht te *Petersburg*. Ik meende in eene kleine stad te zijn aangeland en het verbaasde mij uit dien hoofde te hooren, dat het twintig duizend inwoners telt. Het ligt aan eenen stroom, die zich in de *James rivier* uitstort, langs welken kleine Schooners uit zee opkomen. Zoo zag ik er zelf een liggen, toen wij in den nacht de brug over reden. Het was mijn plan om den volgenden morgen de stad zoo wat te gaan bekijken, om voor het minst het Noord-Amerikaansche *Petersburg* te leeren kennen, daar ik het Russische niet had gezien. Doch het weder was zoo slecht, dat ik in de herberg bleef tot aan den aftogt der karren, welke ten negen ure in den morgen plaats had. De spoorweg was naast aan de herberg, en ik behoefde alzoo niet ver te gaan. Ik vond de inrigting der, even als de postwagens gemaakte, met banken voor vier personen voorzien koetsen, juist niet zeer gepast. Ik had voor mij eene zitplaats op de middelste bank gekozen om een uitsigt door het venster te hebben, doch moest daar zonder leuning zitten. Zeer lang kwamen mij de zestig mijlen tot *Blakli*

aanwees,
igen storm
gezig op-
te gegeven
en en alles
Het was
erksel van
voor oogen
ter neder
en minuten

reburg. Ik
ngeland en
vooren, dat
iet ligt aan
rivier uit-
uit zee op-
toen wij
et was mijn
ad zoo wat
het Noord-
ennen, daar
h het weder
rg bleef tot
n negen ure
oorweg was
e alsoo niet
r, even als
n voor vier
zeer gepast.
de middelste
t venster te
uning zitten.
n tot *Blakli*

voor, waarvoor wij omtrent vijf uren onder weg waren. Naar het scheen, hadden wij te vele karren met goederen mede te slopen. In weerwil van onzen langzamen gang werd intusschen een onzer reisgenooten, die aan eene pleisterplaats was uitgestegen en zich niet ter regter tijd weder bij ons bevond, achtergelaten, waarover zijne makers, vier jonge kooplieden, zeer gramstorig waren. Waarschijnlijk moest hij verscheidene uren wachten, eer hij kon nakomen, en vermogt hij alsoo zijne vrienden niet weer in te halen. De weg bragt ons door eene zeer weinig betekenende streek. Ik zag hier de eerste katoenvelden, dat wil zeggen: ik zag de overblijfsels der heesters van vorige jaren. De overige landen waren met vreemd koorn beplant. Alles kwam mij zeer armelijk voor, zoowel de akkers als de huizen, die over het geheel niets dan ellendige barakken waren. Ook vond ik de wouden, van welke de beschrijvingen van BASIL HALL groote verwachtingen bij mij hadden opgewekt, niet buitengewoon. Ik zag weinige schoone boomen. De onde dikke stammen waren meest geheel of omtrent dood. Wij kwamen door eenige vrij moerassige straken, waar de vele altijd groene struiken het aanlokkelijkst waren. Voor het overige was de zandige grond, met verstorven boomstammen en zwarte modderpoelen bedekt, niets, dat verheuging wakte.

Van *Blakli* reden wij in de stage naar *Hallifax*, waar wij in eene veerpont de rivier *Rennob* werden overgezet. Deze rivier is vrij belangrijk en de stoombooten schijnen uit zee tot hier hante komen. Althans zag ik er naast het veer eenig

afschoon van geringe grootte, liggen. Te *Halifax* nam ik eene plaats in den postwagen, welke op *Fayetteville* rijdt. Ons gezelschap, dat uit negen passagiers bestond, was vrij gemengd, maar bevatte niet vele lieden van beteekenis, onder deze ook eenen slaaf, den bediende van één der reisgenooten. Ik vond ook de vier kooplieden, van welke ik straks gewaagde, weder. Zij begaven zich nu namelijk van *New-York*, waar zij inkoopten te doen hadden, op hunnen terugtocht naar *Georgia* en *Alabama*. Twee mijner reisgezellen waren medeleden van het Congres, die er veel toe bijdroegen om ons onderhoud te verlevendigen. Wij kwamen op onzen weg door *Raleigh*, de hoofdstad van *Noord-Carolina*, dat wel niet eigenlijk eene stad te noemen, maar eene zeer aardige en behagelijke plaats, eerst in hare opkomst, is. Ik had den tijd om nog vóór den eten het Staatsgebouw, het zoogenaamde *Capitool* van buiten te gaan zien, welke ligging, op eene over den omtrek wat vooruitstekende hoogte, ten uitersten gunstig is en den indruk, dien het maakt, verhoogt. Men moet het den Amerikanen toestemmen, dat zij aan hunne gebouwen steeds eene gepaste ligging weten te geven. Zeker valt het hun gemakkelijk eene goede plaats daarvoor uit te kiezen, zoo ver de grond zonder bedenking of groote kosten te bekomen is. Van vele gebouwen in de Vereenigde Staten is dan ook de ligging het grootste voorregt. Het *Capitool* in *Raleigh* is gelijk aan dat in *Washington*. Het bestaat uit een middelgebouw en twee vleugels, welke laatste zeer kort en betrekkelijk korter nog, dan die in *Washington*, zijn; en zij verliezen

Halifax
 welk op
 uit negen
 naar be-
 der dese
 der reis-
 en, van
 begaven
 r zij in-
 terugtegt
 ner reis-
 ges, die
 te ver-
 weg door
elina, dat
 maar eene
 t in hare
 vóór den
Capitool
 op eene
 ogte, ten
 dien het
 merikanen
 wen steeds
 Zeker valt
 s daarvoor
 bedenking
 vele gebou-
 k de lig-
 el in *Ra*
 Het be-
 vlengels,
 korter nog,
 zij verliezen

voor het overige nog aan lengte door de aan beide kanten aangebragte galerijen, die zoo ver voornit komen, dat zij aan het geheel bijkans den vorm van een kruis geven. Het gebouw is uit graniet opgetrokken en met weinige verfraaijingen voorzien, buiten de vier pilaren aan iedere galerij. Van het binnenste, voor welks opbouw nog niets gedaan was, kon ik niets zien. Het geheel zal, als het af is, het stadje eere doen en veel tot deezelfe verfraaijng bijdragen.

In *Fayetteville*, waar wij, na eene reis van twee nachten en eenen dag, gekomen waren, had ik wel lust eenen dag uit te rusten. Doch, daar ik vreesde in de naastvolgende koets geene plaats te bekomen (want, gelijk ieder weet, hebben de reizigers, die van verder af komen, altijd den voorrang,) en de plaats mij weinig schoon aan te bieden om mij voor een langer verblijf schadeloos te stellen, zoo besloot ik dadelijk voort te reizen. Ik weet niet, of *Fayetteville* door eene bijzondere aanleiding aan haren naam gekomen is. Men heeft in de Vereenigde Staten meer steden, die naar dezen Vrijheidsheld zijn genoemd geworden; want het volk houdt de gedachtenis van dezen man grootelijks in eere.

Tusschen deze plaats en *Camden* hadden wij dikwijls eenen zeer slechten weg. Wel was de straat tot hiertoe nooit goed geweest; wij waren evenwel nog altijd tamelijk voornit geraakt. Doch nu werden wij daarentegen van den koetsier, die duchtte, dat wij zouden omvallen, in den avond versocht uit den wagen te klimmen en verscheidene mijlen te voet te gaan, en moesten wij ons menigmaal door dikken modder heen werken. Een

goed souper tegen twaalf uren, middernacht, hielp ons intusschen de uitgestane moeilijkheden ras vergeten. Wij verlieten hier *Noord-Carolina* en betraden den grond van *Zuid-Carolina*, welke zich aan het sand deed onderkennen, zoodat wij nu althans tegen het omvallen vrij wel verzekerd waren. De regen had den weg vast gemaakt, en wij kwamen alsoo zeer goed van de plaats. Wij bevonden ons thans op eenen zoogenamdten natuurlijken weg (*natural road*), dat wil zeggen: wij reden midden door een woud, waar tot herstelling van den weg verder niets gedaan was, dan dat men de boomen had omgehouden. Vele evenwel stonden nog zoo na aan beide kanten, dat de wagen maar even kon doorkomen, en wij dikwijls zelfs de aan beide zijden hangende lantaarns moesten wegnemen, om ze niet, door het stooten tegen één' der boomen, te verliezen. Bij het altsien moest men altijd, als men geenen gevoeligen slag op het hoofd wilde hebben, wel acht geven, of er niet weder een boom kwam. Deze (aan die in de *Märk-Brandenburg* gelijke) wegen zijn voor het overige, bij niet te droog weder of na eenen regen, zeer goed en geven het voordeel, dat men niet gestooten wordt. Zeker moeten zij geene diepe sporen hebben, 't welk men nogtans daardoor voorkomt, dat men telkens nieuwe maakt. Te *Camden*, een allerlieft aangenaam steedje, zag ik het gedenkteecken van den heer *VAN KALE*, die, in den Amerikaanschen vrijheidskrig, in eenen slag viel, welke gansch in de nabijheid der stad tegen de Engelschen geleverd werd. Hij was een Pruis, uit de School van *FREDERIK den Grooten* en had, als vrijwilli-

ger, den Amerikanen zijne diensten aangeboden. In den avond van den derden dag kwamen wij in Columbia aan. Wij hadden, in driemaal vier en twintig uren, omtrent drie honderd mijlen afgelegd en alsoo juist niet snel gereisd, vooral daar wij niet veel tijd met aanleggen aan de pleisterplaatsen verloren hadden. Ik had voor het overige de bezwaren niet zoo aanmerkelijk gevonden, en was den volgende morgen zoo frisch en monter, alsof ik eene geheele week had uitgerust.

VIER EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

*Columbia. De huis-slaven. Kolonel HAMPTON.
Paardenteelt. Het Kranksinnigen-huis.
Botanische uitstap.*

Met het logement in Columbia had ik alle reden van tevreden te zijn. Kamer en eten waren goed, ofschoon ik van het laatste niet veel zeggen kan, daar ik meest buiten spijde, maar evenwel voor hetzelfde betaalde, gelijk dit hier te lande gebruikelijk is. Mij bevreemde het gedrag van een' kleinen Negerknaap, die mij na het souper het licht op mijne kamer bragt. Terwijl ik mij bezig hield met mijne schrijfbenooddigheden uit te pakken, bleef de knaap rustig in de kamer,

I. DEEL

hoewel ik hem gezegd had, dat ik hem niet meer noodig had, en zag nieuwsgierig naar de zaken, welke ik uit den koffer op de tafel legde. Vooral trok het schryven, dat vrij nieuw voor hem scheen te wesen, zijne aandacht. Zijn vriendelijk, vertrouweljk voorkomen beviel mij en ik hield mij een' geruimen tijd met hem op. Ofschoon ik nu reeds een' tijd lang in Slavenstaten had gezeeld, zoo had ik toch eigenlijk nog maar weinige gelegenheid gehad, slaven op te merken, en het gedrag van dezen knaap was voor mij een uitlokkend voorwerp van beschouwing. Kruipend en slaafsch was het in het geheel niet, maar veel eer hoogst vrij en onbevangen, zoo als ik dit later ook bij volwassene slaven opmerkte. Die menschen sluiten zich gemakkelijk aan, zijn nieuwsgierig en vragen gaarne, doch zijn in het algemeen geene oplettende dienstheden, en men moet zich gewis de grootste moeite geven om van hen goede bedienden te maken. Zij beminnen den arbeid niet en ook den meesten tijd hebben zij niet veel te doen. — Ik spreek hier, wel te verstaan, van de huisslaven, van welke men er gewoonlijk meer heeft, dan men eigenlijk behoeft, en aan wie men uit dien hoofde niet veel werk opdraagt. Verblijdend is de zich dikwijls openbarende onderlinge gehechtheid van heeren en slaven. Het gevoel van het in eigendom toebehooren oefent eenen natuurlijken invloed uit en wordt nog versterkt, als de slaaf in huis geboren is. Hoe voornameer de heer is, des te voornameer acht zich de Neger, en dit gaat zoo ver, dat de slaaf van een' rijk man zich voor beter houdt, dan dien van eenen armen, ja van eenen

m niet meer
r de zaken,
ge. Vooral
v voor hem
vriendelijk,
en ik hield
Ofschoon ik
ten had ge-
maar weinige
ten, en het
een uitlok-
Kruipend en
maar veel eer
ik dit later

Die men-
sijn nieuws-
id het elge-
en men moet
om van henz
eminnen den
d hebben zij
, wel te ver-
men er ge-
lijk behoef-
et veel werk
ikwijls open-
n heeren en
ndom toebe-
vloed uit en
huis geboren
des te voor-
gaat zoo ver,
h voor beter
ja van eenen

armen blanken man. De Negers voeren de namen hunner heeren, en onder elkander nemen zij derselver toon en manieren aan, welke zij op een hoogst-belagchelike wijze naipen. Zoo geven zij b. v. partijen en zenden elkander daartoe schriftelijke uitnoodigingen. Doch daar zij niet lezen kunnen, zoo zijn de heeren verplicht, de kaartjes voor hen te lezen, die waarschijnlijk ook door Blanken voor geld geschreven worden. In *Zuid-Carolina* is het ten uitersten streng verboden, aan de slaven lezen of schrijven te leeren, en dit verbod is in den jongsten tijd, ten gevolge der door de pogingen der *Abolitionisten* verwekte beweging, nog scherper geworden.

Columbia, een vriendelijk, volkrijk steedje, is de zetel der regering van den Staat *Zuid-Carolina* en bevat ook een *Collegium*. Zoodra mogelijk zocht ik een' der Professoren van dit gesticht, Dr. LINNEN op, mij uit *Duitschland* bekend. Hij ontving mij als eenen ouden vriend met de gewone hartelijkheid, en ik bragt den meesten tijd van mijn verblijf in *Columbia* in zijn gezelschap door. De gebouwen van het Collegie zijn in een groot, in muren besloten vierkant vereenigd, zonder verder geschikte regelmaat, dan dat zij twee rijen vormen, die door een breed, met bloemen fraai beplante straat, gescheiden zijn. Daar het zondag was, zoo ging ik met Dr. LINNEN in de kerk van het Collegie, waar godsdienst gehouden werd naar de gebruiken der Biscop-pelijke Kerk. Maar het gezang verongelukte geheel, en, na de eerste misgeraakte poging, vergenoegde men zich met het lied te lezen. Tot het middagmaal reden wij naar het in den omtrek

gelegene landhuis van Kolonel HAMPTON, den zoon des Generaals HAMPTON, die zich in de Revolutie door zijne dapperheid zeer heeft onderscheiden. Mijn verlangen om den Kolonel te leeren kennen werd zeer gespannen door den edelen karaktertrek, welken mijn begeleider mij van hem verhaalde. Zijn vader, de Generaal, een bijzonder eigensinnig man, had, zonder allen grond, zijn groot vermogen van omtrent twee en eene halve millioen daalders aan zijnen zoon, den Kolonel vermaakt en de overige kinderen, drie dochters, onterfd. Dan toen na den dood des Generaals het testament geopend en gelezen was, nam het de Kolonel en verscheurde het, waarop, krachtens de nu in de plaats komende wet, het vermogen in vier deelen werd gescheiden. Zijne landwoning is met geene plantagie vereenigd. Een tuin, een grasperk en een eenvoudig, niet zeer ruim woonhuis, met verscheidene nevengebouwen, maken de geheele huising uit. Kolonel HAMPTON is een groot liefhebber van paardenrennen en besitter van verscheidene der uitstekendste hard-dravers in *Amerika*, van welke er één, *Kitty-Head*, bij de jongste draverij, welke eenige weken geleden in *Charleston* gehouden werd, den prijs behaalde. Ik zag vele paarden van hem in de stallen en op de grasige plaatsen. Zij schenen alle ten uiterste verpleegd te worden. De meeste zijn uit *Engeland* ingevoerd, eenige met paarden uit den bloede in *Amerika* verwekt. In het Zuiden heeft men voor het overige lang geene zoo goede paarden als in het Noorden, en er worden er daar eigenlijk geene gekweekt. Men voert ze meest uit *Kentucky* in; doch de beste

AMPTON, den
 ie sich in de
 r heeft onder-
 en Kolonel te
 en door den
 begeleider mij
 de Generaal,
 l, zonder allen
 ntrent twee en
 nen zoon, den
 kinderen, drie
 den dood des
 gelezen was,
 het, waarop
 nde wet, het
 scheiden. Zijne
 vereenigd. Een
 dig, niet zeer
 vengebouwen,
 onel HAMPTON
 rdenrennen en
 kendste hard-
 één, Kitty-
 e eenige weken
 rd, den prijs
 an hem in de
 . Zij schenen
 n. De meeste
 re met paarden
 wekt. In het
 ge lang geene
 orden, en er
 ekweekt. Men
 doch de beste

zijn in *New-England* te huis. De paarden van dat ras zijn dikwijls niet schoon, en meest niet sijn genoeg gebouwd, maar zij doen buitengewone diensten, en vele leggen in den draf van dertien tot vijftien mijlen in één uur af. Zij hebben veel vuur, zijn daarbij zeer handelbaar en vertoonen zelden gebreken, als halsstarrigheid en dergelijke. Bijzonder is het, dat men er zich onder den man zoo weinig van bedient, welligt zijn zij daarvoor niet zoo goed geschikt, als die uit *Kentucky*. In het Zuiden gebruikt men vele rypeerden; want men gaat bijna niet te voet, en alles wordt te paard gedreven. Men verwacht uit dien hoofde een schoon slag paarden te vinden, maar het gebrek aan weiden is nadeelig voor de paardenteelt.

In ons gezelschap bevond zich onder anderen een Dr. COOPER, een eerwaardig grijsaard, die in *Europa* geboren, maar sedert vele jaren burger in *Amerika* is. Hij had zich tot geneesheer gevormd en in *Philadelphia* zijn diploma verkregen. Maar hij heeft daarna zijnen eersten stand laten veran en is tot de rechten overgegaan. Thans is hij met eene verzameling der wetten van den Staat *Zuid-Carolina* bezig. Verder zag ik hier den Professor Dr. WOTT, een' der leeraars van het Collegium, nevens zijnen broeder Dr. WOTT, die zich in *Mobila* als praktiserend arts heeft nedergezet. Ongelukkig is Professor WOTT den volgende zomer, dien hij in het Noorderdeel der Vereenigde Staten doorbragt, bij het stranden der stoomboot *Home*, welke van *New-York* naar *Charleston* bestemd was, om het leven gekomen. Hij was een hoogst beschaafd, vrijzinnig man, en

de stichting heeft aan hem eenen degelijken leer-
aar, Dr. LIEBER eenen getrouwen vriend verloren.
Kolonel SINGLETON, een ander der gasten, her-
innerde mij door zijnen naam aan den, in COO-
PER's *Spion* voorkomenden SINGLETON, van
welken ik evenwel niet weet, of hij een ge-
schiedkundig persoon is. Het gezelschap bestond
alleen uit heeren; want Kolonel HANPTON is
weduwenaar, en zijne eenige dochter was niet te
huis. De disch onderscheidde zich door de pracht
van het tafelservies, maar was voor het overige
zeer eenvoudig. Men bleef lang zitten, bij goeden
wijn en levendig en aangenaam gesprek.

Ik sleet den avond bij Dr. LIEBER, wien ik,
gelijk hier van zelve spreekt, veel van *Europa*
moest verhalen, en wij bleven tot laat in den
nacht bijeen. Toen ik in de herberg kwam, vond
ik wel de huisdeur open, maar geen licht. In
de kamer van den waard lagen verscheidene sla-
ven snorkende op den grond, maar het was mij
niet mogelijk hen doet schreeuwen en schudden
te doen ontwaken, en ik adhte mij gelukkig eene
lamp te vinden, aan welke ik mijn licht kon aan-
steken. Als de slaap dier menschen niet geveinsd
was, om zich de moeite te sparen van mij een
licht te halen, wat zich anders van hunne traag-
heid wel verwachten laat, zoo was dezelve werke-
lijk diep te noemen. Voor het overige heb ik mij
meermal verward over de gemakkelijheid,
waarmede de Negers, ook op den harden vloer,
in korten tijd inslapen.

Den volgenden dag hadden wij onsaagszaam
weder; ik besloot derhalve nog in den avond van
denzelfen naar *Charleston* af te reizen. Vroeger

gelijken leer-
end verloren.
gasten, her-
en, in COO-
LTON, van
hij een ge-
schap bestond
HAMPTON is
er was niet te
door de pracht
het overige
n, bij goeden
tek.

n, wien ik,
van Europa
leat in den
kwam, vond
en licht. In
cheidene sla-
het was mij
en schudden
gelukkig eene
cht kon aan-
niet geveinsd
van mij een
hunne traag-
zelve werke-
ge heb ik mij
akkelijkheid,
narden vloer,

onsangenaam
en avond van
ten. Vroeger

bezocht ik nog eerst het Kranksinnigenhuis, dat hier voor eenige jaren door den Staat gesticht is. De gebouwen waren nog niet volkomen gereed. Er ontbrak b. v. een stuk in den ringmuur, van welke opening ettelijke kranken kort te voren hadden gebruik gemaakt om te ontsingten, waarna zij over de intusschen opgetrokken houten heining waren heengeklauterd. Naar het schijnt, mangelt het aan een toereikend getal oppassers, gelijk er daar dan ook slechts twee met zeven of acht slaven zijn. Het getal kranken is van omtrent veertig, die in vrij ruime cellen wonen. De kamers voor de kranken, die betalen, bestemd, kosten met eenen eigen oppasser nagenoeg zes honderd daalders. Deze kranken eten op hunne kamers, de overige in twee zalen, in de *souster-rains*, welke ik heet *onsangenaam*, vchtig en vuil vond. In den zomer worden de kranken op het veld bezig gehouden, maar in den winter heeft men niet veel voor hen te doen en blijven zij meest onregelaten aan zich zelve. De vrouwen helpen in de keuken en zijn aan het spaiwerk. Het verraste mij, te hooren, dat het gesticht zich zelf onderhield. De armen worden, naar het schijnt, door de kostgelden der rijken gevoed. Van den toren van het huis heeft men een fraai uitzigt over *Columbia*, dat zich met zijne, door boomen gescheidene halsen, zeer goed voordoet.

In weerwil van den regen, deed ik een wandeling naar een nabij gelegen woud om wat te Botaniseren. Het jaargetijde was evenwel nog te weinig gevorderd en ik vond maar ettelijke planten in bloei, waaronder de *houstia rotundifolia*, die

mij als eersteling eener Zuidelijke FLORA veel vermaak verschaft. Dit nogtans wekte te meer in mij een ongeduldig verlangen, op om, zoodra mogelijk, verder naar het Zuiden te komen. De omtrek van *Columbia* bestaat voornamelijk uit zandige pijnboomen- en eikenwouden. Op deze graden van breedte vindt men namelijk verscheidene eikensoorten, die tot in den armsten grond voortkomen, doch die zich gewis met onze majestueuse eiken niet laten vergelijken. Het sijn en blijven altijd slechts dunne en siekelijke stammen.

VIJF EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Reis van Columbia naar Charleston. De weg tot Brancheville. De spoorweg van daar tot Charleston.

Den dertienden Maart reisde ik des avonds ten negen ure met den postwagen van *Columbia* naar *Charleston*. Doch als een voorzigtig reiziger, met de Amerikaansche zeden wel bekend, had ik voor mij zene hoekplaats op de voorbank gekozen. Twee heeren, die het beter hadden willen doen, door zich van de hoekplaats op de achterbank meester te maken, werden door de aankomst van twee dames verplicht in het midden

IN NOORD-AMERIKA.

FLORA veel
te meer
om, zoodra
komen. De
namelijk uit
Op deze
k verschei-
nsten grond
onze majes-
Het zijn en
e stammen.

STUK.

n. De weg
van daar

des avonds
Columbia
gigtig reisi-
bl bekend,
voorbank
er hadden
laats op de
a door de
et midden

plaats te nemen. Wij waren negen in getal in eenen niet zeer ruimen wagen, zoodat wij zeer nauw zaten. Ik had het hoofd van mijnen buurman op mijnen schouder liggen en kon weinig slapen. Dan het weder was zoo zacht, dat ik den ganschen nacht het leder aan de zijde kon open houden en versche lucht genieten. Wij kwamen op eenen zandigen weg ten uitersten langzaam voorwaarts. Evenwel na de eerste dertig mijlen, waarvóór wij acht uren besteed hadden, bekwamen wij eenen beteren wagen en reden de laatste dertig mijlen in omtrent zes uren. Zoodra de dag aanbrak, zette ik mij op den bok bij den koetsier, die zeer goed zong en blies. Hij stamde af van eenen Duitscher uit *Pensylvanië* en had van zijnen vader vele Deutsche melodieën geleerd, hoewel hij de taal niet verstond. Voor omtrent vier jaren had hij zich in dezen omtrek op een stukje lands een huis gebouwd; waar hij, van zijn loon als koetsier en de opbrengst zijner velden, met zijne vrouw regt gelukkig en tevreden leefde. Hij had het voornemen wat geld te besparen en daarna naar het Westen te trekken of naar zijnen vader terug te keeren.

In *Oranjesburg*, een zindelijk dorpje, dat wel ligt met de dorpen in *New-England* mogt vergeleken worden, bekwamen wij een zeer goed ontbijt, dat zich vooral door goede koffij en wafelen onderscheidde en door de tegenwoordigheid eener heminnelijke waardia nog veel gewon. Het weder was aangenaam en mijne reis op den bok gaf mij veel genoegen. De plantengroei was hier verder gevorderd, dan in *Columbia*, en ik magt hopen weldra alles in blad en bloei te zien.

Wij reden door eenige wel bebouwde streken en kwamen verscheidene katoenplantingen voorbij, waarvan de woonhuizen meest, op eenigen afstand van den weg, achter boschjes en boomen verborgen lagen. Wij wierpen de nieuwsbladen, welke wij langs den weg hadden af te geven, in het voorbij rijden, zoo nabij mogelijk, aan den ingang der deur. Hoe men het bij regen maakt, dat zij niet nat worden, begrijp ik niet.

Tegen den middag kwamen wij in *Brancheville*, waar de spoorweg van *Augusta* of *Hamburg* naar *Charleston* doorgaat. De plaats is aan denzelfden haar ontstaan verschuldigd en heeft uit dien hoofde nog een woest, onregelmatig voorkomen. In de rondte vindt men slechts onafsienbare wouden van pijnboomen, en van bebouwd land is hier geen spoor te ontdekken. Er wonen hier ook enkel lieden, die met de baap te doen hebben en zich alzoo met geen landbouw bezig houden. In ééne betrekking onderscheiden zich spoorwegen zeer van kanalen. Terwijl de landstreek, door welke een kanaal geleid is, wordt bevolkt, daar dorpen ontstaan, de bosschen worden omgehakt, het land wordt ontgonnen, zoo verschaft een spoorweg aan het land, waardoor hij gaat, bijkans geen ander voordeel, dan dat van het meer gemakkelijke vervoer. Op de geheele baan van *Brancheville* tot *Charleston*, welke zestig mijlen lang is, en wel eveneens op de andere helft van den weg, tot aan *Augusta*, is er van bebouwd land niets te zien. Slechts aan de aanvangs- en eindpunten vertoonen zich de goede gevolgen van eenen spoorweg, terwijl daar steden ontstaan. Bij deze baan komt zeker nog,

streken en
en voorbij,
igen afstand
men verbor-
den, welke
en, in het
den ingang
kt; dat zij

Brancheville,
mburg naar
denselven
uit dien
voorkomen.
nafsienbare
dwd land is
vonen hier
doen heb-
ouw bezig
eiden zich
de land-
is, wordt
chen wor-
nnen, zoo
waardoor
dan dat
p de ge-
harleston,
eneens op
ugusta, is
lechts aan
zich de
rwijs daar
ker nog,

dat het meeste land, waardoor zij leidt, moeras
of zand is, zoodat het voor de bebouwing niet
veel belooft en desselfs bewoning ook nog wel der
gezondheid ligt schadelijk zou wesen. Een eigen-
aardig oversigt levert hier het spoor, dat men aan
deze en gene zijde van *Brancheville* mijlen ver
over den vlakken grond met het oog vervolgen
kan. De hooge pijnstammen aan beide kanten van
hetzelfde vormen bijna eene allée en doen zich,
langs eene wijde streek gezien, goed voort. Voor
het overige is deze baan, wegens de vele onge-
lukken, welke op dezelfde zijn voorgevallen, reeds
berucht. Men overthastte zich namelijk met den
aanleg en gaf daaraan, dien ten gevolge, de ge-
vorderde vastheid niet. De zwaarigheden, welke
men hier te overwinnen had, bestonden toch niet
in heuvels en dalen, maar in moerassen; over
welke de baan dikwijls mijlen ver, op eene hoogte
van zes tot twintig voet, moest worden heenges-
leid. In plaats van nu eenen dijk op te werpen,
waartoe men de aarde van de nabijliggende hoog-
ten op de baan zelf gemakkelijk had kunnen
aankleugen, vergenoegde men zich met palen in
te heijen en de balken, op welke de ijzeren baan
den zijn vastgemaakt, daarop te leggen. Een tijd
lang hield dat onderstel, maar na twee of drie
jaren begon het in te zakken en veroorzaakte veel
ongevallen. Een brandde een stuk van de baan
af, en, toen de machine in den nacht aan die
plaats kwam, zonk zij natuurlijk in het moeras.
Ten gelukke volgden haar de wagens niet, maar
werden zij van haar, zoo als zij in het moeras
vastzat, opgehouden. De Ingenieur werd bij die
gelegenheid gewond, maar de passagiers ontkwa-

men gelukkig. Alleen dat zij of lang zich moesten ophouden, tot dat het gat verholpen was, of verplicht waren, zich op eenen anderen wagen naar *Charleston* te begeven. In den jongsten tijd was de maatschappij, aan welke de spoorweg toebehoort, gehouden, al hare inkomsten aan desselfs verbetering te besteden; anders was hij in een kort verloop geheel bedorven geraakt. Buiten den gebrekkigen toestand van den weg zelf, gaf ook de onschtaamheid der voerlieden aanleiding tot verscheidene ongelukken. Zoo reden eens twee stoomwagens in den nacht tegen elkander in, wat natuurlijk eenen verschrikkelijken stoot gaf. De voorste karren werden verbrûseld, en vele lieden kwamen daarbij om. Dit had niet kunnen gebeurèn, als niet de eene voerman van zijn voorschrift was afgegaan, en de plaats om uit te halen vóór de nadering van den tegenkomenden stoomwagen had verlaten. — Onze togt ging gelukkig voort. Alleen viel er tegen den avond een heftige regen in, welke bijna den ganschen nacht aanhield. Wij legden de zestig mijlen van *Branchville* tot *Charleston* in vier en een half uur af, den tijd, welken wij tot aanleggen, uithalen en middageten behoefden, mede gerekend. Zoo landde ik dan in den avond van den veertienden Maart te *Charleston* aan, waar ik *Stewart's Hotel* betrok, met het besluit om mij hier van de ongemakken der laatste acht dagen wat te herhalen.

ZES EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

*Charleston, ligging en welvaart der stad.
De land- en gele koorts. De bouwwoede der
stad.*

Charleston is omtrent de belangrijkste stad in de Zuidelijke Staten aan den oever der *Atlantische zee*. Zij heeft eene zeer voordeelige ligging op eene smalle landtong, tusschen twee rivieren, *Ashley* en *Cooper*, en wordt van de opene zee door eene vrij ruime baai gescheiden, welke ingang door een fort verdedigd wordt. De landtong is eng en de stad strekt zich over derselver geheele breedte uit. Zij kwam mij zeer onderscheiden voor van alle steden, welke ik tot hertoe in *Amerika* zag, terwijl zij voor een gedeelte de eigenaardige gesteldheid van eene Zuidelijke stad vertoont, maar ook gedeeltelijk zich van *New-York* en andere steden door een onderwetsch aanzien onderscheidt. Het uitwendige der meeste steden in de Vereenigde Staten duidt welvaart en voorspoed aan, maar in *Charleston* zag ik, bij al het drukke leven en bedrijf aan de haven en in haren naasten omtrek, sporen van verval, en in de meer afgelegene straten ontwaarde ik vele bouwvallige huizen, zoo als men die in

andere steden zelden vindt. *Charleston* is eene der weinige steden, die niet toenemen in bevolking en vermogen. Haar handel schijnt niet meer te bloeijen als weleer, sedert mededingers haar den rang hebben afgewonnen. Ondertusschen moest de spoorweg in den jongsten tijd er veel aan toebrengen om haar weder nieuw belang te schenken. Daar toch de rivieren, aan welke zij ligt, hooger op niet meer bevaarbaar zijn en alle produkten te lande naar *Charleston* op de markt moeten komen, maar dit vroeger bij de slechte wegen dikwijls zwaar genoeg viel, zoo was het natuurlijk, dat vele produkten, vooral katoen, althans van in de nabijheid gelegene plantegieën, liever naar *Augusta* en *Savannah* verzonden werden. Nu moest de spoorweg de reis naar *Charleston* gemakkelijker maken. Hij evenwel werkte daartoe niet zoo veel uit, als men dārfde hopen, waarvan men ook wellicht de schuld aan slecht bestuur mag wijten, daar er dikwijls koopwaren lang bleven liggen. Nog tegenwoordig wordt de katoen van *Augusta* naar *Charleston* te water met stoombooten verzonden. Ware de haven van *Charleston* niet zoo veel beter, dan die van *Savannah*, zoo zou de eerste stad nog wel meer vervallen. De planters ontdoen zich voor het overige van hun katoen liefst met goede verzekering, terwijl zij hier dan ook goederen van allerlei aard met eene ruime konse goedkoop bekomen kunnen, wat niet het geval in *Augusta* is.

Aan het einde der landtong heeft men eene soort van wandeling aangelegd, welke evenwel geene schaduw heeft en waarvan men alsoo des zomers enkel in den avond gebruik kan maken.

In den winter zal dezelve buitendien weinig bezocht worden, daar aldan de stad verlaten is. Hier namelijk vindt het omgekeerde plaats, dat men des winters of in het begin der lente op het land gaat en den zomer in de stad doorbrengt. Te weten, het verblijf op het land is in den zomer voor de ingezetenen van *Charleston* en hen, die daar niet bestendig wonen, wegens de dusgenaamde landkoorts (*country fever*) ongezond. Willen dan de eigenaars van plantagieën een deel des jaars op hetzelfde vertoeven, zoo moeten zij daartoe den winter kiezen en, daar die zoo sacht is, zoo is het verblijf op het land gedurende denzelfden eer aangenamer, dan in de groote zomerhitte. De rijken sluiten, zoo mogelijk, het warme jaargetijde in de Noordelijke en in het midden gelegene Staten, waar zij gewoonlijk zoo lang blijven, tot de eerste vorst is ingevallen. De koude toch schijnt de nadeelige uitwerkselen der lucht te verdriven, zoodat men dan zonder alle gevaar terug kan keeren. De stad zelve is in den zomer zoo-gezond, als in den winter, en zij, die er den zomer overblijven, stellen zich daardoor aan geen gevaar bloot. Ook op vele naburige eilanden, waar vele ingezetenen van *Charleston* plantagieën hebben, kan men het gansche jaar door wonen. Slechts daar, waar rijst geplant wordt, aan de grenzen tusschen de heerschappij van het zoete en zoute water, bedreigt den blanken, die den zomer daar moet blijven wonen, zelfs bij alle mogelijke behoedzaamheid, de dood of een jammerlijk ziekelijk leven. Zelfs de Negeren kunnen den verderfelijken invloed van het klimaat op den duur niet wederstaan en vele worden

weggeraapt. Er valt niet veel tot lof van een land te zeggen, waar men, steeds van den dood vervolgd, van het land naar de stad en van de stad naar het land moet wijken en alleen met groote voorzigtigheid zijne klauwen kan ontkomen. Voor het overige openbaart zich de gele koorts van tijd tot tijd in *Charleston*, en zij allen, die de landkoorts ontvlieden willen, of des somers in de stad komen, storten zich dese in de kaken. Hier vervalt men dus werkelijk nit de *Scylla* in de *Charybdis*. Merkwaardig is de scheiding, welke tusschen de land- en de gele koorts in *Charleston* plaats heeft. De stad wordt door eene beek van het vaste land gescheiden, zoodat er slechts eene enkele kleine plaats tot onderling verband overblijft. Daar nu het water dezer beek ten deele zout, ten deele zoet is, en door de laatste eigenschap eenen neutralizerenden invloed bekomt, zoo gaat de gele koorts dese palen niet te buiten en betreedt zij het gebied der landkoorts niet, hetwelk aan den anderen kant begint. Zoo kan het dan gebeuren, dat in *Charleston* (want de huizen aan de oversijde worden gewoonlijk ook nog bij de stad geteld) te gelijk de gele en de landkoorts zich vertoont.

Voor het overige is de ondervinding, dat de gele koorts de grenzen van het zoute water nooit zou overschrijden, door sommige waarnemingen, — te weten in die gevallen, waarin zich eene besmettelijkheid schijnt ontwikkeld te hebben, — wel twiřfelachtig gemaakt. In de meeste gevallen evenwel heeft zij zich klaar genoeg bevestigd. In den jongsten tijd is men begonnen het binnenste van den Staat des somers te bezoeken;

van een land
en dood ver-
a van de stad
n met groote
komen. Voor
coorts van tijd
die de land-
ers in de stad
haken. Hier
Scylla in de
elding, welke
in *Charles-*
oor espe beek
dat er slechts
rling verband
zer beek ten
door de laatste
vloed bekomt,
niet te buiten
ndkoorts niet,
gint. Zoo kan
ston (want de
gewoonlijk ook
de gels en de

ding, dat de
te water nooit
ge waarnemin-
t, waarin zich
kkeld te heb-
In de meeste
genoeg beves-
begonnen het
s te bezoeken;

want in de hoogere deelen van denselven kan men zonder gevaar wonen en is men alleen op de laagste plaatsen aan afwisselende koortsën blootgesteld, welke men toch slechts als eene kleinigheid beschouwt. Wegens de schadelijke landlucht doet men ook in den zomer in *Charleston*, zoo als elders gebruikelijk is, geene pleiziertogten naar het land, maar rijdt men des avonds in de stad rond en naar de bovengenoemde wandeling, waar men, na de drukkende hitte van den dag, de frissche zeelucht kan inademen. Van deze wandelplaats strekt zich, langs de rivier *Cooper*, eene breede straat uit, waar men de meeste winkelhuizen vindt en aan dezelve stooten de kaaijen, waar de schepen aanleggen. De oever toch aan de overzijde der landtong is te ondiep; dan dat daar groote schepen zouden kunnen landen.

Enige straten van *Charleston* zijn schoon, breed en met boomen versierd tusschen de voet- en rijpaden. De meeste evenwel zijn niet geplaveid en bij morsig weder moeilijk te begaan, ofschoon de zandige grond spoedig weder droogt. De meeste woonhuizen bevinden zich in het bovendeel der stad. Evenwel heeft men er ook vele naar de zijden der *Ashley*-rivier, aan beide kanten namelijk der genoemde beek. Gewoonlijk zijn de woonhuizen van elkander en van de straat door grasperken en tuinen gescheiden. Dikwijls vindt men ook nog tuinen achter dezelve. Dit maakt de stad met eene bevolking van omtrent dertig duizend ingezetenen waarlijk tot eene plaats van vele beteekenis. De huizen zijn daarenboven aan eenen of aan twee kanten met *piassen* (lustprieelen, zwilengangen) voorzien, die meermaal ook de

gande verdieping innemen. Eenige der nieuwste zijn van baksteen gebouwd, doch de meeste van hout. Van binnen zijn zij gelijk de Noordse huizen ingerigt, doch zelden zijn zij meer dan twee verdiepingen hoog. De ééne straat, de *Koningstraat* genaamd, bevat bijna alle winkels, en hier verzamelen zich op bepaalde uren de schoonheden der stad, onder het voorwendsel van het eene of andere te gaan hoopen. 's Zomers is het meest gezocht uur in den vroegen morgen of in den laten avond. Ten tijde van mijn verblijf waren daar de meeste dames van één tot twee uren te vinden.

ZEVEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Charleston. *Het gezellig verkeer. De tafel.*

Het moet zeer aangenaam zijn in *Charleston* te wonen. Er heerscht daar vele gezelligheid, en groot is het aantal van beminnewaardige en behagelijke gezinnen en geslachten. Ik kwam juist niet in den besten tijd herwaarts, want in Maart begaven zich de eigenaars, gedurende den zaaijtd, doorgaans naar hunne plantagiën, om bij dezen hoogst-gewigtigen arbeid zelve tegenwoordig te

der nieuwste
de meeste van
de Noordcoho
zij meer dan
straat, de
alle winkels,
alle uren de
overwoud van
's Zomers is
en morgen of
mijn verblijf
den tot twee

OPDSTUK.

De tafel.

n Charleston
zelligheid, en
ardige en be-
k kwam juist
want in Maart
e den zaaitijd,
om bij dezen
genwoordig te

nijn; en dan keeren zij eerst omtrent het einde
van April of in het begin van Mei terug. Nog-
tans kwam ik in de gelegenheid enkele zeer schit-
terende gezelschappen bij te wonen, waar ik mij,
bij eigene aanschouwelijke ervaring, mogt overtul-
gen, dat men mij in het Noorden van de beval-
ligheid en beminnelijkheid der jonge dames in het
Zuiden niet te veel gezegd had. Toevallig ge-
beurde het, dat ik op twee aaneenvolgende avonden
juist twee zeer verschillende bijeenkomsten bezocht. In
den eenen vond ik de *Association* vergaderd,
welke wellicht in *Charleston* meer dan elders in
eenige stad der *Unie* heeft in te brengen, en den
volgenden dag nam ik een zeer bezocht bal
bij, waar zich bijna niemand dergenen bevond,
met wie ik den dag te voren in kennis gebracht en
in aanraking was gekomen. Aan de eerste plaats
vond ik de beide Senatoren CALHOUN en PRES-
TON weder, die, tot dankbetuiging voor hunne
redevoeringen en werkzaamheden in den Senaat,
van hunne medeburgers met een diner ontvangen
en vereerd werden, zoo alq dit gewoonlijk plaats
heeft bij het einde van het Congres. Tot mijne
schande moet ik bekenen, dat het mij meer
genoegen gaf, mijne kennismaking met de daar
insgelijks aanwezige dochters dier beroemde staats-
mannen, dan met hen zelve, aan te binden.
In dit, voor het overige niet zeer talrijke gezelschap,
kon men vele dames schoon noemen. Be-
paaldelijk onthrak het haar niet aan datgene,
waardoor de Zuidelijke Schoonen zich van de
Noordelijke onderscheiden, ik meen volle, wel-
gevende vormen, yverige zogen en een levendig
Het schijnt mij geene gemakkelijke zaak

zijn; ergens in eenige stad der wereld eenen door schoonheid en beminlijkheid even uitstekenden kring bijeen te brengen, als ik hier yfrenigd zag. De gemakkelijkste en aangenaamste toon heerschte daarin algemeen. De gemaakte schikkingen tot onderhoud der gasten waren wel van geen belang, maar het ontbrak aan lust noch liefde; en wij dansten naar het klavier even zoo gaarne, als naar de beste muziek. Het bal werd met een' *Cotillon* gekroond, dien ik met eene Duitsch sprekende Amerikane, de dochter van den gewezen Amerikaanschen Consul in *Petersburg*, danste. In het andere gezelschap was het getal der gasten veel grooter. Men maakte van de *piassa* der bovenste verdieping voor eene balzaal gebruik; en buitendien werd er ook nog in twee andere kamers gedanst, maar desniettegenstaande was het naauwelijks mogelijk door te dringen. Ik vond maar weinige bekenden en voelde mij niet opgewekt om nieuwe kennissen te maken. De ellendige muziek werd door drie Negers uitgevoerd, van welke er twee de viool speelden en de derde als hoofd-instrument, dat de zich nu en dan in verscheidene maten verliezende viool weder in het spoor bragt, de tambourin sloeg. De meeste aanwezigen schenen zich zeer te vermaken, en een souper, dat zich door eenen kwistigen overvloed van alles, wat ik tot hiertoe van dien aard gezien had, onderscheidde, volmaakte het geheel in de oogen der eetgragen op eene waardige wijs. Ik begrip niet, hoe het mogelijk zij, twee honderd en vijftig personen met oesters, wildbrad, champagne, rijnwijn enz. in eene toereikende mate te bedienen. Maar de hongerigste eters en de dor-

stigste drinkers deden te vergeefs hun best om de schatten van den disch uit te putten. Om mijnen lezers eene voorstelling van het gedrang te geven, heb ik maar te zeggen, dat verscheidene gasten op den trap, die naar de eetzaal leidde, een half uur moesten wachten, eer zij konden binnen komen. Lieden, bij wie de grondregel geldt, « hoe meer gasten, zoo veel meer onderhoud, » moesten zich op dit bal ten hoogsten vermaakt hebben.

Meermaal nog had ik gelegenheid de gastvrijheid der Charlestonners, waarvan de lof door alle reizigers, die door dit deel der Vereenigde Staten gekomen zijn, wereldkundig is gemaakt, bij ervaring te leeren kennen; en ik stem met dien lof volkomen in. Van het gezellige verkeer op de landhuizen, van welke er vele aan de beide rivieren liggen, hoorde ik vrij wat verhalen. Vooral deed men mij van zoogenaamde oesterpartijen eene aanlokkelijke beschrijving, welke mij, als eenen oestereter, dubbel boeide. Men vaart des morgens in den ebbe-tijd in kleine aken naar eene oesterbank, welker bewoners men, door middel van lange ijzeren scharen, losmaakt. Men eet de vangst of op de plaats, of bereidt daarvan aan den oever eenen maaltijd, welke met de spijsen en dranken, die men heeft mede gebragt, tot een volkomen diner wordt toegeerigt. Voor eenen lekerbek is *Charleston* geen verblijf om te versmaden. Ten gevolge toch van het levendige verkeer tusschen het Zuiden en Noorden heeft men hier eene grootere keus van verscheidene voortbrengselen, vooral van vruchten. Hier leerde ik, onder andere, de bananen kennen, die van *Cuba* naar

Charleston gebragt worden. Onder de in het land zelf geteelde groenten mogt ik vooral schatten de knollen van den *convolvulus batatus* (zoo genaamde soete aardappelen) die in smaak met de kastanjes overeenkomen, maar malscher, meliger en sappiger zijn en veel meer het weefsel eener pitvrucht, dan deze, hebben. Met de schildpadden en de van dezelve toebereide geregten heeft men hier ook vele gelegenheid bekend te worden. Soepen en coteletten zijn de gewone vormen, onder welke dit dier op tafel komt. Ongelukkig kon ik niet ontdekken, door welke eigenschappen desselfs vleesch in zoo grooten naam gekomen is, en, hoewel ik zonder vooroordeel aan het werk ging en de proef menigwerf herhaalde, zoo velde mijn gehemelte toch altijd hetzelfde oordeel, dat namelijk de soep van eene schildpad tot de lekkernijen niet behoort. In ons logement waren wij, met opzigt tot het eten, juist niet best verzorgd. Wat wij bekwamen was goed, dikwijls voortreffelijk, maar wij bekwamen te weinig. Bijzonder bielde de waard ons zeer kort in het dessert, dat wij maar tweemaal in de week verkregen. In den gang van het huis zagen wij altijd kalkoensche hanen, rheebouten en andere uitgelezene zaken hangen, maar zij kwamen zelden op tafel. Op andere plaatsen, behalve in het binnenste des lands, kon ik aan de herbergtafels nooit over gebrek aan eten klagen. Veeleer waren de tafels gewoonlijk overladen, en een man van gezonden eetlust vond altijd genoeg voorhanden.

ACHT EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Charleston. *Dr. HOLBROOK. Geneeskundige scholen. Openbare stichtingen. Dr. BACHMANN. AUDUBON. Een brandend schip.*

In Charleston maakte ik verscheidene belangrijke kennissen, vooral met beminnaars der natuurkundige wetenschappen. Aan Dr. HOLBROOK, die zich door een, bij bladen uitkomend werk over de *Reptilien* van Zuid-Carolina en Georgia, eenen naam verworven heeft, 'vond ik een' hoogst beschaafd natuuronderzoeker en geneesheer. Ongelukkig zijn, hier te lande, mannen van dien stempel wat al te zeer aan zich zelven alléén overgelaten, en hebben zij alsoo bij de uitgave van dergelijke werken met groote swarigheden vaak te kampen. Ja het valt hun niet zelden moeilijk eenen drukker te vinden, ook wanneer zij voor tekst noch teekeningen een honorarium verlangen. Dr. HOLBROOK was verplicht het genoemde werk voor zijne rekening uit te geven, en het is meer dan twijfelachtig, of hij daarbij zijne onkosten wel zal kunnen dekken. Deze natuuronderzoeker is ook onderwijzer aan eene der beide hier zijnde geneeskundige scholen. Sedert eenige jaren heeft er namelijk eene scheuring in de oude geneeskundige

school plaats gevonden, en uit de brokken derzelve zijn twee nieuwe scholen gevormd, van welke de eene, bij welke Dr. HOLBROOK werkzaam is, zich in beteren toestand bevindt, maar de andere op eenen zwakken grondslag rust. Daar bij de eerste de vacantie reeds begonnen was, zoo kon ik van dezelve niets te zien bekomen. In de laatste woonde ik de slotplegtigheid bij. — In de niet zeer talrijke zamenkomst maakten de dames, gelijk doorgaans bij zoodanige gelegenheden, de meerderheid uit, en er bevonden zich vele onder haar van jeugdige jaren. Het aantal der studenten was gering, welligt niet meer dan twintig, van welke er zeven Doctoren gemaakt werden. De plegtige handeling werd met gebed en muziek geopend. Daarop volgde eene redevoering van een' der Doctorerenden, die misschien niet kwaad was, maar slecht werd voorgedragen. Na dezen jongen man trad de President op en hield eene gansch smakeloze redevoering. Hij begon met hoogst overdrevene lofspraken op de zeven nieuwe Doctoren, verbond daaraan eene hulde der stichting en eindigde het eerste deel zijner rede met eene lofverheffing van den Professor der Chemie. In het tweede deel handelde hij van de betrekking van eenen jongen arts tot het publiek, in sedelĳk en wetenschappelĳk opzigt, en vermaande hij de jonge lieden, dat zij, hoewel uitstekende, vol talenten, vlijtig en zich mogende verheugen in de beste onderwijzers, zich evenwel niet voor volmaakt houden, maar met studeren voortgaan moesten. *« Study and be great, die and be glorius ! »* (oefen u en word groot, sterf en word beroemd !) hield hij hun als grondregel vóór. De

brokken der-
evormd, van
BROOK werk-
evindt, maar
dag rust. Daar
nnen was, zoo
omen. In de
bij. — In de
n de dames,
genheden, de
ch vele onder
der studenten
twintig, van
werden. De
n muziek ge-
ring van een'
et kwaad was,
dezen jongen
eene gansch
met hoogst
nieuwe Doc-
der stichting
de met eene
Chemie. In
de betrekking
k, in zedelijk
naande hij de
stekende, vol
heugen in de
iet voor vol-
en voortgaan
die and be
sterf en word
gel vóór. De

formaliteiten der Promotie waren ten nitersten eenvoudig. Drie der jonge lieden werden bij name opgeroepen en plaatsten sich voor den kathedr van den President, die hun eenige Latijnsche stellingen voorlas en hun dan hunne diplomaat overgaf. De plegtigheid werd met een gebed be-
sloten.

Van de overige stichtingen in *Charleston* onderscheid ik het Marmer-Hospitaal, dat alleen voor de verzorging van zieke matrozen bestemd is en gedeeltelijk uit derzelver bijdragen onderhouden wordt. Bij hunne aankomst in de haven betalen zij eenen halven daalder, en verkrijgen zij daarvoor het regt van opneming, in geval, dat zij ziek worden. Het gansche huis is met galerijen omgeven, waarop de kamers haren uitgang hebben. Alles was zorgvuldig zindelijk gehouden en maakte eenen zeer aangename indruk. Het Armhuis daarentegen is in eenen slechten staat en vordert verbeteringen. In hetzelfde geval bevinden sich de Gevangenis en het Werkhuis. In het laatste brengen de eigenaars de slaven, die zij wenschen te verkoopen. In den hof zag ik werkelijk eene menigte dier ongelukkigen bijeen. Mannen, vrouwen, kinderen, allen door en onder elkander. Wat mag dat daar voor een leven zijn!

Hoogst nuttig en aangenaam was mij de kennis-
making met Dr. BACHMANN, die Predikant bij de Duitse Luthersche gemeente in *Charleston*, maar ook te gelijk een vlijtig natuuronderzoeker is, en zich wel bij voorkeur met de Zoologie, maar ook veel met de Botanik bezig houdt, 't welk mij juist toen voornamelijk aan hem boeide,

daar ik van mijn verblijf in deze deelen der Unie mede tot het verzamelen van planten gebruik wilde maken. AUDUBON, die het prachtwerk over de Amerikaansche vogels heeft uitgegeven, een boezemvriend van BACHMANN, in wiens woning hij meest den winter doorbrengt, had helaas *Charleston* voor weinige dagen verlaten, zoodat ik hem nu niet meer kon bezoeken. De Regering der Vereenigde Staten had namelijk een schip, volkomen uitgerust en bemand, voor vier maanden tot zijne beschikking gesteld, en hij had met het bepaalde plan om de Natuurlijke Geschiedenis van *Texas* te onderzoeken, in het geleide van verscheidene wetenschappelijke vrienden, die hem in zijne verzamelingen behulpzaam wilden wezen, eenen togt naar den Mexicaanſchen zeeboezem aangevangen. Voor eenige jaren had de Regering denzelfden natuuronderzoeker een volmaakt uitgerust schip toevertrouwd om *Florida* uit te plunderen. Hij bleef vijf maanden uit en de geheele onderneming kostte hem geen penning. Dr. BACHMANN heeft eene zeer talrijke verzameling van vogelen, welke alle Amerikaansche soorten, voor het minst alle, die AUDUBON in zijn werk heeft opgenomen, bevat. Hij was toenmaals met nasporingen over de verwisseling der haren en vederen bij verscheidene dieren en vogelen bezig, en geloofde deswegen op nieuwe waarnemingen gekomen te zijn. Ik verbaasde mij over de ongemeene werkzaamheid van dezen man, die, als een geliefd prediker, nog tijd vindt, om zijne liefhebberijen, welke hij tot zijne eigenlijke studiën gemaakt heeft, voort te zetten. Van de leden zijns gezins weet hij bij zijnen arbeid zich

intusschen wel te bedienen. Zijne dochters schil-
deren en botaniseren en zijne zonen jagen voor
hem. De planten, welke men bij de vogels altijd
op AUDUBON's tafels vindt, worden van zijne
susters vervaardigd. Dr. BACHMANN is uit het
Duitsche Zwitserland afkomstig. Zijn vader
woonde in den Omtrek van *Bern*, of wel in *Bern*
zelve, en ik werd nagenoeg als een landsman van
hem ontvangen.

In één opzigt heeft *Charleston* mij niet vol-
daan. Ik vond de stad namelijk te veel van het
land gescheiden, terwijl het water haar bijna van
alle kanten omgeeft, zoodat slechts eene enkele
straat naar het achter haar liggende land leidt,
en ik bij mijne uitstapies in de omstreken altijd
tot denzelfden weg mij moest bepalen. — Kort
voor mijne afreis bekwam ik nog een vrij zeld-
zaam schouwspel te zien. Een schip, dat met
katoen geladen in de haven lag, geraakte des
nachts in brand, en in korten tijd sloeg de vlam
overal zoo ver uit, dat er maar weinig van de
lading gered kon worden. Het statige gezigt der
vlammen en de inspanningen der brandgasten om
te lossen, te redden, masten en touwwerk te
kappen enz. verschaften den toeschouwer, die
daar geen onmiddellijk belang bij had of deel aan
nam, een onwillekeurig vermaak.

NEGEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

*Afreis van Charleston. Terugsigt op de stad.
Het eiland Edisto en het Zeekatoen. Een
nacht onder den Zuidelijken Hemel. Aan-
komst in Savannah. De bouwvorden der stad.
Het spel. De kerken.*

Vrijdag den vier en twintigsten Maart verliet ik *Charleston* om mij verder naar het Zuiden te begeven en betrad ik eene naar *Savannah* vertrekkende stoomboot, welke des morgens ten negen ure afvoer. Het reisgezelschap was vrij talrijk en ik zag bij hetzelfde verscheidene heeren, die met mij in *Stewart's Hotel* geweest waren. *Charleston* komt, van uit de haven gezien, zeer goed uit. De vrij belangrijke schakel van schepen helpt den indruk der stad vergrooten. De achtergrond wordt door wouden, die op eene aangename wijze boven den vlakken voorgrond uitsteken, verhoogd, en eene menigte van eilanden geeft verscheidenheid aan het geheel. Ook het kleine fort, dat aan den ingang der haven ligt, doet zich goed voor. Palmetto-boomen (*chamerops palmetto*), geregeld voor den wal geplant, brengen eene eigene soort van ver-

schansing aan. Men zegt namelijk, dat deze soort van palmen een ongemeen taai hout hebben en in het geheel door geene kogels vaneen gespleten worden. Op de meeste dier eilanden zijn kleine witte huizen verspreid, welke eene zeer bevallige vertooning maken.

Nadat wij de haven verlaten hadden, zagen wij een statig Amerikaansch schip op ons aankomen, aan welks voorste gedeelte ik tot mijne verbazing de welbekende beeldtenis der Zwitsersche bemerke en alsoo het schip Zwitserland herkende, waarin ik de reis naar Amerika gedaan had. Den kapitein, wien ik op het dek zag omwandelen, riep ik mijnen groet toe, en hij scheen mij eveneens te herkennen, althans hij groette weder. Verder op kwamen wij het wrak van een voor korten gestrand schip voorbij, welks drie masten nog waren staande gebleven en boven de oppervlakte des waters uitstaken. De kust was den geheelen tijd over vrij nabij, maar zij is zoo vlak, dat men niet veel van haar zien kan. De zee was men of meer onstuimig en verscheidene der met ons reizende dames gevoelden zich onwel. Dit bedaarde nogtans, zoodra wij de rivier *Edisto* insliepen. Wij landden aan het eiland van denzelfden naam, op hetwelk de rijkste planters van zee-katoen wonen. Men wil, dat de vijfzig familieën, onder welke het land daartoe verdeeld is, rijker zijn, dan al de ingezetenen van *Charleston* te samen. Aan de landingsplaats stonden slechts twee weinig beteekenende woningen, maar de menigte der afstijgende passagiers, de massa van koopwaren en de vele gereed gehouden paarden en wagens gaven den rijkdom van het eiland genoeg

OPDSTUK.

t op de stad.
katoen. Een
temel. Aan-
rde der stad.

Maart verliet
het Zuiden
ar *Savannah*
morgens ten
hap was vrij
heidene hee-
dotel geweest
de haven ge-
grijke schakel
stad vergroo-
nden, die op
lakken voor-
menigte van
het geheel.
ingang der
palmetto-boe-
ld voor den
doort van ver-

te kennen. — Men heeft, wel te verstaan, twee soorten van katoen, ofschoon zij van denzelfden struik ontstaan; de zeekatoen namelijk (*sea island cotton* of *black seed cotton*) en de landkatoen (*upland* of *green seed cotton*). De eerste, verre weg de fijnste soort, welke veel langere en zachtere draden heeft en op het gevoel naar zijde gelijkt, kan alleen in de nabijheid der zee geteeld worden, en is tot de kusten van *Zuid-Carolina* en *Georgia* bepaald. Derselver kweeking is ten uitersten moeilijk en kostbaar en, trots den hoogten prijs, welke voor deze soort van katoen betaald wordt, brengt derselver bouw niet veel meer op, dan die van het *upland cotton*.

Nadat wij de reizigers, die op het eiland ons verlaten moesten, hadden afgezet, voeren wij de rivier weder uit, keerden naar de opene zee terug en zetten onsen togt voort. Een deel van den nacht bleven wij aan een klein eiland stil liggen, terwijl wij op den vloed moesten wachten om door eenen smallen zee-arm te kunnen varen. De nacht was schoon, statige maneschijn; alleen was het wat koel en ik moest mijnen mantel omdoen, toen ik met anderen mij op eene wandeling door het eiland begaf. Wij kwamen door een slavendorp, waarvan de hutjes aan beide zijden der straat stonden, die er tamelijk wel uitsagen. Onze weg bragt ons spoedig in de velden, zoodat wij ons verplicht zagen terug te keeren. In de verte hoorden wij het gezang der roeijers van eene der wegverende booten weërgalmen, hetwelk de stilte van den nacht op eene aangename wijze afbrak. Lang was ik in den aanblik des starrenhemels als verloren; welke door de ongewone plaatsing en de

pracht der gesternien eenen grooten indruk op mij maakte, en met de boomen van onbekenden vorm en de hutten van eigenaardigen bouwtraant met hare zwarte bewoners, welke mij omgaven, oorzaak was en aanleiding gaf, dat ik mij levendiger dan ooit, zelfs nadat ik later dieper naar het Zuiden was gekomen, onder de tropische luchtstreek en in het land der palmen en bananen verplaatst gevoelde.

Vroeg liepen wij den volgenden dag de rivier *Savannah* in. Het weder was somber, koud en vochtig en het verblijf op het dek niet zeer aangenaam, waarop evenwel de bekoring van nieuwe voorwerpen de nieuwsgierigen telkens al weder naar boven trok. Wij kwamen verscheidene groote Engelsche en Amerikaansche schepen voorbij, die te diep gaan om met volle lading naar *Savannah* te kunnen komen en hier voor anker blijven liggen, waar hun het overige op kleine schepen wordt nagebragt of afgehaald. De stad *Savannah* ligt omtrent achttiën mijlen van den mond der rivier, aan den zuidelijken oever derselve, op eene zandbank, die van twintig tot veertig voet boven het water uitsteekt. Van nit de rivier kan men van de stad niet veel zien, dewijl de huizen door eene rij aan den rand der afhelling geplante boomen vrij wat bedekt zijn, zoodat alleen de spitsen der kerktorens over den groenen omtrak henen reiken. Aan den oever lagen verscheidene schepen en onder deze vijf of zes stoombooten.

Terwijl ik den lezer deze stad binnen leidde, gedenk ik met genoegen aan mijn aldaar zeer aangenaam verblijf en de vele schoone uren, welke ik in de huizen harer gastvrije bewoners heb

doorgebragt. — Sedert den brand, welke in het jaar 1830 het grootste deel der stad verwoestte, zijn de straten regelmatig aangelegd. Breed en gest twee rijen boomen voorzien, hebben zij nu waarlijk een goed voorkomen. Onder de boomen bespeurde ik voornamelijk vele exemplaren van den *Pronk van Indië* (*Indian-Pride Mehlia Asedarah*). In de jongste tijden heeft men ook eiken, vooral altijd groene, en eens fraaije soort van kersenboomen met altijd groene bladen (*prunus carolinianus*) geplant. Talrijke, vierkante, met zorg onderhouden pleinen dragen veel tot verfraaijing der stad bij, en zij beviel mij over het geheel veel beter dan *Charleston*, dat, naar mijn begrip, te volkrijk is, dan dat ons de breedvoorige, zuidelijke bouworde, waardoor de afstanden zoo ongemeen groot zijn, daar gepast zou kunnen schijnen. De huizen in *Savannah* zijn over het geheel op dezelfde wijze gebouwd als in *Charleston*. Verscheidene onderscheiden zich gunstig door grootte en bevalligen vorm, zijn in den Toskaanschen stijl gebouwd en bevatten zeer gemakkelijke en ruime vertrekken. Welligt is evenwel het lichtgestel te nat en te vochtig voor de gips met overtogene wanden, en hout en baksteen waren daarvoor wel een meer dienstig materiaal.

In den namiddag na mijne aankomst woonde ik een spel, dat voor mij geheel nieuw was, bij, waartoe in *Savannah* iederen zaterdag twee gezelschappen of clubs te zamen komen, waarvan een der medeleiden bij beurten voor de verversching zorgt. Een bekende nam mij naar de speelplaats mede, welke achter de stad in een dennenboschje te vinden is. De voor het spel

de welke in het
stad verwoeste,
elegd. Breed en
hebben zij nu
der de boomen
exemplaren van
-Pride Mehlia
heeft men ook
ene fraaie soort
te bladen (pru-
nke, vierkante,
dragen veel tot
beviel mij over
ton, dat, naar
ot ons de breed-
daardoor de af-
daar gepast zou
Savannah zijn
gebouwd als in
erscheiden zich
vorm, zijn in
bevat ten zeer
Welligt is even-
ochtig voor de
out en baksteen
stig materiaal.
omst woonde ik
euw was, bij,
urdag twee ge-
omen, waarvan
oor de verver-
n mij naar de
le stad in een
voor het spel

benoedigde werktuigen zijn: een landmeters ketting,
twee kleine houten staven en platte koperen rin-
gen. De staven worden aan twee tegenovergestelde
zijden op behoorlijken afstand in den grond ge-
stoken en dienen voor doel, naar hetwelk met de
ringen wordt geworpen. De spelers verdeelen zich
in twee partijen, welke gewoonlijk iedere uit vier
of zes personen bestaan. Elke partij verdeelt zich
in twee helften, welke zich voor de beide doel-
einden plaatsen, zoodat er aan beide zijden even
veel van elke partij zijn. Nu wordt van het eene
doel naar het andere geworpen, en elk zoekt met
zijnen ring hetzelfde zoo nabij mogelijk te komen
en dat van zijne partij af te smijten. Hebben
allen geworpen, zoo alet men na, aan welke partij
de naaste ring toekomt, en ieder naastgeworpen
ring telt een punt, en gewoonlijk telt men tot op
tien. Van de tegenoverstaande spelers wordt
daarop naar het tweede doel geworpen, en bij
het tellen gaat men op dezelfde wijze te werk. Er
wordt in deze clubs niet om geld, maar alleen
om den voorrang gespeeld. Mij kwam dit spel,
dat uit Engeland moet zijn ingevoerd, in vele
betrekking zeer doeltreffend voor, ook reeds uit
dien hoofde, wijl het in de vrije lucht gespeeld
moet worden. Vrij wel neemt het de plaats in
van ons kegelspel.

Den volgenden dag, zijnde zondag, ging ik in
de Unitarische kerk. Het is een fraai gebouw
met eenen hoogen spitsen toren. De ingang is
vrij wat in eenen grootschen stijl met brede
trappen en eenen suilengang. Ik vond slechts
vijftig personen bijeen en verwonderde er mij
over, hoe deze de middelen hadden kunnen

zamen brengen om zulk een gebouw op te rigten en den Geestelijke te betalen. Daar toch de gemeente zoo weinig talrijk schijnt, zoo moesten hier de bijdragen niet gering wezen. Immers in eene andere kerk, waar eene veel talrijker gemeente is, betaalde men, zoo als mij iemand verzekerde, voor een, juist niet zeer wel geplaatst, familiegestoelte, zestig daalders, kleine bij-uitgaven ongerekend. De bijdragen worden namelijk betaald onder den naam van *huur voor den kerkstoel*. Men heeft in *Savannah* ook eene Duitsch-Luthersche gemeente, maar ik ben nooit in hare kerk geweest en weet ook niet naauwkeurig, hoe en wanneer zij ontstaan is. In het binnenste van den Staat *Georgia*, omtrent twintig mijlen van de stad, moet nog eene tweede zoodanige gemeente gevonden worden. In beide wordt evenwel thans niet meer in het Duitsch gepredikt.

DE RTIGSTE HOOFDSTUK.

De rijstbouw. Indian mound.

In den loop der week, deed ik vele uitstappen in de omstreken en bezocht onder andere eene der vele nabij gelegene rijstplantagieën, bij welke gelegenheid ik de manier en wijze leerde kennen,

op te rigten
toch de ge-
moesten hier
mers in eene
gemeente is,
verzekerde,
statet, familie-
-uitgaven on-
melijk betaald
den kerktoel.
itsch-Luther-
in hare kerk
urig, hoe en
binnenste van
mijlen van de
nige gemeente
evenwel thans

TUK.

und.

ele uitstappen
andere eene
n, bij welke
arde kennen,

waarop deze half aarde- half waterplant gewonnen wordt. Voorheen werden de meest in de nabijheid der stad gelegene velden met rijst bebouwd. Doch, daar men dit voort dertelver gezondheid schadelijk vond, zoo kocht de Regering die den eigenaars met veertig daalders den akker af, en deze opoffering moet door de heilsame gevolgen voldoende zijn beloond geworden. De plantagie, welke ik bezocht, lag op den anderen, tot Zuid-Carolina behoorenden oever der *Savannah*-rivier, en de eigenaar zelf had de goedheid mij daarheen te brengen. Aan deze zijde van den oever vonden wij eene boot met vier kleine Negerknaben, welke ons zou overvaren. De koers, welke om het eiland, dat *Savannah* tegenover lag, henenvoerde, had eene lengte van vier mijlen. Maar de kleine slaven verstonden hunne zaak zoo wel, dat wij dien met hulp der ebbe in een half uur volbragten. Op de plantagie angekommen, volgden wij het hoofd-kanaal, 't welk door dubbelde sluizen met de rivier verbonden is en niet alleen om water op de velden te brengen, maar ook tot scheepvaart dient. De eigenaar heeft platte booten laten bouwen, waarin de rijst van de velden wordt naar huis gebragt. Er is zelfs eene haven in de nabijheid der schuren en van den molen gevormd, waar de booten landen kunnen, om aan het uit- en inloopen van het water geenen hinder toe te brengen. Van het hoofdkanaal leiden de kleinere takken, welke door eene kisting en eene sluis met den hoofd-arm verbonden zijn, naar beide zijden. Daar de akkers drie en meer voet boven den bodem van het kanaal liggen, zoo moet de vlod vijf voet rijsen om de akkers onder water te zet-

ten. Dit rijken nu heeft slechts op gezette tijden plaats; het geheele jaar door bij den stand der volle maan, in de hoogste mate bij de zoogenaamde springvloed in de lente en den herfst, ten tijde der dag- en nachtevening. Deze vloed en zijn voor den rijstbouw onmisbaar noodig, waardoor de landstreek, op welke rijst geteeld kan worden, vrij wat wordt beperkt en wellicht niet meer dan tien mijlen ver aan de rivier *Savannah* opwaarts voert. Daarbij moet het water zoet zijn, 't welk dat gedeelte lands buiten sluit, wat te na aan zee ligt, vermits het water daar te zeer met zoutdeelen is bezwangerd. Eene andere hoogst-wigtige voorwaarde is die eener vrij regelmatige vlakke voor het land, dat met rijst bebouwd zal worden. Zelfs maar kleine oneffenheden maken de beplanting moeilijk en kostbaar. De plantagie, welke ik zeg, onderscheidde zich door eene volmaakte vlakke ligging. Tot de goede gesteldheid van den grond behoort, dat op eene grondlaag van leem eene laag groeibare aarde volgt. Bedraagt die minder dan zes duim, zoo wordt de bearbeiding moeilijker. Cipressen zijn in het algemeen de aanwijzende blikken van eenen voor den rijstbouw geschikten grond.

De zaaijng begint met den aanvang van Maart en moet vóór het einde van April geëindigd zijn, wjl zij anders door de rijstvogels, die dan voor den dag komen, zou kunnen verhinderd worden. Deze vogels namelijk, die fraaije vederen hebben en zeer goed om te eten moeten wezen, komen in de lente (omtrent den vier en twintigsten April, eenige dagen vroeger of later) om het zaad tot zaaijen bestemd, op te knappen, gaan daarop

gezette tijden
en stand der
zoogenaamde
fst, ten tijde
vloeden zijn
g, waardoor
kan worden,
ot meer dan
ah opwaarts
ijn, 't welk
t te na aan
er met zout-
oogst-wigtige
natiege vlakke
zal worden.
de beplan-
tagie, welke
ene volmaakt
heid van den
ag van leem
bedraagt die
bearbeiding
algemeen de
en rijstbouw

van Maart
indigd zijn,
e dan voor
erd worden.
eren hebben
en, komen
twintigsten
om het zaad
gaan daarop

naar het Noorden, en in den herfst vallen zij op het gerijpte gewas aan. Zij kunnen ongelooftelijke schade aanrichten en plunderen dikwijls in eenen nacht een veld volkomen uit. De velden worden, alvorens bezaaid te worden, deels omgahakt, deels beploegd en in vakken verdeeld, die omtrent achttien duim van elkander verwijderd staan en door diepe voren gescheiden worden. Wanneer het zaad in den grond gestrooid is, worden de voren met aarde toegedeckt en daarna wordt er water ingelaten, dat op het veld blijft, tot dat de kernen beginnen te ontkiemen, wat na drie tot acht dagen plaats vindt, al naar gelinge van de warmte des webers. Daar voor de zaaiing eene zoo naauw-beperkte tijdruimte is bepaald, zoo vereischt het den meest-ingespannen arbeid der Negers, dat ploegen en zaaijen ter regter tijd geschieden. Vele planters zetten het zaad, als de kiemen van twee tot drie duim lang geworden en nog niet groen zijn, van nieuws onder water en laten het staan, tot de kiem tot eene hoogte van welligt zes duim is opgegroeid, terwijl zij dan eerst na de verwijdering van het water groen worde en hare bladeren ontwikkelt. Algemeen is het de gewoonte om water in te laten, wanneer de plantjes twee of drie bladeren laten zien. Op die wijs doodt men veel onkruid, dat onder het water niet kan opschieten, of, opgeschoten zijnde, verrot. Ten derden of vierden maal wordt het water in Junij ingelaten en blijft dan op het veld tot aan den tijd der inzameling. Het uitwieden van het onkruid is niet zeer noodig, met het water doodt men veel; gehakt wordt er drie of viermaal. De oogst vangt omstreeks Augustus aan,

maar duurt tot in September en October. Het graan wordt van de mannen met de zwiessen gemaaid, en van de vrouwen in garven saamgebonden, verder door middel der booten naar de haven geschikt, in welker nabijheid zich de molen bevindt. Men laat het dikwijls maanden lang in de opene lucht op groote hoopen liggen, tot dat men den tijd heeft om het te dorschen.

Men rekent van vijf tot zes akkers rijst op éénen Neger, althans is dit de rekening met betrekking tot het zee-katoen. Daarentegen rekent men op de beplantingen van het land-katoen vijftien tot twintig akkers op ééne hand. Niet ieder hoofd telt voor eene hand. Men heeft slaven, die slechts voor drie vierde, eene halve, eene vierde hand tellen. Dit regelt zich naar het werk, dat zij vermogen te doen, en bij het begin van ieder jaar heeft er altijd eene nieuwe schatting plaats. In het algemeen arbeiden de Negers hier naar opgaven (*task*). Hebben zij die volbragt, zoo kunnen zij doen, wat zij willen. Op dese wijze mogen zij door elkander iederen dag twee uren voor zonne-ondergang voor zich hebben, welke zij met werken in den tuin, met visschen of iets dergelijks besteden. Hun gewoon voedsel bestaat uit enkel rijst. Alleen in den oogsttijd, wanneer zij het zwaarste werk te doen hebben, verkrijgen zij vleesch. Hunne visschen, hoenders, eijeren en in het algemeen al wat zij in hunne vrije uren gewonnen hebben, neemt hun doorgaans de eigenaar der plantagie af, die het verkoopt en hun het daarvoor gemaakte geld geeft, of hen met suiker, koffij enz. tot de laagste prijzen gerekend, betaalt. Zoo bekomen zij ook hunne kleeding van

October. Het
seizoen ge-
zaamgebon-
ten naar de
molen
den lang in
gen, tot dat
n.

ijst op éénen
betrekking
ent men op
vijftien tot
ieder hoofd
, die slechts
vierde hand
erk, dat zij
n van ieder
tting plaats.
s hier naar
lbragt, zoo
op dese wijze
twee uren
ben, welke
ben of iets
deel bestaat
d, wanneer
verkrigen
ars, eijeren
e vrije uren
ns de eige-
pt en hun
f hen met
n gerekend,
kleeding van

hunne heeren. Dezelye bestaat 's-zomers in ka-
toen en wordt des winters uit eene meer digte,
evenwel niet zeer warme stof vervaardigd; want
het klimaat verlangt dit niet. Meestal zien zij er
zeer, gehavend uit; doch dit is het gevolg van
hunne achteloosheid en onsindelijkheid. Er heb-
ben ook huwelijken onder de Negers plaats; welke
evenwel alleen door kinders worden bijeen gehou-
den. Zijn die er niet, dan blijven de verbon-
denen niet lang te zamen. Op de door mij be-
zochte plantagie bevonden zich omtrent honderd
slaven, van welke eenige timmerlieden waren, die
al wat er voor de sluizen van hout noodig was
in gereedheid bragten. Nog had men onder hen
andere handwerkers. Ook bestaan onder de sla-
ven verschillende rangen. Men heeft zoogenaamde
drijvers (*drivers*), die de taak voor ieder afson-
derlijk van den opziener, een' Blanke, ontvangen,
en er op te letten hebben, dat die wordt afge-
daan. Ik zag deze drijvers met zweepen rondom
gaan; hoever zij ze gebruiken, weet ik niet.
Over het geheel, geloof ik, worden de slaven
niet zeer hard behandeld, vooral dáár niet, waar
zij opgegeven arbeid hebben. Waar dit daaren-
tegen het geval niet is, moeten zij zeker de
zweep altijd achter zich sien; anders zouden zij
in het geheel niet werken. Het is mede eene straf
voor weerbarstige slaven, dat men hen van hunne
familieën scheidt en alléén verkoopt; anders ge-
schiedt dit gewoonlijk niet. De opsigters zijn,
zoo als ik gezegd heb, Blanken en bekómen eene
soldij van twee honderd tot vijftien honderd daal-
ders. Daar men in het Zuiden in het denkbeeld
verkeert; dat handenarbeid den blanken man niet

betaamt, zoo staan deze opzigters vrij laag in de openbare achting, waarom ook alleen lieden van geringen stand dit beriep aanvaarden, die wel meestal door hun gebrek aan opvoeding en hunne ruwe gedragingen het gerucht van wreedheid, dat hen nagaat, niet wedspreken. Het leven op eene rijstplantagie is voor het overige voor eenen blanke eenige hoogstgevaarlijke zaak, zoodat de meeste opzieners er als levende lijken uitzien en hunne gezondheid in den tijd van weinige jaren geheel verwoest is. Ofschoon ook degenen, dien ik zag, verlof had om het grootste gedeelte van het jaar in de stad door te brengen, zoo gaf toch zijn uitsigt genoeg te kennen, dat zijne gezondheid veel geleden had. Zelfs van de Negers moeten er over het geheel vele aan de gevolgen van den ongezonden arbeid in den modder, niet de brandende zon boven hun hoofd, sterven. De zonnehitte op zich zelve schijnt hun wel niet veel te hinderen. Anders begrijp ik niet, hoe het hun zoo genoegelijk zijn kon, zich in het heete zand des middags op den rug te leggen, terwijl hun de zon vlak in het aangezicht schijnt.

Bij het omslenteren over de velden kwamen wij voorbij eenen heuvel, die voor eenen zoogenaamden Indiaanschen heuvel (*Indian mound*) gehouden wordt. Hij verheft zich in den vorm van eenen afgehouwen kegel omtrent tien voet boven den grond en bedraagt in doorsnede omtrent vijftig voet. De bestanddeelen van denselven zijn oesterschalen, gebrokene vaten van gebakken klei en aarde. Zoo veel ik aan dezen heuvel zien kon en gelijk ik het duidelijk aan eenen kleineren opmerkte, waardoor eene watergracht gelsid was,

zoo strekt zich deze schelperige grond onder de oppervlakte van het omliggende veld uit, op eene enkele plaats tot eene diepte van voor het minst drie voet. Buitendien is de grond van den heuvel en het omliggende veld zoo verschillend, dat aan een opwerpen door uitgraven in het geheel niet valt te denken. Ook ziet men om den eerstgemelden van verdieping geen het minste spoor. Er waren op danielven eenige struiken gegroeid, onder andere een Palmetto, die er vrij oud uitzag. Zoodanige heuvels levert deze omtrek in eene groote menigte, vooral verder de rivier op, van welke zij meest op eenigen afstand zijn gelegen, terwijl zij eene met den oever bijna parallel-loopende lijn vormen. De ondervinding heeft geleerd, dat het verblijf op deze heuvels ongezonder is, dan op het lage, hen omgevende land, gelijk ook de woningen aan den oever der rivier gezonder zijn, dan die op eenigen afstand zijn gelegen. Zoo veel schijnt met opzigt tot den Heuvel op deze Plantagie zeker te zijn, dat de omliggende grond vroeger lager is geweest en met den tijd aan hoogte moet gewonnen hebben. Waarschijnlijk hebben de Indianen deze verhoogingen, dewijl zij boven den stand der hoogste vloedden reiken en tot toevlugt tegen overstromingen dienen konden, voor woon- en begraafplaatsen gekozen. De scherven van huisraad, welke men op dezelve vindt, waarvan men geloof, dat het van de oorspronkelijke bewoners is gebruikt geworden, duidde, in allen gevallen aan, dat zich daar vroeger menschen hebben opgehouden. Moeijelijker is het over derselver ontstaan waarschijnlijk gissingen te maken. Ik vind het zeer

geloofbaar; dat zij het werk van menschenhanden zouden zijn^o, daar er, gelijk gezegd is, geen spoor van eenig opwerpen bestaat; anders zou de analogie daar wel voor spreken. Men ziet bijna in alle riviervlakten in het Westen, ook in de zogenaamde *prairies*, doch altijd in de nabijheid van rivieren, soortgelijke en vele meer belangrijke heuvels, van welke het daardoor, dat men huisraad en beenderen op deselve vond, vrij zeker bewezen is, dat zij het werk der oorspronkelijke bewoners zijn.

In de groeven op de plantagie zagen wij hier en daar aan de zijde ronde gaten, welke naar holen schenen te geleiden. Zij kwamen, zoo als mij mijn leidsman zeide, van Alligators voort, die daarin hunnen winterslaap hielden, uit welken zij toen nog niet ontwaakt waren, wjl de warmte nog niet was van belang geweest. Deze dieren moeten, voor dat de winter invalt, hunne magen met hard hout, schelpen enz. opvullen, en, wanneer men ze doodt, aanstonds nadat zij hunne holen verlaten hebben, zoo vindt men daarin die klompen, doch later niet. Zij ontlasten zich daarvan op de eene of de andere wijs. Over het geheel zijn deze Alligators vreedzame dieren, die de menschen vreezen en maar hoogst zelden badenden aanpakken. Onder het gemeene volk heerscht het geloof, dat zij zeer gevoelig voor eenen druk op het bovenste ooglid zijn, en men verhaalt de geschiedenissen van verscheidene menschen, die zich daardoor gered zullen hebben, wanneer zij bij het baden in de rivier door eenen Alligator overvallen werden.

Bij onzen terugtogt van de plantagie hielden

wij eenen wedgang met eene andere boot, welke omtrent te gelijker tijd van een nabijliggend punt afvoer. Het was, zoo als wij later vernamen de postkoets van *Charleston*, wier ligchaam in de boot geladen was. Men heeft namelijk geene bruggen van den oever van *Zuid-Carolina* tegen over *Georgia*. Ook is er bijna geene vereeniging tusschen *Charleston* en *Savannah* te land, behalve dat de brieven dien weg gaan. In den beginne kwam ons die boot voornit, maar later werkten onze Negerknopen het zoo op, dat wij het haar afwonnen. Zij jauchten dan ook luidkeels, toen wij haar achter ons hadden, en ik zelf nam een blijhartig deel aan de zoge hunner kinderlijke eergierigheid.

EEN EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Aanmerkingen over den slavenstand.

Men heeft in den jongsten tijd zoo veel over de slavernij, hare nadeelen, hare redeloosheid, de wijze van haar af te schaffen enz. gesproken, dat ik op mijne reis door de Zuidelijke Staten met des te grootere belangstelling naar den toestand der slaven vernam. Toen ik de eerste slaven zag, gevoelde ik medelijden met hen en nocht ik door

een vriendelijk gedrag aan de hardheid van hun lot min of meer te gemoet te komen. Doch spoedig zag ik, dat het meerderdeel derselve mijn medelijden noch verwachte noch erkende, en dat zij in het algemeen geen gevoel van hunne verlagings hadden. Zoo herinner ik mij, hoezeer ik eenen zwarten bediende beklagde, die zich met zijnen heer in den postwagen bevond, terwijl men van de prijzen sprak, die voor den eenen of anderen slaaf waren betaald geworden. Hij evenwel scheen de zaak niet zoo te beschouwen, mengde zich vrij in het gesprek en deelde met eene kalme en onverschilligheid, alsof hij zelf geen slaaf was, verscheidene daartoe betrekkelijke omstandigheden mede. Hoe langer ik mij in het Zuiden ophield en hoe meer ik de slaven kennen leerde, des te meer kwam ik van mijne vroegere meening terug, en in de plaats van medelijden kwam nu eene zekere minachting. Niet weinig droegen hier de onaangename ondervindingen toe bij, welke mij omtrent de oppassers in de herbergen voorkwamen, van welke men het noodige niet verkrijgt, zonder met grooten ernst te spreken en voor wie alle goedheid gansch en al schijnt verspild te zijn. Wel mogen over het geheel de slaven in de herbergen slechter, dan die in de huizen van partikulieren zijn; en ook wil ik uit mijne behoudene ervaringen en ontvangene indrukken geene verdere besluiten afleiden, hetzij tegen de afschaffing der slavernij, of tegen de oorspronkelijke vatbaarheid van den Negerstand voor eene hoogere ontwikkeling. Ik zie integendeel in het geheel niet in, op wat goeden grond men die bij denzelfen zou in twijfel trekken. Het

heid van hun
Doch spoer-
erselve mijn
ende, en dat
hunne ver-
hoeser ik
ie zich met
terwijl men
n eenen of
Hij even-
beschouwen,
deelde met
sof hij zelf
hetrekkelijke
mij in het
even kennen
ne vroegere
medelijden
Niet weinig
dingen toe
in de her-
het noodige
st te spre-
en al schijnt
geheel de
die in de
wil ik nit
ngene in-
den, hetzij
tegen de
Negeritand
te intege-
nden grond
kken. Het

is waar, dat de vrije Negers in het Noorden,
in het algemeen, op de grens der laagste volks-
klassen staan blijven en selden tot eenen hoo-
geren trap van sedelijkheid en beschaving ge-
raken. Dan dit heeft daarin alleen reeds zijnen
natuurlijken grond, dat zij ook dáár nog al-
tijd door de openbare meening vervolgd en ge-
drukt worden, maar geassins in een bepaald
gebrek van vermogens en vatbaarheden. Eerst
wanneer er meer voor hunne opleiding gedaan zal
zijn en zij tot gelijkheid in staatkundige regten
met de blanken worden toegelaten, eerst dan zal
men over hunne vatbaarheid voor ontwikkeling
mogen oordeelen. Tot zoo lang mag men alle
beslissing daarover laten varen. Als een bewijs,
dat de Negers niet geschikt zouden wezen om in
eenen anderen toestand, dan in dien der slavernij
of woestheid te verkeeren, heeft men wel *Haiti*
(*St. Domingo*) bijgebracht, dat, sedert het in het
bezit der Zwartten gekomen is, geheel in verval
geraakt moet wezen. Dan ik laat de waarheid van
dit beweerde nu eens geheel onaangeroerd. Toch
kan men zeker daaruit, dat Zwartten, die eerst
sedert kort den stand der slavernij verlaten heb-
ben, zich zelven niet weten te besturen en op
eenen lagen trap tot hiertoe gebleven zijn, geens-
zins het besluit trekken, dat de stam op zich
zelve son onvatbaar zijn om tot hooger te geraken.
Men zal het oordeel daarover voor het minst zoo
lang moeten opschorten, tot dat men meer en
meer toereikende ervaringen heeft kunnen ver-
krigen. Tot verontschuldiging der slavernij (want
haar te verdedigen waagt niemand meer) blijft
men ook nog aanvoeren, dat de slaven wel niet

ongelukkiger zijn, dan vele armen in *Europa*. Doch al de waarheid daarvan toegegeven, zoo blijft evenwel het belangrijke verschil bestaan, dat onze armen verandering in hunnen toestand kunnen brengen, maar de slaven in den hunnen niet. — Voor het overige is het eene slechte verschooning van eenig gebrek, als men daartegen slechts op een ander gelijksortig gebrek elders weet te wijzen.

In den jongsten tijd zijn de slavenhouders door de redenen en schriften der voor de afschaffing der slavernij ijverende menschenvrienden (Abolitionisten) op menigerlei wijze gekwetst en geprikkeld geworden, zoodat er tusschen de slaven- en vrije Staten thans op dit punt eene groote spanning heerscht, welke hoogst-nadeelige gevolgen, welligt zelfs eene breuk doet vreesen, zonder dat daaruit voor de slaven selve eenig voordeel zou ontspruiten. Van verscheidene staatsmannen wordt de zaak der slaven omtrent als een verboden artikel beschouwd, waarover in de politieke wereld niet mag gehandeld worden. De Abolitionisten hebben, bij al hunnen loffelijken ijver, voor een groot gedeelte niet genoeg onbevangeheid, behoedzaamheid en overzicht betoond en de zaak der slaven uit een te beperkt oogpunt beschouwd. Men handelt verkeerd, als men van de bijzondere bezitters vordert, dat zij eenen toestand veranderen zullen, welke toch niet door hunne willekeur voorgeschreven, maar krachtens overeenkomsten en betrekkingen ontstaan is, en men begaat eene onbillijkheid, wanneer men hun deswege verwijten doet, dat zij voortgaan slaven te houden. De slavernij is nu eenmaal in die

in Europa.
en, zoo blijft
staan, dat
bestand kun-
den hunnen
slechte ver-
en daartegen
tebrek elders

housers door
de afschaffing
nden (Aboli-
t en geprik-
te slaven- en
grootte span-
ge gevolgen,
, zonder dat
voordeel zou
nannen wordt
en verboden
de politieke

De Aboliti-
elijken ijver,
onbevangen-
stoond en de
oogpunt be-
als men van
zij eenen toe-
ch niet door
niet krachtens
staan is, en
meer men hun
ortgaan slaven
nmaal in die

Staten te huis, door eene lange gewoonte inge-
worteld en zelfs door het openbare regt beves-
tigd. Ten tijde der grondvesting van de Staats-
regeling der Vereenigde Staten, bestond zij in de
meeste derselve, en in die Staatsregeling werd
aan ieder voor zich het regt toegekend te dien
aanzien zijn gevoelen vrij te volgen. Aan de
Algemeene Regering werd hierop geen verdere
invloed toegestaan, dan dat zij het regt verkreeg
den invoer van slaven van buiten te verbieden,
wat zij ook gedaan heeft. Bovendien werd de
slavenstand in de Staatsregeling daardoor erkend,
dat aan de Zuidelijke Staten voor hunne slaven-
bevolking eene vertegenwoordiging werd toege-
staan. De achting jegens den (seker eene onbilli-
ghheid insluitenden) regtsstand vordert alzoo,
dat men met verschooning en matiging handelt.
Het staat niet in de magt der Regeringen en van
de massa des volks, zonder voorbereiding, als
met éénen slag, een' toestand op te heffen, waar-
mede het geheele maatschappelijke en bijzondere
bestaan zoo innig verbonden is; veel minder nog
mag het aan enkele personen vergund zijn zich
daar tegen te kanten. Aan dese valt veelmeer zelfs
het regt te betwisten om het lot hunner slaven
van belang te verbeteren. Ja zij mogen niet eens
aan hunne slaven eene opvoeding geven. Staats-
wetten verbieden dit, met uitzondering alleen van
godsdienstig onderwijs. Wel heeft men, sedert
de Missionarissen er ook ten deele hun werk van
maakten om de schriften der Abolitionisten in de
Zuidelijke Staten te verbreiden, hen, gelijk dit
hier van zelve viel te wachten, of weg gezonden,
of in hunne bemoeijingen verhindert. Doch het

is in het algemeen een grondregel onder de slavenhouders, dat het hun pligt is hunne slaven tot Christenen te maken. Ik heb deze stelling in *Savannah* van den kansel hooren verkondigen, en, naar ik later vernam, wordt zij algemeen als verbindende erkend. Toen ik mijne verwondering daarover liet blijken, dat Christenen Christenen als slaven konden behouden, gaf men mij te hooren, dat de bekeerde Negers zich uit dien hoofde alléén te beter zouden gedragen, daar zij als Christenen moesten insien, dat het hun pligt zij vreedzaam en gelaten het hun opgelegde juk te dulden. Evenwel zal men, naar ik meen, maar zeer weinige slaven vinden, die van het ware wezen des Christendoms het minste begrip hebben. In *Baltimore*, *Charleston* en *New-Orleans* heeft men, het is waar, kerken, alleen voor kleurlingen bestemd, wier predikanten ook voor een gedeelte kleurlingen, menschen zonder vele beschaving, zijn, maar de meesten, die dezelve bezoeken, zijn vrije lieden. In de overige kerken worden de Zwarten altijd van de Blanken gescheiden, en naar eenen hoek verwezen, waar zij over de gelijkheid der menschen voor God kunnen nadenken. In de Katholijke kerken vindt deze afscheiding geene plaats, en de Hervormden mochten daaraan wel een voorbeeld nemen.

In hoe ver de afschaffing der slavernij in de Vereenigde Staten mogelijk zij en door welke middelen dezelve dient bewerkt te worden, dit is eene moeilijke vraag, welke de Abolitionisten doorgaans onaangetoetst laten, terwijl zij in het algemeen slechts vorderen, dat het geschieden moet, maar van het hoe niet gewagen. Natuurlijk

der de slaven-
ne slaven tot
e stelling in
verkondigen,
algemeen als
ne verwonde-
stenen Chris-
gaf men mij
zich uit dien
gen, daar zij
het hun pligt
opgelegde juk
aar ik meen,
die van het
minste begrip
ton en New-
kerken, alleen
redikanten ook
nschen zonder
meesten, die
In de overige
an de Blanken
erwezen, waar
hen voor God
te kerken vindt
de Hervormden
nemen.
slavernij in de
en door welke
worden, dit is
Abolitionisten
rwijl zij in het
het geschieden
gen. Natuurlijk

kan men de twee millioenen slaven, die zich thans in de Zuidelijke en Westelijke Staten bevinden, niet op eens vrij laten. Dit toch ware het grootste ongeluk voor de Zwarten zelf, die, ongeschikt om van hunne vrijheid voordeel te trekken, haar gewis misbruiken zouden. Evenwel wat moet er ten slotte van het nog bestaande worden? In alle Slavenstaten neemt de bevolking der slaven in eene meerdere verhouding, dan die der Blanken, toe. Alleen in *Maryland* en *Virginia* nemen de slaven af, of vermeederen althans niet in gelijke mate als de Blanken; een teken, dat daar het belang van den landbouw onder den slavenarbeid lijdt, wat de hoop verwekt, dat de slavernij zich in deze beide Staten binnen den tijd van weinige jaren van zelve zal afschaffen. Voor het overige neemt, in de geheele Unie te samen genomen, de blanke bevolking in eene sterkere verhouding toe, dan die der Zwarten, in weerwil der vele rijke, van slaven bearbeide landerijen, welke sedert den koop van *Louisiana* in de handen der Slavenstaten zijn gekomen. In het jaar 1790 was de verhouding der Slaven tot de Blanken, als van 1 tot 4,63 en de bevolking bestond uit 697,697 Slaven en 5,251,629 Blanken. In het jaar 1820 telde de bevolking 10,845,847 Blanken en 2,009,043 Slaven, zoodat de verhouding tusschen Slaven en Blanken van 1 tot 5,93 was. Bij dit overwigt der blanke bevolking boven de Zwarten in de geheele Unie hebben de blanke bewoners der Slavenstaten, zoo lang zij zich van de vrije niet scheiden, van de slaven niets te vrezen. Doch, mogten zij zich daartoe laten verleiden, zoo zou er gewis gevaar voor hen ontstaan. Ook is het met zekerheid te

wachten, dat dese overwegende toeneming der blanke bevolking in, nog hoogere trappen van verhouding voort zal gaan. Binnen eenen langeren of korteren tijd zal er in de Slavenstaten een stilstand in den aanwas der bevolking beginnen plaats te vinden, terwijl men in de Vrije Staten, ten gevolge van den bloei der fabrieken en des handels, eene gestadige toeneming zal bespeuren. Dit heeft zich ten deele reeds bevestigd, gelijk men uit de volgende vergelijking kan opmaken. In het jaar 1790 bedroeg de bevolking van den Slavenstaat *Virginia* 747,610, zoodat men op de vierkante mijl 11.7 zielen rekenen kon. In het jaar 1850 was zij tot 1,311,408 geklommen, wat op de vierkante mijl 18.9 zielen geeft, en in het vorige jaar bedroeg de aanwas 15.7 procent. De Vrije Staat *Massachusetts* telde in het jaar 1790 378,787 inwoners, 50.8 zielen op de vierkante mijl. In het jaar 1850 was de bevolking tot 610,408 zielen geklommen 87.4 hoofden op de vierkante mijl, en trots dezen hoogen stand der bevolking bedroeg de toeneming nog altijd 16.6 procent jaarlijks, zoodat *Virginia* met 64,000 vierkante mijlen slechts tweemaal zoo vele inwoners heeft als *Massachusetts* met 7,500 vierkante mijlen. Mogt men deze onevenredigheid daardoor willen verklaren, dat een deel van *Virginia* eenen slechten, zandigen bodem heeft, zoo zal men toch ook niet kunnen beweren, dat *Massachusetts* zich door eenen rijken, vruchtbaren bodem onderscheidt. Hierbij komt, dat in het westelijke deel van *Virginia* vele der beste landerijen eerst sedert korten zijn bebouwd geworden, hetwelk een buitengewone plaatselijke aanwas

der bevolking ten gevolge had, terwijl dit in *Massachusetts*, waar weinig ongebruikt land was, geene plaats kon vinden. Ik verklaar mij alsoo het terugblijven van *Virginia* achter *Massachusetts* uit de in den eerstgenoemden Staat bestaande slavernij. Bij *Maryland* heeft zich het achterblijven nog duidelijker vertoond. In het jaar 1790 had het 519,738 inwoners, of 35 zielen op de vierkante mijl, en in het jaar 1850 447,040 of 33.7 op de vierkante mijl, en de aanwas in het laatste jaar bedroeg slechts 9 procent. Mogt *Texas* bij de Unie komen, zoo zou de verhouding eene verandering ten nadeele der Vrije Staten ondergaan, en, naar het schijnt, hebben de Zuidelijke Staten in het Congres vrij wat het overwigt; althans er gaat niets door, wat dierzelfer belang te na zou kunnen komen. Eene opname van *Texas* in de Unie kon, en het einde ligt eene scheiding doen geboren worden, wijl daarmede het getal der Slaven zou gemeen zou vermeerderd worden; want alleen uit de provincie *Texas* lieten zich verscheidene Staten vormen.

Dat de slavernij als een vloek op het land rust, mag gewis aan fader blijken, die den staat der cultuur in de Zuidelijke Staten met dien der Noordelijke vergelijkt. Daar heeft de natuur hare gaven met eene verkwistende hand uitgestrooid. Doch de landbouw wordt er slechts in het grootte gedreven, en er ontbreekt die gelukkige middelstand van vlijtige, bezige landlieden, die kunne kleine goederen zelve bearbeiten en tot de hoogstmogelijke opbrengst doen geraken. „Men heeft er slechts heeren en knechts.” Die gelukkige

stand van kleine goedbesitters vindt men daarentegen in het Noorden, en deze heeft den schralen, steenachtigen grond in vruchtbare velden herschepen. Maar nog veel meer dan in de ontwikkeling des landbouws staat het Zuiden bij het Noorden ten achter, in handel en ambachten. Wanneer ook, al vele andere oorzaken er toe mogen hebben medegewerkt om dat levendige verkeer in het Noorden te bevorderen, en daartegen het Zuiden in eene trage werkeloosheid te houden, zoo valt er nogtans zeker der algemeene lichamelijke vrijheid aan den eenen, en der onregvaardige zedenbedervende slavernij aan den anderen kant, zeer veel toe te schrijven.

TWEE EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Bezoek op eene plantagie van Zeekatoen.

In het Zuiden van *Savannah*, op eenen afstand van vier tot acht mijlen, vindt men eenige veel beduidende plantagiën van zeekatoen, van welke ik er ééne bezocht. De grond scheen mij veel ligter en zandiger te zijn, dan die der rijstplantagiën. De onderlaag is waarschijnlijk ook leem, maar de bovenlaag bevat niet zoo veel groeiaarde en meer zand. Men gaat bij den bouw

men daaren-
 oft den schra-
 mbare velden
 an in de ont-
 velden bij het
 en ambachten.
 en er toe mogen
 ige verkeer in
 daartegen het
 d te houden,
 eene lichame-
 er onregtvaar-
 den anderen

OPDSTUK.

Zeekatoen.

op eenen af-
 ndt men eenige
 zeekatoen van
 nd scheen mij
 a die der rjst-
 arschijnlijk ook
 niet zoo veel
 t bij den bouw

van den katoenatrik op de volgende wijze te
 werk. De pitten worden in de maand Maart in
 omtrent vijf voet van elkander gelegene rijen op
 banken of ophoogingen gesaaid, welke daardoor
 gevormd worden, dat men aan beide kanten
 voren maakt en daarbij het noodige behakt. Op
 de hoogte deser banken worden, op eenen afstand
 van achttien duim, gaten gemaakt. In ieder gat
 worden omtrent vijftig pitten gelegd, daarop wor-
 den zij met aarde bedekt en vastgedrukt. Men
 laat er daarvan, als zij uitspruiten, doorgeens
 maar twee staan en neemt de overige spruiten bij
 het wieden van het onkruid weg, doch men legt
 zoo vele overvloedige pitten in den grond, ten
 einde zij aan de planten voedsel geven en als
 ware het voor mest dienen. Het wieden van het
 onkruid wordt meest driemaal herhaald. In Sep-
 tember is het katoen gewoonlijk rijp. Men plukt
 dan de koppen af en brengt die naar de schuren,
 waar men ze, naar de qualiteit, gewoonlijk in drie
 soorten verdeelt. Moeijeliker is het de pitten van
 het katoen te scheiden, waartoe men thans alge-
 meen een bijzondere soort van molen gebruikt
 (*cotton gin*), welke aan de Nigers vele moeite
 spaart. Deze, van eenen Amerikaan, WHITNEY,
 uitgevonden, is ingerigt als volgt. Hij bestaat uit
 twee cilinders, welke horizontaal tegen elkander
 zijn geplaatst, elkander vrij na, maar niet volko-
 men raken en door een rad zeer snel worden
 omgedraaid. Op dezelve wordt het katoen gelegd,
 en hunne beweging veroorzaakt, dat dezelfs
 draden door de tusschen hen aanwezige spleet
 henen gaan, terwijl de pitten, voor welke daarin
 geene ruimte is, aan de andere zijde blijven. Om

de pitten van de draden gansch te scheiden, heeft men voor de cilinders een' kam vervaardigd, die uit lange ijzeren tanden is saamgesteld, wier einden met de cilinders in onmiddellbare aanraking zijn. De beweging van desen kam, op en neder, maakt, dat zich de zaadknoppen openen en de pitten regts en links heen springen, terwijl het katoen tussehen de cilinders doorgaat. Enkele pitten, die tussehen de cilinders mede doorslijpen, en andere hagen blijvende onreinheden worden deels met de hand, deels door den volgenden toestel weggemaakt. Men plaatst het katoen over een groot hoog rad, dat zeer snel bewogen wordt en door middel dier beweging een' lichtstroom verwekt, die de pitten en al wat daar niet behoort wegvoert. Daarop wordt het katoen geprept, ingepakt en in balen van drie honderd pond naar eene zeehaven verzonden.

Door den bouw van desen katoenstruik wil men, dat de bodem in korten tijd wordt uitgeput en, naar men mij zeide, is de grond hiervan daarin te zoeken, dat men de aarde te veel keert. Te weten: bij elken volgenden bouw wordt niet dezelfde bank op nieuw gekozen, maar in het midden der beide oude eene nieuwe gemaakt, terwijl men de tussehen liggende voren toewerpt en ophoopt, zoodat hetgene vroeger ophooging was, nu de voren vormt. Op die wijze wordt de oppervlakte van den grond gedurig van de eene plaats naar de andere overgebracht, en dit nu zou er toe bijdragen om den grond te spoediger uit te putten. Doorgaans heeft ieder planter eene drievoudige opvolging van akkers, welke in drie achtereenvolgende jaren beplant worden, zoodat

houden, heeft
waardigd, die
eld, wier ein-
bare aanraking
op en neder,
openen en de
a, terwijl het
rgent. Enkele
mede doorslip-
onreiheden
door den vol-
statst het katoen
snel bewogen
ng een' lucht-
wat daar niet
et katoen ge-
drie honderd

toenstruik wil
wordt uitgeput
grond hiervan
te veel keert.
ouw wordt niet
maar in het
uwe gemaakt,
voren toewerpt
eiger ophooging
wjs wordt de
van de eene
en dit nu zou
spoediger uit
planter eene
welke in drie
worden, zoodat

elke afdeeling altijd van een tot twee jaren onaan-
geroerd blijft. Daar het land, waarvan men voor
het seerkatoen gebruik kan maken, vrij beperkt
is, zoo is natuurlijk ook de opbrengst beperkt.
Drie duizend balen moesten het maximum bedra-
gen hebben. Daarna is de opbrengst telkens min-
der geworden en men verwacht alzoo verder eene
gedurige vermindering, zoodat er ten laatste wel
geheel geen katoen van deze soort meer voort zal
kunnen komen. Men heeft mij ook nog verhaald,
dat men het land met zeelsijk mest, wat ik even-
wel op de door mij bezochte plantagie niet ge-
vonden heb. Voor mest wordt deels het zaad,
deels stal mest gebruikt. Op het wél gedijen van
het seerkatoen moet voor het overige de zeelucht
eenen belangrijken invloed hebben, waarom men
ook een aan zee gelegen land daarvoor kiest. Eene
mijl van de plantagie, welke ik zag, heeft men
een' zee-arm. Het verschil tusschen *Sea Island*
Cotton en *Upland Cotton* is mij intusschen niet
klaar gebleken, gelijk dan ook in Edt algemeen de
geheele geschiedenis van den katoenstruik in het
duistere ligt. Men heeft mij bij herhaling verze-
kerd, dat het een en dezelve struik zón wezen
(*gosypium herbaceum*). Wel heeft het seerk-
toen zwarte, het landkatoen groene zaden; maar
men zegt, dat de zwarte in groene veranderen,
zoodra men ze in het binnenland zaait. Ongel-
ukkig had ik geene gelegenheid de beide planten
te vergelijken, want, toen ik daar was, begonnen
zij nauwelijks uit te komen.

DRIE EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

De Bloemenwereld in den omtrek van Savannah.

Op den weg naar de katoenplanting zag ik de zoogenaamde gele jasmijn (*gelseminum semper-virens*) in groote pracht. Men vindt haar aan de heggen aan beide kanten van den weg en ook aan vele boomen, aan wier stammen zij zich omhoog slingert, zoodat zij boven aan de kruinen als ware het terrassen voortbrengt, die door den schoonen gelen vrij grooten en talrijken bloessem opswellen, terwijl vele telgen naar beneden hangen en van den eenen tak tot den anderen guirlanden vormen. De bosschen, waarin zoodanige omwondene boomen gezien worden, verkrijgen daardoor een fraai bont sieraad. Deze struik, waarvan het blad schitterend groen is en die zeer spoedig opwaart, dient natuurlijk bijzonder goed ter optooijing van tuinen en vooral van lustprieelen. In korten tijd vormt hij eené dichte bedekking boven een tuinhuis of iets van dien aard. Op denzelfden weg zag ik ook voor de eerste maal den beroemden *dogwood* in bloei. Dit is eene soort van *cornus*, wier bloemen zeer klein zijn en zich in groepen bijeen houden. Dan dezelve zijn in groote gemeenschap-

FDSTUK.

rik van Sa-

ing zag ik de
num semper-
 t haar aan de
 eg en ook aan
 j zich omhoog
 ninen als ware
 den schoonen
 em opwellen,
 angen en van
 landen vormen.
 ondene boomen
 een fraai bont
 t blad schitte-
 opwast, dient
 ing van tuinen
 en tijd vormt
 en tuinhuis of
 en weg zag ik
 nden *dogwood*
cornus, vier
 groepen bijeen
 gemeenschap.

pelske witte dekbladen besloten, die het voorko-
 men van bloembladeren hebben. Daar nu de
 bladen in den bloeitijd weinig of in het geheel
 niet ontwikkeld zijn, zoo ziet er de boom geheel
 wit uit, alsof hij met sneeuw bedekt ware, en
 zulk een boom in bloei verschaft een zeer
 eigenaardig gezicht, waarvan zich moeijelijk een
 begrip laat geven. Men heeft voor het overige
 verscheidene soorten van dezen boom, van welke
 sommige aan het Zuiden, andere aan het Noorden
 toebehooren.

Groot is de bloeipracht der lente in deze stre-
 ken. Bewonderenswaardig zijn in haren bloei de
 beide soorten van sneeuwdropboomen (*athaleia*
tetraptera en *diptera snowdroptree*), die met
 hannon menigvuldigen neerhangenden witten bloe-
 sem eene hoogst bevallige beschouwing aanbieden.
 Zij worden meest in gansche groepen aan moe-
 raisen en kleine wateren gevonden en vormen als
 ware het groen-witte grotten, die den donke-
 ren vloed overschaduwten. De stammen zijn zel-
 den zeer hoog en zij groeijen eer als struiken op,
 maar de indruk wordt daardoor nog des te aan-
 genamer. Een struik, die in zijnen bloei nog
 meer bijzonder is, heeft den naam van franje-
 boom (*chionanthus virginica*, *fringetree*) ver-
 kregen. De bloemen staan op eene langwerpige
 rondte en hebben zeer lange bloembladen, zoodat
 zij er als draden uitsien, weshalve men ook dezen
 boom dikwijls met den naam van *old men's beard*
 (grijsaards baard) bestempelt. Tot de pracht der
 Zuidelijke en gedeeltelijk ook der Noordelijke
 Flora behooren de verscheidene soorten van *asa-*
leen, die zich door rijkdom van bloemen en

schitterende kleuren onderscheiden. De *aaalen mediflora* vormt als ware het eenen hoop rozenroode bloesems, welke de takken geheel bedekken; immers kómen de bladen eerst later uit. Het getal der met schoone bloemen voersiene struiken en boomen is voor het overige zóó groot, dat ik, om het geduld van den lezer niet te vermosijen, mij van dierzelfer optelling moet onthouden. Ook in andere deelen des lands werd ik daardoor nog dikwijls in verbazing gebragt, en ik beschouw de vele, bij uitstek fraai bloeiende boomen, als eene der voorname eigenheden van de Amerikaansche Flora.

In de tuinen van *Savannah* zag ik al mede prachtige bloeiende struiken, onder andere twee *camellien* op den blooten grond, die welligt van veertien tot achttien voet hoog en letterlijk met bloemen overdekt waren. Eene *magholia purpurea*, uit *China* afkomstig, vond ik als een hooge struik in vollen bloei. Aan grootte en pracht van kleuren schieten zeker hare bloemen bij die der iplandsche *grandiflora* te kort. Doch zij is altijd eene zeer schoone pronkplant en voegt beter in eenen tuin, dan de *grandiflora*, die ligt te hoog wordt, aan het oog geheel ontgroeit en zich beter in de vrije ruimte voordoet.

Voor eenen liefhebber der Botanik was natuurlijk het verblijf in dit oord en in dit jaargetijde zeer gewenscht, en ik sleet de meeste ochtenden, als het weder gunstig was, met botaniseren in de opene lucht. De bosschen beginnen geheel in de nabijheid der stad, en het land rondom is meest onbruikbaar voor den akkerbouw. Ik behoefde

derhalve niet ver te gaan om mij in eene eigenlijke wildernis te bevinden.

Eigenaardig zijn in dit zuidelijke deel van Noord-Amerika de tegenstellingen, welke zich in den groei opdoen en die in de verschillende gesteldheid van den bodem haren grond hebben. Op de hooger gelegene sandige heuvels vindt men niets dan ellendige eikenstruiken, als blyken van den armsten grond. Zij worden *black jack* (*quercus nigra* en *catesbeii*) genoemd (ik spreek hier niet van eigenlijke bergen, die ver van de zee verwijderd zijn en in hunne gansche gesteldheid weinig meer van den zuidelijken plantengroef behouden hebben). Nagelhouten duiden reeds eenen eenigzins beteren bodem aan. Men vindt die gewoonlijk niet op hoogten, of althans slechts op hooge vlakten, en zij vormen de beroemde zuidelijke wouden. Hier schakelen zich onafgebroken hooge rechte stammen der *pinus rigida* aaneen, wier kruin op eene hoogte van vijftig tot zeventig voet begint en door korte krachtige telgen wordt gevormd, aan welke de van drie tot vier duim lange nagelen in boschjes meestal slechts de eindten innemen en aan het groen van den boom een, van dat onzer pijnboomen onderscheiden, eigenaardig, boschachtig aanzien geven. In den dikken stam, in de lange nagelen en de krachtige telgen vertoont zich de woelderige groei van het Zuiden, welke ook uit het darte, drooge sand zulke majestueuze stammen als door een' tooverslag doet opschieten. Op den grond zelf groeit in het geheel niets, dewijl de boomen alle voedende sappen naar zich trekken en niet eens onkruid nevens zich dulden. Meest staan ook de

stammen zoo ver van een gescheiden, dat men deze wonden te voet of te paard op zijn uiterst gemak kan doorkruisen. In den zomer bieden zij eene koule, met welriekenden wassem doortrokkene wijtplaats aan. Men houdt zich dan ook zeer gaarne daarin op en bouwt in derselver nabijheid landhuizen. Om te botaniseren moet men deze pijnboschjes niet kiezen, die de moeite slecht beloonen. Doch eene des te rijkere winst bieden de dalen aan, welke men *bottoms* heet, en de moerassen, *swamps* genoemd. De grond is hier zoo rijk, dat de natuur werkelijk als zwelgt in het telen. Boom staat aan boom, slingerplanten vormen ondoordringbare muren en aan den bodem vindt men ontelbare kleine uitapruitsels. Gras evenwel komt ook hier zelden voor, behalve op de plaatsen, waar de boomen minder dicht staan. Maar die schoone struiken zijn hier mede te vinden, waarvan ik boven heb gesproken. Vele der altijd groene soorten hechten zich aan zulke streken vast en reeds in de verte kan men uit de bladeren op de natuur van den grond besluiten. Aan de afhellingen, die van de in den zomer meest drooge moerassen naar de hooger liggende omtrekken voeren, vindt men de overgangen. Hier komen weder andere groepen voor. Voor het overige behoort het botaniseren in de moerassen niet tot de aangenaamste uitstapjes. Men heeft zich van hoogte tot hoogte reeds diep in den pool gewaagd. In de verte bloeit eene plant, welke men wenscht te bereiken. Met hulp van oude houtstammen en kleine begraaide heuvelen arbeid men zich verder voort, maar het gewenschte voorwerp blijft evenwel nog altijd te ver

verwijdert. Men ziet in, dat men het nauwelijks zwemmend zou kunnen bereiken en, nadat men zich een' geruimen tijd heeft afgemat, moet men nog onverrichter zake terugkeeren. Somwijlen geraakt men in eenen toestand van vertwijfeling en moet men tot de meest vermetele sprongen zijne toevlugt nemen om zich weder op het vaste land te redden. Ten gelukke hadden de muskieten zich nog niet vertoond; anders had ik dese moerassen nog wel zeldzamer bezocht. Immers leerde ik die dieren later in het Noorden kennen en moest met aan stukken gebetene handen en gezigt voor mijne stoutheid boeten om eene *enracenia purpurea* uit een moeras te willen halen. De hand, waarin ik de plant gedragen had, ofschoon door een' handschoen beschut, zwol van de ontelbare steken niet weinig op. Daar men bij zoodanige gelegenheden nooit eene zeer veilige stelling heeft, zoo is men ook niet in staat zich tegen de aanvallen dier insakten behoorlijk te verdedigen.

Eene mijner wandelingen bragt mij naar het door brand vernielde landhuis *Bonadventure*, dat in de nabijheid van *Savannah* op eenen soortgelijken zandheuvel, als die, waarop de stad ligt, staat, en welks omgevingen wegens een groot getal van altijd groene eiken (*quercus virens*) zijn beroemd. Dese boomen, ofschoon ten hoogste honderd jaren oud, hebben eene belangrijke grootte en een zeer eerwaardig aanzien, 't welk door het daaraan wassende grijze mos (*filandria usneoides*) nog verhoogd wordt. De stammen zijn in het algemeen wel te laag, maar de takken maken zeer schoone bogen, en bepaaldelijk vormt eene der rijen boomen een volkomen priëel over den weg.

Die boomen zijn de beroemde *live oaks*, die van de Amerikanen tot den scheepbouw gebruikt worden, en, naar het zeggen van deskundigen, daartoe de beste houtsoort verschaffen. Hoewel zij altijd groen zijn, zoo lijdt hun voorkomen nogtans in de lente, wanneer de oude bladen in het afvallen en de nieuwe nog niet ontwikkeld zijn. Doch het blijft altijd een schoone, schilderachtige boom, welke van alle Amerikaansche eikensoorten nog de meeste overeenkomst heeft met onze eiken. Deze soort komt daarbij alleen aan de zee-kusten voor, wordt ver in het binnenland geheel niet gevonden en wast op eenen vrij armelijken grond.

Op mijnen terugtocht van deze plaats wilde ik langs de rivier gaan, doch stiet ik spoedig op belemmeringen, moerassen namelijk en armen der rivier, welke ik op geenerlei wijs wist te ontwijken, dan dat ik mijnen weg door den tuin eener plantagie nam. Zoo als ik uit denselven op het plein kwam, zag ik een' klein' oud' man in de deur van het huis staan, wien ik groette, terwijl ik mijnen weg vervolgde. Dan hij riep mij toe: «Hebt gij bij mij wat te doen?» Ik antwoordde: «Neen.» Daarmede niet voldaan, zeide hij vrij ruw: «Weet gij dan niet, dat gij geen recht hebt door mijnen tuin te gaan?» «Ik bid om ver-schooning,» hernam ik, «in dezen omtrek vreemd, verdwaalde ik en kon ik mij zelve niet anders terecht helpen, dan met de vrijheid te nemen om door uwen tuin te gaan.» «Ik zie, dat gij een Botanicus zijt.» «Om u te dienen.» Zoo begon onze kennismaking. Hij wees mij zijne bloemen aan, verzocht mij op een glas wijn te zijnen huize en deelde mij mede, dat ik met

die van
gebruikt
undigen.
Hoevel
men nog-
en in het
veld zijn.
erachtige
ensoorten
eze eiken.
seekusten
heel niet
en grond.
wilde ik
poedig op
armen der
te ontwij-
tuin eener
en op het
man in de
te, terwijl
mij toe:
ntwoordde:
te hij vrij
a regt hebt
om ver-
omtrak.
zelve niet
vrijheid te
« Ik zie,
e dienen.”
es mij zijne
glas wijn te
dat ik met

mijnen bundel planten zijn gezin zeer verdacht was voorgekomen. Men had mij voor eenen sendeling der Abolitionisten, of wie weet waarvoor gehouden. Mij gaf dit avontuur veel vermaak, ofschoon het slecht voor mij had kunnen afloopen. Bij het heengaan gaf mijn nieuwe vriend mij de troostrijke verzekering, dat ik mij gelukkig achten mogt van zijne honden niet ontmoet te zijn, die mij slechter dan hij zouden ontvangen hebben. Deze planters, die zich nooit veilig achten en vol kwaad vermoeden en bezorgdheid zijn, houden zich op hunnen grond en hoden voor gerechtigd om over de vreemdelingen min of meer eenre wacht van politie te houden.

VIER EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Gemaskerd bal. Opgegevens reis naar Florida. Vernieling der Oranjewouden door de vorst. Klimaat en gezondheid der lucht.

Ik bragt mijne avonden in *Savannah* door- gaans zeer aangenaam in gezelschap door. Gedu- rende mijn verblijf kwam ook de Groote Wereld aldaar in eene ongewone beweging door een ge- maskerd bal (*fancy ball*), dat vele vreemde gasten, zelfs uit *Charleston*, lokte en tot naar

Mobile opzien baarde, zoodat, toen ik later naar die stad kwam, men mij nog daarover, als over eene merkwaardige gebeurtenis, onderhield. De dame, die het bal bestemde en inrigtte, stond er streng op om slechts zulke lieden daarbij te noodigen, die vooraf mogten verklaren, dat zij vermoed zouden komen. Men deed ook aanvraag bij mij. Doch ik kwam er voor uit, dat ik wel lust had het bal te zien, maar om de vergunning bidden moest van onverkleed te mogen verschijnen. Voor eenen doortrekkenden vreemdeling zoude men, zecnde ik, die inschikkelijkheid wel willen hebben, welke mij dan ook door de bemiddeling van verscheidene vrienden werd toegezegd. De zeer ruime danszaal bood toereikende plaats aan het groote aantal maskes, van welke er wel omtrent zestig bijeen waren. Voor het bal werden in eene nevens de zaal gelegene galerij levende beelden vertoond, die door den rijkdom en de smaakvolle keus der kleeding, bijzonder der vrouwelijke, zoowel als door de nauwkeurige en tooneelmätige voorstelling zeer voldeden. Één tooneel: « Een meisje, dat haren geliefde eene bloem aanbodt, » was vooral uitstekend. De dame, die dese rol op zich had genomen, stelde eene ideale schoonheid voor. Bij den dans ontbrak het helaas aan goede muziek. De spelende Negers hadden niet dan oude stukken en gaven ze slaperig en slecht. Terwijl de meeste maskes in hunne vreemde kleederen bleven, zochten eenige hun aangenomen karakter te behouden, wat evenwel slechts aan twee kwakers wel gelukte, die hunne rollen den geheelen avond vol hielden. De oudste, die in *Savanna* geboren en met iedereen

bekend was, maar vele jaren buiten 'slands had doorgebracht, was toevallig om dezen tijd in de stad gekomen en bediende zich van dit kleed om zijne vrienden te bedotten; 't welk hem ook niet velen zeer wel gelukte. Het souper was, zoo als gewoonlijk, in een nevenvertrek. Toen wij met de dames naar de danszaal terugkeerden, werd ik van den heer des huizes genoodigd mij weder naar de eetkamer te begeven. Ik sloeg dit af, dewijl ik mijnen eetlust reeds geheel bevredigd had, doch bespeurde, toen alle heeren na weinig tijds de zaal verlieten, dat ik tegen den regel had gezondigd. Ik had namelijk, toen ik mijne dame in de eetkamer bediende, niet zelf moesten eten, maar toezien. Ik bevond mij dan nu alleen met de dames, die zich intusschen over mijne tegenwoordigheid verder niet schenen te bevreemden, onder elkander eenen dans schikten en mij lieten toezien. De heeren kwamen nu ook de eene na den anderen weder binnen en alles hernam den vroegeren gang.

Onder de dansers bevonden zich vele officieren uit de armée der Vereenigde Staten, die, naar aanleiding van een over majoor GATES te houden krigsregt, van *Florida*, waar zij tegen de Seminolen dienden, naar *Savannah* gekomen waren en zich te gemakkelijker op het bal konden begeven, daar hunne uniform als een maske gelden mogt. Daar ik te dien tijde bij mij zelven nog het voornemen had om van *Savannah* eenen uitstap naar *Florida* te doen, zoo was het mij zeer aangenaam bij die heeren de daartoe noodige narigten te mogen inwinnen. De meesten ontrieden mij dit zeer, terwijl zij mij te kennen gaven,

dat, wanneer ik mij enkel tot *St. Augustine* bepalen wilde, ik dan eigenlijk niets zou zien. Wilde ik daarentegen verder landwaarts doorreizen, zoo zou ik op eene stoomboot moeten wachten, welke van tijd tot tijd naar de militaire posten in het binnenland aan de rivier *St. John* afvoer, terwijl wegens de Indianen zich de reize te land niet liet doen. LATROBS's dichterlijke beschrijving des lands, in zijnen *Rambler*, had mij voornamelijk op de gedachte gebragt om die reis te ondernemen, ten einde de daar zijnde schoone plantenwereld, vooral de oranje-wouden te zien. Doch ook de officieren gaven mij van het land eene zeer ongunstige beschrijving. Het moest, naar hun zeggen, zeer eentonig zijn, als bestaande in eene beatendige opvolging van moerassen, wouden en sandwoestijnen, met welke wel rijke streken afwisselen, doch die zoo klein zijn en zoo weinig beteekenen, dat zij nauwelijks den grond voor eene plantagie beslaan. Daarbij had de sterke vorst, in het jaar 1852, de oranje-wouden, in de nabijheid van *St. Augustine* en noordwaarts van de *Tampa*-baai, verwoest, zoodat ook dit punt van aantrekking verviel. Welligt evenwel had ik mijne begeerte om het reeds door zijnen dichterlijken naam *Florida* aantrekkelijke land te gaan bezoeken, niet kunnen bestrijden, als niet de krijg met de Seminolen den weg van *St. Augustine* naar *Talabasse* zoodanig onveilig had gemaakt, dat er geen postwagen meer derwaarts ging. Ik gevoelde dan ook geenen lust om mij op eene reize voor vermaak door de Indianen te laten scalperen en alzoo gaf ik, hoewel met tegenzin, den voorgenomen uitstap op.

Augustine
 ts zou zien.
 vaarts door-
 boot moeten
 de militaire
 ter *St. John*
 sich de reize
 dichterlijke
 bler, had mij
 om die reis
 jnde schoone
 den te zien.
 an het land
 Het moest,
 jn', als be-
 van moeras-
 t welke wel
 o klein zijn
 uwelijks den
 arbij had de
 nje-wonden,
 noordwaarts
 ook dit punt
 wel had ik
 en dichter-
 and te gaan
 als niet de
St. Augus-
 lig had ge-
 r derwaarts
 ust om mij
 Indianen te
 met tegen-

Sedert eene reeks van jaren schijnen de winters in dit gedeelte des lands kouder geworden te zijn. De vorst, welke voor weinige jaren alle citroenen en oranjeboomen in *Savannah*, *Mobile*, *New-Orleans* en *St. Augustine* doodde, valt nu bijna regelmatig alle jaren in, zoodat de jaarlijkse nitspruitsels dezer boomen meest altijd weder gedeeltelijk vernield worden. Het gebrek aan deze boomen heeft dan ook den tinnen veel van hante schoonheid en liefelijkheid benomen. Zoo was ik b. v. te *Savannah* in eenen tuin, waar de vorst drie honderd vruchtdragende oranjeboomen had gedood. Het zon waarlijk droevig wesen, wanneer het van velen genote vermoeden, dat de winters aanhoudend zoo koud zullen blijven, mogt bevestigd worden. De bewoners van dit heete land zouden dan de vergoeding missen, welke hun een zachter winter voor de hitte des somers aubrengt, en het land werd daarbij van een zijner schoonste sieraden beroofd.

Ofschoon mijn verblijf in *Savannah* in een zeer vroeg jaargetijde, op het einde van Maart en in het begin van April, plaats had, zoo had ik toch van de hitte veel te lijden. Het gaf veracheidene swoele dagen, waarop de warmte zeer drakkend was, welke zich dan ook eindelijk in een vreeso-lijk opweder oploste. Dit duurde van 's nachts één uur tot 's morgens vier uren en was zoo sterk, dat ik mij niet herinner ooit een soortgelijk beleefd te hebben. Ik vernam juist geene zeer hevige slagen; maar de donder breidde zich op eene schrikbarende wijs in de verte uit, zoodat er bijna geene tassenpoosing plaats vond. Daarbij kwam bliksem op bliksem, meer als een nabij hevig

weerlichten, en wel met enkele stralen. Van tijd tot tijd sliep ik onder het geras en gerommel in, maar telken keer, dat ik ontwaakte, duurde nog de storm der elementen voort. De ingezetenen van *Savannah* zelve waren door de hevigheid van het onweder ontzet, 't welk den gewonen zuidelijken donderstorm moet overtroffen hebben; en ik mogt mij vliegen iets geheel buitengewoons beleefd te hebben. Te vergeefs hoopte ik den volgenden morgen de lucht verfrist en zuiver te vinden. Zij was nog altijd vochtig en drukkend. Doch alle beken en kleine wateren in den omtrek waren zooanig opgeswellen, dat daardoor de gemeenschap naar omliggende kanten heen een tijd lang werd afgesneden. De meeste van die kleine wateren hebben geen oeveren, maar worden op windbare plaatsen overgetrokken. Maar ook deze worden snarlijk onbegaatbaar, zoodra er een wat sterke regen valt. Immers is de grond, waar hij uit geen zand bestaat, meest leemig, zoodat er het water in het geheel niet wordt ingesogen, maar met groote snelheid afsloopt en rivieren en beken doet opswellen. Van daar komt het ook, dat men weinige uren na eenen regen nauwelijks nog sporen van denzelfden op den grond bemerkt.

In de nabijheid van *Savannah* heeft de Regering der Vereenigde Staten belangrijke, hoewel onwillekeurige en kostbare proeven genomen omtrent den invloed der plaatselijke ligging op den staat der gezondheid. Daar over het geheel de dennenwouden voor gezonde verblijfplaatsen gelden, zoo vond er de Regering geene warigheid in om een ziekenhuis en eene kazerne in het

Van tijd
rommel in,
Surde nog
ingesetenen
igheid van
nen zuide-
ebben; en
woons be-
den tot
niver te
drukkend
ten omtrek
ardoor de
heen een
e van die
maar wor-
den. Maar
ar, zoodra
de grond,
et leemig,
wordt in-
afloopt en
daar komt
enen regen
n op den
de Rege-
ke, hoewel
nomen om-
g op den
geheel de
aatsen gel-
warigheid
ne in het

nahij de stad gelegene bosch te bouwen. Des-
kundigen, die den vochtigen, moerassigen grond
in aanmerking namen, waarschuwdten te vergeefs
van die onderruiming. De Regering liet zich
dus van niet overtuigen. Den zoodra de hui-
zen in den somer bewoond werden, deed zich de
ongezonde ligging daar bemerken. Vele bewoners
werden krank en de ziektegevallen namen zoodanig
toe, dat men verpligt was de troepen te verleg-
gen en voor dezelve een ander verblijf op eene
meer gezonde plaats te bouwen. De ongezond-
heid van het Nagelwoud, waarin men de ongeluk-
ke tijding ontving, heeft daarin haren grond,
dat het zich van den voet der hoogte, waarop de
stad ligt en welke naar het Zuiden toe langzaam
afloopt, in een dal uitbreidt, waarin het water
van de hoogte zich verzamelt. De nieuwe kazerne
ligt maar op eenen afstand van eettelijke honderd
schreden van de oude, en zij heeft, in weerwil
van dien geringen afstand, eene volmaakt gezonde
ligging. Tusschen dezelve en het woud heeft men
de gevangenis gebouwd, en zelfs in dese hebben
zich geene sporen eener ongezonde ligging ver-
toond. Het is merkwaardig, in wat beperking
sich de gevolgen eener ongezonde uitwaseming
openbaren en hoe vele gedeeltelijk onverklaarbare
afwijkingen daarbij plaats vinden. In den jongst-
verleden tijd heeft men beweerd, dat de grond
der ongezondheid eener moerassige ligging in den
zomer en herfst niet gelegen was in een onzicht-
baar miasma of eene schadelijke uitdamping, maar
in een, door de verrotting van dierlijk-plantaardige
stoffen, veroorzaakt gebrek aan zuurstof, in ver-
band met groote, ontzenuwende hitte en koude,

vochtige nachten. Soortgelijke verschijnselen openbaren zich in groote volkrijke steden en van daar ook soortgelijke krankheden. Moerassige streken, die van boomen ontbloot worden, gewinnen daardoor niet, maar integendeel wordt nu een groot deel van het moeras aan de zon bloot gegeven en gaat onder dits invloed de verrotting te spoediger voort. Zoo lang men het bestaan van een miasma niet kan aanwijzen, moet men er zich zeker bij houden om den schadelijken invloed eener moerassige ligging door chemische verplaatsing te verklaren; maar de zaak blijft nog altijd ongewis. In vele gevallen moet het wonen op eene hoogere verdieping voor de schadelijke uitwerkselen beveiligd hebben, en reeds op honderd voet boven een moerassig oord moet eene gezonde ligging zijn. Doch eene omstandigheid, welke dit beweerde vrij wat wederspreekt, is deze, dat aan vele binnenmeeren de afwisselende koortsen zich niet bij de oeverbewoners, maar het eerst en meest bij hen vertoonen, die wat hooger en afgelegener huizen. Ongelukkig ontbreekt het nog zeer aan meer naauwkeurige waarnemingen, en het zou eenen zwaren arbeid vorderen om al de verschillende invloeden behoorlijk op te sporen en in rekening te brengen. — *Savannah* zelf is zeer gezond, sedert men de naaste velden tot eenen droogen aanbouw heeft gebezigd. Een daar wonend man, die anders gewoon was met de zijnen naar het Noorden op te trekken, deelde mij zijne ervaring mede, dat juist in den zomer, dien hij in *Savannah* doorbragt, en in dezen alleen, de éénige maal, geen lid van zijn gezin was ziek geweest. Vroeger kwamen zelfs ingezetenen van

Charleston om hier den zomer door te brengen. In weerwil deser gezonde ligging, zoekt toch ieder de stad in het schoone jaargetijde te verlaten, ook reeds deswegen, wijl daar gedurende hetzelfde weinig gezellig verkeer gevonden wordt.

VIJF EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

*Afreis van Savannah. Aankomst in Augusta.
Bouworde en toestand der stad. Sandhills.
Botanische uitstappen. Hamburg.*

Gedurende mijn verblijf in *Savannah* was de lente reeds geheel ontloken, en ik had grond van te hopen, op mijne verdere reis door de Zuidelijke Staten met vele nieuwe planten mijne verzameling te zullen uitbreiden. Van den kant der menschen had ik op mijnen naast aanstaanden togt van hier naar *Mobile* wel niet veel te wachten. Hij toch voerde mij gedeeltelijk door landstreken, welke voor korten tijd nog in de handen der Wilden waren en waar men dus noch op goede herbergen, noch op aangename gezellige brengen rekenen kon, en ik mogt het voor vrij zeker houden, dat ik de eerstvolgende vier weken veel eenzamer, dan den tijd, dien ik in *Savannah* en *Charleston* beleefde, zou doorbrengen. Die verwachting was

juist niet geschikt om mij het afscheid van eene stad, waar ik zoo vele aangename en belangrijke betrekkingen aangeknoopt en waar men mij in het algemeen met zoo veel eerbied en aanzienheid ontvangen had, te verlaten te maken. Intusschen moest er gescheiden worden, en in den namiddag van 6 April vertrok ik met de postkoets van *Savannah*, om over *Augusta* door het binnenland van *Georgia* te komen, waar ik de zuidelijke natuur in hare oorspronkelijke staat hoopte te leeren kennen. Het verlangen om nieuwe streken te zien troostte mij over het afscheid, en terwijl beschouwde ik van mijne zitplaats op den bok de wouden en moerassen, welke wij na de hoogte bij *Savannah* verlaten te hebben, doortrokken. Hier en daar schokten wij over kleine sandhoopen op de anders breede sandige vlakten. Tegen den avond bragt de weg ons een uur lang door een moeras. Linksch en recht had men bogch en boomen, die hetzelfde liefelijk overschaduwden en versierden, en tusschen wier takken het donkere zwarte water van den pool doorschemerde. In den nacht hadden wij een onweder, dat welk wel met datgene, waarvan ik boven gewaagde, in geene vergelijking kwam, maar evenwel den koetsier, hoewel ik hem mijne parapluie geleend had, bewoog aan te leggen om den ergsten stortregen voorbij te laten gaan. Ons avondeten en onthut waren niet veel bijzonders. Gebradene ham en eijeren speelden daarbij eene hoofdrol, en ik begon te begrijpen, dat ik of eijeren eten of honger lijden moest. Natuurlijk, dat ik het eerste verkoos, waarbij ik mij dan ook wel bevond. Na eenen togt van twintig uren

(voor eenen afstand van honderd achttien mijlen gewis de snelste niet) landden wij in *Augusta* aan. In de herberg, waar het bepaalde uur voor den middagmaaltijd verstreken was, moest ik mij met wat opgewarmde overgeschotene kost tevreden stellen. Doch daarvoor was ik met mijne kamer te meer voldaan. Ik bekwam eene groote zaal, waarin ik zeer ligt een bal had kunnen geven, met een vrolijk uitzigt.

Augusta is eene der oudste steden in dit deel des lands, en speelde mede eene beduidende rol in den krijg der vrijheid. De Engelschen hadden hier een fort en verscheidene slagen werden in de nabijheid geleverd. Van de vroegere versterkingen was voor mij geen spoor te vinden. De stad evenwel begon eerst in den laatsten tijd tot eenig aanzien te komen en besit thans eenige goede gebouwen en eene schoone straat. Eigenlijk kan men wel zeggen, dat zij slechts dese ééne heeft. In haar toch vereenigt zich alles, winkels, herbergen, kerken, woonhuizen enz. Doch zij is meer dan eenen mijl lang en zoo ruim, dat men daarin, denk ik, eene tamelijke stad zou kunnen bouwen en dat men in dezelve geen gedrang te vreesen had, zelfs dan, wanneer de stad zoo vele tienduizenden inwoners telde, als zij er thans honderden heeft. *Augusta* ligt aan de rivier *Savannah* en besit, ten gevolge van dit verband te water met de zee, eenen vrij belangrijken handel, welke nog meer is toegenomen door den spoorweg van *Charleston*, die aan de overzijde der rivier in *Hamburg* eindigt. Hoe meer het land achter de stad in bevolking mag toenemen, zoo veel meer zal zij in belang gewinnen.

In getal van inwoners staat zij met *Savannah* voor het minst gelijk en is zij thans, meer dan deze, aan het toenemen. In het voorkomen heeft zij weinig van eene zuidelijke stad, terwijl de huizen, behalve in de bijstraten, niet door tuinen en grasperken vaneen gescheiden, maar dicht aan elkander gebouwd zijn. De bevolking bestaat voor het grootste gedeelte alleen uit handeldrivende lieden en de noodanige, die met dezelve in betrekking staan, als advokaten, regters, herbergiers enz., en ik vermoed, dat men hier geen zoo aangenaam gezellig verkeer, als in *Savannah* vindt. Uit eigene ervaring kan ik daar zeker niets van zeggen, daar ik mij hier te kort ophield, en de schoone liefelijke omtrek, welke mij ook door den rijkdom van planten dubbel belangrijk werd, mij geheel voor zich innam.

Gansch in de nabijheid van *Augusta* is eene reeks van heuvelen, welke zich tot aan de rivier uitstrekt, waarop de rijkste kooplieden hunne landhuizen hebben. Men noemt dien omtrek de *Zandheuvels* (*Sandhills*) en hoort in *Augusta* dikwijls daarvan spreken. Bij mijn botaniseren kwam ik toevallig derwaarts en vond werkelijk in menigte zand. De landhuizen liggen gedeeltelijk eenzaam in eikenwouden, die zeker niet uit groote, majestueuze boomen, maar uit armelijke, lage struiken bestaan. Gedeeltelijk is er een weg gekomen geheel met landhuizen bezet, over wier menigte ik mij moest verbazen. Hier vindt men meest ook tuintjes daarbij, van welke evenwel maar weinige goed onderhouden waren, terwijl de meeste er wat vervallen uitzagen, gelijk ook verscheidene gebouwen oud en verwaarloosd, andere daaren-

tegen bevallig en vrolijk waren. Het uitzigt van hier kan zeer goed wesen, hoewel ik tot geen goed oversigt kon geraken. De omstreken daarentegen zijn weinig uitlokkend. Het voorname voordeel van hier eenen optrek te hebben zal dan ook wel bestaan in de gezondheid en nabijheid der ligging, terwijl men zeer wel zijne bezigheden in de stad verrigten en vóór den avond zich bij zijne familie op het land bevinden kan.

Op den volgenden dag, die een zondag was, wilde ik naar de andere zijde der rivier eenen uitstap doen. In plaats van over eene der beide bruggen te gaan, ging ik, volgens bekomene aanwijzingen, omtrent twee mijlen langs de rivier opwaarts tot aan eene pont, waarvan ik de plaats ook gelukkig vond, maar die aan de andere zijde lag en, tegen al mijn herhaald geroep, niet over kwam. Ik hoorde later, dat de pont des zondags geheel geene diensten deed. Ik moest des, hoe verdrietig dit ook voor mij mocht wesen, naar de stad terugkeeren en de bovenste brug over gaan. Mijn doel was op eene kleine bekoorlijke vallei gerigt, welke tusschen twee kleine hoogten benedenwaarts naar de rivier afliep. Ik vond daar ook vele nieuwe planten en was over mijnen uitstap hoogst tevrede. Toen ik aan de rivier kwam, bevond ik mij op een rotsig uitstek, waaronder de stroom woest over klippen henen brak. Het water was hoog gezwollen en de boomen aan den oever stonden diep onder hetzelfde. De boschaadje der omliggende hoogten was zeer schoon en het geheele uitzigt had een woest, ruw, zeer bezielend voorkomen, geheel verschillend van een zuidelijk landschap, waar troebele wateren lange

zaam tusschen lage, moerassige oevers henen kruipen. Mijn zwer had mij zoo ver gevoerd, en de vele planten hadden mijne treden zoo dikwils opgehouden, dat ik eerst na twee uren in de herberg terug kwam, waar ik met het troostrijke bericht ontvangen werd, dat de middagmaaltijd reeds sedert een uur voorbij was. Op de zondagen lijden gewoonlijk de etensuren wegens den kerktijd verandering. Ik had vergeten daarná te vernemen en moest uit dien hoofde naproeven. Mijne hongerige maag vond daarbij luttel bevrediging, en ik besloot in het vervolg voorzigtiger te wezen. Bij mijne botanische uitstappen had de Apotheker in *Augusta*, J. WRAY, de goedheid mij van zijnen raad te dienen en alleen zijn beroep, dat hem in de stad hield, verhinderde hem mij te vergezellen. In zijnen tuin teelt hij de meeste der schoone, inlandsche struiken, nevens vele vreemde, en hij vindt er een genoeg in om buitenlandsche Botanici met de schatten der omliggende wouden te voorzien, zoodat hij altijd met het uithalen en verzenden van planten en boomen bezig is.

Op den derden dag begaf ik mij van *Augusta* naar het nabij gelegene *Hamburg*, dat aan eenen Duitscher-zijn bestaan te danken heeft en thans, door den spoorweg naar *Charleston*, zeer in het opkomen is, hoewel het juist zijnen-Europeschen naamgenoot niet zoo spoedig zal evenaren, daar het aan *Augusta* eenen gevaarlijken mededinger heeft. Ik volgde den spoorweg een' tijd lang en geraakte bij die gelegenheid in een moeras, waaruit ik mij niet dan met moeite trok en waar ik tevens niets vond, dat mij voor mijnen arbeid

eenige vergoeding gaf. Ik nam mij dan ook uit dien hoofde voor, den moerassen voortaan wat uit den weg te gaan, ofschoon zij wegens hunnen rijkdom aan planten ten uitersten aantrekkelijk en tevens meest 100 ondoorsigtbaar zijn, dat men wonder wat achter dezelve meent te zullen vinden. Ik zag hier verscheidene prachtige kolossale water-eiken (*quercus prinus, bicolor*) die aan het schoonste park eere gedaan zouden hebben. In hunnen groei waren zij meer aan beuken, dan aan onze eiken, gelijk. Zij waren ongemeen hoog en hadden geene breede kruinen, wat welligt gedeeltelijk aan hunne gedrongene plaatsing was te wijten. Voor het overige was ik dezen dag niet zoo gelukkig als den vorigen; of ik had de aanwijzingen van mijnen vriend niet gevolgd, of dezelve niet wel begrepen. Genoeg, ik kon de plaats niet vinden, welke hij mij had opgegeven. Des namiddags beproefde ik mijn geluk nog eens en kwam toen ook bij de mij beschrevene heuvels; waasop ik verscheidene nieuwe planten vond, zoodat ik voor mijne volharding werd beloond, gelijk dan ook mijn driedagsch verblijf zeer tot vermeerdering mijner verzameling bijdroeg.)

Augusta
aan eenen
en thans,
zeer in het
europeschen
aren, daar
mededinger
id lang en
cras, waar-
en waar ik
nen arbeid

ZES EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Afreis van Augusta. Aankomst in Milledgeville. Het Stadhuis. Macon.

In den morgen van dingsdag 11 April verliet ik *Augusta* met de *stage*. Mijn eenige reisgenoot was een koopman uit *New-York*, een man van reeds vrij gevorderde jaren en zeer aangenaam in het verkeer, die mij dan ook tot spreken opwekte. Doorgaans toch behoor ik, zoo als mijne lezers weten, tot de reizigers, die er met *ja* en *neen* zien af te komen, daar mijne pogingen om mij te doen begrijpen dikwijls niet zeer gunstig uitvielen. De streek was in het geheel niet aanlokkelijk. Wij kwamen niet vele goede beplantingen voorbij. Meest waren het arme hutten, van weinige koornvelden omgeven. Zelfs de wouden kwamen mij niet rijk en weelderig voor. De beste boomen schenen er wel voor het grootste gedeelte uit weg gehakt. Nu begonnen mij dan ook de doode stammen in de velden te vervelen. Op den ganschen weg kwamen wij wel geen veld voorbij, dat niet voor het minst een of ander moeras had aan te wijzen. Alles gaf te kennen, dat het land eerst sedert korte jaren was ontgonnen en dat het in het algemeen te armoedig is om andere, dan arme

lieden, op te wekken het hier te bebouwen. Een spoorweg van *Augusta* naar *Milledgeville* is nu bijna klaar, en die zal in het vervolg den reizigers dezen togt heel wat korter en aangenameer maken. Men had ons de eerste stations zoo goed gereden, dat wij veel vroeger, dan gewoonlijk, aankwamen. Wij hielden ons daarom aan de voor het middagmaal bestemde plaats niet op, maar reden tot *Warrenton*, waar wij ons in plaats van thee een middageten lieten voorsetten. Maar hier verloren wij ook het voordeel, dat wij eerst de andere koets, onze mededingster, hadden afgewonnen. Onze koetsier hield zich, denk ik, met voordacht zoo lang op, om zijnen vriend, die deze tweede koets reed, tijd te geven van ons in te halen. — Al die postkoetsen zijn, gelijk men weet, bijzondere ondernemingen, met welke de algemeene Regering voor de brieven verdragen sluit, terwijl zij zich om het overige niet bekommert. Behalve deze zoogenaamde briefkoetsen (*mail stage*), welke men bijna op alle, zelfs minst bezochte wegen vindt, wijl de Regering voor de overbrenging der brieven zorgen moet, heeft men ook nog andere koetsen, die alleen passagiers in hebben en het op dezelfde gemak toeleggen. Te *Sparta* vonden wij ons avondeten. Gaarne had ik van de stad, die eenen zoo beroemden naam draagt, wat gezien, maar het was te laat. In de nabijheid ligt *Athens*, dat, aan zijnen ouden roem getrouw, de zetel eener Universiteit is, terwijl zich in *Sparta* een zeer belangrijk Opvoedingsgesticht voor meisjes bevindt. Waarom men de studenten naar *Athens* en de meisjes naar *Sparta* zendt, weet ik niet. Ik

hoop toch, dat men de Spartaansche opvoeding van jonge dochters daar niet in beoefening zal brengen. Alleen zoo veel weet ik tot lof van deze plaats te zeggen, dat wij er een goed souper bekwamen. Een gedeelte van den nacht bragt ik vervolgens op den bok door. De lucht was zoo mild en het buitendien bevallige landschap scheen mij, in het vriendelijke licht der maan en het heldere zachte schijnsel der starren, dubbel fraai. Allengs evenwel werd het vochtig en koel, zoodat ik mijne toevlugt tot mijnen mantel nemen moest, tot mij eindelijk de slaap in den wagen dreef.

Te *Milledgeville*, de hoofdstad van den Staat *Georgia*, landden wij den 12 April tegen drie uren in de vroege aan. Gaarne maakte ik van den tijd, ons hier vergund, gebruik om mijnen slaap tot den lateren morgen in het bed voort te zetten. Doch de nieuwsgierigheid om de merkwaardigheden der hoofdstad te bezigtigen veroorloofde mij niet lang te blijven liggen en om zes uren was ik reeds weder op het pad om eens rond te zien. Onze herberg staat op een vrij breed plein, in welks midden men het stadhuis vindt, dat natuurlijk het eerst mijne aandacht trok. Het gebouw onderscheidt zich door eene zekere oorspronkelijkheid. De stijl schijnt de Gothische te moeten zijn. Maar, buiten de aan de torens der wallen van middeleeuwsche kasteelen gelijkvormige borstwering, welke het vierhoekige dak omgeeft, en vier aan de hoeken aangeplakte torentjes, die van gelijke hoogte met den hoek vop het dak en van boven in eene soortgelijke borstwering besloten zijn, bespeurt men verder geene versierselen, welke aan de Gothische bouw-

kunst kunnen doen denken. De toren, die midden boven het hoofdgebouw uitsteekt, gelijkt eer naar alle andere torens, dan naar eenen Gothischen, en is hoogst eenvoudig en onbeduidend. Het geheel is van hout gebouwd en aangestroken, ziet er armelijk uit en is, hoewel nieuw, reeds eenigzins vervallen. Van het overige der stad kwam ik niet veel te zien. Rossdom het stadhuis staan eenige kerken, die er eveneens alle een armoedig uitsien en gedeeltelijk nog niet zijn afgebouwd. *Milledgeville* schijnt zich bijna in denzelfden toestand, als *Washington*, te bevinden. Ofschoon hoofdstad van eenen belangrijken Staat, waarvan men eenen grooten bloei verwachtte, wil het niet opkomen. Zeker kiest men voor hoofdsteden, als zetels der Regering, meest eene zoodanige ligging in het binnenste des lands, dat de handel dezelve moet ontwijken; en dit is ook het geval met *Milledgeville*. Doch het aantal personen, die aan den zetel eener Republikeinsche Regering gebonden zijn, is zoo gering, dat het niet toereikt om levendigheid aan eene plaats bij te zetten. Ons ontbijt, dat werkelijk in een half onderaardsch vertrek werd opgedragen, verzoende mij met de hoofdstad van *Georgia*.

Om acht uren reden wij uit *Milledgeville*. Mijn oude heer had mij verlaten, en in zijne plaats waren twee jonge lieden en verscheidene passagiers voor een gedeelte van den weg gekomen. Tegen den middag kwamen wij te *Macon*, eene nog nieuwe, eerst tien of twaalf jaren oude stad, die zich niet kwaad voordoet. De strek, waarin zij ligt, is heuvelachtig en op verscheidene kleine hoogten staan zeer fraaie huizen, die wel in het

oog vallen. Er schijnt hier veel vertier en vrij wat handel te zijn. In de hoofdstraat zag ik vele zeer kostbare winkels. De bevaarbare rivier *Atatamaha*, die zich bij *Dariën* in de *Atlantische zee* uitstort, stroomt door het dal en draagt er toe bij om de plaats te verheffen en aan haar den voorrang boven *Millidgeville* te geven, dat op een soort van hooge vlakte ligt. Wij moesten hier een half uur op den middagmaaltijd wachten. Er had namelijk een harddraverij in den omtrek plaats, en het behaagde onzen hospes niet, dan na dierzelver afloop naar zijn hotel terug te keeren. Reisigers, die van den anderen kant aankwamen en minder tijd hadden dan wij, waren door een gedeelte verplicht zonder middagen verder te trekken. Onze koetsier was ook naar de harddraverij gegaan en kwam nog later, dan de waard, terug, zoodat hij ons toereikenden tijd om te eten liet. Aan tafel waren wij welligt vijftig personen, maar hadden slechts drie oppassers en vonden wij ons dienvolgens genoodzaakt meest ons zeiven te bedienen. Voor het overige viel er op den maaltijd waarlijk niets te zeggen.

Ik zat, van hier af, als gewoonlijk, op den bok en liet de geheele koste aan mijnen éénigen reisgenoot over. De landstreek begon nu meer afwisselend te worden; de weg liep berg op berg af. Onze koetsier reed de bergen zoo vlug naar beneden, dat ik mij nauwelijks met beide handen kon vasthouden; want bij den hobbeligen en steenigen weg stiet het vreeselijk. Hij leverde het bewijs, hoe moeijelijk het gaat zoodanig een koets te doen omvallen. Ik althans had het vroeger niet voor mogelijk gehouden, zulke steile ber-

ter en vrij
zag ik vele
rivier *Atla-*
Atlantische
n draagt er
n haar den
n, dat op
ij moesten
d wachten.
den omtrek
niet, dan
ng te kee-
n kant aan-
wij, waren
middageten
ook naar
later, dan
ikenden tijd
veeligt vijftig
oppassers en
t meest ons
viel er op

op den bok
enigen reis-
u meer af-
berg op berg
o vlug naar
beide handen
bbeligen en
leverde het
odapig eeno
ad het vroe-
e steile ber-

gen in eenen snellen draf af te rijden, zonder te worden omgeslagen. Hij zeide telkens, zoodra hij wilde laten rennen: "houd u nu vast; ik kan u verzekeren, dat de koets op hare vier wielen wel zal blijven; zijt daarvoor niet bezorgd!" — en zoo ging het er op los. Deze proeven werden gedurig herhaald, want de weg was een aanhoudend vervolg van op en af. De arme passagier van binnen vond het bijkans swaardiger dan ik, de vreeselijke stooten nit te houden en beklaagde zich meermaal; maar de koetsier beweerde, dat zijne paarden het niet zouden kunnen uithouden, wanneer hij zulke steile schuinten stappende wilde afrijden.

Ons souper in een klein nest, *Knowville*, onderscheidde zich door goede bediening. Wij hadden niet minder dan vier slaven, als oppassers, om ons, en aten enkel met ons drieën. De nacht ging goed voorbij. Ik sliep vrij veel en, zoodra het dag werd, maakte ik er weder op nit te komen. In *Talbotten*, waar wij ons onthijt zouden vinden, moesten wij geduldig wachten, tot dat het gewone uur voor het onthijt gekomen was. Het haatte ons derhalve in het geheel niet, dat wij vrij vroeg waren aangeland. Van de naaste station af ging ik een eind wegs te voet vooruit, met het oogmerk om een weinig naar planten om te zien. Doch het begon te regenen, zoodat ik eene schuilplaats zoeken en daar op den wagon wachten moest. Zoodra het met regenen ophield, zette ik mij bij den koetsier, eenen zeer flinken vent, die mij weldra zijne geheele levensgeschiedenis vertelde. Hij was in *Ierland* geboren, maar reeds als een knaapje naar *Amerika* gekomen,

was als koetsier, ruitser, goochelaar, op alle markten te huis geweest en had, vooral met paardenkoopen, veel geld verdiend. Hij koopt namelijk paarden, die hij aan de *stage* laat loopen, waarvoor de eigenaar hem het voeder zonder betaling geeft, en, nadat hij ze wel bereiden heeft, verkoopt hij die gewoonlijk zeer goed. Het was geenszins zijn plan, in *Amerika* te verblijven, maar hij wilde naar zijn vaderland wederkeeren, doch eerst als hij zijne fortuin wel gemaakt zou hebben. Wij hadden waarschijnlijk op het middagmaal te *Columbus* kunnen komen, maar de koetsier beweerde, dat men in den regel tien mijlen aan desen kant te middag spijsde, ik vermoed bij een' zijner goede vrienden en landlieden. Onze maaltijd bestond uit gesooten visch, gebraden ham, eijeren en brood van uitlandsch koorn. In *Columbus* hadden wij het waarschijnlijk beter gehad. De laatste tien mijlen kostten ons veel tijd. Hoewel onze koetsier de bergen altijd, als een bezetene, afreed, zoo legde hij toch alle oogenblikken aan, zoedat wij eerst tegen den avond van den dertiende te *Columbus* kwamen.

ZEVEN EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Columbus.

In het *City Hotel* vond ik eene schoone, goed gemeubelde voorkamer, wat mij eenen zeer gunstigen dunk van de herberg gaf, welken ik ook later vond bevestigd. *Columbus* is eene eerst sedert kort ontstane stad. Toen kapitein BASIL HALL hier in het jaar 1837 doorkwam, hadden wel reeds verscheidene lieden hier een verblijf gekozen, maar de stad was eigenlijk nog niet gevestigd, en de verkoop der gronden zou eerst in wat latere tijd geschieden. De kous van de plaats is zeker hoogst doelmattig, gelijk dan ook over het geheel de Amerikaansche steden en dorpen daarin eenen grooten voorrang boven de onze hebben. De rivier *Chatahoochie*, welke zich in den Mexikaanschen zeehoesem ontlust, is tot op dit punt voor stoomschepen bevaarbaar. Daarentegen maken klippen en kleine vallen, onmiddellijk boven de stad, het zelfs voor visschersbooten ondoenlijk om verder te komen. *Columbus* verbindt zich uit dien hoofde gemakkelijk met de zee en verschaft eene zeer geschikte marktplaats aan het gansche achterwaarts gelegene land, waar zich zeer vruchtbare streken moeten bevinden. In den

tijd van tien jaren, heeft zich eene bevolking van omtrent drie duizend inwoners hier verzameld, die voor het grootste deel uit kooplieden of aan den handel verbundene personen en voor twee derde deelen uit mannen bestaan. De hier bestaande herbergen zijn altijd met ongehuwde jonge mannen overladen, die van elders, vooral uit *Nieuw-Engeland* herwaarts gekomen zijn om hier hun fortuin te maken. In de hoofdstraat, welke zich door eene groote breedte onderscheidt, staat winkel aan winkel. Verscheidene dierzelve zijn zeer fraai en zouden ook eene veel grootere stad tot sieraad strekken. Des morgens zag ik die straat altijd vol vastgebondene paarden, op welke de planters, tot bestelling hunner zaken, naar de stad gekomen waren. In de bijstraten heeft men ook eenige regt fraaie gebouwen, die voor bijzondere woonhuizen dienen en meest schoone tuinen hebben. Het plan der stad is zeer regelmatig ontworpen en de grond vrij vlak, zoodat men verwachten kan hier binnen kort eene zindelijke, nette stad te zien. Reeds onderscheidt zij zich, behalve door de menigte van winkels, door de vele huizen, die alle van belangrijke grootte zijn. Van de dierzelve werd toen juist veel gesproken, in zoo ver daar, in de plaats van ijzeren, pleeten vorken gegeven werden. Vele lieden zagen ze voor silveren aan en maakten daarover veel ophof. Op het land heeft men hier meest ijzeren vorken met twee tanden, waarom dan de Amerikanen groenten en andere zaken gewoonlijk met het mes eten. De bouwtrant der meeste van die herbergen is in het algemeen vrij gepast. Doch er is altijd gebrek aan kamers met

dén bed, wat reizigers, als ik, menigmaal gewaar worden; dewijl het, bij datselver gewone overlading, doorgaans moeite in heeft, eene kamer voor zich alleen te bekomen. Daar men mij in het voor de dames bestemde deel eene plaats had ingeruimd, zoo moest ik, toen er eene dame met een' heer aanlandde, het voor den laatsten nacht met een donker vertrekje voor lief nemen.

Door de goedheid van een' heer, aan wien ik eenen brief had medegebragt, en die mij a op een glas wijn na den eten noodigde," maakte ik kennis met eenige andere heeren van de plaats, die ik bij hem vond. Alle, tot op een' toe, voerden hooge titels, als *overste*, *regter* enz.; de waard zelf was overste en vroeger medelid van het Congres. De titel van *overste* is van de Militie oorspronkelijk en deswegen zoo gemeen, wijl de officieren bij deselve steeds van tijd tot tijd verkozen worden en uit dien hoofde zeer dikwijls verwisselen. Een overste blijft menigmaal slechts één jaar, maar behoudt ook daarna zijnen titel. Ik zag in den avond eenen troep soldaten van de Militie, die, hoewel slechts uit twaalf gemeenen, vier officieren en vier muzikanten bestaande, veel alarm verwekten, door alle straten trokken en in dezelve geroeiden. Ik vermoed, dat het eene zoogedaamde vrijwillige compagnie was. In Amerika namelijk is eigenlijk iedereen verplicht in de Militie te dienen; maar zij komt zoo zelden op, en de lust om dan nog aan die opkomst deel te nemen, is zoo gering, dat velen zich aan dezelve geheel onttrekken en regelmatig eene geldboete betalen voor hunne afwezigheid, waartegen diegenen dan, die voor dit werk meer lust

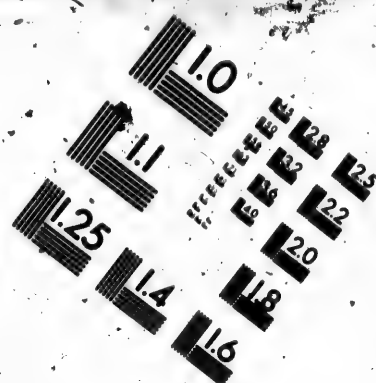
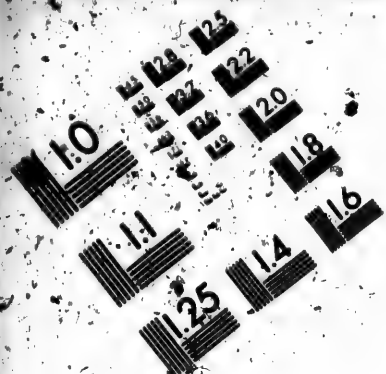
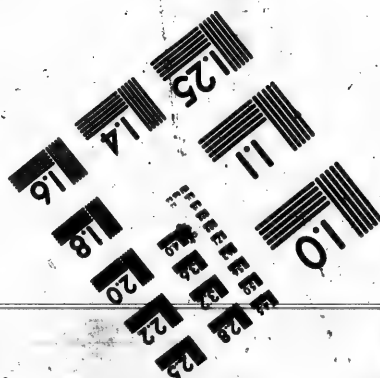
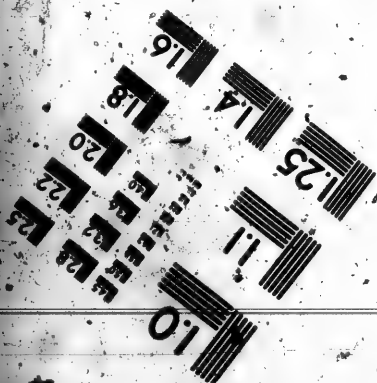
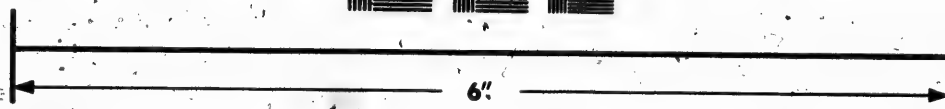
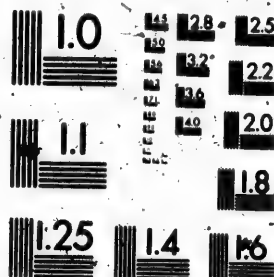

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

Photographic
Sciences
Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25

en zin hebben, zich in zoogenaamde vrijwillige compagnieën laten opnemen, die zichzelve organiseren, hare uniform bepalen, hare officieren kiezen en alleen onmiddellijk onder den Gouverneur staan, als den commanderenden Chef der Militie in den Staat. Doorgaans zijn die compagnieën niet seer talrijk, dragen zij alle mogelijke namen en hebben de meest verschillende uniformen, dikwijls zeer kostbaar en schitterend, zoo als dit in het geheel niet voor republikeinsche soldaten past. Men heeft ook vrijwillige ruiterscompagnieën, die zich op dezelfde wijze vormen. Van eene doortastende organisatie der Militie hoort men in het geheel niet spreken, en, met uitzondering van eenige steden, als *Boston*, *Philadelphia* en *New-York*, wordt de gansche zaak met de grootste slapheid behandeld.

De omtrek van *Columbus* is regt aangenaam. Ik deed eenen uitstap langs de rivier, waarbij ik meest den oever volgde. Evenwel vond ik dit menigmaal te moeilijk en ging dan dieper het woud in. De oevers bieden veel afwisseling aan. Over het geheel zijn zij steil en ten deele rotsachtig. De rivier zelve maakt groote sprongen over klippen, en schuimt en bruiset seer statig. Op eene enkele plaats was zij tusschen rotsen zeer eng te zamen gepast. Op die plaats vond ik vele lieden met visschen bezig, die daarbij eene gansch eigenaardige manier volgden. Zij bedienden zich van korte zaknetten (netten, zoo als wij gebruiken om visch uit onze karen op te vangen) welke aan staken van omtrent tien voet lang vast waren en die zij met eene beweging, aan het roejen gelijk, door het water den stroom af voer-

den. Ik vermoed, dat de visschen nu juist naar boven zwommen en zich om den sterken stroom aan den oever hielden. Evenwel moesten zij zeer talrijk zijn, daar men er toch anders met die kleine netten geene had kunnen vangen. Het visschen duurt hier maar weinige weken, waarschijnlijk zoo lang de visch in het opkomen is; hare soort kwam ik niet te weten. Bij het heen en weder klauteren op de rotsen, vond ik verscheidene zeer fraaije planten, onder andere, op eene der hoog boven de rivier uitstekende klippen, eenen Amerikaanschen olijfboom (*olea Americana*) in vollen bloei, van welks vruchten men evenwel geen gebruik maakt. De rivier verlatende, verdiepte ik mij in de bosschen. Bij het beklimmen eener grasige hoogte stiet ik op eene slang en was bij den eersten aanblik ongewis, van wat soort zij mogte wesen. Ik herinnerde mij bestemd haar eerst sedert kort in de verzameling van den heer Dr. HOLBROOK in *Charleston* gezien te hebben, maar ik wist niet, of zij al dan niet vergiftig was. Om evenwel zeker van mijne zaak te worden, gaf ik haar met mijnen rotting eenen duchtigen slag op den nek, waardoor ik haar deed stil liggen en naauwkeuriger kon opmerken. Aan de ronde vorming van den kop bespeurde ik nu, dat ik alleen met eene adder had te doen. Hare teekening was zeer schoon, uit roode, zwarte en gele kringen, in regelmatige afwisseling, bestaande; hare lengte bedroeg welligt twee voet. Ofschoon juist niet zeer vreesachtig, heb ik toch voor slangen alle ontzag, en dikwijls ontstelde ik, bij het omslenteren in het dichte gras of over dorre bladen, als ik een geschuifel naast mij bespeurde.

Sedert dit voorval stelde ik het mij ten regel altijd een risten stokje bij mij te hebben; want dit is het beste wapen, en een slag daarmede doodt of verlamt eene slang. Met ratelslangen maakte ik geene kennis, waarover ik mij ook troostte: want het zijn altijd hoogst gevaarlijke dieren. Verscheidene eilanden en bergen zijn met deselve en ander soortgelijk ongedierte zoo bevolkt, dat men die daarvan hunne namen gegeven heeft: doch ik bezocht geene van die plaatsen.

ACHT EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Afreis van Columbus. Reize door het Creek-gebied.

Op 16 April verliet ik, des morgens ten acht ure, *Columbus* om naar *Montgomery* te rijden. Men rekent tot daar honderd mijlen en hiervoor moest ik dertien daalders, omtrent vijf en zestig Fransche franken, betalen, meer dan ik naar evenredigheid nog immer had betaald, en meer dan men op alle andere wegen in geheel *Amerika* verlangt. Voor het overige verschillen de prijzen. Op sommige plaatsen betaalt men vóór honderd mijlen vier daalders, doch ook zeer dikwijls van vijf tot seven daalders, en in bijzondere gevallen

tien of nog meer. In het Zuiden zijn zeven tot tien daalders een vrij gewone prijs, wijl de wegen niet zeer bezocht zijn en koets, paarden, veeder enz. duurder betaald moeten worden. Wij passeerden de *Chatahoochie* op eene schoone, stevige brug en betraden hier den Staat *Alabama*, waartoe het dorp *Girard* behoort, dat regt tegen over *Columbus* ligt. Aan gene zijde van dit dorp wordt de weg zeer gevaarlijk, terwijl hij over een' kleinen hergrug leidt, van welken aan beide kanten diepe afgronden naar beneden reiken en die zich als ware het tusschen de kromming van eenen in de diepte ruischenden woudstroom heeft ingedrongen. Eene kleine brug, welke over dit water voerde, bragt ons uit dezen gevaatliken omtrek. Van hier kwamen wij tot op de station, waar wij ontbijten zouden, door een bijna onafgebroken woud, 't welk mij evenwel niet zoo dicht voorkwam, als men dit van een oorspronkelijk woud kon verwachten. Een zoodanig toech was het werkelijk en voor weinige jaren huisden hier nog Indianen. Op den weg kwamen wij voorbij twee Indiaansche paden (*Indian traacts*), van welke het eene naar het eenige mijlen beneden *Columbus* aan de *Chatahoochie* liggende *Mitchell*, het andere naar die stad zelve voerde. Deze Indiaansche paden zijn zeer smal, want de Wilden gaan altijd de eene achter den anderen, niet nevens elkander; eene manier, welke zij ook op de wegen der Blanken behouden hebben. Na het ontbijt, (voor hetwelk wij vijf en zeventig cents moesten betalen en dat nog slechter was dan een voor den gewonen prijs van vijftig cents) kwam ik in den wagon, naast onze eenige vrouwelijke reis-

genoots te zitten, die zich verklaarde de vrouw des huizes te zijn, waar wij des middags zouden spijzen. Wij bevonden ons nu in het zogenaamde Indiaansche District (*Creek-territory*), eene landstreek, welke tot in het vorige jaar aan den stam der Creek behoorde, die men tot afstand gedwongen en waar tegen men hun een stuk lands bij de rivier *Arkansa*, aan de andere zijde der *Mississippi* toegewezen had. Vele Indianen hadden niet willen verhuizen en daaruit was een oorlog ontstaan, gelijk thans in *Florida* tusschen de daar wonende Seminolen en Amerikanen wordt gevoerd. Mijne buurvrouw had zich in de *Creek-territory*, na den afstand des lands, neêrgezet en bij het uitbreken van den krijg werd haar megen, haar woonhuis en al het hare door de Indianen verbrand. Dit geschiedde tezelfden tijde, dat verscheidene postwagens van de Indianen werden aangevallen en beroofd. Wij kwamen voorbij de plaats, waar dit voorviel en zagen twee graven, de rustplaatsen der drie gedoodden, de overblijfsels van den wagen, verscheidene paardenknokken met de rest van den boom, waaraan de Indianen een koetsier vastgebonden en verbrand hadden. Het eerst werden twee wagens aangevallen, die van *Columbus* af, twee andere, welke van *Montgomery* moesten komen, ontmoetten en waarop zich enkel twee voerlieden nevens een conducteur bevonden. Van deze drie personen werden er twee gedood, doch redden zich de beide andere. Op dezelfde plaats werden, naar het schijnt, de twee andere wagens aangevallen, die passagiers van *Montgomery* overbragten. Van deze werden er twee gedood; de overige ontvlugten op de

voorspanpaarden, die men had medegenomen. De aanval geschiedde bij nacht en de boomen stonden op de plaats zoo dicht, dat de koetsiers uit den weg niet konden komen. De Indianen evenwel hadden zich in de verte achter boomen schnell gehouden en schoten in het honderd, zoodat men gemakkelijk kon onthomen, zoodra men zich maar van den weg in het bosch mogt wegpakken. Een der passagiers bleef op den weg en werd omtrent eene halve mijl van de plaats, waar de aanval geschiedde, doodgeschoten. Het was een koopman uit *New-York*, die in *Montgomery* eenen jongen man vijf daalders bood, als hij hem zijne plaats in den wagen afstaan en zijn paard berijden wilde. De jonge man nam het bod aan, doch weigerde in den oogenblik des gevaars den eigenaar zijn paard terug te geven, of hem achter zich te laten opsitten, ofschoon deze hem nu daarvoor honderd daalders bood. Onze passagiers hielden zich op de plaats met het opzoeken van rariteiten bezig en namen overblijfsels van het leet der verbrijzelde postwagens en zelfs eenige beenderen mede, die zij voor menschenbeenderen hielden, terwijl zij zich van mij, trots mijner *osteologie*, niet wilden laten overtuigen, dat het paardenknokken waren. De slaaf van één' ouwer reisgenooten had zich van een been meester gemaakt, dat voor het minst drie duim diameter en eene belangrijke dikte had, waarom hij het voor eene menschelijke knieschijf hield. Ik bleef al dien tijd vreedzaam in den wagen zitten en verliet de plaats, zonder een aandenken te hebben medegenomen. Het middageten bij onze reisgenootin in haar nieuw gebouwd blokhuis was zeer goed. Met

de wagen hadden wij tot nu toe reden gehad vrij wel voldaan te zijn. Zij waren althans beter, dan wij ze verwacht hadden, wanneer zij ook al geene snelle reis vergunden. Doch nu kwamen wij over verscheidene kreupele dijken, die nog gedeeltelijk onder water stonden en waarin men gaten had, welke de koets vreeselijke stooten deden lijden. Vooral hadden wij na den eien vele mijlen aandeden eenen grondeloozen weg en, hoewel wij allen te voet gingen, kwam de koets nogtans maar met moeite voort. Mijn reisgezelschap was daarbij niet zeer behagelijk. Ik onderhield mij nagenoeg bij uitlating met eenen Franschman, die in *Macon* als koopman was aangeland. Onbescheemd luidruchtig en neuswijs waren twee deugnieten van omtrent zestien jaren, en ik betreurde het uit dien hoofde in het geheel niet, toen het des avonds tot eene scheiding kwam, terwijl ik mij met den Franschman naar eene andere herberg, dan de overige passagiers, begaf. Kort voor wij aan ons nachtkwartier kwamen, onthoetten wij twee harddrayers, die, van verscheidene slaven geleid, naar *Columbus* gezonden werden, waar binnen weinige dagen eene harddraverij zou plaats hebben. Wij hielden stil om de paarden te bezien. Het ééne, *Birmingham* geheeten, was een uitstekend schoon dier, het eigendom van een gezelschap, dat het op speculatie koocht. Of het zijne koopers door talrijke overwinningen heeft rijk gemaakt is mij niet ter oore gekomen.

De plaats, waar wij ophielden, was een nieuw, eerst sedert een jaar aangelegd dorp, *Tushagee* genaamd. Zij telde omtrent vijf en twintig hutten, waaronder een regthuis, twee herbergen en

eene kerk, welke men toch eerst begon te bouwen. Toen ik des avonds vóór het souper op de galerij van het huis mijne planten in orde bragt, zag ik spoedig een talrijk gezelschap om mij vergaderd en was ik verplicht eene menigte vragen te beantwoorden, welke mij zeer vermaakten, terwijl ik door mijne antwoorden der vragenden nieuwsgierigheid nog meer zocht op te wekken. De eene vroeg mij, of die planten in mijn vaderland weder zouden ontluiken; een ander, wat ik daarmede eigenlijk beginnen, of ik ze verorberen of ook iets anders met deselve doen wilde. Dat ik ze slechts voor mijn geneegen versamelde, wilde hij op mijn woord niet gelooven. Zeker meende hij, dat dit eene hoogst onnutte bezigheid was en ik mijnen tijd wel beter kon besteden. Nog een ander kwam mij zoo wat te hulp en zocht het oogmerk van mijn bedrijf ook zijnen vrienden aan het verstand te brengen, terwijl hij zeide: „Mijnheer heeft geene zoo fraaije bloemen in zijn vaderland en wil dese aan zijne vrienden laten zien; daarom neemt hij ze mede.” In den beginne hadden de toeschouwers gemeend, dat mijne papiern heel wat buitengewoons bevatten, en zij werden zeer onaangenaam verrast, toen zij enkel planten zagen, welke zij zelve in de bosschen dikwijls gezien hadden. Onze bedden intusschen waren zeer goed, en ik aliep in het blokhuis zoo zacht en vast, als in de beste van steen gebouwde woning. Door eenige reten zag men wel in de vrije lucht, maar bij het milde weder was dit van geen belang. De Franschen huide met mij op ééne kamer, doch ieder had een bed voor zich.

Des morgens verlieten wij nog in de schemering

ons nachtwartien. Wij waren nog altijd in het voormalige Indiaansche land, doch hadden nog geene Indianen gezien, ofschoon er eenige moeten gebleven zijn. Evenwel zagen wij hier en daar Indiaansche hutten, lage blokhuisen, nauwelijks zoo goed, als vele slavenwoningen, en om denzelfe kleine opene plekken, welke zij waarschijnlijk als velden gebruikt hebben. Eigenlijke dorpen zag ik niet, en wellicht hebben die Wilden nooit zeer dicht bij elkander gewoond. Ons onthijt namen wij ook nog op het Indiaansche gebied, bij een' Franschman, DURAND genaamd, die gedurende den krijg met de Wilden de eenige Blanke was, die niet vlugtte. Hij vertrauwde op de vriendschap der Indianen, die hij steeds met goedheid behandeld en aan wie hij dikwijls weldaden geschonken had, en vond zich niet bedrogen. Zij lieten hem volkomen ongestoord, terwijl de woningen van alle andere Blanken tot den grond toe werden afgebroken. Dit bevestigt, wat ook op vele andere plaatsen is gebleken, dat de Franschen in hun verkeer met de Wilden dierzelfer vriendschap weten te verwerven, met hen te zamen wonen en zich zelfs met hen vermengen, terwijl de Amerikanen hen met koelheid en verachting behandelen, zich niet tot hen nederbuigen en hen ook niet tot zich trachten op te heffen. Gene schikken zich naar den trap van beschaving, waarop de Wilden staan en maken zich zelve tot halve Wilden, terwijl de Amerikanen hen door hunne hoogere beschaving onderdrukken en in den grond helpen, zoodat beide nevens elkander niet bestaan kunnen, en de Indianen de Amerikanen te regt als hunne natuurlijke vijanden

beschouwen. Terwijl men uit dien hoofde, vooral in *Beneden-Canada*, vele Indianen vindt, vindt men er in de Vereenigde Staten naar evenredigheid weinige, en ook de meeste heeft men thans uit het bereik der Blanken verwijderd, gedeeltelijk met het oogmerk om hen voor derzelver zedenbedervenden invloed te behoeden.

Ons ontbijt bij *Mans. DURAND* was zeer goed en kwam mij dubbel wel, daar ik den avond te voren, wegens onpasselijkheid, niet geseten had. Vooral hadden wij eene goede soort van meelkoecken. Tegen den middag verlieten wij het Indiansch terrain. Tot afscheid moesten wij door eene diepe beek (*creek*) rijden, welke de grens bevat. Het water kwam tot in den wagen, zodat die er in zaten (gelukkig waren er geen dames bij) hunne voeten op de banken moesten beveiligen. Het oede gebied van den Staat *Alabama* onderscheidde zich door vele plantagieën, goed vruchtbaar land, betere wegen en talrijke woningen. Ons middagmaal vonden wij in een zeer net dorpje, dat eenige zeer schoone huizen en tuinen aanwe.

NEGEN EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Aankomst en verblijf in Montgomery. Vaart op de rivier Alabama naar Mobile.

Op den 17^{den} April kwamen wij tegen vier uren in den namiddag te *Montgomery* aan, dat aan de rivier *Alabama* ligt, welke aan den Staat zijnen naam geeft. In het logement *Montgomery-Hall* vond ik eene goede kamer, geheel beantwoordende aan hetgene mij van hetzelfde was gezegd geworden. Mijne reisgenooten verlieten mij hier en gingen voor het meerendeel verder met eene stoomboot, welke den dag daaraan op de *Alabama* naar *Mobile* zou vertrekken. Ik beschouwde mijne scheiding van hen als geen ongeluk en besloot eenen dag langer hier te blijven en met eene volgende boot de rivier af te gaan. *Montgomery* is eene der oudste plaatsen in dezen vrij nieuwen Staat en heeft waarschijnlijk reeds zijnen hoogsten bloei bereikt, of zal althans nog maar weinig toenemen. De afstand van de zee is te groot, dan dat hier ooit eenige handel van belang plaats zou kunnen vinden. Ik besteedde mijn vertoef tot nistappen in den omtrek, doch keerde daarvan niet zeer verrijkt terug. Ik kwam

HOOFDSTUK.

omery. Vaart
obiele.

ij tegen vier
ty aan, dat
an den Staat
Montgomery-
geheel beant-
elke was ge-
verlieten mij
verder met
raan op de
en. Ik be-
geen onge-
te blijven en
af te gaan.
en in dezen
ijelijk reeds
althans nog
a de zee is
handel van
bestedde
trek, doch
Ik kwam

meest door armelijke dennen- en eikenbosch-
gelijk dan over het geheel het land om *Mont-
gomery* niet zeer vruchtbaar is en er meest in het
geheel niets van wordt bebouwd. Bij mijn rond-
zwerven stiet ik op eenen zoogenaamden mound,
welke midden in een klein moeras lag, en merk-
waardig is het, dat daar met de aerde, welke
voor het overige aan de haaf omgevende volkomen
gelijk is, schelpen zijn vermengd.

Om geene verveling te hebben, ging ik den
tweeden avond in den schouwburg, welken men
mij zeer aangeprezen had. Doch ik vond webruin
en verdriet, in stede van vermaak, of ik moest
daarvoor den greppigen indruk willen nemen;
welken het jammerlijk uitgevoerde treurspel op
mij maakte. De overige toeschouwers, die er
walligt veertig in getal waren, beschouwden de
zaak zeker anders en echenen ten hoogsten ge-
roerd te zijn. Het ballet sette de kroon op het
geheel. Eene dame deed al wat zij vermogt om
ons door hare bewegingen en sprengen in verruk-
king te brengen en werkelijk verwierf zij een
groot handgeklap. De zaal selve was zeer docht
en geheel overeenkomstig de uitvoering.

Des woensdags, 29 April, verliet ik *Montgomery*
ten tien ure op het stoomschip *Iberia*, dat in
de vroegte van eené heeger aan de rivier gelegen
plaats was aangekomen. Daar het zich bij het
afkomen, om te kunnen aanleggen, gewand had,
vermits dit anders niet geoorloofd kon, maar te
lang was om zich juist aan de landingsplaats weder
te kunnen wenden, zoo moesten wij eerst een
streek wijd de rivier, tot daar zij breeder werd,
opvaren. Ik begon werkelijk te vreesen, dat ik

op eene verkeerde boot gekomen was en dat onze vaart de rivier op ging, tot ik zag, dat wij begonnen te wenden.

De rivier is bij *Montgomery* reeds tamelijk breed, maar zoo diep achter zijne oevers verscholen, dat men haar eerst te zien krijgt, wanneer men zeer nabij komt. Men kan dezen omtrek eene hooge vlakte noemen, door welke zich de rivier een diep bed gegraven heeft. De oever is zeker van veertig tot vijftig voet hoog, zoodat men, als men zich op de rivier bevindt, van het achterwaarts liggende landschap niet het geringste ziet. Hier en daar is hij uit bijna loodrechte aardklompen, dikwils uit verscheidene terrassen gevormd, die, rijkelyk met boomen bewassen, zich het eene boven het andere verheffen en eenen hoogst bevalligen aanblik verschaffen, zoodat men meenen zou, dat er achter deze heuvels en bosschen een paradijs lag, terwijl men er wel niet anders dan een katoenveld vinden zou. Vele dier terrassen waren met azaleën getooid, die als ware het bloemtapijten vormden, in eene aangename mengeling met het loof der boomen. Bij al deze fraaie boschaadje heerschte er weinig afwisseling. Telkens kwamen dezelve boomen weder, *dogwood*, azaleën, water-eiken, populieren en essen. Hier en daar zag men ook eenige klippen. Ik herinner mij nog, hoe mij een beekje verheugde, dat over eene dezer klippen met een zacht geruisch henenvloot. Zoo bleven die oevers den geheelen dag. Hier en daar zagen wij boven op de hoogte winkelhuisen met kleine paden van dennen planken naar de rivier toe, om de waren langs deselve naar boven en beneden te verzenden. Die gebou-

wen wesen op dorpen (*towns*), van welke wij zelf niets konden zien. Onze boot legde bij de meeste dier plaatsen aan. Dikwijls stuurden wij slechts een schuitje naar land om passagiers af te halen. De rivier bleef zich aan breedte vrij gelijk en verkreeg geen toevoer. Behalve de beek, waarvan ik gewaagde, zag ik niet, dat eenig water zich met dezelve verbond. Ik sleet mijnen tijd met de beschouwing van den omtrek, met lezen en slapen in de vrije lucht. Ik had geen lust om kennissen te maken en kan naar waarheid zeggen, dat ik dezen dag zonder een woord te spreken ten einde bragt.

De nacht verliep vrij wel. Toen ik tegen den morgen ontwaakte, meende ik, dat het regende, maar zag tot mijne vreugde, toen ik het venster naast mijn bed opende, dat er een schoone morgen daagde. De oevers waren eenigzins lager, de hoogten zeldzamer geworden en allengskens kwamen de overgangen tot geheel vlakke streken. De boomen waren nu ook wat meer van onderscheidene soort. Er begonnen zich cipressen en wel in eene vrij groote menigte te vertoonen. Zoo wat zestig mijlen boven de vereeniging der *Alabama* met de *Tombecbe* was de oever op vele plaatsen nauwelijks twee voet boven den waterspiegel verheven en, naar het scheen, evenwel niet aan overstromingen blootgesteld. Merkwaardig is het belangrijke verschil tusschen het boven- en benedendeel der rivier, met oprijgt tot haar rijzen en vallen. Twaalf voet rijzen in *Montgomery* bedraagt welligt drie honderd mijlen verder naar beneden slechts één voet, en meer naar beneden nog minder. Wanneer men alsoo

te hooren komt, dat de rivier voor weinige jaren in *Montgomery* zestig voet hooger geworden is, zoo moet men niet denken, dat ook verder naar beneden dezelfde rijzing heeft plaats gegrepen. Zij mag daar wel maar vijf voet bedragen hebben. In *Montgomery* zijn de oevers zoo hoog, dat de rivier reeds zeer belangrijk moet gewassen zijn om over dezelve te kunnen loopen. Daarentegen is een groot deel der oevers beneden de vereeniging der beide rivieren *Alabama* en *Tombecbe* in de natte jaargetijden, in de lente en den herfst, bijna aanhoudend onder water. Vele van de hoogste plaatsen zijn daar ook wel bebouwd, maar altijd aan overstromingen onderhevig. Twintig uren boven de plaats der vereeniging kwamen wij voorbij eenen arm, welke naar de *Tombecbe* voert en slechts zeven mijlen lang is. Het op deze wijs gevormde driehoekige eiland moet zeer goed land hebben, dat zich meest in eenen staat van bebouwing bevindt, maar zoo laag is, dat niemand daar kan wonen. Of men ook *Negers* daarmede meent, weet ik niet; wellicht zijn *Negers* niemand in de oogen van een' Zuidlander. De wouden bestaan voornamelijk uit water-eiken, populieren en cipressen, hier en daar ook uit pijnboomen, met weigronde afgewisseld. Dierzelf benedendeel is bijna overal met riet (*Misgia macrosperma* var. *gigantea*) gevuld, dat aan de zelve een bijzonder aanzien geeft. Het vormt eene groene, naar weiden gelijkende vlakte, waaruit de boomen als ware het opgroeijen. Doch daar het eene hoogte van tien tot vijftien voet bereikt, zoo komen de stammen der boomen juist zoo veel korter voor. Dit riet laat zich reeds veel verder

enige jaren
 worden is,
 verder naar
 gegrepen.
 hebben.
 og, dat de
 wassen zijn
 Daarentegen
 de vereeni-
 Tombeckbe
 te en den
 Vele van
 bebouwd,
 wig. Twin-
 kwamen
 Tombeckbe
 Het op
 moet zeer
 enen staat
 g is, dat
 ok Negers
 zijn Negers
 nder. De
 ter-eiken,
 r ook uit
 Derzelver
 gja ma-
 aan de-
 ermt oene
 waaruit de
 daar het
 bereikt,
 zoo veel
 el verder

naar boven zien, maar niet zoo menigvuldig en niet als benedenbosch, maar op zich zelf alleen staande.

Na de vereeniging der beide rivieren *Alabama* en *Tombeckbe* was de breedte van het water vrij belangrijk tot aan het scheidpunt der beide rivieren *Mobile* en *Tussum*, die zich, nadat zij elkander verlaten hebben, in de zee of in de baai van *Mobile* uitstorten. Wij volgden de *Mobile*, die na hare scheiding vrij smal en meer slingerende voortstroomt. Hare oevers schenen mij zeer liefelijk toe en waren met het schoonste groen bekleed, dat men zich kan voorstellen. De boomen waren meest nog zeer jong, doch hoog genoeg en ongemeen dicht. Op den achtergrond verhieven zich boschrijke heuvelen, die er veel toe bijdroegen om de werking van den voorgrond te verhoogen. Hier had ik voor de eerste maal gelegenheid om den eigenaardigen groei der cipressen waar te nemen. Het is hier niet de Italiaansche cipres, *cupressus fastigiata* of *horizontalis*, maar *cupressus disticha*. Op den spoorweg van *Bruncheville* naar *Charleston* had ik ook reeds gansche cipressenwouden gezien, maar nog kaal en deswegen van een donker en treurig voorkomen. Doch thans waren de schoone heldergroene knoppen ontkoken, welke den boom een bevallig aanzien geven. Onder de overige boomen, eiken, populiaren enz. staken de cipressen reeds door hunnen wasdom uit, zoodat men ze gemakkelijk al in de verte onderscheidt; meer evenwel nog daardoor, dat zij geen regtgaanden, maar omgekeerden kegel vormen, waarvan de basis zich tegen de lucht verheft en de spits

op den stam rust. Te weten, hunne takken verheffen zich alle nagenoeg tot gelijke hoogte en maken alzoo boven eene breede vlakte. Door dezen eigenaardigen top der cipressen wordt de oppervlakte van het woud aangenaam afgebroken. Derselver maaksel herinnerde mij dat der cederen, doch verschillen zij onderling daarin, dat bij de laatste elke tak op zich zelf een vlakte vormt. Vele cipressen, die jonger waren of vrij stonden, hadden niet geheel dezen vorm, doch kwamen denselven altijd min of meer nabij. Verscheidene boomstammen waren hoogst schilderachtig met slingerplanten overdekt. Mij kwam het voor, alsof die halve schuimloopers een zekere keus aan zich hielden en juist niet iederen stam begunstigten, maar slechts die van bepaalde soorten. Zoo herinner ik mij niet eenen cipres daarmede bekleed gezien te hebben. Het beroemde grijze mos nam gedurig toe, hoe meer wij naar het Zuiden kwamen. Het vertoonde zich voornamelijk aan de oudste en hoogste boomen; in de jeugdige hoischen vindt men het zelden. Het benedendeel der wouden wordt door het riet gevuld; het bovendeel vormen de toppen der boomen en het midden wordt door het afhangende mos gedekt. Omtrent tien mijlen boven *Mobile* is het met de boomen gedaan. Aan den eenen kant had men nu een moerassige grasvlakte, en de tegenover bestond uit laag, bebouwd land, dat een hoogte achter zich liet uitkomen. Van die weiden kan men verder geen gebruik maken, dan dat men het slechte gras afmaait. Zij zijn altijd vochtig en half onder water, doch moeten ieder jaar hooger worden.

De duisternis viel in, eer wij aan de stad kwamen, en ik kon van haar niets meer zien, dan, in het voorbij varen, de menigte der stoomschepen, die aan de kaaien voor anker lagen. Wij hadden alle reden om over de snelheid onzer vaart wel voldaan te zijn, want, in weerwil van het meermaal aanleggen, legden wij de vier honderd mijlen in omtrent drie en dertig uren af. Waar wij den stroom in ons voordeel hadden maakten wij in één uur dikwijls wel zestien of zeventien mijlen. Het zoeken naar een logement hield veel op, dewijl de herbergen alle zoo bezet waren, dat men nauwelijks eene enkele kamer vinden kon. Eindelijk was ik toch gelukkig genoeg om in het *Alabama*-hotel te bekomen, wat ik verlangde.

EINDE VAN HET EERSTE DEEL.

**DE WETTE,
REIS
IN DE
VEREENIGDE
STATEN.
II.**

**DE WETTE,
REIS
IN DE
VEREENIGDE
STATEN.
II.**

**DE WETTE,
REIS
IN DE
VEREENIGDE
STATEN.
I.**

**DE WETTE,
REIS
IN DE
VEREENIGDE
STATEN.
I.**

THE
1811

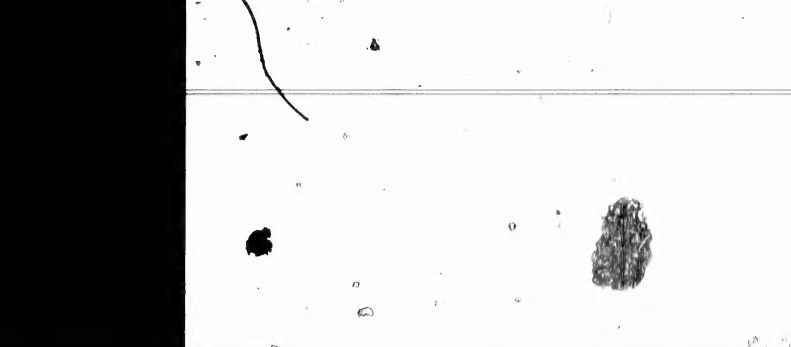
1811
1811
1811

1811
1811
1811
1811
1811

10. 11. 12. 13. 14. 15.

